

Samanhengen mellom arbeid og integrering

Ein kvalitativ studie av innvandraras sitt møte
med norsk arbeidsliv

av
Reidun Ims

Avhandling for graden
PHILOSOPHIAE DOCTOR
(Ph.D.)

Det samfunnsvitenskapelige fakultet
Institutt for sosialfag
2022

Universitetet i Stavanger
NO-4036 Stavanger
NORWAY
www.uis.no

©2022 Reidun Ims

ISBN:978-82-8439-145-8

ISSN: 1890-1387

Doktorgradsavhandling nr. 681

I don't know which memories and which thoughts nightly dwell in our dreams. I dare not ask for information, since I, too, had rather be an optimist. But sometimes I imagine that at least nightly we think of our dead or we remember the poems we once loved. (Hannah Arendt, "We refugees", 1947, s 266).

Føreord

Det er gått meir enn seks år sidan eg starta arbeidet med denne avhandlinga. Eg vil rette ein takk til Institutt for sosialfag ved Universitetet i Stavanger for moglegheita. Det har vore eit sant privilegium å få anledning til å fordjupe meg i arbeidet! Det har kravd mykje, men nå er eg omsider i mål. Eg har forska og undervist. Eg har lest, grubla og undra meg gjennom teori, data-innsamling og artikkel-skriving. Eg har tileigna meg ny kunnskap, og funne meg til rette i fenomenologien. Til tross for alt arbeidet har det ikkje blitt tid til alt!, og etikk, danning og kunnskap står høgt på prioriteringslista framover.

Eg er takksam og audmjuk over tilliten eg har blitt vist av dei som tok seg tid til å dele si innsikt med meg – deltakarane, men òg fagpersonar som har delt kunnskap, gode idear og refleksjonar med meg.

Eg hadde neppe kome i mål utan veiledarane mine Professor Lennart Lorås og Professor Ottar Ness. Tenk at eg har fått skrive artikkel saman med Linda Finlay – og dykk! Fagleg har de vore fantastiske pådrivarar, men òg så forståelsesfulle når det har blitt for mange oppgåver å handtere. Tusen takk for gode råd, trøyst og oppmuntring - eg er evig takknemlig!

Innspurten har vore krevjande med full jobb i tillegg til arbeidet med avhandlinga. Eg kunne sikkert prioritert annleis, men eg har gjort medvetne val. Ei krevjande rolle som studieprogramleiar har gjort at dette tok lengre tid enn den opprinnelege planen. Eg ser fram til å konsentrere meg om éin posisjon! Eg har òg sett barna mine bli vaksne mens eg har arbeidd med avhandlinga. I tillegg har eg funne tilbake til nynorsken og musikken. Livet har bydd på gode opplevingar, men det har òg vore tunge stunder. Likevel, det stemmer at når eg nå står ved målet så er dei tunge stundene av mindre betydning.

Eg har møtt mange fine kollegaer gjennom desse åra. Evelyn – du lærte meg kunsten å undervise og hadde alltid, alltid tid til å diskutere fag. Eg vil vidare rette ein stor takk til alle mine nåverande kollegaer ved Institutt for sosialt arbeid og sosiologi ved Universitetet i Agder. Beste Solveig – ingen kan pakke så mykje mening inn i ord som deg. Hjarteleg takk for gode ord, oppmuntring og trua på at målet var innanfor rekkevidde. Randi for trua på at vi sosionomar har viktig innsikt som bidreg til nødvendig forskning. Anne for å gi rom til å utvikle studieprogrammet med fokus på samanhengen mellom techne, episteme og fronesis. Takk!

Så til dei aller viktigaste. De har alle bidrege! Ane – du har ein ibuande positivitet og ein enorm styrke som har vore så viktig i denne tida, say no more. Birk – du er inspirerende god til å løfte blikket og bevare fokus på det viktigaste i livet! Tale - så dedikert i studiearbeidet, og min viktige støttespelar og diskusjonspartner. Til Andreas, Sigrid og Norman – de er så velkomne! Og sist, men slett ikkje minst, Steinar – my partner in crime. Du er det rausaste mennesket i verda. Eg hadde aldri blitt ferdig om ikkje du hadde støtta meg gjennom alt, denne avhandlinga har du ein stor andel i!

Sandnes, September 2022

Reidun Ims

Samandrag

Denne avhandlinga er ein kvalitativ studie av samanhengen mellom arbeid og integrering, eit samfunnsvitskapleg sentralt og aktuelt tema. Avhandlinga sin tematikk blei aktualisert av dei auka straumane av flyktningar gjennom Europa i 2015-16. Den påfølgande pandemien, og seinast krigen i Ukraina sine konsekvensar synleggjer relevansen av å utforske integrering og arbeid, og på same tid sjå dette i samanheng med vidareutvikling av sosialt arbeid sin praksis.

Ein litteraturgjennomgang som omfattar 28 artiklar, og 9 semistrukturerte intervju med 10 innvandrarakar (to av deltakarane er eit par, og gjennomførte intervjuet saman) utgjer studien sitt datamateriale. Eg har innhenta data-materialet, gjennomført analyser og formidla forskinga i tre ulike artiklar. Det empiriske materialet er analysert og fortolka ved hjelp av fortolkande fenomenologisk analyse (IPA) (Smith, Flowers & Larkin, 2009; Smith & Nizza, 2022).

Avhandlinga sin tematikk – arbeid og integrering - står i tett relasjon i norsk velferdskontekst (Kuhnle & Kildal, 2018; Sandvin, Vike & Anvik, 2020; Øverbye & Stjernø, 2012). Velferdsmeldinga frå 1995 slo fast at arbeid for alle var målet, og at dette skulle vere førande for alle tiltak (Sosial- og Helsedepartementet, 1995). Arbeidslinja (Lødemel, 1997; Stjernø & Øverbye, 2012) er det sentrale styrande element i utvikling av velferdsordningar. Integreringsarbeidet i Norge har likevel ein dualistisk botn. Norge innførte innvandrings-stopp i 1975, og denne gjeld framleis. Like fullt møter Norge innvandrarakar som får opphald med eit omfattande og sjenerøst tiltaksapparat (Brochmann & Kjeldstadli, 2014). Det uttalte målet frå styresmaktene er at innvandrarakar skal settast i stand til å skaffe seg arbeid for slik å forsørge seg sjølv (Justis- og Beredskapsdepartementet, 2016). Til tross for det sjenerøse tiltaksapparatet er det stor forskjell på sysselsettinga mellom innvandrarakar og nordmenn (Statistisk Sentralbyrå , 2022c). Det er òg stor ulikskap

mellom ulike innvandrargrupper (Bratsberg, Raaum & Røed, 2014, 2016; Valenta & Strabac, 2011). Det gjer det utfordrande å utvikle eit tiltaksapparat som maktar å bidra til at (alle) innvandrarakar kan kome i arbeid, og slik bli integrert. Korleis innvandrarakar opplever situasjonen i møte med norsk velferdskontekst, og korleis dette påverkar deira meiningssskaping er det lite kunnskap om.

For å svare på den overordna problemstillinga, «Korleis opplever innvandrarakar forholdet mellom integrering og arbeid i møtet med norsk arbeidsliv?», blei det gjennomført tre delstudiar. Delstudiane er knytt til tre forskningsspørsmål som er utgangspunkt for dei tre artiklane som er inkluderte i avhandlinga.

1. Kva for kunnskap om samanhengen mellom arbeid og integrering er beskrive i tidlegare forskning om den norske velferdskonteksten? (Artikkel 1)
2. Korleis opplever innvandrarakar i Norge arbeidet si betydning for eigen situasjon, og korleis oppfattar dei arbeidet sin verdi? (Artikkel 2)
3. Korleis opplever innvandrarakar integrering mens dei er i prosessen med å skaffe seg tilgang til arbeidsmarknaden? (Artikkel 3)

Artikkel 1 er ein litteraturstudie som søkte å kartlegge kunnskapen som finst om samanhengen mellom arbeid og integrering i norsk velferdskontekst. Funn viste at innvandrarakar har lågare sysselsettingsrate, men òg mindre stabil tilknytning til arbeidsmarknaden. Innvandrarkvinner blei ansett for å vere sentrale for å motverke ulikskap. Fordi, dersom heimearbeidande kvinner tok løna arbeid ville hushaldninga si samla inntekt auke. Vidare viste funna at diskriminering av innvandrarakar var ei reell hindring for å kome inn på arbeidsmarknaden. Studiane som er inkludert i litteraturgjennomgangen peikte på at det er behov for å utvikle nye tiltak for å realisere målet om integrering gjennom arbeid.

Artikkel 2 utforska korleis innvandrara opplevde arbeidet sin betydning og verdi. Funn viste at innvandrara opplevde arbeid som svært viktig for sin situasjon. Arbeid var ein nøkkel til både deltaking og realisering av ei mengde goder som kontroll over eige liv og økonomisk sjølvberging. Deltakara opplevde å miste kontroll og autonomi når dei sto utan arbeid. Det sjenerøse tiltaksapparatet har kontrollerande og disiplinerande tiltak innebygd, og deltakarane i studien måtte akseptere eit omfattande kontrollregime. Dei opplevde seg marginalisert og ekskludert, og opplevde arbeid som ein sentral faktor i å motverke dette. Deltakarane blei ein representant for alle innvandrara, og kjende seg underestimert og kategorisert, Deltakarane hadde alle arbeid og forsørga seg sjølv tidlegare. Deira kompetanse og ferdigheiter ga lite utteljing i det norske systemet, og dei kjende seg devaluert og nedvurdert.

Artikkel 3 utforska innvandrara si oppleving av integrering, på same tid som dei var i prosessen med å skaffe seg arbeid. Innvandrara som deltok i studien var opptekne av fridomen dei opplevde i det norske samfunnet, og knytte dette til tilhøyrighet, fridom og like moglegheiter. Deltakarane i studien hadde ulike erfaringar, men etterlyste moglegheiter til å omgåast med nordmenn sosialt. Dei sakna ein arena for å lære språk, forstå sosiale kodar og sosiale spelereglar. Vidare såg det ut til at deltakarane meinte dei måtte akseptere noko diskriminering, men likevel opplevde stor grad av aksept i samfunnet. Fleire ga uttrykk for å velje å fokusere på det positive og tvinge det negative i bakgrunnen.

Som eit heile gir avhandlinga innblikk i korleis den tette samanstillinga mellom arbeid og integrering artar seg for innvandrara, og kva dette har å bety for sosialt arbeid sin praksis. Integrering gjennom arbeid er eit tydeleg mantra i det norske ordskiftet (Ihle, 2017; Lodovici, 2010; van der Wel, Hermansen, Dahl, Lødemel & Løyland, 2019). Dette inneber at alle innvandrara som kjem til Norge blir møtt med forventninga om at dei skal arbeide, og slik bli integrert. Avhandlinga tematiserer ei smal forståing av integrering (dvs. arbeid gjennom integrering), og peiker på

ulike diskursar i samfunnsdebatten. Levitas (2005) poengterer at ulike diskursar kan avdekke, men òg tildekke ulikskap og marginalisering. Symmetri i relasjonar (Garavan, 2013; Skjervheim, 2002) som verktøy for å bidra til betre integrering blir tematisert. Denne studien er eit bidrag til å fylle kunnskapsholet om korleis samanhengen mellom arbeid og integrering viser seg i innvandrarar sine erfaringar og meiningsskaping. Vidare, nyansere kunnskap og forståing samt kva for konsekvensar denne kunnskapen har for praksis i sosialt arbeid. I eit vidare perspektiv er kunnskapen òg av betydning for utdanning av sosialarbeidarar og vidare forskning.

Innholdsliste

Føreord.....	iv
Samandrag	vi
1 Introduksjon	1
1.1 Hensikt, problemstilling og forskingsspørsmål.....	2
1.2 Begrepsavklaringar	5
1.3 Oppbygging av avhandlinga	6
2 Bakgrunn.....	7
2.1 Menneske på flukt.....	7
2.2 Innvandring til Norge.....	9
2.2.1 Utviklingstrekk i innvandringa til Norge.....	9
2.2.2 Innvandrarbefolkninga i Norge	11
2.3 Velferdsstaten og arbeidslinja	12
2.3.1 Arbeidslinja og integrering.....	14
2.3.2 Sosialt arbeid og velferdsstaten	16
3 Kunnskapsstatus.....	19
3.1 Sosialt arbeid i globalt perspektiv	19
3.2 Integrering.....	20
3.3 Paradoks i migrasjonsregimet	22
3.4 Arbeid og innvandrara	23
3.5 Norden og Skandinavia	24
4 Teoretisk perspektiv	26
4.1 Praksisnær kunnskap.....	26
4.1 Sosialt arbeid, sosialpolitikk og dømekraft	28
4.2 Marginalisering, ulikskap og sosial eksklusjon.....	30
5 Metodologi	35
5.1 Vitskapsteoretisk posisjon.....	35
5.2 Forskingsdesign	36
5.3 Systematisk integrert litteraturgjennomgang (delstudie 1).....	37
5.3.1 Formulering av spørsmål.....	39
5.3.2 Systematiske litteratur-søk	39

5.3.3	Kvalitetsvurdering.....	40
5.3.4	Refleksiv tematisk analyse.....	40
5.3.5	Framstilling av funn.....	42
5.4	Fortolkande fenomenologisk analyse (delstudie 2 og 3).....	42
5.4.1	Rekruttering og utval.....	45
5.4.2	Data-innsamling: Semi-strukturerte intervju.....	48
5.4.3	Transkribering.....	51
5.4.4	Deltakar-sjekk.....	52
5.4.5	Data-analyse.....	54
5.5	Studien sin kvalitet.....	57
5.5.1	Validitet.....	57
5.5.2	Reliabilitet.....	58
5.5.3	Overførbarheit.....	58
5.5.4	Refleksivitet.....	59
5.6	Studiens moglege styrkar og svakheiter.....	61
5.7	Forskingsetiske vurderingar.....	61
5.7.1	Fritt og informert samtykke.....	62
5.7.2	Anonymitet og konfidensialitet.....	63
5.7.3	Moglege belastningar ved å delta.....	63
6	Funn.....	65
6.1	Artikkel 1.....	65
6.2	Artikkel 2.....	66
6.3	Artikkel 3.....	68
7	Diskusjon.....	70
7.1	Integrering gjennom arbeid.....	70
7.2	Arbeidet sin verdi for innvandrara.....	75
7.3	Utanforskap.....	77
7.4	Implikasjonar for sosialt arbeid.....	81
7.5	Avsluttande merknader.....	83
7.5.1	Vidare forskning.....	84
8	Referanser.....	85
9	Artiklar.....	119

Artikkel 1: The association between work and integration in the Norwegian welfare context, and its implications for immigrants and social work practice: An integrative review	120
Artikkel 2: Immigrants' experiences of the importance and value of work in Norway: Implications for social work.....	152
Artikkel 3: Immigrants' Experiences on Integration While Attempting to Access the Labour Market: Implications for SocialWork Practice	170
10 Vedlegg	187
Vedlegg 1: Godkjenning av NSD: Tilbakemelding på melding om behandling av personopplysninger	188
Vedlegg 2: Forespørsel om datainnsamling i forbindelse med doktorgradsstudie	192
Vedlegg 3: Informasjon til potensiell intervjuperson	197
Vedlegg 4: Invitasjon til deltakelse i forskningsprosjektet Dialog, mening og forståelseshorisont. En studie av innvandrers møte med NAV	199
Vedlegg 5: Samtykke til at NAV kan videreformidle mitt navn og min kontaktinformasjon til stipendiat Reidun Ims	206
Vedlegg 6: Intervjuguide.....	209

Tabelloversyn

Tabell 1: Oversikt over artiklane i avhandlinga.....	4
Tabell 2: Presentasjon av utval (deltakarane har fått fiktive namn).....	47
Tabell 3: Deltakarane si arbeidserfaring og arbeidsstatus	48
Tabell 4: Intervju – lokasjon og språk	50

1 Introduksjon

Denne avhandlinga handlar om integrering og innvandring som er etablert både som eit praksisfelt og eit forskingsfelt i sosialt arbeid (Bø, 2017; Healy, 2004; Potocky-Tripodi & Naseh, 2019; Valtonen, 2001, 2015; Øland, 2019). Sosialt arbeid blir gjerne beskrevet som eit praksisnært og praktisk fag (Banks, 2012; Brottveit, 2008; Schön, 1991; Weinberg & Banks, 2019), som står i tett relasjon til velferdsstaten (Eide & Skorstad, 2020; Lorenz, 2017). Forsking er verdifullt for å forstå feltet og bringe fram kunnskap for å forbedre praksis (Natland & Solem, 2019; Potocky-Tripodi & Naseh, 2019; Valtonen, 2001, 2015).

Arbeidslinja er ein sentral føring for sosialpolitikk i Norge (Hansen, Lundberg & Syltevik, 2013; Kildal, 2012; Sandvin et al., 2020; Terum, Tuftes & Jessen, 2012; van der Wel et al., 2019; Øverbye & Stjernø, 2012), og gjer arbeid til ein sentral premiss for vellykka integrering (Enes, 2017; Frøyland & Spjelkavik, 2014). Høg innvandring dei siste tiåra har løfta behovet for forskning på arbeidsmarknadsintegrering, både på eit nasjonalt, internasjonalt og på eit over-nasjonalt¹ nivå (Bratsberg et al., 2016; Bratsberg, Raaum & Røed, 2018; Lodovici, 2010; Valtonen, 2015; Øland, 2019).

Denne avhandlinga utforskar korleis innvandrarakar opplever og erfarer møtet med norsk arbeidsliv, og korleis dette påverkar meningsskapinga deira. Den tette samanhengen mellom arbeid og integrering, samt implikasjonar for sosialt arbeid sin praksis inngår i avhandlinga. Ph.d-studien blei aktualisert av det auka fokuset på menneska som var på flukt mot Europa i 2015 og 2016. Førestillinga om den aukande og vedvarande migrasjonen som ei krise førte til sterk mediemerksemd, og der igjennom fokus på kven som fortener og kven som ikkje fortener hjelp (Holmes &

¹ Ein form for internasjonalt samarbeid der statar overlet suverenitet el. Myndigheit til felles organ, og forpliktande vedtak baserer seg på ulike former for fleirtal (eks. EU).

Castañeda, 2016). Ifølgje den Internasjonale Organisasjonen for Migrasjon [IOM] er politiseringa av migrasjon aukande, men ikkje av ny dato (McAuliffe & Khadria, 2019). Europa har så langt ikkje klart å einast om varige og berekraftige løysingar på den pågåande migrasjonen frå det globale sør til det globale nord. Interne ueinigheiter og ulik forståing av kva som er problemet og dermed best løysing, lammar Europa si evne til å handtere straumen av menneske i rørse. I februar 2022 oppstod det ein ny straum av flyktningar i Europa som følgje av at Russland invaderte Ukraina. Dette gjer spørsmålet om integrering svært aktuelt i Norge, men òg i andre land på den nordlege halvkula som t.d. Sverige, Danmark, Tyskland, Nederland, Sveits og Storbritannia. Sjølv om problemstillingane for denne studien er knytt til norsk kontekst er funna relevante for andre land med liknande velferdsmodellar og/eller liknande regime for integrering. Diskusjonen om innvandring og integrering har slik nasjonal interesse, men er òg ein global diskusjon.

1.1 Hensikt, problemstilling og forskingsspørsmål

Innvandrarar er ei heterogen gruppe med særlege erfaringar. Det er ei rekke studiar om innvandrarar i norsk kontekst, sjå t.d. Slettebak (2021), Gubrium og Leirvik (2022) og Midtbøen og Kitterød (2019). Forsking relatert til innvandrarar sine erfaringar med arbeid og integrering i ein norsk velferdskontekst er eit lite utforska felt. Flyktningar sin omstillingsprosess i Norge er tema for Grue, Bytingsvik og Stige (2019). Ei rekke studiar frå andre land fokuserer på ulike aspekt ved innvandrarar sine erfaringar. Demireva og Quassoli (2019) undersøkte levde erfaringar av migrasjon. Flick, Hirseland og Hans (2019) og Matejskova (2013) utforska kva for erfaringar store innvandrar-grupper i Tyskland har med å finne arbeid. Eggerth, DeLaney, Flynn og Jacobson (2012) granska latinske arbeidstakarar i USA sine erfaringar ved hjelp av fokusgrupper. Utržan og Wieling (2020) forska på syriske asylsøkarar og flyktningar sine erfaringar med busetting. Ndiuini og Baum (2020) studerte arbeidsinnvandrarar i hotellbransjen sine levde erfaringar med

strukturelle faktorar si innverknad på deira situasjon. Timotijevic og Breakwell (2000) undersøkte korleis innvandrarar frå tidlegare Jugoslavia opplevde erfaringar med store sosiopolitiske omveltingar som trussel mot sin identitet. Brännström, Giritli-Nygren, Lidén og Nyhlén (2018) er ein svensk studie som forskar på nykomne innvandrarar sine kvardagslege erfaringar.

Avhandlinga har mål om å bringe fram kunnskap om korleis samanstillinga av arbeid og integrering kjem til syne i erfaringane til innvandrarar, og korleis dette påverkar meiningsskapinga deira. Unik innsikt knytt til levde erfaringar med arbeid og integrering vil identifisere kunnskap relevant for sosialt arbeid sin praksis. Forsking på sosialt arbeid, gjort av profesjonsutøvarar er eit ledd i akademiseringa av sosialt arbeid, og denne avhandlinga høyrer heime i denne tradisjonen.

Denne studien er eit bidrag til å fylle kunnskapsholet, samt nyansere kunnskap og forståing, om korleis samanhengen mellom arbeid og integrering viser seg i innvandrarar sine erfaringar og meiningsskaping. I tillegg, kva for konsekvensar denne kunnskapen har for praksis i sosialt arbeid. I eit vidare perspektiv er kunnskapen òg av betydning for utdanning av sosialarbeidarar og vidare forskning.

På bakgrunn av det ovanståande er følgande overordna problemstilling utarbeidd: «Korleis opplever innvandrarar forholdet mellom integrering og arbeid i møtet med norsk arbeidsliv?»

Følgjande forskingsspørsmål er utarbeidd for å besvare den overordna problemstillinga:

1. Kva for kunnskap om samanhengen mellom arbeid og integrering er beskrive i tidlegare forskning om den norske velferdskonteksten? (Artikkel 1)
2. Korleis opplever innvandrarar i Norge arbeidet si betydning for eigen situasjon, og korleis oppfattar dei arbeidet sin verdi? (Artikkel 2)

Introduksjon

3. Korleis opplever innvandrara integrering mens dei er i prosessen med å skaffe seg tilgang til arbeidsmarknaden? (Artikkel 3)

Tabell 1: Oversikt over artiklane i avhandlinga

	Artikkel 1	Artikkel 2	Artikkel 3
Tittel	The association between work and integration in the Norwegian welfare context, and its implications for immigrants and social work practice: An integrative review	Immigrants' experiences of the importance and value of work in Norway: Implications for social work	Immigrants' experiences on integration while attempting to access the labour market: Implications for social work practice
Metode	Integrert litteratur gjennomgang	Semi-strukturerte intervju	Semi-strukturerte intervju
Utval	28 studier om arbeid og integrering	9 intervju	9 intervju
Analysemetode	Refleksiv tematisk analyse	Fortolkande fenomenologisk analyse (IPA)	Fortolkande fenomenologisk analyse (IPA)
Status	Under review i <i>Nordic social work Research</i>	Publisert (2021) i <i>Social Work and Society</i>	Publisert (2021) i <i>Social Sciences</i>

Tre artiklar inngår i avhandlinga og er skrivne på bakgrunn av studien si overordna problemstilling og spesifikke forskingsspørsmål. Den første artikkelen er ein systematisk integrert litteraturgjennomgang som set søkelys på integrering og arbeid i norsk velferdskontekst (forskingsspørsmål 1). Forskingsspørsmåla 2 og 3 er diskutert på bakgrunn av det empiriske materialet frå intervju med innvandrarar (artikkel 2 og 3), og byggjer delvis på funna i artikkel 1.

1.2 Begrepsavklaringar

Det har vore viktig å finne fram til begrep og definisjonar som er tilstrekkeleg presise. På same tid har det vore viktig å unngå ordbruk som kan vere stigmatiserande eller ekskluderande. I artiklane som inngår i avhandlinga bruker eg begrepa immigrant og descendants, i norsk tekst innvandrar og etterkomar.

Statistisk Sentralbyrå (2019) definerer innvandrarar som personar som sjølv har innvandra til Norge, og som er fødde i utlandet av utanlandskfødde foreldre og har fire utanlandskfødde besteforeldre. Norskfødde med innvandrarforeldre er personar som er fødde i Norge av to utanlandskfødde foreldre, og som har fire utanlandskfødde besteforeldre (Statistisk Sentralbyrå, 2019). Denne definisjonen omfattar alle innvandrarar, og er ikkje tilstrekkeleg spesifikk for studien.

Meld. St. 30 (2016) omhandlar integreringspolitikk og her finn eg definisjonen som ligg til grunn for utvalet. *Innvandrarar med fluktbakgrunn*: «Overføringsflyktninger og alle som har søkt asyl i Norge og har fått opphold, uavhengig av kva for oppholdsgrunnlag som er gitt, samt familiegjeforente med disse» (Justis- og Beredskapsdepartementet 2016, s 8).

Ikkje-europeiske innvandrarar er ei beskriving av innvandrarar som kjem frå land utanfor Europa.

1.3 Oppbygging av avhandlinga

Avhandlinga er delt inn i sju kapittel.

Introduksjonskapittelet gir ei kort oversikt over fokus for avhandlinga, forskingsspørsmål og problemstilling samt begrepsavklaring. Andre kapittel omfattar bakgrunn og i tredje kapittel blir tidlegare forsking presentert. Det teoretiske rammeverket blir beskrive i fjerde kapittel. I det femte kapittelet presenterer eg metodologien. Kapittelet inkluderer vitenskapsteoretisk posisjon, forskingsdesign, metode, studien sin kvalitet og forskingsetiske vurderingar. I det sjette kapittelet blir studien sine funn presentert. Kapittel sju inneheld diskusjon av funna i avhandlinga, knytt til studien sin overordna problemstilling, samt implikasjonar for praksis i sosialt arbeid.

2 Bakgrunn

Dette kapittelet presenterer bakgrunnskunnskap om aktuell situasjon, innvandring til Norge, velferdsstaten og arbeidslinja, integrering og sosialt arbeid.

2.1 *Menneske på flukt*

Medlemslanda i FN erkjenner felles ansvar for å bistå og verne menneske på flukt, og inngår i eit globalt samarbeid. Til tross for dette er situasjonen katastrofal for flyktingar og migrantar ein rekke stader i verda (McAuliffe & Khadria, 2019). Krig, vald, svolt og forfølgning forårsakar massive forflyttingar av menneske rundt om i verda. Ifølge IOM (2021) var den globale flykting-populasjonen 26,4 millionar menneske i 2020. I tillegg kjem 4,1 millionar asyl-søkarar og meir enn 55 millionar internt fordrevne personar. Internasjonale migrantar tel så mange som 281 millionar i 2021 (McAuliffe & Triandafyllidou, 2021). Det er Libanon, Jordan, Nauru, Tyrkia, Liberia, Uganda, Malta, Sudan, Sverige og Sør-Sudan som tar imot flest flyktingar (Christophersen, 2021).

I 2015 søkte 1 million menneske beskyttelse i Europa (Østby, 2016). Den auka migrasjonen i 2015 og 2016 skapte panikkliknande tilstandar i fleire europeiske land (Lucassen, 2018). Faktorar som generell misnøye med innvandring og integrasjon, aukande ulikskap og vidstrekt pessimisme med tanke på globalisering, aukande misnøye med islam, etablert kopling mellom islam og terrorisme, framveksten av radikale høgrevridde populist parti opptredde alle på same tid og skapte *ein perfekt storm* (Lucassen, 2018, s 403-406). Ifølge Lucassen (2018) ville det vore meir korrekt å sjå på den auka immigrasjonen som ei kompleks politisk, kulturell og sosio-økonomisk krise. Fleire forskarar støttar denne forklaringa (Brekke & Staver, 2018; Bø, 2019; Eggebø & Staver, 2020).

Til tross for desse motstemmane tyder debatten på eit nasjonalt og globalt nivå på at oppfatninga om at det var ei krise som blei skapt av flyktningane som banka på Europa sin port er den gjeldande. EU inngjekk i 2016 ein avtale med Tyrkia (Slominski & Trauner, 2021). Flyktningar blei stoppa frå å røre seg gjennom Europa, og returnert til Tyrkia. Til gjengjeld forplikta EU seg til å ta imot eit tilsvarande tal syriske flyktningar frå Tyrkia. Avtalen har vist seg vanskeleg å handheve. EU har vidare erkjent at Dublin-avtalen² (siste forordning gjaldt frå 2014) mellom EU-landa, Norge, Liechtenstein, Island og Sveits ikkje er tilstrekkeleg eller effektiv med tanke på ein rettvis og humanitær handtering av den føreliggande situasjonen (Scipioni, 2018). EU er derfor i ferd med å utarbeide nye avtalar (Europakommisjonen, 2020).

I mars 2020 erklærte WHO at covid-19 var ein pandemi (WHO, 2022). Dette medførte at OECD-landa innførte restriksjonar på innreise i tillegg til karanteneplikt, noko som i all vesentlegheit førte til at det blei nærast umogleg å innvandre til desse landa (OECD, 2020). Flyktningar verda over blei ramma av konsekvensane av pandemien (OECD, 2020; Taylor et al., 2022). I Norge sank tala på innvandra til under 10 000 (Steinkellner & Gulbrandsen, 2021). Pandemien fortsett å påverke korleis flyktningar og asylantar rører seg gjennom Europa (Taylor et al., 2022). I sin rapport trekk Taylor et al. (2022) fram at det er fare for at konsekvensane kan vedvare. Russiske styrker invaderte Ukraina i februar 2022, og nye menneske blei drivne på flukt. Det er registrert meir enn 7,2 millionar flyktningar sidan 24. februar, og over 6,9 millionar flyktningar er internt fordrivne (United Nations High Commissioner for Refugees, 2022).

I tillegg til menneska på flukt er det òg store forflyttingar av arbeidskraft i Europa som følgje av den opne marknaden og fri flyt av tenester, varer, personar og kapital (McAuliffe & Triandafyllidou, 2021).

² Dublin-avtalen bestemmer kva for land som har ansvaret for å behandle ein søknad om vern.

2.2 Innvandring til Norge

Debatten om innvandring er i Norge synonym med integreringsdebatt. I 2015 kom 30 000 innvandrere med fluktbakgrunn til Norge (Østby, 2016). Innvandringsstoppen³ er eit signal om at nykomarar ikkje er velkomne (Brochmann & Kjeldstadli, 2014). På same tid møter dei som kjem likevel eit velregulert og imøtekomande regime (Brochmann & Kjeldstadli, 2014).

Styresmaktene har vore opptekne av at vi i Norge skal bidra (Barne-, Likestillings og Inkluderingsdepartementet, 2013; Justis- og Beredskapsdepartementet, 2016), men på ein slik måte at vi ikkje Norge framstår som særleg attraktivt for menneske på flukt (Brekke & Staver, 2018; Eggebø & Staver, 2020). Eit breitt politisk forlik, den såkalla asylavtalen⁴, førte i 2015 til innstraming i innvandringspolitikken i Norge (Bø, 2019; Eggebø & Staver, 2020). Ulike initiativ frå regjeringa har generert auka midlertidigheit i den norske innvandringspolitikken (Bø, 2019; Eggebø & Staver, 2020). Dette medførte eit historisk lågt tal på innvandrere (Steinkellner & Gulbrandsen, 2021), sjølv om talet på menneske på flukt verda over var historisk høgt. Covid 19-pandemien har påverka migrasjonstala gjennom at det har vore svært vanskeleg å røre seg mellom land (McAuliffe & Triandafyllidou, 2021), og har ført til historisk låge tal på innvandring i alle OECD-land (OECD, 2020).

2.2.1 Utviklingstrekk i innvandringa til Norge

Innvandring er ikkje eit moderne fenomen i Norge (Brochmann & Kjeldstadli, 2014). 2. verdskrigen førte til store endringar i

³Frå 01.02.75 blei det innført midlertidig stopp i generell adgang til arbeidstillatelse i Norge (innvandringsstopp).

⁴ Asyl-avtalen: I november 2015 inngjekk Frp, Høgre, Venstre, Krf, Sp og Ap ein avtale som innebar ei rekke innstramingar i asyl- og flyktningpolitikken til Norge.

verdssamfunnet som òg påverka innvandring til Norge, og eg legg i det vidare den nyare innvandringa frå 1950-talet til grunn.

Etterkrigstida var prega av gjenoppbygging, men òg av politiske flyktningar og menneske som var fordrivne (Brochmann & Kjeldstadli, 2014). Frå 1950-talet kom enkelte utlendingar til Norge for å skaffe seg arbeid. Det kom svært få innvandrara dei første åra og endå færre fekk opphald (Brochmann & Kjeldstadli, 2014). Framandarbeidarane var menn frå land som Pakistan, Marokko og Tyrkia og arbeidde for å forsørge familien i heimlandet (Brochmann & Kjeldstadli, 2014). Skepsis til utanlandske arbeidarar kom til uttrykk frå LO-leiinga allereie på 1960-talet. Etter at Danmark innførte innvandringsstopp i 1970 auka innvandringa til Norge. Bekymringa vaks og midlertidig innvandringsstopp blei innført i Norge i 1975 (Brochmann & Kjeldstadli, 2014). Innvandrarbefolkninga vaks likevel og blei eit stabilt innslag i samfunnet (Brochmann & Kjeldstadli, 2014). Den midlertidige innvandringsstoppen frå 1975 gjeld framleis. Det inneber at flyktningar, asyl-søkarar, familiegjeforente, arbeidsinnvandrara og studentar som innvandra til Norge får unntak frå denne stoppen (Brochmann & Kjeldstadli, 2014).

Utover 1980 og 90-talet kom flyktningar som søkte vern som følgje av politisk uro, krig og politisk forfølgning i Chile, Ungarn, Vietnam, Iran, Irak og på Balkan (Brochmann & Kjeldstadli, 2014). Illegale innvandrara kom òg til å bli ei betydeleg gruppe som valda staten store bekymringar (Brochmann & Kjeldstadli, 2014). 1990-talet var prega av sterke motsetningar mellom meiningsmotstandarar i den norske innvandringsdebatten. Aktivistar på begge sider var svært aktive med store demonstrasjonar og motdemonstrasjonar (Brochmann & Kjeldstadli, 2014). Innvandring blei i løpet av 1980 og 1990-talet ei viktig politisk sak, der Norge fortsette å regulere innvandringa på same tid som det blei utarbeidd eit omfattande apparat for å leggje til rette for at innvandrara skulle tilpasse seg (Brochmann & Kjeldstadli, 2014).

Schengen-samarbeidet markerte ei ny dreining i innvandringa til Norge. EU sin indre marknad og fri rørsle mellom EU og EØS land førte til stor arbeidsinnvandring frå land som Polen og Litauen. Ein stor andel av innvandrarane i Norge er arbeidsinnvandrarar (Gulbrandsen, Kulasingam, Molstad & Steinkellner, 2021), hovudsakleg frå Aust-europeiske land. Flest innvandrarar i Norge kjem frå Polen, følgt av Litauen, Sverige, Syria og Somalia (Statistisk Sentralbyrå, 2021a). Til tross for dette har debatten om innvandring heilt sidan 1970-talet først og fremst handla om ikkje-europeiske innvandrarar.

Innvandringa til Norge har tilbake til 1960-talet hatt ein dualistisk botn. På den eine sida har det vore skepsis knytt til dei framande, på den andre sida har innvandrarane fylt ei viktig rolle i det norske arbeidslivet (Brochmann, Hagelund & Borevi, 2010). Det var først då innvandring blei lausrive frå arbeid at dei store kontroversane oppstod (Brochmann & Kjeldstadli, 2014). Sjølv om flyktningar og asylsøkjarar gjerne ville arbeide var det primære grunnlaget for at dei kom til Norge behovet for vern. Det norske samfunnet hadde ikkje bruk for dei på same måte som med arbeidsinnvandrarane. Szmodics (2017) hevdar at innvandring er ein byrde for samfunnet på same tid som det er ein moglegheit. Situasjonen i dag viser at arbeidsinnvandring gjerne løner seg økonomisk for mottakarlandet fordi innvandrarane som kjem er i arbeid, og dei har i langt mindre grad behov for sosiale ordningar (Scheibelhofer & Täubig, 2019). Ifølgje Valenta og Strabac (2011) sin studie om ulikskapen i assistansen ulike innvandrarar får i integreringsarbeidet, er det grunn til å frykte aukande marginalisering også av arbeidsinnvandrarar.

2.2.2 Innvandrarbefolkninga i Norge

Innvandrarar i Norge er ei heterogen gruppe menneske som kjem frå svært ulik sosio-økonomisk bakgrunn. Ulike språk, og varierte grunnlag for opphald understrekar variasjonen heller enn likskapen mellom dei ulike personane. Norges befolkning omfattar 5,4 millionar menneske (Statistisk Sentralbyrå, 2022a). Av desse er 18,9 % eller 1 025 175

innvandrara eller norskfødde med innvandrareforeldre (etterkomara) (Statistisk Sentralbyrå, 2022b). Innvandrarebefolkninga har hatt ein stor auke dei siste åra, og det bur innvandrara i alle kommunar i landet. Arbeidsinnvandrara busett seg der arbeidet finst, familie-innvandrara der familien er, og flyktningar der dei blir busett (Gulbrandsen et al., 2021).

Ei rekke tiltak (t.d. Introduksjonsordninga for nykomne innvandrara⁵), offentlege utgreiingar (t.d. Brochmann 1 og 2) og meldingar til Stortinget (t.d. Justis- og Beredskapsdepartementet, 2016) Frå mottak til arbeidsliv – en effektiv integreringspolitikk, 2016) har innvandrarebefolkninga som sitt hovudfokus. I løpet av dei siste åra er det kome tolv meldingar til Stortinget (sidan 2008), 17 NOU'ar (sidan 2001) og 47 rapportar/planar/strategiar (sidan 2006) vedrørande integrering og innvandrara. Fleire av dokumenta poengterer at innvandrara ikkje er ei homogen gruppe (Justis- og Beredskapsdepartementet, 2016). Til trass for denne påpeikinga har dette ikkje ført til vesentlege endringar eller vriding i innsatsen frå styresmaktene.

2.3 Velferdsstaten og arbeidslinja

Ulike former for velferdsstatar finst i dei fleste industrialiserte land (Kuhnle & Kildal, 2018). Det offentlege fungerer som eit sikringsnett då staten har ansvar for inntektssikring, helse og omsorg. Vidare fungerer velferdsstaten som agent for politisk styrt sosial omfordeling (Kuhnle & Kildal, 2018). Den norske velferdsstaten er kjenneteikna av universelle ordningar og omfattar eit breitt spekter av sosiale ordningar og offentlege tenester finansiert av skatteinntekter. Slik kviler velferdsstaten på høg grad av sysselsetting befolkninga sett under eitt.

⁵ Introduksjonsordninga omfattar grunnleggjande opplæring i norsk og samfunnskunnskap og skal forberede flyktningar og innvandrara på deltaking i arbeidsliv eller utdanning.

Arbeidslinja har vore eit sentralt styringsprinsipp i Norge over lang tid (Bugge, 2021; Lødemel, 1997; Stjernø & Øverbye, 2012; van der Wel et al., 2019). Prinsippet om arbeid som garantist for velferd og velferdsstaten si berekraft blir trekt fram som ein del av arbeids-etoset i norsk samfunnsliv (Fløtten, Grønningsæter, Hippe & Christensen, 2007; Lødemel, 1997; Stjernø & Øverbye, 2012) likevel blir prinsippet gjerne sett i samanheng med Velferdsmeldinga frå 1995. Her heiter det at «Arbeidslinja betyr at virkemidler og velferdsordningar – enkeltvis og samlet – utformes, dimensjoneres og tilrettelegges slik at de støtter opp under målet om arbeid til alle» (Sosial- og Helsedepartementet, 1995, s 89). Velferdsmeldinga (1995) knytte arbeidslinja og insentiv sterkare saman gjennom å knytte ordningar i velferdsstaten til krav om å utføre arbeid (Lødemel, 1997; Stjernø & Øverbye, 2012).

Styrkinga av arbeidslinja var eit resultat av ei langvarig utvikling dominert av frykt for velferdsstaten si berekraft (Fløtten et al., 2007; Øverbye & Stjernø, 2012). Kritikkk relatert til kostnader og bekymring for at dei gode ordningane svekka insentiv til å arbeide oppstod så tidleg som 1970- og 80-talet. Kritikken hadde ei klar ideologisk side, der det tradisjonelle høgre og venstre var i strid (Fløtten et al., 2007). I takt med aukande kostnader og ei aldrande befolkning har diskusjonane om å reformere velferdsstaten, og avgrense kostnadene for å sørge for ei berekraftig utvikling, vist større motsetnader i politisk debatt. Fokus på kostnader og bekymring for berekraft knytt til innvandring er tydeleg i dei regjeringsoppnemnde utvala Brochmann 1 (NOU 2011:2 Velferd og migrasjon – den norske modellens framtid) og Brochmann 2 (NOU 2017:2 Integrasjon og tillit). Begge utgreiingane adresserer økonomiske og samfunnsmessige konsekvensar av innvandring til Norge. Det er slik grunnlag for å hevde at det føreligg bekymring for berekrafta til velferdsstaten, knytt til innvandring frå ikkje-europeiske land.

2.3.1 Arbeidslinja og integrering

I den norske debatten om innvandring og integrering er integrering gjennom arbeid eit sentralt verkemiddel og sosialpolitisk mål (Anvik, Sandvin, Breimo & Henriksen, 2020; Enes, 2017; Frøyland & Spjelkavik, 2014; Stjernø & Øverbye, 2012). I fleire offentlege dokument blir arbeid beskrive som det viktigaste elementet i integrering (Justis- og beredskapsdepartementet, 2016; NOU 2011:7; NOU 2017:2). Velferdsstaten nyttar ulike tiltak og program for å støtte opp om og realisere målet om (rask) integrering for nykomne innvandrarakar (Djuve & Kavli, 2019). Introduksjonsprogrammet for nykomne flyktingar har sidan 2004 vore det viktigaste tiltaket, og er modellert utifrå arbeidslinja som styrande prinsipp (Djuve, Kavli, Sterri & Bråten, 2017; Hansen et al., 2013; Kavli, Hagelund & Bråthen, 2007; Tronstad, 2019). Programmet blei oppretta som følgje av at det blei avdekt til dels store manglar og store regionale forskjellar i integreringsordningar i Norge (Djuve & Kavli, 2007). Kartleggingar av Introduksjonsordninga avdekkar stor ulikskap mellom tiltaka, og ulikskap i kvaliteten (Djuve & Kavli, 2007, 2015; Kavli et al., 2007; Tronstad, 2015). Det er framleis ulikskap i tilbodet som deltakarane i introduksjonsordninga får (Djuve et al., 2017; Djuve & Kavli, 2015; Djuve & Tronstad, 2011; Tronstad, 2015). Integreringslova som blei innført frå 2021 tilbyr meir tilpassing til kvar enkelt i introduksjonsordninga (Integreringsloven, 2021). Det inneber bl.a. at lengda på programmet kan variere frå tre månadar til tre år, basert på kva den enkelte har behov for. Målet er at fleire innvandrarakar skal oppnå formell kompetanse og utdanning for slik å oppnå målet om rask integrering i samfunnet og økonomisk sjølvforsørging (Integreringsforskriften, 2021; Nystad, 2017)

Norsk arbeids- og velferdsetat [NAV] er sentral for gjennomføring av sosialpolitiske mål. Langvarig kritikk knytt til kompliserte og regelorienterte system skulle adresserast og utbetrast i NAV (Hansen et al., 2013, s 11). Eitt av måla med å opprette NAV var betre tilpassing til kvar enkelt med moglegheit for skreddarsøm. Til tross for målet om

individuell tilpassing har bruken av sanksjonar og insentiv auka jamt dei seinare åra (Hagelund, Øverbye, Hatland & Terum, 2016; Hansen et al., 2013). Aktiveringspolitikken er slik blitt ein stadig meir framtrekande del av integreringspolitikken (Hagelund et al., 2016; Hagelund & Kavli, 2009). Halvorsen (2011) skriv at til tross for at arbeidsmotivasjonen er høg i Norge finst det ein underliggende frykt for at arbeidsviljen blir redusert om velferdsstaten er for sjenerøs. Dette var eit sentralt argument for å endre innvandringspolitikken (Bø, 2019; Eggebø & Staver, 2020).

68,9 % innvandrarar i alderen 20 - 66 år var sysselsette pr. 4. kvartal i 2021 (Statistisk Sentralbyrå, 2022c). Statistikken viser at det var lågast del sysselsette frå Afrika og Asia (Statistisk Sentralbyrå, 2021c). Rapportar om innvandring viser at det er stor variasjon landa imellom (Fernandez, Hijzen, Pacifico & Thewissen, 2020; OECD, 2018; OECD/EU, 2018).

Som påpeikt ovanfor er det ein sterk, etablert og langvarig samanheng mellom arbeid og integrering i diskursen om integrering i det norske velferdssamfunnet. Det er likevel forskarar som peikar på utfordringar knytt til arbeidslinja (Halvorsen, 2012; Kildal, 2012; Rugkåsa, 2011; Øversveen & Forseth, 2018). Det er ikkje alle som arbeider utanfor eigen heim. Nokon ønskjer ikkje å arbeide utanfor heimen, andre kan ikkje av helsemessige grunnar medan det og er menneske som ikkje klarer å skaffe seg arbeid grunna t.d. manglande kompetanse. Korleis skal ein då ivareta integrering for desse personane? Ifølgje Halvorsen (2012) og Kildal (2012) er det problematiske sider ved arbeidslinja dersom ein ikkje vedgår at arbeidslinja ikkje er ein automatisk og altomfattande garanti for arbeid og/eller integrering. Vidare er det grunn til å ta på alvor at slik arbeidslinja er utforma kan det favorisere tiltak som flyttar folk raskt frå ikkje-sysselsett til sysselsett utan at det er sikra varige og berekraftige tiltak. Fleire studiar (Bratsberg et al., 2014, 2018) har vist at rask inngang på arbeidsmarknaden ikkje er ein garanti for ein varig og stabil sysselsetting. Slik kan fokus på rask overgang til sjølvforsørging

føre til neglisjering av faktorane som sikrar varig sysselsetting (sjå Djuve & Kavli, 2019).

2.3.2 Sosialt arbeid og velferdsstaten

Sosialt arbeid vaks i Norge fram i takt med utviklinga av velferdsstaten (Eide & Skorstad, 2020; Kokkinn, 2005). Denne avhandlinga dreier seg om arbeid og integrering, men òg om sosialt arbeid som berande fagtradisjon. Sosialt arbeid utspeler seg innanfor ramma av velferdsstaten, og plasserer profesjonen og praktikarane inn i Lipsky (2010) sin velkjende kategori, bakkebyråkratiet. Bakkebyråkratane er offentlege tenestemenn som har direkte kontakt med borgarar og utøver skjønn (Lipsky, 2010). Bakkebyråkratane påverkar den enkelte, i denne studien innvandrarar som kjem i kontakt med hjelpeapparatet. Velferdsstaten og sosialt arbeid står slik i nær, men tidvis komplisert relasjon (Terum et al., 2012; Aamodt, Dahl, Gubrium, Haldar & Hermansen, 2019). Eg har i arbeidet med avhandlinga fokusert på korleis samanhengen mellom arbeid og integrering blir erfart av innvandrarar, og korleis dette påverkar deira meiningsskaping.

Deltakarane i denne studien har alle hatt kontakt med ein eller fleire mottaks- og hjelpetenester. Innvandrarar med fluktbakgrunn har behov for bistand for å finne seg til rette i ein ny kvardag, og for fleire av deltakarane har overgangen til ordinært arbeid vist seg vanskeleg. Profesjonen sosialt arbeid er tufta på verdiar og prinsipp som stiller seg kritisk til undertrykkande strukturar, institusjonelle praksisar og framhevar den enkelte klient som fokuspunkt (Askeland, Oskarsen & Unhjem, 2011). Sosialt arbeid er prega av eit vell av ulike teoretiske retningar og til dels motstridande epistemologiske standpunkt (Banks, 2012; Brottveit, 2008; Joseph & Macgowan, 2019; Lavalette, 2013; Payne, 2006). Til tross for ulike teoretiske synspunkt er det sosiale arbeidet er knytt til forbetring av levekår – materielt, psykisk og sosialt (Eide & Skorstad, 2020; Ylvisaker, 2014). Verdiar som anerkjenning av ulikskap og ikkje-diskriminering, solidaritet og rettferd og

menneskeverd er sentrale for profesjonen, og dermed for praksis (Kokkinn, 2005). Sosialt arbeid sitt søkelys på enkeltpersonar sine ressursar og deira rett til sjølv å ta avgjerder om sine liv kjem gjerne på kollisjonskurs med eit regime der sosialarbeidaren bruker mykje tid på å kontrollere at dei som er innrullert i tiltak følgjer reglane. Det fører til eit endra fokus frå sosial endring til sosial kontroll (Børhaug, 1999; Rine, 2018; Weinberg & Banks, 2019). Kunnskap om korleis dette påverkar innvandrarar er sentral i arbeidet med å utvikle praksis i sosialt arbeid, men òg i arbeidet med å leggje til rette for integrering.

Aukande globalisering av verda og det sosiale arbeidet krev ny kunnskap og forståing for å utvide og tilpasse praksis til nye grupper (Boccagni & Righard, 2020; Bø, 2017; Ferguson & Lavalette, 2006; Kokkinn, 2005; Valtonen, 2015). Ifølgje Healy (2004) og Valtonen (2001) er styrking av internasjonalt sosialt arbeid eit gode for innvandrarar, men òg for vertssamfunnet.

2.5 Integrering i norsk kontekst

Rugkåsa (2012) vektlegg ein kraftfull relasjon mellom integrering som politisk begrep og arbeid i den norske velferdsstaten. Vidare hevdar Rugkåsa (2012) at det skiftande innhaldet i integrering gjer det mest umogleg å avgjere når integrering er oppnådd. Ei slik forståing vanskeleggjer situasjonen for innvandrarar, men òg for dei som utformar policy og iverksett ordningar og tiltak. Så lenge det ikkje finst felles forståing av begrepet, er det vanskeleg å nå ein omforent forståing av når integrering er oppnådd (Øian, 2014).

Til tross for manglande klarleik og endringar i innhald har integrering i over 25 år vore det overordna og føretrekte prinsippet i Norge (Brochmann et al., 2010; Djuve & Kavli, 2015; Rugkåsa, 2012). Den tilsynelatande einigheita om behovet for integrering skjuler substansiell ueinigheit om kva integrering verkeleg er, kven som er ansvarleg for å realisere det og kva for mål som bør og skal brukas for å oppnå dette (Djuve, 2014, s 12).

Bakgrunn

Ifølgje Kaya (2010b) ser styresmaktene deltaking i arbeidslivet som hovudruta til å sørge for inklusjon, og motverke marginalisering. Nordmenn flest ser på integrering som ein samfunnsmessig integrering som omfattar språk-kunnskap, arbeid, utdanning, bu-forhald, fritid m.m. (Kaya, 2010a). Integrering blir oppfatta som staten sitt ansvar, sidan offentlege institusjonar legg til rette for integrering (Kaya, 2010b). Brochmann (2010) hevdar at integrering fører til tilpassing og lojalitet til vertslandet. Ifølgje Fauske (2014) påverkar innvandrarak som kjem til landet òg korleis integrering blir fortolka.

3 Kunnskapsstatus

Dette kapitlet presenterer kunnskapsstatus relevant for å opplyse mitt forskningstema. I arbeidet med avhandlinga har eg gjennomført fleire søk etter aktuell litteratur som blir presentert i det følgjande.

Ulike fagtradisjonar på det samfunnsvitskaplege feltet kryssar kvarandre i forskning knytt til innvandring og integrering. Midtbøen (2017) sin artikkel om den norske migrasjonsforskinga beskriv utvikling frå eit lite miljø dominert av ei tett samankopling mellom forskning og aktivisme på 1970-talet, til at nye faggrupper (statsvitarar, sosialpsykologar) fatta interesse for feltet i løpet av 1980-talet. På same tid blei innvandring eit viktig politisk tema i Norge (Midtbøen, 2017). Sidan har feltet som var aktivt debatterande på 1990-talet, blitt aukande institusjonalisert og mindre opposisjonelt til styresmaktene (Midtbøen, 2017). Frå midten 2000-talet er velferd og migrasjon det dominerande tema i den norske migrasjonsforskinga (Midtbøen, 2017).

3.1 Sosialt arbeid i globalt perspektiv

Sosialt arbeid utspeler seg i ein stadig meir global verden, der arbeid retta mot og med innvandrarar utgjer ein stor og sjølvstendig del av det sosiale arbeidet (Askeland & Døhlie, 2006; Potocky-Tripodi & Naseh, 2019; Valtonen, 2015; Øland, 2019). Forsking i sosialt arbeid er eit verdfullt bidrag til innvandrarar si integrering (Ask & Berg, 2011; Valtonen, 2001, 2015) ved å promotere rettar og interesser for dei som flyktar frå konflikt, økonomiske kriser, naturkatastrofar eller andre omveltingar (Popescu & Libal, 2018). Ifølgje Bø (2017) har fagdebatten i ulike tidsepokar prega sosialt arbeid sitt syn på arbeid med innvandring og integrering.

Sosialt arbeid fokuserer på å betre levekår for menneske, og forskning rettar ofte eit kritisk blick mot prosessar og institusjonar sin praksis (Danso, 2009; Dominelli & Ioakimidis, 2016; Ferguson & Lavalette, 2006; Lavalette, 2013; Nadan, 2017; Rugkåsa, 2018). Likevel er forskning

på migrasjon og sosialt arbeid ifølgje Shier, Engstrom og Graham (2011) samt Benson, Wachter, Lee, Nichols og Hylton (2021), prega av at forskarane sitt perspektiv har sitt utspring i det globale nord og døme på etnosentrisk haldning. Det reiser spørsmål om etikk så vel som makt og produksjon av kunnskap innan forskning på feltet sosialt arbeid (Benson et al., 2021; Shier et al., 2011).

Sakamoto et al. (2018) hevdar at Canada sin strategi med å inkludere innvandrarak, opprettheld marginalisering gjennom ei forståing av at samfunnet er inkluderande, og dermed lite kritisk til pågåande prosessar. Andre forskarar stiller seg kritiske til at sosialt arbeid legitimerer praksis i strid med etiske retningsliner i sosialt arbeid (Humphries, 2004; Rine, 2018; Weinberg & Banks, 2019). Når fokus i aukande grad er retta mot tellekantar og økonomi utfordrar dette etisk praksis, og korleis ein omtalar og forstår «dei andre» (Børhaug, 1999; Jönsson, 2014; Weinberg & Banks, 2019). Forskarar som Boccagni (2015), Grzymala-Kazlowska og Phillimore (2018) og Vertovec (2007) hevdar at perspektiv om mangfald (diversity og superdiversity) kan vere med å nyansere forskning på integrering, inkludering og ulikskap. De Montigny (2011) tar til orde for ein annan retning og promoterer refleksive sosiale relasjonar som fundament for sosialt arbeid.

3.2 Integrering

Integrering blir gjerne beskrive som ein tovegs-prosess (Klarenbeek, 2019). Innhaldet i begrepet varierer med kontekst og perspektiv (Ihle, 2017; Rugkåsa, 2012; Scheibelhofer, 2019; Szmodics, 2017), og er eit politisert og normativt begrep (Oliver & Gidley, 2015). Ulike definisjonar og oppfatningar av integrering kompliserer samanlikning på tvers av nasjonale grenser, studiar og tid (Harder et al., 2018; Proba samfunnsanalyse, 2019).

Den internasjonale organisasjonen for migrasjon foreslår følgjande definisjon:

The two-way process of mutual adaptation between migrants and the societies in which they live, whereby migrants are incorporated into the social, economic, cultural, and political life of the receiving community. It entails a set of joint responsibilities for migrants and communities and incorporates other related notions such as social inclusion and social cohesion. (IOM, 2019).

Definisjonen inkluderer at prosessen er tosidig, og krev tilpassing og aksept frå innvandrara og verts-samfunn. Definisjonen manglar aspektet med realisering og kapasitet, som andre definisjonar inkluderer. Harder et al. (2018) føreslår seks dimensjonar for å beskrive integrering; psykologisk, økonomisk, politisk, sosialt, lingvistisk og orienterande. Harder et al. (2018) sin definisjon lyder "... the degree to which immigrants have the knowledge and capacity to build a successful, fulfilling life in the host country" (s 11484). Ager og Strang (2008) kombinerte ulike definisjonar og utforma ei liste med 10 kjenneteikn. Dei fant at integrasjon inkluderer sysselsetting, busetting, utdanning, helse, sosiale relasjonar, sosiale band, sosial tilknytning, språk og kulturell kunnskap, tryggleik og stabilitet, rettar og statsborgarskap (Ager & Strang, 2008). Sjølv om oppdelinga er ulik, inkluderer dei nokolunde same aspekta.

I eit globalt perspektiv reiser Schinkel (2018) spørsmål ved rammeverket for forskingsproduksjonen i integrasjonsforskning. Han hevdar at forskning på migrasjonsfeltet i stor grad dreier seg om reproduksjon av neokolonial tenking. Ifølgje Schinkel (2018) er forskinga med på å oppretthalde eit skilje mellom menneske som det ikkje finst grunnlag for. Integrering slik det er forstått i samfunnsforskning reproducerer konsept, forståingsmåtar og står i tett forbund med politikk og økonomiske interesser i vestlege land (Schinkel, 2018). Dei kunstige skiljelinene mellom opphavlege borgarar og dei som skal bli integrert overser store delar av befolkninga utan at forskinga legg fram overtydande grunnar for kvifor det er slik. På denne måten reproducerer forskinga rasistiske førestillingar utan spørsmål. Schinkel (2018) argumenterer for eit større

fokus på kva som skjer når menneske buset seg i nye samfunn. Favell (2019) tiltrer Schinkel sin argumentasjon om metodologisk nasjonalisme som reproducerer ein kolonial, nasjonalstat-sentrert visjon av samfunn oppretthalde av global ulikskap. Klarenbeek (2019) påpeiker at det er nødvendig å ha eit kritisk blick på begrep og korleis vi forstår integrering.

Mange faktorar påverkar korleis innvandrarak tilpassar seg eller blir inkludert i nye heimland (Ersanilli & Koopmans, 2011; Martiny, Froehlich, Soltanpanah & Haugen, 2020). Nasjonal og etnisk identitet spelar ei stor rolle i innvandrarak sin opplevde integrasjon i Norge, og samsvarar med funn i andre land (Martiny et al., 2020). Effekten av policy ser ut til å vere av mindre betydning (Ersanilli & Koopmans, 2011). Til tross for at Europa ofte blir presentert som eit heile, og dei ulike landa har liknande regime for mottak av innvandrarak, kan forskjellar mellom landa få store konsekvensar (Belabas & Gerrits, 2017; Bjartnes & Sørensen, 2019; Börzel & Risse, 2018; Magnussen, 2020). Arbeid for å implementere strategi og politikk blir utført av bakkebyråkratar (Belabas & Gerrits, 2017; Magnussen, 2020). Dette skal iverksette policy, men forskning viser at det skjer ei vidare fortolking av reglar og praksis. Kjønnslkestilling er ein sterk verdi i mange såkalla mottakar-land, og blir ofte brukt som eit argument for integrering, særleg for innvandrarak-kvinner. Lkestilling blir gjerne brukt som eit mål på kor integrert kvinner er, som ein verdi, ein rettighet for kvinner og ei plikt (Bjartnes & Sørensen, 2019; Magnussen, 2020).

3.3 Paradoks i migrasjonsregimet

Det europeiske migrasjonsregimet inneheld fleire paradoks (Bendixsen, 2016; Börzel & Risse, 2018; Lucassen, 2019; Takle, 2018). Lucassen (2019) trekk fram korleis menneske kan røre seg fritt over landegrensar innanfor EU på same tid som grensene er stengt for dei som står utanfor. Vidare peiker han på det internasjonale arbeidet med å utvikle globale institusjonaliserte anti-diskriminerande rammeverk (lokalisert til FN),

samtidig som nativistiske og framandfiendtelege diskursar som legitimerer eksklusjon og diskriminering er betydelege faktorar (Lucassen, 2019). «Krisa» som oppstod i løpet av 2015 utfordra den kollektive europeiske forståinga av ansvar (Brekke & Staver, 2018; Börzel & Risse, 2018; Takle, 2018). For enkelte europeiske land førte EU sitt manglande felles ansvar til stor ulikskap i byrde-fordelinga (Börzel & Risse, 2018; Takle, 2018), og fleire nasjonalstatar renasjonaliserte innvandringspolitikken (Brekke & Staver, 2018; Börzel & Risse, 2018). Endringa i europeisk integreringspolitikk inneber ei normativ endring. Personleg åtfærd og verdiar er blitt avgjerande for å vise seg som ein god borgar, og slik er det opp til individet å bli integrert (Mouritsen, Jensen & Larin, 2019). I kjølvatnet følgjer institusjonalisering av insentiv og disiplinerande integreringsprosessar, som fungerer som middel til å kontrollere innvandring (Mouritsen et al., 2019). Også den norske innvandringspolitikken har gjennomgått ei endring som inneber ein strengare politikk med sterkare innslag av midlertidigheit (Brekke, Birkvad & Erdal, 2021; Brekke & Staver, 2018; Eggebø & Staver, 2020).

3.4 Arbeid og innvandrarar

Ei snever forståing av integrering og innvandrarar sine behov er med på å gjere overgangen til ordinært arbeid vanskeleg for mange innvandrarar (Rugkåsa, 2011; Øverbye, 2018). Studiar viser at innvandrarar opplever arbeid som svært viktig (Grue et al., 2019; Llinares-Insa, Roldán-Pardo, González-Navarro & Benedito-Monleón, 2020; Scheibelhofer & Täubig, 2019). Innvandrarar har lågare sysselsettingsrate (Algan, Dustmann, Glitz & Manning, 2010; Elstad & Heggebø, 2019; Halvorsen, 2011), men det er store forskjellar mellom innvandrarar (Bratsberg et al., 2016). Innvandrarar som er framande i klesdrakt eller utsjånad har særleg store problem med å skaffe seg arbeid, og diskriminering er eit reelt problem i Norge og Europa (Mergener & Maier, 2019; Midtbøen & Kitterød, 2019; Steinmann, 2019).

Innvandrarar har problem med å etablere seg på arbeidsmarknaden (Algan et al., 2010; Barrett & Duffy, 2008; Colic-Peisker & Tilbury, 2007; Elstad & Heggebø, 2019; Fasani, Frattini & Minale, 2018; Hagelund & Kavli, 2009; Kosny et al., 2019; Willott og Stevenson, 2013). Dei finn ofte midlertidige og usikre jobbar (Kosny et al., 2019; Lewis, Dwyer, Hodkinson & Waite, 2014). Manglande kunnskap om arbeidsmarknaden, forventningar og uformelle reglar i arbeidslivet er noko av det som kompliserer det å finne seg arbeid (Kosny et al., 2019; Willott & Stevenson, 2013). Flyktningar strevar mest på arbeidsmarknaden (Fasani et al., 2018; Friberg & Midtbøen, 2018), og taper human kapital, særleg gjeld det dei med høgare utdanning (Arendt, 2022; Colic-Peisker & Tilbury, 2007). Problema innvandrarar opplever i forsøket på å skaffe seg arbeid gjer dei til ei særleg gruppe for fokus på aktiviseringspolitikk (Hagelund et al., 2016; Hagelund & Kavli, 2009; Hansen, 2019)

Innvandrarar får varierende bistand til å sikre seg arbeid (Grue et al., 2019; Kosny et al., 2019). Til tross for utstrekt bruk av program for å legge til rette for sysselsetting, er det manglande vurderingar av effekten slike program har (Butschek & Walter, 2014).

3.5 Norden og Skandinavia

Dei nordiske landa har omfattande samarbeid om ulike politiske utfordringar, også om integreringsarbeidet (Karlsdottir, Sigurjonsdottir, Hildestrand & Cuadrado, 2017; Østby & Gulbrandsen, 2022). Innvandrarar si låge deltaking på arbeidsmarknaden er eit fokusområde for samarbeidet mellom dei nordiske landa (Jakobsen, Korpi & Lorentzen, 2019). Det er stor variasjon i sysselsettingsrater, og klare forskjellar på innvandrarar og den øvrige befolkninga si sysselsetting (Hernes, Arendt, Joonas & Tronstad, 2019; Østby & Gulbrandsen, 2022).

Norge, Sverige og Danmark har alle gjort endringar i sin integreringspolitikk (Borevi, Jensen & Mouritsen, 2017; Jakobsen et al., 2019). Den meir restriktive politikken kviler på eit mange-fasettert

rasjonale (Brochmann & Midtbøen, 2020). Dei skandinaviske landa har tilsynelatande like tiltak og idear om integrering (Borevi et al., 2017; Brochmann & Midtbøen, 2020; Hernes et al., 2019; Jakobsen et al., 2019). Til tross for at landa bruker same begrep og integreringsregimet ser likt ut, er fundamentet politikken kviler på ikkje einsarta (Borevi et al., 2017; Hernes, 2018.; Hernes et al., 2019; Jakobsen et al., 2019). Danmark har ført ein langt strengare innvandringspolitikk enn Norge og Sverige, utan at dette har ført til at Danmark har lykkast betre med sitt integreringsarbeid (Jakobsen et al., 2019). Samanlikna med Danmark og Sverige har Norge høgare sysselsettingsnivå for innvandrarak med låg utdanning (Hernes et al., 2019). Sverige og Norge har høgast sysselsetting for innvandrarak med vidaregåande og høgare utdanning og Danmark har betre estimerte sysselsettingsrater for alle grupper dei første åra (Hernes et al., 2019).

4 Teoretisk perspektiv

Kapittelet presenterer teoretisk ramme for problemstillinga *Korleis opplever innvandrara forholdet mellom integrering og arbeid i møtet med norsk arbeidsliv?* Avhandlinga fokuserer på fenomenet arbeid og integrering der innvandrara sine levde erfaringar står sentralt. Sjølv om erfaringar er subjektive vil deira erfaringar gi grunnlag for forståing og utvida kunnskap i sosialt arbeid med arbeid og integrering.

4.1 *Praksisnær kunnskap*

Praksisnær forskning er sentralt i utviklinga av det sosiale arbeidet (Natland & Solem, 2019). Gapet mellom praksis og teori og ulike tradisjonar innanfor fagfeltet har vore gjenstand for forskning og debatt (Brottveit, 2008). Ifølgje Brottveit (2008) har det vore problematisert av kritiske røyster at sosialt arbeid er nært forbunde med praksisfeltet. Den praksisnære forskinga representerer imidlertid eit potensielt bidrag til å dokumentere at tiltak verkar, legitimere praksis, bidra til å løfte fram utfordringar eller foreslå betre løysingar/forbetre praksis (Natland & Solem, 2019).

Ifølgje Douglas (2014) lir samfunnsvitskapane under eit underlegenheitskompleks. Naturvitskapen er «idealet» for sann kunnskap. Men, innan samfunnskunnskap (der sosialt arbeid inngår) er objektet eit subjekt, noko som får følgjer for forskinga (Flyvbjerg, 2009, s 45). Samfunnsforskinga må derfor forhalde seg til kunnskap som noko *meir* enn epistemisk kunnskap (Flyvbjerg, 2009). Aristoteles sine begrep episteme, techne og fronesis, synleggjer ulike måtar å tenke om kunnskap.

Teoretisk, vitskapleg viten kallast episteme (Bornemark, 2020; Flyvbjerg, 2009). Denne er universell, uforanderleg og uavhengig av kontekst. Produksjon av viten varierer ikkje med tid og stad, og kunnskapen er basert på generell analytisk rasjonalitet (Bornemark,

2020; Flyvbjerg, 2009). Viten om *kvifor*. I denne avhandlinga kjem denne kunnskapen til syne i t.d. fakta om innvandrarar si sysselsetting. Praksisnær forskning utviklar bl.a. tiltak og metodikk. Techne er kunnskap om korleis ein utfører ulike oppgåver og blir gjerne beskrive som handverk eller praktisk arbeid (Bornemark, 2020; Flyvbjerg, 2009). Kunnskapen er pragmatisk, konkret og orientert mot produksjon av t.d. auka velferd gjennom praksisnær kunnskap som bidrar til å utvikle meir treffande tiltak, eller synleggjer effekt el.l. Denne kunnskapen er ikkje avhengig av person, men av oppskrifta eller manualen (Bornemark, 2020; Flyvbjerg, 2009). Kunnskapen er basert på praktisk instrumentalrasjonalitet og er styrt av eit bevisst mål – altså for å oppnå eit spesifikt mål (Bornemark, 2020; Flyvbjerg, 2009). Viten om *korleis*. Det dreier seg her om korleis ein skal utføre oppgåver som å skrive vedtak, gjennomføre ulike vurderingar. Den tredje kunnskapsforma er fronesis. Fronesis er praktisk klokskap – å utvikle god dømekraft som kan tilpassast ulike situasjonar (Bornemark, 2020; Flyvbjerg, 2009). Dette er ein sentral kunnskapsform i sosialt arbeid fordi sosialt arbeid rettar seg mot forbetring av enkeltmenneske sine levekår (Eide & Skorstad, 2020). Fronesis er praktisk, variabel og avhengig av kontekst (Bornemark, 2020; Flyvbjerg, 2009). Kunnskapen er orientert mot handling, basert på praktisk verdirasjonalitet. Det er kunnskap som aukar den enkelte si evne til å ta gode avgjerder i spesielle situasjonar. Kunnskapen rører seg frå det universelle til det spesielle og omfattar praktisk viten og praktisk etikk (Bornemark, 2020). Fronetisk kunnskap handlar om korleis ein i gitte situasjonar tileignar seg reglar eller møter sine medmenneske, noko som krev vurdering, skjønn og forståing for det spesifikke for den gitte situasjonen. Den generelle kunnskapen vil bli tilpassa kvar enkelt og inkluderer ulike element. Viten om korleis ein skal opptre og reagere under ulike omstende og situasjonar kan aldri bli lik som eller reduserast til allmenne sanningar (Bornemark, 2020). Denne kunnskapen byggjer på både episteme og techne, og tar opp i seg den enkelte si dømekraft (Bornemark, 2020). Det er personleg kunnskap som ikkje kan lærast bare ved hjelp av å lese bøker (Bornemark, 2020, s

50). Funna i denne avhandlinga rettar seg mot å bidra til alle dei ulike formene, men kanskje særleg denne siste.

4.1 Sosialt arbeid, sosialpolitikk og dømekraft

Sosialt arbeid som profesjon er samanvevd med menneske sine behov, men òg med sosialpolitiske mål og realitetar (Kjørstad, 2019; Lødemel, 2019; Molander & Terum, 2008; Røysum, 2014; Terum et al., 2012). Ifølgje Nyseter (2015) og Erlien (2016) er verdigrunnlaget i sosialt arbeid i endring, og stadig oftare tas avgjerder i ein isolert setting, lausrive frå faget. Sosialpolitikken får slik større innverknad på rammene for det sosiale arbeidet (Banks, 2012; Stjernø, Jessen, & Johannessen, 2014; Weinberg & Banks, 2019; Aamodt, 2019). Det kjem bl. a. til uttrykk gjennom auka fokus på nyliberalistiske idear operasjonalisert gjennom New Public Management og aktiveringspolitikk. Desse er til stades t.d. i NAV og påverkar korleis innvandrara opplever møtet med norsk arbeidsliv (Ask & Berg, 2011; Kjørstad, 2017; Stjernø et al., 2014; Terum et al., 2012). Ifølgje Bornemark (2020) synleggjer det endra fokuset kor viktig det er å utvikle god dømekraft i profesjonane.

Skjønn og dømekraft er sentrale element i sosialt arbeid (Bergheim, 2014; Rugkåsa, 2014; Schön, 1991), og kunnskapsutvikling. Dømekrafta er vår evne til å omgåast predikat; vår predikative kompetanse (Nerheim, 1991). Dømekraft krev evne til å sjå verda frå perspektivet til ein annan (Young-Bruehl, 2006), t.d. innvandrara. Gjennom andre sitt perspektiv, gjennom å utveksle tankar og idear i dialog med andre utviklar og trener vi dømekrafta vår (Young-Bruehl, 2006). For å bidra til mangfaldig forståing har eg i denne studien innhenta erfaringskunnskap. Erfaringar dannar grunnlaget for det empiriske materialet og problemstilling og forskingsspørsmål i avhandlinga. Subjektive individuelle erfaringar opplyser fenomenet og inngår som ei viktig kunnskapskjelde. Sayad (2004) hevdar at

erfaringar – òg immigrasjonserfaringar - blir ein del av kven vi er. Han seier at erfaring ikkje er noko ein *har*, men inngår i kven ein *er*:

..., to immigrate means to immigrate together with one's history (immigration itself being an integral part of that history), with one's traditions, ways of living, feeling, acting, and thinking, with one's language, one's religion and all the other social, political, and mental structures of one's society – structures characteristic of the individual and also of society, since the former is no more than the embodiment of the latter – or, in a word, with one's culture. (s 3 og 4).

Om eg legg Sayad si forståing til grunn bør erfaringar òg inngå i kunnskapsgrunnlaget i sosialt arbeid for slik å anerkjenne levde erfaringar som sentralt i utvikling av kunnskap og dømekraft.

Dømekrafta er sentral for godt fagleg skjønns og viktig fordi sosialfaglege skjønsmessige avgjerder får stor innverknad på menneske sine liv (Eide & Skorstad, 2020; Kjørstad, 2019; Malmberg-Heimonen, Tøge, Rugkåsa & Gyüre, 2019; Solvang, 2017; Stjernø et al., 2014). Praktikarane i sosialt arbeid er bakkebyråkratar (Kjørstad, 2019; Lipsky, 2010) og Lipsky (2010) sin definisjon av bakkebyråkrat står i tett relasjon til skjønnsbegrepet. «Public service workers who interact directly with citizens in the course of their jobs, and who have substantial discretion in the execution of their work are called street-level bureaucrats ...» (Lipsky, 2010, s 3). Ifølgje Grimen og Molander (2008) er skjønnsbedømming som kviler på svake normative haldepunkt (s 182). Fagleg skjønns inneber å handle godt, rett og hensiktsmessig – til beste for klienten (Bergheim, 2014). Å sette seg inn i andre sitt perspektiv krev vilje og evne til å lytte. Funn i denne studien kan slik bidra til å utvikle dømekrafta i sosialt arbeid. Kor representativ dømekrafta er, kviler på evna til å inkludere andre si forståing og perspektiv i eiga forståing (Arendt, 2003). Sosialt arbeid skal leggje til rette for vekst, utvikling og bruk av ibuande ressursar gjennom relasjonar og dialog (Garavan, 2013; Schön, 1991). Dialog og

symmetri kan bidra til å halde fokus på den ein samhandlar med som ein likeverdig person. Innvandrarar er ikkje passive mottakarar, men aktive subjekt. Deltakarane i denne studien har kunnskap og levde erfaringar som andre manglar. Dei ber med seg erfaringar som er sentrale for korleis dei kan finne seg til rette i sitt nye heimland. Ein dialogisk praksis ber i seg fokus på heile mennesket (Garavan, 2013). Det strekk seg vidare enn metode, dialogisk praksis er ein måte å oppnå og utøve vår humanitet, ein måte som er etisk og samarbeidande, ein som involverer sosialarbeidaren i eit autentisk engasjement med stemma og livet til den andre (Garavan, 2013, s 19). Ein slik praksis fokuserer på ei heilskapleg tilnærming og søker etter samarbeid og samhandling. Dette står i relasjon til Skjervheim (2002) som framhevar samanhengen mellom symmetri i dialog og korleis ein ser på andre menneske. Ifølgje Skjervheim (2002) er treledda dialog ein føresetnad for å sjå på ein samtalepartner som likeverdig – som eit likeverdig subjekt. Dersom ein ser på den ein kommuniserer med som ein del av saka er dialogen to-ledda, og ein utset samtalepartnaren for objektivering. Etter Skjervheim (2002) si meining inneber det framandgjerung av mennesket. Dette leier til ein asymmetrisk subjekt – objektrelasjon, eller med Skjervheim (2002) sine ord, ein tilskodar – deltakar distinksjon. Dersom vi ser innvandrarar som ei sak – noko anna enn oss sjølv vil det vere vanskeleg, kanskje umogleg, å få til ein likeverdig dialog. Det vil i så fall utfordre sentrale element ved sosialt arbeid, nemleg anerkjenning av ulikskap, myndiggjering og frigjering samt fokus på kvar enkelt sine ibuande resursar.

4.2 Marginalisering, ulikskap og sosial eksklusjon

Arbeidet med å motverke marginalisering og ulikskap er sentralt i sosialt arbeid (Bø, 2017; Aamodt et al., 2019). Like sentralt er det at velferdstenestene skal bidra til å sikre alle eit verdig og anstendig liv (Aamodt et al., 2019). Sosialt arbeid har mål om å fremje inklusjon, og på same tid motverke eksklusjon. Arbeid står sentralt i arbeidet med å

motverke marginalisering, ulikskap og sosial eksklusjon, og forskarar for forsøkt å forklare mekanismar knytt til arbeid på ulike måtar (Hernes, 2012). Levitas (2005) stiller seg kritisk til rådande diskursar, og teorien harmonerer godt med sosialt arbeid sitt kritiske blick på institusjonar og prosessar. Ifølgje Levitas (2005) peiker diskursen om sosial eksklusjon på ei (for) enkel løysing, nemleg at dei ekskluderte må flyttast over i kategorien for dei inkluderte. Alt dette skjer utan at vi undersøker kvifor nokon er ekskluderte, kva for mekanismar som kjem i spel. Levitas (2005) hevdar at sosial eksklusjon som begrep er problematisk i seg sjølv, fordi det byggjer på ei bestemt forståing - at den viktigaste skillelina i samfunnet går mellom den inkluderte majoriteten og den ekskluderte minoriteten. Denne avhandlinga viser at innvandrarar blir forstått som ei gruppe utan at individuelle behov blir adressert. Det trekk fokus vekk frå ulikskap innan gruppene, og dekker over dei store forskjellane som finst i våre samfunn (Levitas, 2005). Ifølgje Levitas (2005) er sosial eksklusjon del av ulike diskursar som manifesterer desse problema i varierende grad. Ho peikar på tre ulike diskursar som alle er relevante for denne studien fordi dei presenterer ei breiare forståing for sosial eksklusjon. Dersom eg følgjer Levitas (2005) sin argumentasjon så er det nødvendig å identifisere dei ulike diskursane for å kunne motverke sosial eksklusjon på ein effektiv måte.

Redistribuerings-diskursen

Redistribuerings-diskursen (RED) fokuserer på fattigdom som viktigaste grunn til sosial eksklusjon (Levitas, 2005). Fattigdom forståast som å omfatte ressursar, og strekk seg utover det materielle. For å bøte på eller endre på eksklusjon må det til ei radikal omfordeling og redistribusjon av ressursar og makt (Levitas, 2005). Det er prosessane som leier til ulikskap som er i fokus i redistribuerings-diskursen. Diskursen er relevant for studien då fattigdom, særleg i denne utvida forståinga, er ein sentral faktor for sosial eksklusjon. Fokuset er retta mot sosial, politisk, kulturell og økonomisk deltaking. Omfordeling føreset redusert

fattigdom gjennom auka overføringar gjennom sosiale ytingar, og potensiell validering av ulønt arbeid (Levitas, 2005).

Moralsk underklasse diskursen

I moralsk underklasse diskursen (MUD) er fokuset retta mot moralske og åtferdsmessige trekk ved dei ekskluderte sjølv (Levitas, 2005). Dei sosialt ekskluderte framstår kulturelt særigne eller annleis enn majoriteten (Levitas, 2005). Med andre ord lar dei seg enkelt identifisere fordi dei skil seg ut. Moralsk underklasse diskursen er relevant for studien då deltakarane fleire gonger ga uttrykk for at dei var medvetne om at dei skilte seg ut, og dermed blei synlege representantar for ei gruppe.

Maybe this will affect how the state regards immigrants. I think I should get an education or a job to give back to the state. Because the state helped me and gave me a safe place to stay. Money to start, to study, so... I keep thinking I must do something good in this country. (Tarik i artikkel 2).

Velferdsordningar blir i moralsk underklasse diskursen oppfatta som ein del av problemet fordi dei kan føre til avhengigheit, og dempe incentiva til at dei ekskluderte tar seg saman og kjem seg over i gruppa av inkluderte (Levitas, 2005). Diskursen ignorerer og overser ulikskap i resten av samfunnet, og anerkjenner ikkje ulønt arbeid. Avhengigheit til staten blir oppfatta som eit problem men personleg økonomisk avhengigheit (særleg kvinner og barn av menn) blir ikkje problematisert (Levitas, 2005).

Sosial integrasjonist diskursen

Sosial integrasjonist-diskursen (SID) rettar det sentrale fokuset mot løna arbeid, og definisjonen av sosial eksklusjon og inklusjon er avgrensa til deltaking i løna arbeid (Levitas, 2005). Funn i studien tyder på at det ikkje er tilstrekkeleg å ha arbeid for å vere sosialt inkludert. Fordi sosial integrasjonist diskursen handlar om arbeid eller ikkje arbeid blir ulikskap mellom dei sysselsette oversett. Fattigdom er einseitig forstått som knytt

til arbeid, og auka stønadsnivå på sosiale ordningar er ikkje tema (Levitas, 2005). Lønnsforskjellane mellom menn og kvinner blir ikkje tematisert. Legitimiteten ved å stå utanfor det løna arbeidslivet er heller ikkje inkludert i diskursen (Levitas, 2005).

Djuve og Kavli (2019) viser til fleire moment ved dei ulike diskursane som grunnlag for opprettinga av Introduksjonsprogrammet. I den seinare tida har imidlertid argumentasjon som kan knytast til MUD vunne stadig større terreng (Djuve & Kavli, 2019). Korleis det offentlege ordskiftet forhold seg til sosial eksklusjon og inklusjon har dermed endra seg. Dette påverkar dei som møter velferdsprofesjonane som tenestemottakarar, som deltakarane i denne studien. Det påverkar òg profesjonane, som sosialt arbeid. Marginaliserte grupper, rettferd, solidaritet og arbeidet for å bøte på fattigdom var utgangspunktet for det sosiale arbeidet (Bø, 2017; Kokkinn, 2005). Samfunnet si oppfatning av innvandrarar og integrering har prega profesjonen, og det tok tid før rettigheter, forståing og mangfald blei dominerande i sosialt arbeid si tilnærming til innvandrarar (Bø, 2017). Nye tilnærmingar har vunne terreng i sosialt arbeid (Boccagni & Righard, 2020; Dominelli & Ioakimidis, 2016). Rugkåsa og Ylvisaker (2019) hevdar at eit kritisk blikk på kulturalisering manglar i den skandinaviske diskusjonen om kultursensitivitet, kulturalisering og kulturkompetanse. Dei argumenterer for inklusjon av interseksjonalitet i kulturkompetanse, støtta av fleire forskarar (Garran & Rozas, 2013; Käkelä, 2020; Nadan, 2017; Rugkåsa & Ylvisaker, 2019)

5 Metodologi

Dette kapitlet gir eit rasjonale for framgangsmåten i studien gjennom beskriving av vitskapsteoretisk posisjon, forskingsdesign, metode, studien sin kvalitet samt forskningsetiske vurderingar.

5.1 Vitskapsteoretisk posisjon

Hermeneutisk fenomenologi er studien sin vitskapsteoretiske posisjon. Fenomenologien sin kjerne (eller metode) er å studere saka sjølv (Bengtsson, 2001; Husserl, 2019; Zahavi, 2019). Bengtsson (2001) skriv «... *sakerna själva* och vår tilgång till dem är *erfarenheten*» (s 26). Fenomenologi inneber å studere eit avgrensa fenomen (Zahavi, 2019), som i denne avhandlingen er *samanhengen mellom arbeid og integrering*.

Det grunnleggjande prinsippet i hermeneutisk fenomenologi er at våre mest basale erfaringar allereie er fulle av meining (Bengtsson, 2001; van Manen, 2014; Merleau-Ponty, 2012). I denne avhandlingen utforskar eg arbeid og integrering gjennom erfaringane til innvandrara med fluktbakgrunn. Erfaringane deira er i seg sjølv ei kjelde til kunnskap og forståing. Innvandrara si erfaring, eller levde erfaringar, (Zahavi, 2019) opplyser fenomenet. Slik blir innvandrara sine levde erfaringar ei viktig kjelde til informasjon og kunnskap i arbeidet med å utforske samanhengen mellom arbeid og integrering.

Levde erfaringar inneber refleksjon over det pre-reflektive⁶ eller pre-predikative ved menneskeleg eksistens mens vi lever det (van Manen, 2014). Hermeneutisk fenomenologi bruker tilbaketrekt refleksjon over basale strukturar av levde erfaringar i menneskeleg eksistens som metode (van Manen, 2014, s 26), og målet er å transformere levde erfaringar til tekstlege uttrykk (van Manen, 1990, s 36). Miles, Chapman

⁶ Pre-reflektiv: det som skjer før ein reflektere eller tenker over noko

og Francis (2015) beskriv levde erfaringar som ein lauk. Meining sitt i kvart lag, kvart lag avdekker eit nytt nivå av meining (Miles et al., 2015). Det inneber at meininga blir avdekka gjennom fortolking. Mi forskning handlar slik om å samle erfaringar, fortolke desse og gi dei eit tekstleg uttrykk i form av vitenskaplege artiklar.

Ifølgje Heidegger (2018) byggjer all vår viten på forståing. Føremålet med fenomenologisk forskning er forståing av dei underliggjande strukturane funne i kvardagslege erfaringar for deltakarane og korleis medvitte kan (be)gripe desse (Zahavi, 2019). Fenomenologien framheld at medvitte er retta mot noko, og at dette noko har meining (Thornquist, 2003). Mennesket sitt medvitte er intensjonalt; det er alltid retta mot noko, medvitte rettar seg ut mot verda og det som er gjenstand for merksemda (Zahavi, 2019). Hermeneutikken framhevar at dette noko (i denne studien erfaringane til innvandrarar) som medvitte rettar seg mot ikkje er umiddelbart gitt, men må fortolkast (Thornquist, 2003, s 175). Det er slik ikkje nok å fokusere på erfaringane, desse må setjast inn i ein samanheng, og fortolkast. Eg har derfor valt ein fortolkande metode for å analysere delstudiane 2 og 3 som byggjer på det empiriske materialet.

Det er dei levde erfaringane til deltakarane som står i sentrum for forskinga i denne avhandlinga. Ifølgje van Manen (2014) kjem innsikt til oss i ein modus av undrande, refleksiv, spørrende tilstand, av å omgi oss med og fokusere på kjelder og meiningar av levd liv (s 27). Forståing og meiningsskaping byggjer på den subjektive opplevinga (van Manen, 2014), og kvar og ein si erfaring gir innsikt i fenomenet. Slik er kvar deltakar si livsverd fylt med unike erfaringar, og gir på same tid innsikt i eit fenomen gjennom fortolkande analyse.

5.2 Forskingsdesign

For å utforske arbeid og integrering har eg valt eit kvalitativt forskingsdesign. Kvalitativ forskning forsøker å røre ved den djupare meininga ved særlege menneskelege erfaringar for å produsere rikare

observasjonar som ikkje utan vidare lar seg redusere til tal (Creswell & Poth, 2018; Patton, 2015; Thagaard, 2009). Gjennom å intervjuje innvandrarar med levde erfaringar fekk eg tilgang til eit data-materiale som ga innsikt i nettopp dette.

Eit kjenneteikn ved kvalitativ forskning er nærleik til forskingsfeltet og menneska som inngår i forskingsarbeidet (Thornquist, 2003). I denne avhandlinga blei data innhenta i tett samarbeid med deltakarane. Deltakarane i studien har gitt eit innblikk i sin situasjon, og eg har fortolka deira fortellingar på bakgrunn av mi forståing. Eg som forskar forsøker å få innblikk i den subjektive meiningsverda til dei som har bestemte erfaringar (slik som arbeid og integrering) (Kvale & Brinkmann, 2015; Malterud, 2017; Thornquist, 2003). Vidare bruker eg meg sjølv i forskinga ved t.d. å gjennomføre data-innsamlinga i samspel med den eller dei som blir intervju (Kvale & Brinkmann, 2015; Malterud, 2017; Thornquist, 2003). Styrken ved kvalitative metodar er inngåande og tett relasjon med tematikken, mens svakheita er det same – ein kan kome for tett på (Bryman, 2016; Patton, 2015; Thagaard, 2009).

5.3 Systematisk integrert litteraturgjennomgang (delstudie 1)

Ein litteraturgjennomgang systematiserer og samlar relevant informasjon og er eit viktig element i all forskning (Bryman, 2016; Malterud, 2017). Forsking som er gjort av andre kan bidra med viktig informasjon for å styrke forskingsprosjektet (Malterud, 2017). Denne litteraturgjennomgangen samlar forskning om samanhengen mellom arbeid og integrering i norsk velferdskontekst. Hensikta er å samanfatte kunnskap om tematikken og formidle kunnskapen til eit fagmiljø, (Toronto & Remington, 2020), i dette tilfellet sosialt arbeid. Forskingsspørsmålet for delstudie 1 er: Kva for kunnskap om samanhengen mellom arbeid og integrering er beskrive i tidlegare forskning om den norske velferdskonteksten?

Ulike tilnærmingar til litteraturgjennomgang er eigna til å utforske ulike typar spørsmål eller studiar (Grant & Booth, 2009; Toronto & Remington, 2020). Forskingsspørsmålet i artikkelen famnar breitt for å presentere kunnskapsstatus på feltet. Ein integrert litteraturgjennomgang [IR] kan adressere nåverande tilstand, kvaliteten på kunnskap, kunnskapshol samt identifisere framtidige steg i forskning og praksis (Toronto, 2020). Ein IR samlar og vurderer kjent kunnskap på ein systematisk måte (de Souza, da Silva & de Carvalho, 2010; Whitemore & Knafl, 2005). Der tilnærmingar som systematisk litteraturgjennomgang sine strenge kriteria kan verke begrensande, kan IR sine breie kriteria opne for å fange kontekst, prosessar og subjektive element av fenomenet arbeid og integrering og IR eignar seg godt for denne litteraturgjennomgangen. Studiane som er inkludert i denne litteraturgjennomgangen omfattar både kvalitative og kvantitative artiklar med stor grad av variasjon i metode og datatilfang. IR har ei brei tilnærming og ein mangfaldig utvalsstrategi som inkluderer både empirisk og teoretisk litteratur (Toronto, 2020). Det er unikt for IR at både empiriske og teoretiske kjelder kan inkluderast for å forstå eit fenomen i djupn og breidde (Whitemore & Knafl, 2005).

Det metodiske rammeverket for integrert litteraturgjennomgang har sitt utspring i helsefag (Whitemore & Knafl, 2005), men er nå brukt i større delar av forskingsfeltet. Integrerte litteraturgjennomgangar knytt til sosialt arbeid omfattar tema som ungdom med særlege behov (Almqvist & Lassinantti, 2018), resiliens (Aburn, Gott & Hoare 2016) og balanse i arbeid og livet (Sirgy & Lee, 2018). Hajro, Stahl, Clegg og Lazarova (2019) skriv om innvandrarak og korleis dei tilpassar seg ny livssituasjon.

IR kan gjennomførast på ulike måtar (Toronto, 2020). Eg har brukt Whitemore og Knafl (2005) si tilnærming med fem ulike steg: (1) formulering av spørsmål, (2) litteratur søk, (3) kvalitetsvurdering, (4) analyse og (5) framstilling av funn.

5.3.1 Formulering av spørsmål

Ifølgje Whitemore og Knafl (2005) er det sentralt å utarbeide eit klart fokus for litteraturgjennomgangen. Det er relativt avgrensa forskning på arbeid og integrering innan norsk kontekst. Mitt mål var å tileigne meg oversikt over tidlegare forskning om arbeid og integrering i Norge. Det sto vidare sentralt å få ei brei oversikt over aktuell og tilgjengeleg kunnskap. Dette kjem til uttrykk i formuleringa av forskingsspørsmålet: Kva for kunnskap om samanhengen mellom arbeid og integrering er beskrive i tidlegare forskning om den norske velferds konteksten?

5.3.2 Systematiske litteratur-søk

Søke-strategien influerer på funna og ein mangelfull strategi kan gi upresise eller feilaktige funn (de Souza et al., 2010; Whitemore & Knafl, 2005). Søk etter data blei gjennomført i fire ulike databasar (Scopus, Academic Search premier, Soc Index og Idunn) og ein søkemotor (Oria). Eg brukte ulike søkeord, på norsk og engelsk for å sikre ein så målretta og robust søkestrategi som mogleg (sjå artikkel 1 for oversikt). Ein universitetsbibliotekar bistod meg for å kvalitetssikre søket. Eg utarbeidde ein protokoll med kriteria for inklusjon og eksklusjon for å sikre ein systematisk og tydeleg strategi for data-materialet (sjå PRISMA flow diagram i artikkel 1). Etter at søka var gjennomført blei duplikat fjerna, dette resulterte i eit materiale som omfatta 645 artiklar. Basert på kriteria blei data-materialet redusert til 20 inkluderte artiklar. Som vist i figur 1 PRISMA flow diagram i artikkel 1 gjennomførde eg manuell sjekk av alle inkluderte artiklar for å fange opp ytterlegare studiar. I tillegg sjekka eg relevante databasar. Det blei inkludert åtte studiar etter denne gjennomgangen (dette er nærare beskrive i artikkelen).

Denne IR'en inkluderer ikkje grå litteratur. Grå litteratur er tilgjengeleg informasjon som kan finnast både trykt og elektronisk, men utan at dette er kontrollert av fagfeller (Toronto & Remington, 2020). Den grå litteraturen omfattar ei mengde kjelder (offentlege rapportar,

avhandlingar, digitale publikasjonar m.m.). Det finst eksempel på IR som inkluderer grå litteratur, men òg IR som ikkje inkluderer grå litteratur (Hopia, Latvala & Liimatainen, 2016).

Ifølgje Whitemore og Knafl (2005) er det nødvendig å bruke fleire søkestrategiar for å sikre eit godt resultat då dei meiner at elektroniske søk er forbunde med risiko for å oversjå eller ikkje oppdage viktige studiar. Ei dokumentert og transparent data-innsamling sikrar truverdigheit og nøyaktigheit (de Souza et al., 2010). Til tross for ein systematisk søkestrategi og omfattande protokoll er funna i slike søk forbunde med ei viss usikkerheit, og det er derfor mogleg at eg ikkje har oppdaga alle relevante kjelder (dette er nærare beskrive i artikkelen).

5.3.3 Kvalitetsvurdering

Artikkel 1 inneheld ein tabell som presenterer mål og hensikt, metode, utvalsstrategi, utval, data-innsamlings metode og funn i dei 28 inkluderte studiane. Whitemore og Knafl (2005) hevdar at det ikkje finst ein spesifikk måte å gjennomføre kvalitetsvurdering på. Eg har lagt til grunnkvalitetskriteria utvikla av Gray og Grove (2017), og alle studiane er vurdert etter same kvalitetsmål. Dette er nærare beskrive i artikkel 1.

5.3.4 Refleksiv tematisk analyse

Varierte analysemetodar kan brukast i ein systematisk integrert litteraturgjennomgang (Toronto & Remington, 2020), men analysen må vere klar og tydeleg (Toronto & Remington, 2020; Whitemore & Knafl, 2005). Eg har valt Braun og Clark sin refleksive tematiske analyse [TA]. TA søker etter å identifisera, analysera og beskrive mønster som gjentek seg i data-materialet (Braun & Clarke, 2006, 2019, 2021; Toronto & Remington, 2020). Braun og Clarke sin refleksive tematiske analyse er ikkje bunden til teoretisk eller epistemologisk posisjon eller ein spesifikk metode (Braun & Clarke, 2006, 2019, 2021). Ifølgje Braun og Clark (2006) tillèt analysemetoden samfunnsvitskaplege forklaringar, men er

og eigna for å frambringe analyser som kan informere utvikling av policy. Dette korresponderer godt med forskingsspørsmålet og hensikt med studien.

Metoden er godt eigna til å handtere store mengder data (Braun & Clarke, 2006, 2019, 2021), noko som harmonerer med den store datamengda i delstudien. TA rommar både likskap og ulikskap i datasettet, både innan ei kjelde og på tvers av datasettet (Braun & Clarke, 2006, 2019, 2021). Slik er det òg mogleg å oppdage samanhengar som ikkje er openberre før analyse-arbeidet.

Den refleksive tematiske analysen omfattar seks fasar (Braun & Clarke 2006, 2019, 2021):

Fase 1: Fordjuping i materialet. Eg leste alle studiane som er inkludert i IR'en. Mens eg leste gjorde eg notat og markerte interessante punkt i henhold til forskingsspørsmålet. Eg leste så alle artiklane ein gong til, og noterte stikkord og tentative kodar på eit separat ark for kvar studie.

Fase 2: Definere innleiande kodar. I denne fasa arbeidde eg vidare med stikkord og dei tentative kodane. Eg vurderte og utvikla desse og definerte innleiande kodar. Det var ein møysommeleg prosess og tok overraskande lang tid. Fleire av dei tentative kodane eg noterte i første fase blei til kodar, og slik flyt fase 2 delvis saman med fase 1.

Fase 3: Leite etter tema. Eg hadde mange sider med kodar, stikkord og idear. Eg grupperte kodar som såg ut til å ha koplingar til kvarandre (diskriminering og eksklusjon), og hengte opp alle kodane på veggen. Kontoret var fylt av lange rader med kodar som eg studerte for å oppdage samanhengar eller motsetnader. Eg lagde tentative kart, der eg flytta og sette saman kodar for å skape eit heile.

Fase 4: Evaluere og vurdere namn på tema. Så snart eg hadde eit rimeleg bilete av samanhengar mellom kodane, eller ikkje, starta evalueringa av tema. Fleire gonger gjekk eg tilbake til dei innleiande kodane for å sjå om tema-namna var dekkande. Namn blei endra og samanhengar styrkt eller svekt. Eg arbeidde meg fram mot ein klarare struktur og leste artiklane endå ein gong. Målet med det var å sjekke at kodane faktisk

representerte data-materialet, og at analysen ga ei beskriving av dei faktiske forholda.

Fase 5: Definere og namngi tema. Det er ein glidande overgang mellom fase 4 og 5 fordi evalueringa òg handlar om å namngi. Eg definerte kvart tema. I denne fasen brukte eg tid på å sikre at namnet var dekkande, og vurderte om eg skulle inkludere subtema. Igjen granska og vurderte eg tema. Kvart tema blei beskrive med korte stikkord, meint som ein konsis forklaring av kva dei inneheld. Prosessen pågjekk til eg var trygg på at tema representerte funna tilstrekkeleg godt.

Fase 6: Skrive artikkelen. Arbeidet med å skrive artikkelen gjekk parallelt med analyse-arbeidet. Analyse-arbeidet var krevjande, og skrivinga gjorde at tankar fekk modnast. Til dømes skreiv eg først ei deskriptiv syntese som ikkje var tilstrekkeleg analytisk og utvikla. Eg gjekk tilbake til funna etter at eg hadde skrive ulike delar av artikkelen. Ifølgje Braun og Clarke (2021) er det nødvendig å inkludere skriveprosessen i analysen. Eg vidareutvikla funna i artikkelen, og skriveprosessen fungerte som ein integrert del av analyse-arbeidet.

5.3.5 Framstilling av funn

Whittemore og Knafl (2005) sitt siste steg i IR er framstilling av funna. Funna er presentert i tekstleg form, men er understøtta av ein tabell med oversikt over data-materialet samt ein oversikt som viser stega i IR'en. (Sjå artikkel 1 for den fulle framstillinga av funna).

5.4 Fortolkande fenomenologisk analyse (delstudie 2 og 3)

Fortolking av tekst er ein sentral del av forskingsprosessen i kvalitative studiar (Bryman, 2016; Malterud, 2017; Patton, 2015; Thagaard, 2009), og eg har valt IPA som metodisk tilnærming.

Interpretative Phenomenological Analysis (IPA) er ein hermeneutisk fenomenologisk metode med eit strukturert rammeverk (Eatough &

Smith, 2017; Smith et al., 2009; Smith & Nizza, 2022). Metoden er utvikla av psykologen Jonathan A. Smith ved Birkbeck University of London og kviler på dei tre søylene fenomenologi, hermeneutikk og ideografi (Smith et al., 2009; Smith & Nizza, 2022). IPA fokuserer på det spesielle, det unike og søker djupn i analysen. Fortolkande fenomenologisk analyse er i seinare tid brukt på ulike fagfelt, også i sosialt arbeid (Vicary, Young & Hicks, 2017). Denne avhandlinga fokuserer på innvandrara sine erfaringar i møtet med norsk arbeidsliv og korleis dei fortolkar og skaper mening av den tette samanstillinga mellom arbeid og integrering. IPA er ein metode som vektlegg erfaringar og fortolking av desse, og er slik godt eigna til å utforske data-materialet. IPA kombinerer ein empatisk hermeneutikk med ein spørrende hermeneutikk, og er eit forsøk på å forstå frå perspektivet til intervju-personane (Smith et al., 2009). Målet med IPA er detaljert utforsking av korleis menneske skaper mening i si personlege og sosiale verd (Eatough & Smith, 2017; Smith et al., 2009; Smith & Osborn, 2008). I denne studien, innvandrara si meningsskaping knytt til arbeid og integrering. Det primære interessefeltet er personen si erfaring med fenomenet og kompleksiteten i meininga dei skaper av si erfaring heller enn strukturen av fenomenet i seg sjølv. Det er altså deltakarane sine erfaringar, deira livsverd, som står i fokus. IPA ser individ som ein kognitiv, lingvistisk, affektiv og fysisk veron og legg til grunn at det er samanheng mellom korleis folk snakkar, korleis dei tenker og deira emosjonelle tilstand (Eatough & Smith, 2017; Smith et al., 2009). Denne samanhengen er komplisert – folk strevar med å uttrykkje kva dei tenkjer og kjenner. Det kan vere grunnar til at dei ikkje ønskjer å dele alle sider ved eit fenomen og forskaren må tolke deltakarane sin mentale og emosjonelle tilstand ut frå kva dei seier (Smith & Osborn, 2008).

IPA har blitt kritisert for manglande fenomenologisk tilknytning (Giorgi, 2010, 2011; van Manen, 2017a, 2017b, 2018, 2019; Zahavi, 2018). Kritikarane hevdar at metoden fokuserer for mykje på dei kognitive sidene ved eit fenomen, og slik ikkje er tilstrekkeleg fokusert på det før-reflektive som beskrive av van Manen (2017a, 2018, 2019) og Zahavi

(2018). Tuffour (2017) oppsummerer kritikken mot IPA slik: 1) manglende anerkjening av språket si rolle, 2) spørsmålet om kor vidt IPA er i stand til å gripe erfaringar eller meiningar (det pre-reflektive) i staden for meiningar om desse erfaringane, 3) kor vidt fokus på oppfatningar er problematisk i relasjon til fenomenologi som utforskar levde erfaringar utan å forklare desse, 4) kor vidt IPA sitt fokus på kognisjon er problematisk.

Nestoren i deskriptiv fenomenologi Amedeo Giorgi (2010) kritiserte IPA for å mangle filosofisk grunnlag og vitenskapleg fundament. Fleksibiliteten i IPA er ifølgje Giorgi (2010) eit teikn på manglende vitenskapleg systematikk. Smith (2010) tilbakeviste kritikken ved å gjere greie for filosofisk og vitenskapleg grunnlag og viste til at Giorgi sin kritikk kvilte på eit tynt og delvis misforstått grunnlag. Giorgi (2011) oppretthaldt sin kritikk og avviste Smith si utgreiing. Van Manen (2017a, 2018) har hevda at IPA ikkje er ein fenomenologisk metode, men ein psykologisk metode fordi fokuset, ifølgje van Manen, ikkje er retta mot det pre-reflektive. Han kritiserte både vitenskapleg fundament, og metoden (van Manen 2017a, 2018). Smith (2018) avviste van Manen sin kritikk, og fasthaldt at IPA er fenomenologisk om han er ulik van Manen si forståing av kva som er ein ekte fenomenologisk metode. Zahavi (2018) tiltredde van Manen sin kritikk mot IPA, men hevda at òg van Manen mangla fundament for å hevde at hans *Phenomenology of practice* er fenomenologisk «in its original sense» (s 5).

Eg sette meg inn i kritikken, og leste litteratur som drøfta fenomenologi, især hermeneutisk fenomenologi. Eg kontakta fleire forskarar. Ein filosof råda meg til å betrakte IPA som ein samfunnsvitenskapleg metode, og forankre prosjektet i fenomenologien utover IPA. Eg har gjennom arbeidet fokusert på fenomenet i avhandlinga, og har gjort greie for min vitenskaplege posisjon. Usikkerheita om IPA har følgt meg men har òg leidd til utviklande og nyanserende samtalar med andre stipendiatar og forskarar. Til tross for usikkerheit har eg halde fast ved IPA. Metoden fokuserer på erfaringar som ei viktig kunnskapskjelde, og legg vekt på

fortolkingane. Eg vurderte metoden som hensiktsmessig fordi IPA fokuserer på subjektive erfaringar, og gir stort rom for å inkludere dei enkelte deltakarane sine levde erfaringar.

5.4.1 Rekruttering og utval

IPA studerer vanlegvis små og situerte utval (Smith & Osborn, 2008) for å sikre djupn og detaljert analyse. IPA anbefaler eit utval mellom fire og ti deltakarar (Smith et al., 2009, s 52). Eg har følgd anbefalingane frå Smith & Osborn (2008) og Smith et al. (2009), og utvalet i denne studien omfattar ti deltakarar. Eg ansåg det viktig å oppretthalde balanse mellom kjønn og ha eit tal på deltakarar som kunne tole at nokon kunne kome til å trekke seg frå vidare deltaking. Menn og kvinner kunne tenkast å ha ulike erfaringar, men eg har ikkje fokusert på ulikskap mellom kjønn i datainnsamling eller analyse. Utvalet gir slik data som gjorde det mogleg for meg å analysere arbeidet utan at mengda blei uoversiktleg eller overveldande, som anbefalt av Smith et al. (2009).

Ein målretta/strategisk utvalsstrategi sikrar deltakarar som har erfaring med fenomenet (Creswell & Poth, 2018; van Manen, 2014; Patton, 2015; Smith et al., 2009; Smith & Nizza, 2022). Begrepet innvandrarar med fluktbakgrunn i Stortingsmelding 30 (beskrive i pkt. 1.2 Begrepsavklaringar) danna utgangspunkt for utvalet. Eg ønskte å rekruttere innvandrarar som beherska norsk tilstrekkeleg godt til at dei sjølv kunne velje om dei ville bruke tolk eller ikkje. Mi vurdering var at deltaking i Introduksjonsprogrammet ville auke sjansen for tilstrekkelege norsk-kunnskapar, og det blei inkludert i kriteria. Introduksjonsprogrammet sitt alderskriterium (18 – 55) blei og lagt til grunn. Vidare la eg til grunn at deltakarane måtte ha arbeidserfaring. For å sikre representasjon av begge kjønn ønskte eg eit utval som inkluderte menn og kvinner.

Kriteria for utvalet var:

- Innvandrarar med fluktbakgrunn.

Metodologi

- Alder 18 – 55.
- Menn og kvinner.
- Ferdig med eitt år i introduksjonsprogrammet
- Erfaringar med arbeid og integrering i norsk velferds kontekst.

Det styrka utvalet at det inkluderte både menn og kvinner, i tillegg var fleire religionar og land-område representert. Deltakarane hadde variert arbeidserfaring (stillingsbrøk, bransje, i og utanfor opprinnelsesland) og bu-tid i Norge (1,5 – 10 år). Det viktigaste kriteriet var at dei alle hadde erfaringar knytt til arbeid og integrering.

Opphaveleg var det eit kriterium at deltakarane skulle ha kontakt med NAV. Eg tok kontakt med ti NAV-kontor for å rekruttere deltakarar (vedlegg 2 og 3). Bare to kontor formidla kontakt med aktuelle deltakarar. For å kunne utvide rekrutteringsbasen endra eg formuleringa i tentativ tittel på avhandlinga og overordna problemstilling frå NAV til arbeidsliv.

<i>Opphavleg</i>	<i>Endra til</i>
Dialog, mening og forståelseshorison. En studie av innvandreres møte med NAV.	Dialog, mening og forståingshorison. Ein studie av innvandrarar sitt møte med norsk arbeidsliv.
Korleis opplever innvandrarar forholdet mellom integrering og arbeid i møtet med NAV?	Korleis opplever innvandrarar forholdet mellom integrering og arbeid i møtet med norsk arbeidsliv?

Endringa fekk ikkje innverknad på kjernesporalet som var deltakarane sine erfaringar med arbeid og integrering innanfor norsk velferds kontekst. Eg tok kontakt med to introduksjonsprogram for å rekruttere fleire deltakarar. Eg forsøkte òg å rekruttere deltakarar ved hjelp av plakat på bibliotek. To personar tok kontakt, men kriterium for inklusjon var ikkje oppfylt.

Metodologi

Deltakarane blei rekruttert ved hjelp av tilsette i NAV eller Introduksjonsprogram. Dei tilsette kontakta aktuelle deltakarar, og informerte kort om studien (vedlegg 3). Dersom den aktuelle personen var interessert i å delta i studien fekk dei ytterlegare informasjon (vedlegg 4). Om dei framleis var interesserte i å delta fekk eg tilsendt namn og kontaktinformasjon til aktuell deltakar etter at dei hadde samtykka til at dette blei oversendt (vedlegg 5). Eg tok kontakt med deltakaren på telefon og avtalte intervju. Informasjonen deltakarane allereie hadde fått blei repetert, og dersom dei ville delta signerte dei samtykkeerklæringa (vedlegg 4). Dei blei og gjort merksame på at dei kunne trekke seg frå studien når som helst. Alle deltakarane har oppretthalde samtykket sitt. For å ivareta anonymiteten deira fekk dei alle tildelt eit pseudonym.

Tabell 2: Presentasjon av utval (deltakarane har fått fiktive namn)

Namn	Sivil status	Tid i Norge	Utdanning
Tarik	Ugift	1,5 år	Avbroten bachelor
Hamza	Gift	2 år	Universitet, uspesifisert
Nadia	Gift	2 år	Universitet, uspesifisert
Omar	Gift, 3 barn	4 år	Ungdomsskule
Anwar	Gift, 2 barn	3 år	Ungdomsskule
Mai	Gift, 3 barn	10 år	Ungdomsskule
Almaz	Gift	6 år	I gang med master
Eyob	Gift, 1 barn	3 år	Bachelor
Iman	Ugift, 1 barn	5 år	Bachelor
Nebez	Ugift	2 år	Ungdomsskule

To aktuelle deltakarar som samtykka til at eg kunne kontakte dei for å avtale intervju, trekte seg frå vidare deltaking. Den eine deltakaren trekte seg frå studien før vi hadde avtalt tidspunkt for intervju, den andre svarte ikkje på gjentekne forsøk på å avtale intervju.

Mitt utval er «valt ut» av andre. Det var viktig at deltakarane ønskte å delta, og målet var ikkje å sørge for eit representativt utval, men eit

homogent utval som kan opplyse fenomenet (Smith et al., 2009; Smith & Nizza, 2022). Eit homogent utval inneber i denne studien at alle deltakarane fyller kriteria og slik kan opplyse fenomenet (Smith et al., 2009; Smith & Nizza 2022).

Tabell 3: Deltakarane si arbeidserfaring og arbeidsstatus

Namn	Heimland	Arbeidserfaring (ordinær)	Arbeidsstatus
Tarik	Syria	Syria, Tyrkia, Norge	Introduksjonsprogrammet
Hamza	Syria	Syria, Tyrkia	Introduksjonsprogrammet + praksis
Nadia	Syria	Syria, Libanon	Introduksjonsprogrammet + praksis
Omar	Syria	Syria, Libanon, Hellas	Praksis
Anwar	Syria	Syria, Libanon, Saudi-Arabia	Introduksjonsprogrammet
Mai	Burma	Burma, Malaysia	Praksis
Almaz	Eritrea	Eritrea, Norge	Student + jobb
Eyob	Eritrea	Eritrea	Introduksjonsprogrammet + praksis
Iman	Kina	Kina	Introduksjonsprogrammet + praksis
Nebez	Syria	Syria	Introduksjonsprogrammet + jobb

Dei ti intervju-deltakarane er rekrutterte frå ulike stader på vestlandet.

5.4.2 Data-innsamling: Semi-strukturerte intervju

Intervju er godt eigna til å utforske eit fenomen i fenomenologiske studiar (Creswell & Poth, 2018; Eatough & Smith, 2017; Kvale & Brinkmann, 2015), og var derfor godt eigna i denne studien. Eg innhenta data til avhandlinga ved hjelp av semi-strukturerte intervju som blei gjennomført i perioden september 2017 – mai 2018.

Eg valde semi-strukturert intervju fordi det er kjenneteikna av ein fleksibel struktur der spørsmåla varierer i rekkefølge, og det er rom for oppfølgingsspørsmål til utsegner (Bryman, 2016; Kvale & Brinkmann, 2015; Malterud, 2017). Fleksibiliteten opnar opp for å følgje interessante spor (t.d. oppleving av ulik reaksjon hijab/ikkje hijab).

Intervjuguiden (vedlegg 6) hadde opne og lukka spørsmål og inkluderte ni spørsmål/tema. Eg gjennomførte to pilot-intervju for å prøve ut intervju-guiden, og gjere meg erfaringar med språk. Eitt intervju var på norsk og det andre var på engelsk. Deltakarane til pilot-intervjua blei rekruttert gjennom Introduksjonsprogrammet. Deltakarane ga utfyllande svar på spørsmåla eg stilte, og mi oppleving var at deltakarane og eg forstod kvarandre. Intervjua blei transkribert, og eg drøfta behovet for endringar med veiledarane. Vurderinga var at intervjuguiden ga data eigna til å opplyse problemstilling og forskingsspørsmål. Eg gjorde derfor ikkje endringar på intervju-guiden. Pilot-intervjua kunne inkluderast i data-materialet etter endringa i utvalskriteria.

Eg gjennomførte ni intervju då det eine intervjuet er gjort med eit par (deltakarane Hamza og Nadia). Kwart intervju starta med at eg spurte om deltakarane hadde lest og forstått informasjonen dei hadde fått tidlegare (munnleg og i informasjonsskriv (vedlegg 3 og 4). Eg gjentok også informasjonen. Alle intervjua blei gjennomført ansikt til ansikt, på norsk eller engelsk og varte mellom 50 minutt og 1 time og 45 minutt. Under eitt intervju tok vi ein pause etter deltakar sitt ønske, alle andre intervju blei gjennomført utan pause. Den ulike varigheita reflekterer ulikskap i deltakarane sin måte å uttrykke seg på. Det er òg sannsynleg at mine ferdigheiter som intervjuar, og samspelet mellom oss påverka lengda på intervjuet.

Alle tema/spørsmål i intervjuguiden blei inkludert i kvart intervju. Fleksibiliteten i det semi-strukturerte intervjuet gjorde det mogleg at deltakarane kunne snakke om sine erfaringar utan for detaljerte spørsmål. Deltakarane sine svar leidde gjerne til spontane spørsmål for å følgje opp

utsegner og utforsking av hendingar. I og med at intensjonen var å få fram deltakarane sine opplevingar og deira erfaringar blei det ikkje gjort noko forsøk på å presse dei til å snakke om erfaringar dei var motvillige til å dele. Fleire av deltakarane vende tilbake til tema dei først ikkje ønskte å snakke om (t.d. beskriving av flukt).

Deltakarane valde sjølv kor dei ville møtast, og kva språk dei ville snakke. Ulik grad av språk-meistring kan skape språklege utfordringar. Fleire av deltakarane meinte at dei ikkje var flinke nok i norsk. Likevel ønskte alle å gjennomføre intervjuet utan tolk. Det var overraskande for meg. Ein av deltakarane sa at han såg dette som ein måte å trene på språket. Det var viktig at det var deltakarane som gjorde valet om både språk og tolk for å sørge for at dei var komfortable i situasjonen. Berg, Fladstad og Lauritsen (2006) erfarte i si forskning at sjølv om flyten i språket var betre med tolk, var tematikken djupare utan tolk. Det kan slik bli vanskelegare å gjennomføre intervju med tolk (Patton, 2015). Eg spurde deltakarane fleire gonger om dei ønskte tolk, og tilbydde ny avtale om dei ønskte det, ingen ønskte det.

Tabell 4: Intervju – lokasjon og språk

Deltakar	Stad/lokasjon	Språk
Tarik	Introduksjonsprogrammet	Norsk
Hamza	Heime	Engelsk
Nadia	Heime	Engelsk
Omar	Heime	Norsk
Anwar	Heime	Norsk
Mai	Heime	Norsk
Almaz	Mitt kontor	Engelsk
Eyob	Mitt kontor	Norsk
Iman	Introduksjonsprogrammet	Engelsk
Nebez	Introduksjonsprogrammet	Norsk

Eg var spent på korleis samtalen ville flyte utan tolk, og uroleg for at vi ikkje skulle forstå kvarandre. I enkelte intervju ordla eg meg for komplisert, t.d. ved å bruke mange ord eller innskotne setningar. Deltakarane så ifrå om dei ikkje forstod kva eg meinte, og i dei siste intervju var eg meir merksam på dette enn eg var i pilot-intervju. I fleire av intervju var det situasjonar der vi leitte etter ord i fellesskap. Deltakarane brukte t.d. objekt til å forklare hendingar. Ein deltakar la ut ulike gjenstandar på bordet for å forklare korleis ei hending gjekk føre seg. Dei brukte metaforar (hjartet blei igjen i heimlandet), gestar (demonstrerte klipping av tøy, peikte på sluket i vasken), ansiktsuttrykk (smil), kroppsspråk (samantrekte augnebryn) og lydar (imiterte skyting) til å utfylle språket om dei mangla eksakte ord. Deltakarane fokuserte lite på språket etterkvart som intervjuet skreid fram og dei snakka om egne erfaringar. Dei klarte å formidle sine forteljingar på det eg oppfatta som ein klar og tydeleg måte.

Det er klart enklare å vere presis og eksplisitt på eige morsmål. Språket representerte ei utfordring utan å bli eit problem. Eg er derfor trygg på at det var rett å la deltakarane bestemme om dei ønskte tolk eller ikkje. Sjølv om ein tolk sannsynlegvis kunne bidrege til meir presise og rikare uttrykk, er det usikkert korleis ein tolk ville influert på samskapinga eit semi-strukturert intervju er. Mi oppleving var at vi forstod kvarandre, og eg opplevde ikkje språket som eit hinder for data-innsamlinga. Heller ikkje i intervju som er gjort på engelsk var språket hemmande for kommunikasjonen.

Intervju var svært ulike (t.d. varigheit og kva deltakarane delte) sjølv om den same tematikken (arbeid og integrering) var i fokus. Slik fekk eg tilgang til eit rikt materiale av ulike erfaringar med same fenomen.

5.4.3 Transkribering

Alle intervju blei spelte inn på band og transkribert for å sikre at informasjonen ikkje var avhengig av at eg tok skriftlege notat under

intervjuet (Kvale & Brinkmann, 2015; Malterud, 2017; Smith et al., 2009). Ifølgje Smith og Osborn (2008) er det ikkje tilrådeleg å gjennomføre intervju utan å gjere lydopptak. Dei hevdar at det ikkje vil vere mogleg å vere til stades som intervjuar og notere på same tid (Smith & Osborn, 2008). Eg erfarte at det var behov for mi fulle merksemd i kvart intervju. Det er sannsynleg at eg ville gått glipp av informasjon dersom eg skulle skrive ned det som blei sagt på same tid som eg skulle respondere på dialogen. Intervju på norsk blei transkribert til norsk, engelske til engelsk. Det tok mykje tid, og eg blei anbefalt å engasjere nokon til å gjere det for meg. Eg valde likevel å gjere det sjølv, fordi eg ville vere sikker på at eg forstod kva som blei sagt, og fordi eg hadde opplyst deltakarane om at det var eg som skulle gjere transkriberinga. Eg transkriberte intervju verbatisim. I tillegg inkluderte eg pausar, latter og stemmebruk (styrke). Transkriberinga fungerte i tillegg som ein start på analysen då eg blei godt kjent med fortellingane til kvar deltakar, deira måte å uttrykke seg på og kva dei var opptekne av å formidle (det første steget i IPA er å lese og gjere seg kjent med data-materialet).

5.4.4 Deltakar-sjekk

Deltakar-sjekk blir gjerne brukt i kvalitativ forskning for å kvalitetssikre data-materialet. Det er generelle anbefalingar om deltakar-sjekk i metode-litteratur (Bryman, 2016; Creswell & Poth, 2018; Motulsky, 2021; Patton, 2015; Thomas, 2017).

Inspirert av Giorgi (2010) valde eg å ikkje sende ut transkribert materiale. Giorgi (2010) tilrår ikkje at ein bruker deltakar-sjekk i fenomenologisk analyse, fordi det er erfaringane som kjem fram i intervjuet som er gjenstand for analysen. Ifølgje Giorgi (2010) følgjer erfaringar ingen vitenskaplege eller forskningsetiske reglar, dei er enkelt og greitt subjektive erfaringar. Dersom deltakarar skal godkjenne og delta i fortolkinga oppstår ein annan og ny situasjon kor erfaringane ikkje lenger er umiddelbare (Giorgi, 2010). Bradbury-Jones, Sambrook og Irvine (2010) argumenterer for deltakar-sjekk i fenomenologiske studiar, sjølv

om t.d. Lillibridge, Cox og Cross (2002) framhevar at intervju er gjort i ein spesifikk augneblink, som straks er over, og at deltakar-sjekk då bryt med fokuset på det umiddelbare i fenomenologisk forskning.

Ifølgje Thomas (2017) er det ikkje klare bevis på at deltakar-sjekk styrkar data-materialet. Heller ikkje Motulsky (2021) finn dette bekrefta. Intervjua viste i praksis at ytringar er langt meir enn ord, jf. Bakhtin. Intervju-situasjonen (ansikt til ansikt) ga moglegheit til å diskutere teksten. Under intervjua var det mogleg å gjenta utsegner, endre, forklare og utdjupe spørsmål. I tillegg kunne orda supplerast med kroppsspråk og eksempel visast ved hjelp av t.d. fysiske objekt. Samstundes handlar språk-forståing om meir enn ordforrådet. Den transkriberte teksten tar utgangspunkt i orda som blei spelt inn på lydbandopptaket, og sjølv om orda er gjenskt er ikkje alt som skjedde i intervjuet synleg i den transkriberte teksten (Malterud, 2017). Lydopptaket åleine fangar ikkje alle meiningsnyansar. Motulsky (2021) trekk fram at det er den konkrete utforminga av studien som avgjer om deltakar-sjekk er ein god strategi. Ho peiker på refleksivitet og transparens som sentralt for å sikre kvalitet i kvalitativ forskning (Motulsky 2021).

Intervjua er gjort med menneske som har eit anna morsmål enn norsk og engelsk. Eg hadde avgrensa kjennskap til deltakarane. Eg kunne kome til å sette deltakarane i ein vanskeleg situasjon då eg ikkje visste noko om deira evne til å lese norsk og engelsk. Eg måtte tenke gjennom kva eg ville oppnå med å sende materialet til deltakarane. Eg kunne få eit godkjent-stempel. Vidare måtte eg ta stilling til om deltakarane ville seie frå til meg dersom dei hadde problem med å lese norsk eller engelsk. Eg kunne slik eg vurderte det få ein situasjon med falsk tryggleik. Og til sist måtte eg vurdere om det ville forringe kvaliteten ved data-materialet dersom eg ikkje sendte materialet til deltakar-sjekk. Eg ønskte å behalde det umiddelbare i dei subjektive erfaringane (jf. Giorgi). Manglande kunnskap om deltakarane sin reaksjon på deltakar-sjekk og tru på at dette ikkje ville forringe data-materialet gjorde at eg valde å ikkje bruke deltakar-sjekk.

5.4.5 Data-analyse

I det følgjande beskriv eg analyseprosessane for artikkel 2 og 3.

IPA søker å unngå topp-ned fortolkingar som importerer teori før ein har fått sjanse til å dvele ved data, og arbeide mot å avdekke mening (Eatough & Smith, 2017). Det er derfor viktig å bruke tid på å hente ut mening i transkripsjonen. Kvalitativ analyse er ein personleg prosess, derfor er det òg fleire ulike måtar å gjennomføre sjølve analysen (Smith et al., 2009; Smith & Osborn, 2008). Data-materialet blei analysert ved hjelp av Smith et al. (2009) sin systematiske steg-for-steg tilnærming. Fortolkande fenomenologisk analyse omfattar seks steg (Smith et al., 2009). Sjølv om Smith et al. (2009) oppfordrar til tilpassing, følgde eg stega nøye for å sikre systematikk og kongruens i det analytiske arbeidet.

Steg 1: Lesing og gjenteken lesing. Det første steget dreidde seg om å få ei kjensle av korleis deltakaren uttrykte seg, stemma til kvar enkelt. Det kravde eit aktivt engasjement med datamaterialet. Eg hadde allereie starta dette steget gjennom å transkribere alle intervju sjølv. Starten var overveldande – både med tanke på kva materialet inneheldt, men og med tanke på mengda av idear og moglege samanhengar. Smith et al. (2009) anbefalar å forsøke å sette erfaringar frå intervju i parentes gjennom å skrive dei ned, noko eg gjorde i forskingsdagboka. Eg noterte refleksjonar (t.d. uventa fokus på religion forstått som kultur) og retta fokus mot deltakaren sine erfaringar. Eg brukte tid på å lytte til lydopptak, og lese transkripsjonen. Det er viktig med djupn og grundigheit i denne første fasa (Eatough & Smith, 2017; Smith et al., 2009). Eg gjorde korte notat («politisk aktiv», «dramatisk flukt») òg i første gjennomlesing, slik smelta dei to første stega i praksis saman.

Steg 2: Innleiande notat.

Dette steget er det mest detaljerte og tidkrevjande. Det er ingen faste reglar for korleis innleiande notat skal gjerast – det er nærmast ei fri tekstuell analyse. På same tid er dette steget kritisk for å utvikle analysen utover det overflatiske og reint deskriptive. I dette steget noterte eg ulike

refleksjonar, og markerte desse som deskriptive, lingvistiske og konseptuelle kommentarar. I tråd med anbefalingane frå Smith et al. (2009) skreiv eg alle kommentarane i same papirkopi. Eg registrerte alt av interesse for å starte på prosessen med å identifisere spesifikke måtar som deltakaren snakka om, forstod og tenkte om ei sak. Fortolkinga var inspirert av og heng saman med deltakaren sine ord. Ifølgje Smith et al. (2009) kan det forståast som ein Gadamerisk dialog mellom egne forforståingar og mi aukande forståing av deltakaren si livsverd. Fleire av beretningane innehaldt sterke personlege fortellingar og kravde eit refleksivt engasjement. Dei deskriptive kommentarane fokuserte på å beskrive innhaldet i det deltakaren hadde sagt. Lingvistiske kommentarar fokuserte på å utforske den spesifikke språkbruken til deltakaren. Konseptuelle kommentarar fokuserte på engasjement på eit meir spørrende og konseptuelt nivå og er meir fortolkande. Desse representerte ei rørsle bort frå dei eksplisitte utsegnene til deltakarene og vil ofte involvere endra fokus, mot deltakaren si overordna forståing. Dette tok tid og kravde diskusjon, refleksjon, prøving og feiling samt raffinering av ideane. Det sikra eg gjennom å drøfte med veiledarane og presentere for andre. Fortolkinga bruker element av personleg refleksjon og trekte på mi erfaring og profesjonelle kunnskap.

Steg 3: Utvikle framveksande tema.

I dette steget slutta teksten å vere ein reint deskriptiv tekst, og bevegde seg til å vere ein samskapt og fortolka tekst som var deltakaren sin men òg min. Der var slik ein synergisk prosess av beskriving og fortolking. Det var eit analytisk skifte frå å arbeide med transkripsjonen over til å arbeide primært med dei innleiande notata. Eg arbeidde med å redusere volumet på datamengda og bevare kompleksiteten for å kartleggje samanhengar, koplingar og mønster mellom utforskande notat. Eg retta merksemda mot dei delane av teksten som opplyser forskingss spørsmålet. Men eg retta òg fokus på det som kom fram i førre steg. Det var ein manifestasjon av den hermeneutiske sirkelen gjennom at teksten blei fragmentert til delar som seinare i prosessen blei eit heile. Eg brukte tid på å bevege meg fram og tilbake mellom del og heilskap slik at mi

fortolking ikkje sto i konflikt med beretninga til deltakaren. Eg skreiv ut oversikter med tema og hengde dei opp på oppslagstavla. Eg iakttok og fingranska desse for å sjå etter samanhengar og knytte tema saman. I motsetnad til førre steg skal dette kjennast «fast» - at det har gripe ei forståing.

Steg 4: Søken etter samanhengar på tvers av framveksande tema.

Ein ny struktur vaks fram i dette steget. Eg arbeidde med å trekke saman dei framvaksne tema og produsere ein struktur som tillèt å peike på alle dei mest interessante og viktige aspekta ved deltakaren sin epistel. Ifølgje Smith et al. (2009) er det ulike måtar å gripe an situasjonen på. Det er kanskje behov for å gå tilbake for å re-evaluere tema, det er derfor viktig med eit ope sinn. Eg utarbeidde eit sett av tema, og desse var organisert i kronologisk rekkefølge. Enkelte tema trekte til seg andre (t.d. språk og identitet) mens andre blei ståande åleine (t.d. kultur). Om eg var usikker på korleis tema passa saman med resten gjekk eg tilbake til teksten for å vurdere om eg hadde oversett noko. Dette steget kravde at eg gjentok og vurderte fleire gonger før eg var fornøgd. Ikkje alle tema skal vere med vidare – det heng saman med fokus for analysen og forskingsspørsmål. Eg hengde opp tema på ei oppslagstavle og studerte tema for å oppdage samanhengar og/eller motsetnader. Eg klipte òg opp tema og grupperte desse saman på nye måtar. Då eg var rimeleg sikker på at tema representerte dei essensielle elementa i beretningane fekk tema nye namn.

Steg 5: Nytt case

Kvart intervju må analyserast på eigne premissar. Eg analyserte data i den rekkefølga eg gjennomførde datainnsamlinga. Til tross for at eg brukte intervjuguiden i alle intervjuva var dei ulike. Det gjorde at det unike ved kvart datasett var tydeleg. Mi forståing endra seg likevel – då eg analyserte det siste intervjuet hadde eg informasjon eg ikkje hadde då eg analyserte det første intervjuet. Eg fokuserte på å gjennomføre stega på same måte, og analysen er slik lik på same tid som det unike i kvart datasett kjem fram.

Steg 6: Søken etter mønster på tvers av intervju.

Etter at dei separate intervju var fortolka krev neste steg å sjå alle data som eit heile for å løfte analysen til eit meir teoretisk eller overordna nivå. Ei oppslagstavle blei fylt med dei separate analysane. Prosessen likna den i steg 4. Eg studerte dei ulike delane, og leitte etter mønster. Når eg flytta på eller kopla saman ulike element endra heilskapen seg. Prosessen tok slik lang tid, og kravde konsentrasjon og fokus. Samanhengar som ikkje var synlege før eg såg materialet som eit heile tredde fram. Eg arbeidde fram mot ei robust analyse og avslutta prosessen med å gi namn til dei overordna tema. Sjølv om arbeidet med å skrive ut funna i artiklane ikkje er inkludert i analysen jf. Smith et al. (2009) har det fungert slik for meg. Eg fortsette slik å arbeide med namn på overordna tema.

5.5 Studien sin kvalitet

Kvalitativ forskning blir gjerne kritisert for å vere subjektiv og derfor ikkje generaliserbar, umogleg å talfeste samt vanskeleg å gjenta (Bryman, 2016). Denne avhandlinga byggjer på subjektive data og vil slik vere vanskeleg å gjenta. Eg søker derfor ikkje etter generaliserbar kunnskap, talfesting eller klare konklusjonar. Ifølgje Malterud (2017), Smith et al. (2009) samt Kvale og Brinkmann (2015) er det ikkje er eit mål med generalisering i kvalitativ forskning. Halkier (2011) påpeiker at det er ulike epistemologiske posisjonar innanfor kvalitativ forskning og dermed ulik forståing av det ho kallar analytisk generalisering. Ifølgje Malterud (2017) er det utenkeleg at kunnskap kan gjelde under alle omstende for eitkvart føremål. Det inneber at kvalitet på forskning må vurderast innanfor ei kontekstuell ramme, noko eg har gjort gjennom å forhalde meg til kvalitetskrav spesifikt knytt til metodiske val.

5.5.1 Validitet

Validitet refererer til studien sin gyldigheit (Malterud, 2017; van Manen, 2014; Patton, 2015; Thagaard, 2009). For å ivareta validiteten i denne

studien har eg arbeidd systematisk og gitt grundige beskrivingar av framgangsmetode og val for å sikre at studien er transparent slik at forskinga kan vurderast av andre. Ei reflektiv tilnærming har guida forskingsarbeidet, og har styrka validiteten. Gjennom å gjere greie for prosessane i forskingsarbeidet har eg slik arbeidd med å sikre validiteten gjennom heile prosessen/arbeidet med avhandlinga.

5.5.2 Reliabilitet

Reliabilitet refererer til pålitelighet i forskning (Malterud, 2017; van Manen, 2014; Patton, 2015; Thagaard, 2009). Funna i denne studien stammar frå subjektive erfaringar, noko som gjer at studien ikkje kan gjenskapast eksakt. Det er likevel fullt mogleg å følgje forskingsdesign og t.d. intervjuguide for å evaluere realibiliteten. Fenomenologiske undersøkingar av same fenomen kan gi ulike resultat (van Manen, 2014) utan at det dermed inneber at realibiliteten ikkje er ivareteken. Metodisk nøyaktigheit og grundigheit er i denne avhandlinga sikra gjennom å følgje stega slik dei er beskrivne i metode-litteraturen. Det analytiske arbeidet er eit fortolkings-arbeid knytt til forskar/analytikar. Eg har gjort greie for stega eg har følgd i arbeidet, vitskapssyn og eigen posisjon, og følgd anbefalingane i metode-litteratur. Vidare har eg undersøkt og utforska fenomenet i tråd med forskingsdesign, og slik sikra at funna i studien er pålitelege. Studien sine funn er presentert i tre fagfelle-vurderte artiklar, som òg bidrar til å ivareta reliabilitet.

5.5.3 Overførbarheit

Ein enkelt studie kan presentere funn som er overførbare til andre samanhengar (Malterud, 2017; Thagaard, 2009). Fenomenologiske studiar søker ikkje mot generalisering i det empiriske materialet (van Manen, 2014), men forsøker å utforske fenomenet, det som er individuelt og unikt. Subjektive erfaringar gir innsikt i og djupare forståing av eit fenomen. Erfaringar kan òg bidra til kunnskap som er relevant og overførbar. Forskinga er overførbar utover deltakarane som er inkludert

i studien, og har funn som er relevante for andre land med samanliknbare integreringstiltak (som t.d. Sverige, Danmark). Denne studien kan tilføre informasjon og kunnskap som kan bidra til nyansering og betre tilpassa tiltak. Vidare, løfte fram viktig informasjon for praksis i sosialt arbeid ved å vise til ny kunnskap om korleis tiltak og praksis blir erfart av dei som har levde erfaringar. Forskinga kan i tillegg vere relevant for andre grupper som òg strevar med innpass på arbeidsmarknaden, t.d. sjukdom eller nedsett funksjonsevne.

5.5.4 Refleksivitet

Refleksivitet er essensielt for integriteten i kvalitativ forskning fordi forskaren inngår i arbeidet (Bryman, 2016; Creswell & Poth, 2018; Finlay, 2002b; Finlay & Gough, 2003; Goodall, 2000; Patton, 2015), og for å sikre kvaliteten på data-materialet (Kleinsasser, 2000). Eg er sosionom og dei yrkesetiske prinsippa (t.d. solidaritet og etisk framferd) står sentralt i profesjonell praksis, men òg i korleis eg fortolkar verda omkring meg. Kven eg er som forskar og intersubjektive element influerer på forskinga (Finlay, 2002b).

Det første intervjuet etterlèt eit intenst ubehag. Eg var førebudd på sterke inntrykk, men ikkje på min eigen reaksjon. Eg hadde ikkje i tilstrekkeleg grad teke i betraktning at forskingsprosessen òg ville spele tilbake på meg. Heilt konkret hadde eg tenkt at mi erfaring med sosialt arbeid og møter med menneske som ber på traume og vonde erfaringar ville gjere at eg ikkje ville reagere så sterkt på erfaringane til deltakarane.

Refleksivitet inneber at eg måtte vurdere eiga rolle i forskning på ein eksplisitt, sjølvbevisst måte (Finlay, 2002b, 2002a; Finlay & Gough, 2003). Eg opplevde innsikta i erfaringane til deltakarane smertefull på eit personleg plan, på same tid som eg kjende eit ansvar for å formidle opplevingane deira på ein ryddig og klar måte. Eg skreiv eit essay der eg reflekterte over mine eigne reaksjonar. I essayet samanlikna eg ulike roller eg hadde og hadde hatt, og drøfta korleis desse påverka meg som forskar. Arbeidet med essayet blei eit vendepunkt fordi det med eitt sto

klart for meg at kunnskapen og erfaringane mine frå tidlegare ikkje var eit hinder for analysen, men ein del av mitt fortolkningsgrunnlag. Prosessen omfattar personleg og akademisk refleksjon over levde erfaringar slik at koplinga mellom meg som forskar og emnet trer fram (Goodall, 2000).

Refleksivitet kan bidra til klarleik med tanke på implisitt bias/partiskheit i tilnærming, evaluering av prosess og deltakarane si involvering (Finlay & Gough, 2003). Refleksivitet fordrar evne og vilje til å konstituere eiga forståing på ny. I og med at det kritiske blikket på eiga forskning skjer parallelt med forskinga, kan prosessen slik ikkje skiljast ut som eigen prosess. Deltakarane sine unike erfaringar kan aldri bli mine, men dei kan dele sine erfaringar med meg. Slik blir erfaringane til deltakarane ein del av forskinga, og mine nye erfaringar.

Analysane har vore lagt fram og drøfta med veiledarane mine i ulike fasar av arbeidet. Det førte til at eg fleire gonger gjekk tilbake til data-materialet for å sikre djupn. Det gjorde eg ved å la fasane i analysearbeidet utvikle seg over tid, og bruke tid på å sikre at del og heilskap var inkludert i arbeidet.

For å sikre at eg huska refleksjonar eg gjorde meg direkte etter eit intervju førte eg forskingsdagbok. Eg noterte tankar og refleksjonar etter intervjuet.

<p><i>Dette intervjuet hadde mykje fokus på oss – og – dei. Det var uventa. Eg undrar meg over kva det betyr. Forvirrande.</i></p>
--

(Utdrag frå forskingsdagbok).

Desse refleksjonane tok eg med meg inn i analysen. Eg leste notata etter kvart som eg analyserte data-materialet. Det hjelpte meg til å gjenkalle opplevinga ved å vere til stades i kvart intervju. Mitt fokus var slik retta mot både det som gjorde mest inntrykk i intervju-situasjonen, og samstundes utforske data-materialet utover det eg først la merke til. Refleksjonane eg noterte blei ein pådrivar for analysen, men òg ein sikkerheit for at eg heile tida var tru mot deltakarane sine ord.

5.6 Studiens moglege styrkar og svakheiter

Mitt ønskje om å yte rettferd til deltakarane sine subjektive opplevingar og fortolkingar gjennom å formidle perspektiv og meiningar korrekt fordra grundig arbeid med språklege formuleringar. Gjennom analysen blei deira ord blanda med mine. Forskingsprosessen har dermed endra data-materialet til eit samprodusert, fortolka materiale. I tråd med Bakhtin (1984) si forståing, er orda halvt deltakarane sine og halvt mine.

Det er eit stort ansvar å formidle andre si forskning. Å arbeide med sekundær-data (artikkel 1) krev fokus på systematikk og streng protokoll for å sikre vitenskapleg openheit og sørge for at funna kan etterprøvast. Eg har derfor sørga for transparens i dei ulike fasane i arbeidet .

Data-materialet omfattar 28 artiklar for den første artikkelen, og ni intervju med ti deltakarar til dei to øvrige artiklane. Innvandrarar sine erfaringar gir eit vidare perspektiv på arbeid og integrering, og synleggjer behovet for å inkludere erfaringar i sosialt arbeid sin utvikling av praksis. Det er noko forskning på tematikken (som beskrive i introduksjonkapitlet), men det er behov for meir forskning. Det avgrensa tilfanget av forskning kjem til uttrykk ved at det er få andre studiar å samanlikne funna i avhandlinga med. På den andre sida så viser det kor viktig denne avhandlinga er, og at det er nødvendig å få fram denne forskinga. Liknande studiar, med utgangspunkt i andre subjektive erfaringar, kan verifisera eller utfordra funna i denne avhandlinga. Seinare studiar kan òg leggje vekt på å andre element som ulike erfaringar med tanke på kjønn, alder eller klasse. Fleire liknande studiar vil tene til å styrke funna, og inspirere til ny forståing.

5.7 Forskingsetiske vurderingar

Forskingsetikk er knytt til vitenskapleg allmenmoral, og er konkretisering av grunnleggjande normer og reglar i forskning (De nasjonale forskningsetiske komiteene [NESH], 2021). Forskingsetikken skal sjå til at forskning er utført ansvarleg, men òg ta hensyn til deltakarar og grupper

(NESH, 2021). Prosjektet blei meldt inn og tilrådd av Norsk senter for forskingsdata (NSD - referansenummer 55202, vedlegg 1).

Forsknings-etiske vurderingar må ivaretakast i forskinga sine alle fasar (Guillemin & Gillam, 2004; Kvale & Brinkmann, 2015; Maxwell, 2013), eg beskriv i det følgjande korleis eg har gått fram.

5.7.1 Fritt og informert samtykke

Eit fritt og informert samtykke til deltaking skal førebygge krenkingar av personleg integritet samt sikre fridom og sjølvbestemming (NESH, 2021, s 17).

Eit fritt samtykke er gitt utan ytre press eller avgrensingar av personleg handlefridom (NESH, 2021). Eit informert samtykke inneber at forskaren har gitt tilstrekkeleg informasjon om kva det inneber å delta (NESH, 2021). Alle deltakarane fekk første informasjon om prosjektet av andre enn meg. Informasjonen var basert på informasjonsskriv (vedlegg 3). Kvart intervju starta med ein gjennomgang der eg forsikra meg om at deltakarane hadde forstått kva dei takka ja til å vere med på. Dei bekrefta at dei ønskte å delta, og signerte samtykkeskjema (vedlegg 4). Dette sikrar at kravet om at samtykket er uttrykkeleg og dokumenterbart, er ivareteke (NESH, 2021).

Ein deltakar sa etter at intervjuet var over at ho hadde grudd seg, fordi ho ikkje visste kva vi skulle snakke om. Det kan tyde på at ho ikkje hadde fått tilstrekkeleg informasjon på førehand. Eg brukte tid på å forklare før vi starta opp, og ho sa at ho hadde forstått. Sett i ettertid kunne det vore lurt at informasjonen var tilgjengeleg på morsmål eller eit språk kvar deltakar beherska godt.

Ein potensiell deltakar takka ja til deltaking men responderte ikkje på fleire forsøk på å avtale intervju. Det kan bety at deltakaren endra meining, men det kan òg bety at det var uklart kva han hadde takka ja til.

Deltakarane blei vidare informert om moglegheita til å trekke seg frå studien på eit seinare tidspunkt. Ingen av dei har gjort dette. Dei kjende namnet mitt, og hadde motteke fleire informasjonsskriv der mitt namn og telefonnummer var notert. Slik skulle det vore mogleg for dei å få tak i meg.

Alle intervju blei avslutta med ei påminning til deltakarane om at dei kunne trekke seg frå studien, utan at dei måtte forklare kvifor dei ønskte det. Ingen av deltakarane har trekt seg.

5.7.2 Anonymitet og konfidensialitet

Alle deltakarane fekk tildelt eit pseudonym for å ivareta deira anonymitet og slik sikre konfidensialitet. Alle henvisingar til identifiserbare opplysningar er anonymisert. Eg har unnlata å bruke sitat der det kunne tenkast at nokon kunne kjenne igjen deltakaren.

5.7.3 Moglege belastningar ved å delta

Forskning søker etter interessante data, og når enkeltpersonar er sentrale i data-innsamlinga kan deltakarar oppleve urimelege belastningar. Ifølgje NESH (2021) har forskaren ansvar for at deltakarar ikkje opplever slike belastningar.

Usymmetriske posisjonar som språk, kjønn og kontekst er viktige element å ta omsyn til. Eg forsøkte å ta omsyn gjennom at intervju blei gjennomført i tråd med deltakarane sine preferansar. Eg intervjuja både menn og kvinner, og var kanskje ikkje tilstrekkeleg sensitiv ovanfor korleis dei mannlege deltakarane ville oppleve å bli intervjuja av ei kvinne. Ein mannleg deltakar ga uttrykk for at det var svært overraskande at eg – ei norsk kvinne – ville kome heim til han utan at det var andre personar til stades. Han sa at det var overraskande fordi han var van med at nordmenn var ukomfortable med å kome heim til nokon dei ikkje kjende. Vi hadde avtalt dette på telefon, og eg blei svært ukomfortabel

over at eg hadde vist så lite sensitivitet. Det er vanskeleg å vite korleis dette påverka intervjuet. Det var viktig informasjon for meg, og gjorde meg meir merksam i intervjuet som følgde. Det tente som ei påminning om kor sterkt farga eg er av mi eiga før-forståing.

Å oppnå intervjupersonane sin tillit, og fortrulegheit var nødvendig for å kunne innhente data eg trengte for å svare på forskingsspørsmåla. Til tider blei deltakarane overvelda av sterke kjensler som håpløyse, sinne eller fortviling når dei snakka om eller tenkte på smertefulle minne relatert til eiga historie og erfaring. Eg var heile tida merksam på at data-innsamlinga rørde ved potensielt vanskelege tema og var fokusert på å ikkje skade deltakarane med spørsmåla eg stilte. Mi erfaring som sosialarbeidar har gitt meg lang erfaring med å snakke med og møte menneske med smertefulle erfaringar. Eg drog nytte av desse erfaringane i responsen til deltakarane. Kanskje såg dei at historiene dei fortalde meg rørde meg emosjonelt. Fleire deltakarar var reserverte med omsyn til å dele vonde erfaringar i starten av intervjuet, men kom etter eige val tilbake til desse mot slutten av intervjuet. Deltakarane delte personlege og mektige fortellingar om seg sjølv i full tillit til meg. Det ga meg innsikt, men òg ei kjensle av å ha motteke noko verdfullt som måtte behandlast med stor varsemnd.

6 Funn

I det følgjande blir eit samandrag av funna frå artiklane presentert. Artikkell 1 er ein systematisk integrert litteraturgjennomgang. Det er ein samanfatning av gjeldande kunnskap om samanhengen mellom arbeid og integrering i norsk velferds kontekst. Artikkell 2 fokuserer på erfaringar og meningsskaping knytt til arbeid. Artikkell 3 fokuserer på erfaringar og meningsskaping knytt til integrering. Artikkell 2 og artikkell 3 beskriv og diskuterer empiriske funn. Funna stammar frå semi-strukturerte intervju og handlar om innvandrarar sine subjektive erfaringar. Artikkell 2 og 3 inkluderer erfaringar frå alle deltakarane, og trekk inn kunnskap frå artikkell 1. Alle artiklane presenterer implikasjonar for praksis i sosialt arbeid.

I det vidare følgjer eit samandrag av kvar artikkell og funna.

6.1 Artikkell 1

Reidun Ims (2021). The association between work and integration in the Norwegian welfare context, and its implications for immigrants and social work practice: An integrative review.

Artikkellen er ein systematisk integrert litteraturgjennomgang som utforska sentrale tema i tidlegare forskning vedrørande samanhengen mellom arbeid og integrering. Forskingsspørsmålet var «Kva for kunnskap om samanhengen mellom arbeid og integrering er beskrive i tidlegare forskning om den norske velferds konteksten?» Data-grunnlaget omfatta 28 artiklar som omhandlar norsk velferds kontekst. Dei inkluderte studiane hadde ulik tilnærming til tematikken, og omfatta slik eit breitt data-tilfang. Artikkellen inkluderte både kvantitative og kvalitative studiar. Globalisering, migrasjon og sosiale problem utfordrar sosialt arbeid sin praksis, og skaper spenningar i velferdsstaten. Spenningane knyt seg bl.a. til det sosiale arbeidet sitt fokus på ressursar

og individuell tilpassing, noko som kan stå i motsetnad til velferdsstaten sitt uttalte mål om rask inngang på arbeidsmarknaden.

Denne delstudien utforska kunnskapen som finst om samanhengen mellom arbeid og integrering. Ein reflektiv tematisk analyse resulterte i fire tema:

- 1) Sysselsetting og inntekt for innvandrarak på den norske arbeidsmarknaden

Innvandrarak har lågare sysselsettingsrate, og mindre stabil tilknytning til arbeidsmarknaden. Det er til dels store forskjellar mellom ulike innvandrargrupper. Funna viste at det er relativt høg sysselsettingsrate i tidleg fase, men at den positive trenden snur og blir reversert innan få år.

- 2) Innvandrarkvinner – deltaking og likestilling

Innvandrarkvinner har lågare sysselsetting enn menn. Auke av kvinner si deltaking i arbeidsstyrken (arbeid utanfor heimen) blei sett på som viktig i arbeidet med å redusere ulikskap.

- 3) Diskriminering i det norske arbeidslivet

Funna avdekka at diskriminering er ei reell hindring for å kome inn på arbeidsmarknaden. Dette rammar både innvandrarak og etterkomarak.

- 4) Moglege løysingar og framtidige utfordringar

Funna indikerte at gjeldande policy ser ut til å vere ute av stand til å skaffe innvandrarak kvalifikasjonar dei treng for å etablere varig og stabil tilknytning til arbeidsmarknaden. Fleire av studiane som er inkludert i litteraturgjennomgangen trekte fram at det er behov for å utvikle nye tiltak og endre policy for å realisere målet om integrering gjennom arbeid.

6.2 Artikkel 2

Reidun Ims (2021). Immigrants' experiences of the importance and value of work in Norway: Implications for social work.

Artikkelen er ein empirisk studie som utforska forskningsspørsmålet: «Korleis opplever innvandrarak arbeidet si betydning for eigen situasjon, og korleis oppfattar dei arbeidet sin verdi i ny kontekst?». Data-

materialet blei innhenta ved hjelp av semi-strukturerte intervju. Ni intervju med ti (eitt intervju er gjort med eit par) innvandrarak med erfaringar med fenomenet arbeid og integrering ga eit rikt data-tilfang. I artikkelen kom det fram at innvandrarak, i tråd med forventningane til styresmaktene, vil jobbe. Dei erfarte at det er krevjande å finne ordinært arbeid, og tok til orde for utvikling av tiltaksapparatet. Betre tilpassing til kvar enkelt har potensiale til å dempe vanskane med å finne arbeid. Funna gir feltet sosialt arbeid kunnskap av stor betydning for profesjonell praksis.

Denne delstudien undersøkte korleis innvandrarak erfarte viktigheita av arbeid, og korleis dei oppfatta verdien av arbeid. Ein fortolkande fenomenologisk analyse resulterte i fire tema:

1) Manglande sysselsetting: fråteken kontroll og autonomi

Funna viste at innvandrarak opplevde arbeid som svært viktig for sin situasjon. For deltakarane representerte det å arbeide sjølv-forsørging i tillegg til økonomisk uavhengigheit. Dei framheva òg at arbeid influerte på heile tilværet. Deltakarar opplevde å miste kontroll over eige liv og autonomi når dei sto utan arbeid. Kontrollerande og disiplinerande mekanismar fråtok dei moglegheiter til å t.d. å besøke familie i utlandet.

2) Sekundær arbeidstakar: Marginalisert og ekskludert

Innvandrarakane opplevde at reglane for arbeidslivet var framande, vanskelege å forstå og ekskluderande. Om dei misforstod blei dei tolka i verste meining og endå straffa gjennom t.d. manglande moglegheiter til ordinært arbeid. Funna viste vidare at kravet om formell kompetanse gjorde at dei kjende seg marginalisert og ekskludert.

3) Redusert sjølv- bilete: underestimert og kategorisert

Innvandrarakane relaterte arbeid til ein positiv identitet i samfunnet. Dei meinte dei ville bli oppfatta meir positivt av nordmenn om dei hadde ordinært arbeid. Vanskane med å realisere forventninga om arbeid førte til at sjølv-biletet endra seg. Vidare opplevde dei at deira individualitet forsvann i identiteten som innvandrar, og deltakarane kjende seg kategorisert og redusert til ein representant for ei gruppe.

4) Formell utdanning, erfaringar og ferdigheiter: devaluert og nedvurdert
Deltakarane hadde alle arbeid og forsørge seg sjølv tidlegare. For fleire av innvandrarane i studien var det vanskeleg å akseptere at deira erfaringar og ferdigheiter var nærast verdilause når dei leitte etter arbeid. Deltakararar som hadde utdanning før dei kom til Norge hadde større moglegheiter på arbeidsmarknaden samanlikna med dei som mangla formelle kvalifikasjonar.

6.3 Artikkel 3

Reidun Ims, Lennart Lorås, Ottar Ness og Linda Finlay (2021). Immigrants' experiences on integration while attempting to access the labour market: Implications for social work.

Artikkel 3 er ein empirisk studie som utforska forskingsspørsmålet «Korleis opplever innvandrarar integrering mens dei er i prosessen med å skaffe seg tilgang til arbeidsmarknaden?» Data er henta frå ni semi-strukturerte intervju med ti innvandrarar (eitt intervju er gjort med eit par), med ulik arbeidserfaring og butid i Norge. Artikkelen fokuserte på korleis innvandrarane opplevde situasjonen, og korleis dette påverka meinings-skapinga deira. Studien adresserte òg kva funna betyr for praksis i sosialt arbeid.

Denne delstudien undersøkte korleis integrering blei erfart av innvandrarar mens dei var i prosessen med å skaffe seg arbeid.

Den fortolkande fenomenologiske analysen resulterte i følgjande tema:

- 1) Fridom er himmelsk: innvandrarar sine erfaringar med tilhøyrgheit, fridom og like moglegheiter

Deltakarane opplevde manglande samanheng mellom opprinnelsesland og nytt heimland. Dei verdsette fridomen, likskapen og moglegheiter tufta på kvalifikasjonar som dei møtte i Norge. På same tid var den nye verkelegheita ulik det dei hadde erfart tidlegare og dei opplevde det krevjande. Innvandrarane hadde erfaringar som gjorde dei sårbare for manglande forståing hjå menneske dei møtte. Erfaringane deira er fjerne

frå det dei fleste menneske har opplevd, og dei opplevde manglande empati sårande og vanskeleg å handtere.

- 2) Språk som nøkkel: Lære språket, forstå sosiale kodar og byggje relasjonar

Deltakarane ansåg språket for å vere nøkkelen til å skaffe arbeid. Dei etterlyste derfor moglegheiter til å omgåast med nordmenn sosialt. Innvandrarane sakna ein arena for å lære språk, forstå sosiale kodar og sosiale spelereglar. Funna viste at manglande kjennskap til kvarandre gjorde at feilaktige oppfatningar ikkje blei utfordra og nyansert.

- 3) Uunngåeleg diskriminering: innvandrarar sine levde erfaringar med eksklusjon/diskriminering og intoleranse versus aksept

Funna viste at deltakarane erfarte sosial ekskludering men aksepterte dette som ein uunngåeleg del av å vere innvandrarar. Likevel hadde slike opplevingar negativ effekt på deira velvære, og var både emosjonelt og utmattande. Dei fokuserte på at dei opplevde stor grad av aksept i samfunnet. Fleire ga uttrykk for å velje å fokusere på det positive og tvinge det negative i bakgrunnen.

7 Diskusjon

Avhandlinga utforskar den tette samanhengen mellom arbeid og integrering i norsk kontekst, og korleis dette påverkar innvandrarak og deira meiningsskaping. I den offentlege debatten om integrering og i denne avhandlinga er fokus retta mot ikkje-europeiske innvandrarak.

Dei tre artiklane som inngår i avhandlinga er separate arbeid som alle tematiserer arbeid og integrering. Artiklane er delstudiar som inngår i avhandlinga, og bidreg til å opplyse fenomenet arbeid og integrering gjennom subjektive erfaringar. I dette kapitlet diskuterer eg den overordna problemstillinga, «*Korleis opplever innvandrarak forholdet mellom integrering og arbeid i møtet med norsk arbeidsliv?*». Problemstillinga og forskingsspørsmåla frå artiklane set ramma for diskusjonen som tar utgangspunkt i funn presentert i dei tre artiklane. Kapitlet består av følgjande underkapittel: integrering gjennom arbeid, arbeidet sin verdi for innvandrarak, utanforskap samt implikasjonar for sosialt arbeid. Kapitlet blir avrunda med avsluttande merknader og forslag til vidare forsking.

7.1 Integrering gjennom arbeid

Diskursen om integrering i norsk kontekst er tett samanvevd med arbeid (artikkel 1). Ideen om at integrering skal nåast gjennom arbeid er anerkjent og akseptert både i samfunnet og hjå deltakarane i studien (artikkel 1). Funn i artiklane 1, 2 og 3 viste at deltakarane i studien hadde godtatt og internalisert forståinga av integrering gjennom arbeid, noko som gjorde arbeid svært viktig i innvandrarakane sin nye kvardag.

Arbeidslinja er etablert som styrande prinsipp for velferdsordningar (Anvik et al., 2020; Bugge, 2021; Enes, 2017; Frøyland & Spjelkavik, 2014; Lødemel, 1997; Stjernø & Øverbye, 2012). Dei seinare åra har det blitt løfta fram ei bekymring for at den sjenerøse velferdsstaten trekk til seg innvandrarak som vil leve på trygd. Politikarak har tatt til orde for å

redusere velferdsordningane for å motverke ei slik utvikling (Anvik et al., 2020; Eggebø & Staver, 2020; Hansen, 2019; Sandvin et al., 2020). Ponce (2019) undersøkte om sjenerøse velferdsordningar førte til at fleire innvandrar søker seg til dei mest sjenerøse velferdsstatane. Funna i hans artikkel gir ikkje støtte til hypotesen om at velferdsordningar fungerer som ein magnet (Ponce, 2019). Funna i denne avhandlinga tyder på at innvandrarak kjem til Norge fordi dei kan få arbeid (artikkel 2).

Det har i fleire tiår vore uttrykt bekymring for at innvandring skulle føre til for stort press på velferdsstaten (Fløtten et al., 2007; Øverbye & Stjernø, 2012). Desse bekymringane ser ut til å styrke den tette samanhengen mellom arbeid og integrering i norsk kontekst (Halvorsen, 2011; Kildal, 2012). Dette kjem bl.a. til uttrykk gjennom dei offentlege utgreiingane NOU 2011:7 (Brochmann 1) og NOU 2017:2 (Brochmann 2). Desse fokuserer på korleis innvandring påverkar berekrafta til den norske velferdsmodellen (NOU 2011:7; NOU 2017:2). Vidare ser det ut til at forståinga av at innvandring bare kan skje om integrering gjennom arbeid kan realiserast, vinn terreng (Anvik et al., 2020; Halvorsen, 2011; Kildal, 2012; Sandvin et al., 2020). Det vanskeleggjer ein breiare diskusjon om kva samanhengen mellom arbeid og integrering fører til.

I ein rapport om flyktningar og arbeid blir det slått fast at arbeid er nøkkelen for at integrering skal lukkast (Martín et al., 2016). Det blir like fullt slått fast at det er eit stykke fram til integrering er realisert (OECD/EU, 2018). Ifølgje Fernandez et al. (2020, s 10) er omtrent ein fjerdepart av menneska i arbeidsfør alder i OECD-landa utan arbeid. Arbeidsløysa er lågast i dei nordiske landa saman med Sveits (Fernandez et al., 2020). Sjølv om arbeidsløysa i Norge er låg, strevar innvandrarak med å få innpass på arbeidsmarknaden (Fernandez et al., 2020; Hernes et al., 2019). Funna i artikkel 1, 2 og 3 viste at innvandrarak møtte store utfordringar når det gjeld å etablere eit stabilt fotfeste på arbeidsmarknaden. Dei strevde med å skaffe seg arbeid, men òg med å etablere varig tilknytning. Dei møtte m.a. diskriminering, strukturelle hindringar (t.d. manglande utdanning) og språk-problem (artikkel 3). For

innvandrara i Norge blir det peikt på at strukturelle hindringar som utdanning, helse og manglande erfaring vanskeleggjer sysselsetting (Fernandez et al., 2020). Dette korresponderer med funna i artikkel 2 som viste at innvandrara med strukturelle utfordringar som manglande utdanning og erfaring strevde med å oppnå stabil sysselsetting. Funna i studien indikerer at integrering gjennom arbeid fører til eit (for) smalt fokus som ser ut til å skape skilleliner mellom grupper av innvandrara. Målet om integrering gjennom arbeid fører til ulikskap mellom dei som klarer å skaffe seg varig og stabilt arbeid, og dei som ikkje oppnår det same. Den tette samanhengen mellom arbeid og integrering kan slik bidra til ulikskap og auka forskjellar.

Etter den auka migrasjonen i 2015 og 2016 blei det gjort større endringar i integreringspolitikken i Norge (Eggebø & Staver, 2020; Østby, 2016; Østby & Gulbrandsen, 2022; Scipioni, 2018). Det viktigaste tiltaket var å stramme til og gjere det vanskelegare å etablere seg i Norge (Brekke et al., 2021; Brekke & Staver, 2018; Eggebø & Staver, 2020). På same tid er forventninga om vellukka integrering tydeleg til stades i offentlegheita (Barne-, Likestillings og Inkluderingsdepartementet, 2013; Justis- og Beredskapsdepartementet, 2016). Det kan slik sjå ut som at det er eit aukande press på innvandrara for å oppnå integrering, utan at det er heilt klart kva det inneber av forventningar. Det uklare målet kompliserer tilrettelegginga, og innvandrara blir tillagt stort ansvar for å bli integrert. I Justis- og Beredskapsdepartementet (2016) står det «De som kommer må sjølv ta ansvar for å skape seg et liv, noe som krever stor egeninnsats» (s 10). Det inneber at forventninga om å ta del i integrering først og fremst er retta mot innvandrara, mens offentlegheita og den øvrige befolkninga skal bidra. Integrering er slik staten sitt ansvar (jf. Kaya), og ikkje noko nordmenn flest forhold seg til i det daglege. Det framstår paradoksalt at innvandrara blir pålagt eit ansvar for å bidra til integrering mens nordmenn bare skal ta godt imot når det er eit uttalt mål som er sagt å vere eit gjensidig ansvar (Justis- og Beredskapsdepartementet, 2016).

I diskusjonen om sysselsetting er varig eller rask tilknytning eit moment som står sentralt (Arendt, 2022; Bratsberg et al., 2014, 2018; Djuve & Kavli, 2019). Funn i artikkel 1 viste at det var ein stor utfordring å finne ein balanse mellom rask inngang på arbeidsmarknaden for innvandrarak, og varig tilknytning. Mange innvandrarak kom seg raskt ut i arbeid, men strevde med å oppretthalde varig sysselsetting. I arbeidslinje-etoset utfordrar den ustabile sysselsettinga integrering gjennom arbeid, og krev tiltak. I seinare tid har aktiveringspolitikk med fokus på kontroll-tiltak og sterke krav om aktivitet fått fotfeste (Bugge, 2021; Hagelund et al., 2016; Hagelund & Kavli, 2009; Hansen, 2019). Hagelund og Kavli (2009) trekk fram at innvandrarak er særlege mål for aktiveringspolitikk. Innvandrarak er synlege og lette å identifisere, på same tid er integrering av innvandrarak eit prioritert område. Det er derfor særleg viktig å diskutere kva for konsekvensar det får for innvandrarak når aktivering er så framtreddande. Funn i artikkel 2 viste at aktivering ikkje førte til arbeid for alle, enkelte innvandrarak opplevde å stå lenger frå målet om arbeid fordi aktivitet blei viktigare enn tiltak som fører til arbeid.

Møtet mellom systemet, representert ved saksbehandlaren, og innvandrarak ser ut til å vere prega av standardisering og ikkje den enkelte sine behov. Det gjeldande tiltaksapparatet er sjenerøst, men er på same tid kontrollerande og disiplinerande (Borevi et al., 2017; Breidahl, 2017; Bø, 2019; Erdal et al., 2019; Hernes, 2021; Jakobsen et al., 2019; Marbach, Hainmueller, og Hangartner, 2018). Funn i artikkel 3 viste at innvandrarakane i svært liten grad stilte spørsmål ved tiltaksapparatet. Alle deltakarane uttrykte stor takksemnd ovanfor staten, og var svært merksame på at dei ikkje ville framstå utakknemlege. Dei som likevel opponerte mot systemet betalte ein høg pris, som redusert stønad (artikkel 2). I møtet med bakkebyråkraten (jf. Lipsky) står innvandrarak i fare for å bli redusert til objekt (Skjervheim, 2002). For å bli ein deltakar og ikkje ein tilskodar (Skjervheim, 2002) må innvandrarak bli møtt med gjensidigheit, tillit og dialog (Garavan, 2013; Stewart & Zediker, 2000). Fleire av deltakarane i studien etterlyste større individuell tilpassing og

meir differensierte tiltak. Individuell tilpassing er integrert i større grad i ny integreringslov (Integreringsforskriften, 2021; Integreringsloven 2021). Lova er endra slik at det kan gjerast tilpassingar til den enkelte sine behov. Det kan likevel sjå ut til at samarbeid og dialogisk praksis blir nedprioritert (Garavan, 2013; Solvang, 2017). Dette kom òg til uttrykk i denne studien. M.a. fekk deltakarane i studien tilbod om praksisplassar som ikkje førte dei nærare arbeid, men tente som disiplinierende og kontrollerande tiltak. Funna i artikkel 2 viste at tiltaksapparatet ikkje er tilstrekkeleg differensiert til å verkeleggjere integrering gjennom arbeid for alle. På bakgrunn av funna er det behov for større differensiering av tiltaksapparatet, større fokus på skreddarsøm og tettare oppfølging av kvar enkelt.

Djuve og Kavli (2019) viser til at det finst kunnskap om kva for tiltak som er effektive i eit lengre perspektiv, og trekk t.d. fram human kapital. Dei hevdar at den politiske verkelegheita tvingar fram raske løysingar utan fokus på det langsiktige og kva som er godt for dei enkelte menneska (Djuve & Kavli, 2019). Med dette som bakteppe vil eg påpeike at det er fare for at innvandrarak som har behov for omfattande støtte og hjelp kan bli opplevde som eit problem i velferdsstaten. Det er uheldig dersom iveren etter å lukkast med integrering gjer at enkelte innvandrargrupper får forrang fordi dei er betre istand til å gjere seg nytte av det norske integreringsregimet (jf. Halvorsen, 2012 og Kildal, 2012). I denne avhandlinga har eg lagt til grunn Harder et al. (2018) si forståing av integrering. "... the degree to which immigrants have the knowledge and capacity to build a successful, fulfilling life in the host country" (s 11484). Definisjonen tar inn ein subjektiv dimensjon i forståinga av integrering. Funna i artikkel 1 viste at i norsk forståing er integrering så tett knytt til arbeidslinja at integrering på det næraste *er* arbeid. Når fokus er einseitig retta mot arbeid og sjølvforsørging kan vi kome i skade for å oversjå og nedprioritere kva som bidreg til å skape seg eit godt liv som t.d. deltaking i eller kontroll over eige liv.

7.2 Arbeidet sin verdi for innvandrarak

Funna i artikkel 2 viste at innvandrarak opplevde arbeid som noko verdifullt – eit gode. Verdien arbeidet representerte for innvandrarak var eit bilete på korleis dei oppfatta at dette spegla kva verdi arbeid har i det norske samfunnet. Funn i artikkel 2 viste at arbeid betydde alt for innvandrarak fordi det opnar dører til t.d. økonomisk sjølvforsørging. Arbeid er viktig for menneske (Esser, 2012; Grue et al., 2019; Llinares-Insa et al., 2020; Scheibelhofer & Täubig, 2019; Shenoy-Packer & Gabor, 2016; Stjernø & Øverbye, 2012). Økonomiske teoriar om arbeid vektlegg gjerne økonomiske goder som kan realisere evna til sjølvforsørging, mens i sosiologisk teori blir både kreativitet, sjølvrealisering og sosial samanheng framheva (Esser, 2012). Manglande arbeid rammar både evne til å forsørge seg sjølv og familien, men òg realisering av personlege mål og sosiale goder (Esser, 2012). Betydninga arbeid har er knytt til den enkelte, men òg til kontekstuelle vilkår. Innvandrarak har ein annan tilhøyrigheit til landet dei bur i og ein annan posisjon i samfunnet (Erdal et al., 2019; Flick et al., 2019; Sayad, 2004; Shenoy-Packer & Gabor, 2016). Sayad (2004) poengterer at det inneber at òg arbeidet har ein annan betydning for dei. Innvandrarak kan ikkje støtte seg på korleis arbeid blir forstått i nytt heimland, men heller ikkje på betydninga i sitt opprinnelsesland (Sayad, 2004, s 172). Ifølgje Sayad (2004) må arbeid forståast i ei ramme av innvandraren si meningsskaping. Innvandrarak si forståing av arbeid står slik i forhold til både det som var før og det dei erfarer i sin nåverande situasjon. Det å immigrere til eit nytt land inneber tryggleik, men òg sakk og tap (Sayad, 2004; Øian, 2014). Menneske som hadde vore sjølvberga i lang tid var plutselig avhengige av støtte og hjelp, og fann seg sjølv i ein ganske makteslaus posisjon (artikkel 2). Funn i artikkel 2 viste at innvandrarakane i studien opplevde at dei hadde behov for langvarig bistand. Dei strevde med overgangen frå praksis til arbeid. Den tre-ledda dialogen føreset likeverdige posisjonar mellom hjelpar og klient (Skjervheim, 2002). Når ein innvandrarak mottar hjelp frå det offentlege er det fleire restriksjonar

som set grenser for livsutfoldning (Bø, 2019; Kjørstad, 2017). Mange av deltakarane hadde slektningar og vener i andre land. Dersom dei reiste utanlands mista dei økonomisk støtte jf. lovverk. Innvandrarane var slik underlagt eit ganske strengt og inngripande kontrollregime som sette grenser for råderett over eige liv (Eggebø & Staver, 2020; Kjørstad, 2017). Det norske samfunnet vernar om demokratiske verdiar som bl.a. inneber rett til å ta eigne val. Når systemet som innvandrarar er avhengige av for å forsørge seg og familien stiller krav som grip inn i råderetten, framstår systemet paternalistisk (Mouritsen et al., 2019). Innvandrarar mista råderett over delar av eige liv, og sto i fare for å bli redusert til tilskodar i eige liv (Skjervheim, 2002). Denne reduserte styringsretten over eige liv stamma frå posisjonen som mottakar av hjelp. Det viser at ein ikkje bare står i fare for å bli redusert til tilskodar, men er òg eit døme på moralsk underklasse-diskursen (jf. Levitas). Hensikta med systemet er å føre kvar person nærmare arbeid (Enes, 2017; Hagelund et al. 2016; Halvorsen, 2011). Einkvar relasjon blir negativt påverka av kontroll og innskrenka rettigheter, og dei inngripande restriksjonane og kontrollen innebygd i hjelpesystemet kan slik forvanske ein allereie usymmetrisk relasjon. På bakgrunn av funna i avhandlinga vil eg hevde at rigiditeten i systemet ikkje hjelper innvandrarane nærare målet om arbeid.

Det norske arbeidslivet er regulert for å ivareta arbeidstakarane sine rettigheter (Bratsberg et al., 2016). Mange innvandrarar mangla den formelle kompetansen og referansar som blei etterspurt i norsk arbeidsliv (artikkel 2). I tillegg møtte dei strukturelle utfordringar som kompliserte oppgåva med å sikre seg varig og sikkert arbeid. Norsk arbeidsliv er regulert for å sørge for likeverdige og gode kår for alle arbeidstakarar, med eit sterkt vern i arbeidsmiljøloven (Valenta & Bunar, 2010). Funn i artiklane 1 og 2 tyda på at desse godene i norsk arbeidsliv bidrog til å gjere terskelen for innvandrarar som mangla formell kompetanse ekstra høg. Deltakaren Hamza poengterte at referansar var vanskelege å skaffe seg, men svært sentrale for å kome inn på arbeidsmarkanden (sjå artikkel

2). Det er nødvendig å etablere tiltak som sørger for at innvandrere kan tilegne seg formell kompetanse, utan at dette truar dei etablerte reglane i arbeidslivet. Alternativet kan bli å måtte akseptere at fleire innvandrere vil ha behov for varige velferdsordningar for å forsørge seg.

7.3 Utanforskning

Utanforskning, forstått som svak sosial tilknytning til samfunnet, kan føre til marginalisering og sosial eksklusjon (Fauske, 2014; Kavli & Nicolaisen, 2016; van der Wel et al., 2019). Sjølv om Norge er eit egalitært samfunn (Hermansen, 2017), opplever både enkeltmenneske og grupper marginalisering og sosial eksklusjon (Fangen, 2010; Fauske, 2014; Kavli & Nicolaisen, 2016; Schrover & Schinkel, 2013; United Nations; 2018; van der Wel et al., 2019). Funn i artikkel 3 viste at innvandrere hadde svake nettverk, og få arenaer for sosial omgang med nordmenn. Innvandrere møtte diskriminering på arbeidsmarknaden (artikkel 1) i tillegg til at dei hadde strukturelle utfordringar og behov for auka humankapital. Funna i artikkel 3 viste at innvandrere opplevde sosial omgang med nordmenn som viktig. Funna tyder på at det i den anledning kan vere nyttig å tenke over korleis opplæringa blir organisert. Opplæringa til innvandrere gjekk føre seg i program der dei møtte andre innvandrere, og inkluderte i svært liten grad nordmenn. Skrivne reglar kunne innvandrane lese seg til, men uskrivne reglar for sosial samhandling og sosial kutyme var langt meir krevjande å tileigne seg (artikkel 3). Å øve på språket, men òg sjansen til å omgåast og snakke med nordmenn utanfor opplærings situasjonen var eit sakn (artikkel 3), som kan motverkast ved at fleire tar del i og ansvar for integrering. Sosial omgang kan bidra til å forenkla integrering (Kofoed, Simonsen & Førde, 2021; Kunitz & Jansson, 2021; Johannesen & Appoh, 2021; Sundvall, Titelman, DeMarinis, Borisova, & Çetrez, 2021). Ein måte å styrke arbeidet med integrering er å inkludere heile befolkninga i arbeidet. Innvandrane var klare på at arbeid var ein ting, men det å kunne delta var like viktig (artikkel 3). Mange innvandrere deltek lite i

samfunnslivet (Erdal et al., 2019), og slik er deira stemme lite høyr. Subjektive erfaringar, eller levde erfaringar, utgjer ei særleg kunnskapskjelde. Funn i artikkel 3 indikerte at innvandrarane sette pris på og omfanna at menneske blir betrakta som likeverdige, og at økonomisk eller politisk makt ikkje gav urettmessige fortrinn. Fleire av innvandrarane i studien etterlyste likevel skreddarsøm og sterkare individuell tilpassing (artikkel 2 og 3). Ifølgje FN (2018) er sosial inklusjon eit viktig verkemiddel for å redusere ulikskap og fattigdom. Høyberg (2020) viser i sin artikkel til at forståing er kontekstuel. Det er derfor essensielt å sørge for å leggje til rette for at innvandrarar kan delta i sosial samanheng slik at sosial inklusjon kan bli realisert.

Arbeidslinja som berande velferdsprinsipp (Lødemel, 1997; Stjernø & Øverbye, 2012; Terum et al., 2012) plasserer sysselsetting i forgrunnen òg i arbeidet med å motverke utanforskap. Lewis et al. (2014) viser til at innvandrarar har svakare tilknytning til arbeidsmarknaden, og oftare fell utanfor. Men, Levitas (2005) hevdar at når eit fenomen blir forstått langs ein spesifikk akse, minoritet - majoritet, så blir begrepet sosial inklusjon i seg sjølv tildekkande. Diskusjonen om sysselsetting eller ikkje tilslører slik ulikskapen som skjuler seg mellom dei sysselsette (Levitas, 2005). Korvidt innvandrarar har arbeid eller ikkje, gir for lite innsikt til å avgjere om dei har tilstrekkelege ressursar til å skape seg eit godt liv jf. Harder et al. Ifølgje Levitas (2005) er det sentralt å greie ut og forstå ein situasjon breiare enn arbeid eller ikkje arbeid.

Levitas (2005) peiker på at ifølgje redistribueringsdiskursen er det nødvendig å gjennomføre omfordeling av goder for å motverke og redusere fattigdom. Diskursen anser fattigdom (som omfattar deltaking på sosiale arenaer) for å vere viktigaste grunn til sosial eksklusjon, og denne må møtast med tiltak. Kort butid i Norge gjer at mange innvandrarfamiliar har dårleg økonomi og låg deltaking på sosiale arenaer (Fernandez et al., 2020; van der Wel et al., 2019).

Moralsk underklasse diskursen kan knytast til aktiveringspolitikken. I denne diskursen er det trekk ved dei ekskluderte sjølv som er i fokus (Levitas, 2005). Fokuset er retta mot å motivere dei ekskluderte til å «ta seg saman» gjennom krav om motytingar som t.d. arbeid for trygd. Logikken tilseier at det er korleis insentiva er utforma som er avgjerande. For innvandrarar gjer dette seg gjeldande gjennom disiplinerande og kontrollerande tiltak og sanksjonar. Diskursen overser forskning som viser til at sanksjonar ikkje er tilstrekkeleg til å skape endring (Hagelund et al., 2016). Innan denne diskursen vil òg kortsiktige løysingar vere føretrekte (Djuve & Kavli, 2019), fordi det er ansett for å motivere til innsats. Slutninga ser ut til å vere at dersom det bare blir vanskeleg nok å stå utanfor arbeidslivet og andre viktige samfunnsarenaer, vil innvandrarar finne ein måte å lukkast på. Funna i denne avhandlinga tyder på at dette er misvisande. Sjølv om innvandrarar er målgruppe for insentivordningar (Djuve et al., 2019), tyder funna i denne studien på at insentiv verkar demotiverande om ein står langt frå arbeidslivet.

Den tredje diskursen hjå Levitas (2005) er sosial integrasjonist-diskursen. Fokuset er retta mot det løna arbeidet, som i arbeidslinja, og inklusjon er forstått som deltaking i arbeidslivet. Det er stor ulikskap mellom sysselsette, og ei slik forståing overser desse forskjellane. Det er i tillegg store forskjellar på kor inkludert arbeidstakarar er, noko som heller ikkje er inkludert i diskursen. For innvandrarar vil dette bli forstått som at dei er inkluderte (integrerte) når dei har skaffa seg arbeid. Den store ulikskapen, og ikkje minst graden av usikker tilknytning (Barth, Bratsberg & Raaum, 2012; Bratsberg et al., 2018; Eide, Homme, Karlsen & Lundberg, 2017; Lewis et al., 2014) tilseier at dette er ei overforenkla forståing som overser andre sentrale element som t.d. fattigdom.

Integrering skal motverke utanforskap for innvandrarar (Enes, 2017; Hermansen, 2017; Ihle, 2017; Nystad, 2017; Øian, 2014). Det er ikkje grunnlag for å hevde at det norske samfunnet fokuserer einsidig på ein av diskursane (Djuve & Kavli, 2019). Element av alle diskursane inngår i den norske tenkinga. RED viser seg gjennom omfordeling over

skatteseddelen og målretta tiltak for å utjamne forskjellar. MUD er synleg gjennom aktiveringspolitikk, i politiske debattar og har dei seinare åra vunne terreng. Den siste, SID, kan knytast til arbeidslinja, men då i kombinasjon med RED. Levitas (2005) peiker på at kva for diskurs som er gjeldande, påverkar tiltaksapparatet. Ifølgje MUD er det nødvendig å sette i verk tiltak som gir raske resultat, mens RED fokuserer på å motverke strukturell ulikskap (Levitas, 2005). I arbeidet med integrering må ulikskap og marginalisering motverkast gjennom ein kritisk drøfting av rasjonalet som tiltaksutviklinga kviler på. Funna i avhandlinga viser at det ikkje er tilstrekkeleg å leggje til rette for arbeidslinja.

Fernandes (2015) viser at innvandrarar og flyktingar blir utsett for sterke maktmiddel gjennom introduksjonsprogram, og slik blir forma til ideelle borgarar. Det er slåande kor akseptert ideen om integrering oppnådd gjennom arbeid er. Ikkje bare finst det i forskning, men det er òg ein akseptert tenkemåte hjå innvandrane sjølv. I ein situasjon kor ein rådande ide ikkje blir diskutert er det fare for å oversjå sentrale problem. Det kan synast som at det gjeldande paradigmat med arbeid og integrering opnar opp for ein situasjon som aukar faren for marginalisering og sosial eksklusjon av innvandrarar. I Norge omfattar gruppa innvandrarar meir enn 200 ulike folkegrupper og språk (Statistisk Sentralbyrå, 2021a). Det er òg stor ulikskap med tanke på kor godt rusta dei er for å klare overgangen til eit norsk arbeidsliv. Til tross for ei global verd er det enorme forskjellar på land og område i verda. Som ein av deltakarane i studien sa – då han jobba i Hellas var det bare å stille opp og vente på anledning til å demonstrere kva han kunne, og slik skaffe seg arbeid. Når dette høvet ikkje finst tilgjengeleg i Norge er det viktig å skape andre moglegheiter for å kome i arbeid. Funna viste at fleire av innvandrane ikkje klarte å skaffe seg varig arbeid, og blei slik verande utanfor arbeidslivet i praksisplassar og tiltak (artikkel 2). Enkelte mangla skulegang, og andre fekk ikkje godkjent sin formelle kompetanse. Tilbod om å sette i gang med langvarige studiar såg ikkje ut til å freiste

innvandrarene som mangla formell kompetanse, og gjorde at dei valde kortsiktige løysingar. Erfaringane til deltakarane i denne studien tyder på at det er behov for endringar i det gjeldande tiltaksapparatet.

Systemet kan opplevast krenkande for den enkelte (Djuve & Kavli, 2019). Derfor er dei subjektive erfaringane viktige i arbeidet med å leggje til rette for integrering. Når innvandrare opplevde seg krenka påverka dette deira meiningsskaping, og korleis dei klarte å orientere seg i den norske arbeidsmarknaden. Dei måtte reforhandle eigen identitet, og kanskje slå seg til tals med ein framand og ukjent samfunnsposisjon. Dei blei òg møtt med fordomar og til dels diskriminering, og var tynga av ansvaret for korleis innvandrare blei oppfatta. Dette samsvarar med funn frå Finland (Masoud, Holm & Brunila, 2021). Masoud et al. (2021) viser at innvandrare må tilpasse seg og internalisere samfunnet sine krav og forventningar for å bli integrerbare. Funna i denne avhandlinga tydeleggjer at innvandrare har erfaringar som kan bidra med ny kunnskap om samanhengen mellom arbeid og integrering (artikkel 2 og 3). Erfaringane innvandrarene har er ein del av dei (jf. Sayad), og deira stemme må få større rom i arbeidet med utvikling av tiltak.

7.4 Implikasjonar for sosialt arbeid

Sosialt arbeid forsøker å bøte på sosiale problem (Banks, 2012; Eide & Skorstad, 2020). Det er derfor avgjerande å sjå sosialt arbeid og sosialpolitikk i samanheng (Aamodt, 2019). Ifølgje Flyvbjerg (2009) er samfunnsvitskapane (som omfattar sosialt arbeid) usikre på eiga relevans. Den praksisnære og erfaringsbaserte kunnskapen frå denne avhandlinga vil bidra til å synleggjere relevansen av sosialt arbeid i integreringsarbeid. Funna i avhandlinga er relevante for sosialt arbeid sin praksis fordi det manglar forskning på innvandrare sine levde erfaringar, og korleis dei skapar meining av erfaringar.

Praktikarar har ansvar for å implementere og handheve velferdsstaten sine målsettingar (Natland & Solem, 2019), som t.d. integrering gjennom

arbeid. Praksisnær kunnskap er med på å avgjere om tiltak eller intervensjonar verkar, legitimere desse, løfte fram utfordringar og forbetre praksis (Natland & Solem, 2019). Dette fordrar forskning og diskusjon av gjeldande paradigme. Sosialt arbeid er vidare ein global profesjon, og funna indikerer at sosialt arbeid sin praksis må drøftast for å møte praksisfeltet sine behov. Gjeldande paradigme må òg drøftast. I norsk ordskifte er integrering forstått som arbeid (Esser, 2012; Halvorsen, 2012; Hermansen, 2017; Kildal, 2012; Nystad, 2017; Øverbye & Stjernø, 2012). Øvrige element som inklusjon, språk eller kunnskap (Kaya 2010a) blir nedprioritert til fordel for rask inngang på arbeidsmarknaden (Bratsberg et al., 2018; Karlsdottir et al., 2017). Dette blir komplisert av at innvandrarak har ulike behov for bistand (Brochmann, 2010; Østby & Gulbrandsen, 2022), og det er krevjande å utvikle eit tiltaksregime som i tilstrekkeleg grad bidreg til arbeid og derigjennom integrering (Djuve, 2014; Gubrium & Leirvik, 2022; Kaya, 2010b).

Opplevingar og erfaringar påverkar innvandrarak si meiningsskaping (Rheindorf & Wodak, 2018; Rosbrook & Schweitzer, 2010; Shenoy-Packer & Gabor, 2016). Dei fleste deltakarane i studien hadde opplevd rasisme eller diskriminering (artikkel 3), og dette utgjer framleis ei viktig barriere for inklusjon (Ahmad, 2020). Mange innvandrarak ber på traumatiske opplevingar som pregar kvardagen deira (Sarpong & Opaas, 2021). Det kjem også fram i denne studien (artikkel 2). Traume kan forsterke og vanskeleggjere integrering og leie til at dei er særleg utsette for sosial eksklusjon (Fauske, 2014; Rugkåsa, 2018; Sangalang & Vang, 2017; Sarpong & Opaas, 2021). Sårbarheit må møtast med målretta tiltak (Sarpong & Opaas, 2021). Sosialt arbeid rettar si merksemd mot marginaliserte grupper (Ask & Berg, 2011; Bø, 2017; Kjørstad, 2019; Stjernø et al., 2014; Terum et al., 2012), der fagleg skjønn og dømekraft sikrar individuell behandling og god tilrettelegging for kvar enkelt. Samhandling mellom bakkebyråkrat og klient sikrar at fokuset blir retta mot vekst, utvikling og realisering av ibuande ressursar gjennom dialog.

Sosialt arbeid er særleg godt rusta til å følgje opp enkeltpersonar som har behov for tenester frå det offentlege (Banks, 2012; Eide & Skorstad, 2020; Kokkinn, 2005). Profesjonen har eit breitt og sentralt samfunnsmandat og ein viktig posisjon i velferdsstaten (Eide & Skorstad, 2020; Kjørstad, 2019; Terum et al., 2012; Aamodt, 2019). Grundig tilnærming til sosialpolitiske problemstillingar gjennom brei kunnskap om ulike verkemiddel, kombinert med individuell tilpassing gjer sosialt arbeid til ein viktig bidragsytar i arbeidet (Banks, 2012; Eide & Skorstad, 2020; Weinberg & Banks, 2019). Denne kunnskapen kombinert med kjennskap til og kunnskap om kvar enkelt si livsverd er essensielt for alt arbeid med menneske i behov av bistand (Garavan, 2013; Malmberg-Heimonen et al., 2019; Schön, 1991; Skjervheim, 2002; Stewart & Zediker, 2000). Å leggje til rette for dialogisk praksis gjennom fokus på likeverd, deltaking og symmetriske relasjonar gjer sosialt arbeid til ein sentral profesjon i arbeidet for å fremje integrering. I eit større perspektiv er det sentralt å adressere dei strukturelle utfordringane knytt til diskriminering i arbeidslivet.

7.5 Avsluttande merknader

Funna i avhandlinga er kanskje ikkje overraskande. Likevel, funna stadfestar at innvandarane sjølv har engasjement og kompetanse eigna til å bidra i tiltaksutvikling. Vidare viser funna at samanhengen mellom arbeid og integrering påverkar deira meiningsskaping – om integrering men òg i vidare forstand. Men, dette er éin enkelt studie som bør utfordrast og utvidast. Funna er basert på subjektive data, og kan ikkje gjenskapast eksakt. Kvalitative data og fortolkande metode tilseier at funna gir viktig kunnskap utan å gi grunnlag for å trekke konklusjonar. Min forståingshorisont er influert av dialogisk tenking, og mi tilknytning til profesjonen sosialt arbeid. Det er slik viktig at funna inngår i eit større heile der innvandarane sine stemmer blir inkludert. Ei fenomenologisk perspektiv opnar opp for det subjektive, men det er på same tid bare ein bit av det store biletet.

7.5.1 Vidare forskning

Denne avhandlinga baserer seg i stor grad på subjektive opplevingar, og det er slik behov for å supplere, utfordre og styrke funna i studien.

Integrering er eit politisert begrep som er sterkt knytt til arbeidslinja (Rugkåsa, 2012). Mange innvandrarak er utan arbeid, eller har ein svak tilknytning til arbeidsmarknaden. Det framstår som ei fallitterklæring at desse ikkje skal integrerast eller inkluderast i sitt nye heimland. Det er inga motsetnad i å utforske begrepet integrering på same tid som integrering gjennom arbeid blir verande ein grunnstein i innsatsen for å realisere integrering. Det er behov for å drøfte begrepet integrering i den hensikt å klargjere kva integrering er, og vidare kva for tiltak som skal bidra til å realisere integrering.

Det som hastar mest er å utvikla eit meir nyansert tiltaksapparat. Innvandrarak som manglar den etterspurde formelle kompetansen dei treng for å oppnå stabil sysselsetting treng tiltak som sikrar utvikling av human kapital. Det er behov for å forske meir på kva for tiltak som sikrar arbeid, men òg korleis dei paternalistiske trekka ved tiltaksapparatet kan motverkast. Arbeid er ein viktig komponent i integrering, men ikkje den einaste. Harder et al. (2018) sin definisjon "... the degree to which immigrants have the knowledge and capacity to build a successful, fulfilling life in the host country" (s 11484) tilseier at det må utviklast ei breiare forståing av begrepet, fleire moglegheiter for å realisere integrering og unngå at ansvaret for integrering blir individualisert.

8 Referanser

- Aburn, G, Gott, M. & Hoare, K. (2016). What Is Resilience? An Integrative Review of the Empirical Literature. *Journal of Advanced Nursing* 72(5), 980–1000. doi: 10.1111/jan.12888.
- Ager, A. & Strang, A. (2008). Understanding Integration: A Conceptual Framework. *Journal of Refugee Studies* 21(2), 166–91. doi: 10.1093/jrs/fen016.
- Ahmad, A. (2020). Do Equal Qualifications Yield Equal Rewards for Immigrants in the Labour Market? *Work, Employment and Society* 34(5), 826–43. doi: 10.1177/0950017020919670.
- Algan, Y., Dustmann, C., Glitz, A. & Manning, A. (2010). The Economic Situation of First and Second-Generation Immigrants in France, Germany and the United Kingdom. *The Economic Journal* 120(542), 4–30. doi: 10.1111/j.1468-0297.2009.02338.x.
- Almqvist, A.-L. & Lassinantti, K. (2018). Social Work Practices for Young People with Complex Needs: An Integrative Review. *Child and Adolescent Social Work Journal* 35(3), 207–19. doi: 10.1007/s10560-017-0522-4.
- Anvik, C. H., Sandvin, J. T., Breimo, J. P & Henriksen, Ø. (Red.). (2020). *Velferdstjenestenes vilkår: Nasjonal politikk og lokale erfaringer*. Universitetsforlaget (åpen tilgang).
- Arendt, H. (2003). *Responsibility and Judgment*. New York: Schocken Books.
- Arendt, J. N. (2022). Labor Market Effects of a Work-First Policy for Refugees. *Journal of Population Economics* 35(1), 169–96. doi: 10.1007/s00148-020-00808-z.
- Ask, T. A. & Berg, B. (2011). *Minoritetsperspektiver i sosialt arbeid*. Oslo: Universitetsforlaget.

Referanser

- Askeland, G. A. & Døhlie, E. (2006). Internasjonalt sosialt arbeid - når sosialarbeidaren kryssar grenser. I E. Døhlie og G. A. Askeland (Red.), *Internasjonalt sosialt arbeid: innsats på andres arena* (s 25-40). Oslo: Universitetsforlaget.
- Askeland, G. A., Oskarsen, E. M & Unhjem, G. (2011). Holdninger og handlinger - bevisstgjøring gjennom kritisk refleksjon. I G. A. Askeland (Red.), *Kritisk refleksjon i sosialt arbeid* (s 168-181). Oslo: Universitetsforlaget.
- Bakhtin, M. (1984). *Problems of Dostoevsky's Poetics*. Minneapolis: University of Minnesota Press.
- Banks, S. (2012). *Ethics and values in social work* (4th. ed.). Houndmills, Basingstoke, Hampshire, New York: Palgrave Macmillan.
- Barne-, Likestillings- og Inkluderingsdepartementet. (2013). *En helhetlig integreringspolitikk: Mangfold og fellesskap* (Meld. St. 6 (2012 – 2013)). Barne-, Likestillings- og Inkluderingsdepartementet.
- Barrett, A. & Duffy, D. (2008). Are Ireland's Immigrants Integrating into Its Labor Market? *International Migration Review* 42(3), 597–619. doi: 10.1111/j.1747-7379.2008.00139.x.
- Barth, E., Bratsberg, B. & Raaum, O. (2012). Immigrant Wage Profiles within and between Establishments. *Labour Economics* 19(4), 541–56. doi: 10.1016/j.labeco.2012.05.009.
- Belabas, W. & Gerrits, L. (2017). Going the Extra Mile? How Street-Level Bureaucrats Deal with the Integration of Immigrants. *Social Policy & Administration* 51(1), 133–50. doi: <https://doi.org/10.1111/spol.12184>.
- Bendixsen, S. K. N. (2016). The refugee crisis: destabilizing and restabilizing European borders. *History and Anthropology* 27(5), 536–54. doi: 10.1080/02757206.2016.1221407.

Referanser

- Bengtsson, J. (2001). *Sammanflätningar: Husserls och Merleau-Pontys fenomenologi*. Göteborg: Daidalos.
- Benson, O. G., Wachter, K., Lee, J., Nichols, J. & Hylton, E. (2021). Social Work Scholarship on Forced Migration: A Scoping Review. *The British Journal of Social Work* 51(7), 2680–2702. doi: 10.1093/bjsw/bcaa081.
- Berg, B., Fladstad, T. & Lauritsen, K. (2006). *Kvinneliv i eksil*. Oslo: Universitetsforlaget.
- Bergheim, B. (2014). Den tause kunnskapens ubehag. I A. Ohnstad, M. Rugkåsa & S. Ylvisaker (red.). *Ubehaget i sosialt arbeid* (36 – 53). Oslo: Gyldendal.
- Bjartnes, K. S. & Sørensen, S. Ø. (2019). Likestillingsproblemer i integreringspolitikken. *Tidsskrift for kjønnsforskning* 43(03), 198–212. doi: 10.18261/issn.1891-1781-2019-03-05.
- Boccagni, P. (2015). (Super)Diversity and the Migration–Social Work Nexus: A New Lens on the Field of Access and Inclusion? *Ethnic and Racial Studies* 38(4), 608–20. doi: 10.1080/01419870.2015.980291.
- Boccagni, P. & Righard, E. (2020). Social work with refugee and displaced populations in Europe: (dis)continuities, dilemmas, developments. *European Journal of Social Work* 23(3), 375–83. doi: 10.1080/13691457.2020.1767941.
- Borevi, K., Jensen, K & Mouritsen, P. (2017). The Civic Turn of Immigrant Integration Policies in the Scandinavian Welfare States. *Comparative Migration Studies* 5(1), 1–14. doi: 10.1186/s40878-017-0052-4.
- Bornemark, J. (2020). *Horisonten finns alltid kvar: om det bortglömda omdömet*. Stockholm: Volante.
- Bradbury-Jones, C., Irvine, F. & Sambrook, S. (2010). Empowerment of Nursing Students in Clinical Practice: Spheres of Influence.

Referanser

- Journal of Advanced Nursing* 66(9), 2061–70. doi: <https://doi.org/10.1111/j.1365-2648.2010.05351.x>.
- Bratsberg, B., Raaum, O. & Røed, K. (2014). Immigrants, Labour Market Performance and Social Insurance. *The Economic Journal* 124(580), 644–683. doi: 10.1111/econj.12182.
- Bratsberg, B., Raaum, O. & Røed, Knut. (2016). Flyktninger på det norske arbeidsmarkedet. *Søkelys på arbeidslivet* 32(03), 185–207. doi: 10.18261/issn.1504-7989-2016-03-01.
- Bratsberg, B., Raaum, O. & Røed, K. (2018). Job Loss and Immigrant Labour Market Performance. *Economica* 85(337), 124–151. doi: 10.1111/ecca.12244.
- Braun, V. & Clarke, V. (2006). Using Thematic Analysis in Psychology. *Qualitative Research in Psychology* 3(2), 77–101. doi: 10.1191/1478088706qp063oa.
- Braun, V. & Clarke, V. (2019). Reflecting on Reflexive Thematic Analysis. *Qualitative Research in Sport, Exercise and Health* 11(4), 589–597. doi: 10.1080/2159676X.2019.1628806.
- Braun, V. & Clarke, V. (2021). *Thematic analysis: a practical guide to understanding and doing*. Thousand Oaks: SAGE Publications.
- Breidahl, K. (2017). Scandinavian Exceptionalism? Civic Integration and Labour Market Activation for Newly Arrived Immigrants. *Comparative Migration Studies* 5(1), 1–19. doi: 10.1186/s40878-016-0045-8.
- Brekke, J.-P., Birkvad, S. R. & Erdal, M. B. (2021). Losing the Right to Stay: Revocation of Refugee Permits in Norway. *Journal of Refugee Studies* 34(2), 1637–1656. doi: 10.1093/jrs/feaa006.
- Brekke, J.-P. & Staver, A. (2018). The Renationalisation of Migration Policies in Times of Crisis: The Case of Norway. *Journal of Ethnic and Migration Studies* 44(13), 2163–2181. doi: 10.1080/1369183X.2018.1433026.

Referanser

- Brochmann, G., Hagelund, A. & Borevi, K. (2010). *Velferdens grenser: innvandringspolitikk og velferdsstat i Skandinavia 1945-2010*. Oslo: Universitetsforlaget.
- Brochmann, G. (2010). Innvandring og det flerkulturelle Norge. I I. Frønes & L. Kjølørød (Red.), *Det norske samfunn* (s 435-456). Gyldendal Akademisk.
- Brochmann, G. & Kjeldstadli, K. (2014). *Innvandringen til Norge: 900-2010*. Oslo: Pax.
- Brochmann, G. & Midtbøen, A. H. (2020). Philosophies of Integration? Elite Views on Citizenship Policies in Scandinavia: *Ethnicities*. doi: 10.1177/1468796820950453.
- Brottveit, G. (2008). Sosialt arbeid – et fag i spenningsfeltet». *Fontene forskning* 08(1), 72–78.
- Bryman, A. (2016). *Social Research Methods* (5th. Ed). Oxford: Oxford University Press.
- Brännström, L., Giritli-Nygren, K., Lidén, G. & Nyhlén, J. (2018). Lived Experiences of Changing Integration Policies: Immigrant Narratives of Institutional Support and Labour Market Inclusion/Exclusion in Sweden. *Nordic Journal of Migration Research* 8(1), 25–34. doi: 10.1515/njmr-2018-0009.
- Bugge, H. (2021). Konsensus om arbeidslinja? Nordmenns støtte til aktiveringsreformer. *Tidsskrift for samfunnsforskning* 62(3), 251–272. doi: 10.18261/issn.1504-291X-2021-03-03.
- Butschek, S. & Walter, T. (2014). What Active Labour Market Programmes Work for Immigrants in Europe? A Meta-Analysis of the Evaluation Literature. *IZA Journal of Migration* 3(48). doi: 10.1186/s40176-014-0023-6.
- Bø, B. P. (2017). Sosialt arbeid i et flerkulturelt samfunn: Nye forståelser, utfordringer og kunnskapsbehov. *Fontene forskning* 2017(2).

Referanser

- Bø, B. P. (2019). Den grenseløse innvandringskontrollen». *Nytt Norsk Tidsskrift* 36(3), 241–254. doi: 10.18261/issn.1504-3053-2019-03-07.
- Børhaug, F. (1999). Hvilke etiske prinsipper bør integrering av innvandrere bygge på?: En teoretisk drøfting med utgangspunkt i Emmanuel Lévinas' tenkning. *Utbildning & Demokrati* 8(3), 8–11.
- Börzel, T. A. & Risse, T. (2018). From the Euro to the Schengen Crises: European Integration Theories, Politicization, and Identity Politics. *Journal of European Public Policy* 25(1), 83–108. doi: 10.1080/13501763.2017.1310281.
- Christophersen, E. (2021). Disse 10 landene tar imot flest flyktninger. *Flyktninghjelpen (NRC)*. Hentet 8. februar 2022 (https://www.flyktninghjelpen.no/perspektiv/2020/disse-ti-landene-tar-imot-flest-flyktninger/?gclid=EAIaIQobChMIK-KOILTr9QIVCd-yCh2ZfAIDEAAAYASAAEgLGEvD_BwE).
- Colic-Peisker, V. & Tilbury, F. (2007). *Refugees and employment: the effect of visible difference on discrimination*. Centre for Social and Community Research Murdoch University.
- Creswell, J. W. & Poth, C. N. (2018). *Qualitative Inquiry & Research Design: Choosing among Five Approaches* (4th. Ed). Los Angeles: SAGE Publications.
- Danso, R. (2009). Emancipating and Empowering De-Valued Skilled Immigrants: What Hope Does Anti-Oppressive Social Work Practice Offer? *The British Journal of Social Work* 39(3), 539–555.
- De nasjonale forskningsetiske komiteene. (2021). *Forskningsetiske retningslinjer for samfunnsvitenskap og humaniora*. <https://www.forskningsetikk.no/globalassets/dokumenter/4-publikasjoner-som-pdf/forskningsetiske-retningslinjer-for-samfunnsvitenskap-og-humaniora>

Referanser

- Demireva, N. & Quassoli, F. (2019). The Lived Experiences of Migration: An Introduction. *Social Inclusion* 7(4), 1–6. doi: 10.17645/si.v7i4.2568.
- de Souza, M. T., da Silva, M. D., & de Carvalho, R. (2010). Integrative Review: What Is It? How to Do It? *Einstein (São Paulo)* 8(1), 102–106. doi: 10.1590/s1679-45082010rw1134.
- Djuve, A. B- & Kavli, H. C. (2007). Integreringspolitikk i endring. I J.E. Dølvik, T. Fløtten, G. Hernes & J. M. Hippe (Red.). *Hamskifte. Den norske modellen i endring* (s 195-218). Oslo: Gyldendal Akademisk.
- Djuve, A. B. & Tronstad, K. R. (2011). *Innvandrere i praksis: Om likeverdig tjenestetilbud i NAV*. (Fafo-rapport 2011:07). Fafo.
- Djuve, A. B. (2014). *Integrering av innvandrere i Norge*. (Fafo-rapport 2014:27). Tøyen: Fafo.
- Djuve, A. B. & Kavli, H. C. (2015). *Ti års erfaringer: En kunnskapsstatus om introduksjonsprogram og norskopplæring for innvandrere*. (Fafo-rapport 2015:26). Oslo: Fafo.
- Djuve, A. B., Kavli, H. C, Sterri, E. B. & Bråten, B. (2017). *Introduksjonsprogram og norskopplæring: Hva virker - for hvem?* (Fafo-rapport 2017:31). Oslo: Fafo.
- Djuve, A. B. & Kavli, H. C. (2019). Refugee Integration Policy the Norwegian Way – Why Good Ideas Fail and Bad Ideas Prevail. *Transfer: European Review of Labour and Research* 25(1), 25–42. doi: 10.1177/1024258918807135.
- Djuve, A. B., Kavli, H. C., Raaum, O., Markussen, S., Hernæs, Ø. M. & Di Tommaso, M. L. (2019). *Økonomiske insentiver i integreringsarbeidet: Forslag til modeller for pilotering og utprøving*. (Fafo-rapport. 2019:29). Oslo: Fafo.

Referanser

- Dominelli, L. & Ioakimidis, V. (2016). The Challenges of Realising Social Justice in 21st Century Social Work. *International Social Work* 59(6), 693–696. doi: 10.1177/0020872816665981.
- Douglas, H. (2014). Values in Social Science. I N. Cartwright & E. Montuschi, *Philosophy of Social Science: A New Introduction* (s 162-182). Oxford: Oxford University Press.
- Eatough, V. & Smith, J. A. (2017). Interpretative Phenomenological Analysis. In C. Willig & W. S. Rogers, *The Sage Handbook of Qualitative Research in Psychology*, (p 193-211) (2nd ed). London: Sage Publications Ltd.
- Eggebø, H. & Staver, A. B. (2020). Mer midlertidighet – innvandringspolitikken etter asylforliket. *Nytt norsk tidsskrift* 37(2), 125-136. doi: <https://doi.org/10.18261/issn.1504-3053-2020-02-04>
- Eggerth, D. E., DeLaney, S. C., Flynn, M. A. & Jacobson, C. J. (2012). Work Experiences of Latina Immigrants: A Qualitative Study. *Journal of career development* 39(1), 13–30. doi: 10.1177/0894845311417130.
- Eide, H. M. K, Homme, A., Karlsen, M.-A. & Lundberg, K. (2017). Omsorgssektoren som integreringsarena: *Tidsskrift for velferdsforskning* 20(04), 332–348. doi: 10.18261/issn.2464-3076-2017-04-06.
- Eide, S. B. & Skorstad, B. (2020). *Etikk: til refleksjon og handling i sosialt arbeid* (4. Utg.). Oslo: Gyldendal.
- Elstad, J. I., & Heggebø, K. (2019). Et voksende prekariat? Langvarige tilknytninger til arbeidslivet blant kjernegruppene i arbeidsmarkedet. *Søkelys på arbeidslivet* 36(03), 139–157. doi: 10.18261/issn.1504-7989-2019-03-03.
- Enes, A. W. (2017). Veien til en vellykket integrering? Hentet 8. februar 2022 (<https://www.ssb.no/innvandring-og-innvandrere/artikler-og-publikasjoner/veien-til-en-vellykket-integrering>).

Referanser

- Erdal, M. B., Bertelli, D., Kruse, M., Tjønn, M. H., Midtbøen, A. H., Brochmann, G., Bevelander, P., Mouritsen, P., Bech, E. C. & Jensen, K. K. (2019). *Citizenship, Participation and Belonging in Scandinavia*. (PRIO-rapport). Oslo: Prio.
- Erlie, T. (2016). Sosialt arbeid. En begrepshistorisk undersøkelse. [Doktorgradsavhandling, Universitetet i Bergen]. <https://bora.uib.no/bora-xmlui/bitstream/handle/1956/11930/dr-thesis-2016-Trond-Holmen-Erlie.pdf?sequence=>
- Ersanilli, E. & Koopmans R. (2011). Do Immigrant Integration Policies Matter? A Three-Country Comparison among Turkish Immigrants. *West European Politics* 34(2), 208–234. doi: 10.1080/01402382.2011.546568.
- Esser, I. (2012). Ikke bare for pengene? Arbeidsmotivasjon, pensjonspreferanser og pliktfølelse i forskjellige velferdsstater. I S. Stjernø & E. Øverbye (Red.). *Arbeidslinja. Arbeidsmotivasjonen og velferdsstaten* (s 47 – 61). Oslo: Universitetsforlaget.
- Europakommisjonen. (2020). *Meddelselse fra kommisjonen til Europaparlamentet, Rådet, det europeiske økonomiske og sociale utvalg og regionsudvalget: en ny pagt om migrasjon og asyl*. Europakommisjonen.
- Fangen, K. (2010). Social Exclusion and Inclusion of Young Immigrants: Presentation of an Analytical Framework. *YOUNG* 18(2), 133–156. doi: 10.1177/110330881001800202.
- Fasani, F., Frattini, T. & Minale, L. (2018). (The Struggle for) Refugee Integration into the Labour Market: Evidence from Europe. *SSRN Electronic Journal*. doi: 10.2139/ssrn.3180206.
- Fauske, H. (2014). Minoriteter, marginalisering og inkludering - På - 'utsiden av samfunnet'? I M. S. Kaya & H. Fauske (Red.), *Innvandrere på utsiden av samfunnet*, (s 11-29). Oslo: Absrakt forlag

Referanser

- Favell, A. (2019). Integration: twelve propositions after Schinkel. *Comparative Migration Studies* 7(21). doi: 10.1186/s40878-019-0125-7.
- Ferguson, I. & Lavalette, M. (2006). Globalization and global justice: Towards a social work of resistance. *International Social Work* 49(3), 309–318. doi: 10.1177/0020872806063401.
- Fernandes, A. G. (2015). (Dis)Empowering New Immigrants and Refugees Through Their Participation in Introduction Programs in Sweden, Denmark, and Norway. *Journal of Immigrant & Refugee Studies* 13(3), 245–264. doi: 10.1080/15562948.2015.1045054.
- Fernandez, R., Hijzen, A., Pacifico, D. & Thewissen, S. (2020). *Identifying and Addressing Employment Barriers in Belgium, Korea and Norway: Implementing the OECD Jobs Strategy*. (OECD Social, Employment and Migration Working Papers) OECD. doi: 10.1787/925b3c14-en.
- Finlay, L. (2002a). Negotiating the Swamp: The Opportunity and Challenge of Reflexivity in Research Practice. *Qualitative Research* 2(2), 209–230. doi: 10.1177/146879410200200205.
- Finlay, L. (2002b). “Outing” the Researcher: The Provenance, Process, and Practice of Reflexivity: *Qualitative Health Research* 12(4), 531–545. doi: 10.1177/104973202129120052.
- Finlay, L. & Gough, B. (2003). *Reflexivity: A Practical Guide for Researchers in Health and Social Sciences*. Oxford: Blackwell Science.
- Flick, U., Hirsland, A. & Hans, B. (2019). Walking and Talking Integration: Triangulation of Data From Interviews and Go-Alongs for Exploring Immigrant Welfare Recipients’ Sense(s) of Belonging. *Qualitative Inquiry* 25(8), 799–810. doi: 10.1177/1077800418809515.

Referanser

- Flyvbjerg, B. (2009). *Samfundsvidenskab som virker: hvorfor samfundsforskningen fejler, og hvordan man får den til at lykkes igen*. København: Akademisk.
- Fløtten, T., Grønningsæter, A., Hippe, J. M. & Christensen, J. (2007). Den reformerte velferdsstaten - en ny samfunnskontrakt. I J. E. Dølvik, T. Fløtten, G. Hernes & J. M. Hippe (Red.), *Hamskifte: Den norske modellen i endring*, (s 69-98). Oslo: Gyldendal Norsk Forlag.
- Friberg, J. H. & Midtbøen, A. H. (2018). Ethnicity as Skill: Immigrant Employment Hierarchies in Norwegian Low-Wage Labour Markets. *Journal of Ethnic and Migration Studies* 44(9), 1463–1478. doi: 10.1080/1369183X.2017.1388160.
- Frøyland, K. & Spjelkavik, Ø. (2014). *Inkluderingskompetanse: ordinært arbeid som mål og middel*. Oslo: Gyldendal akademisk.
- Garavan, M. (2013). Dialogical Practice in Social Work – Towards a Renewed Humanistic Method. *Journal of Social Intervention: Theory and Practice* 22(1), 4–20. doi: 10.18352/jsi.346.
- Garran, A. M. & Rozas, L. W. (2013). Cultural Competence Revisited. *Journal of Ethnic & Cultural Diversity in Social Work* 22(2), 97–111. doi: 10.1080/15313204.2013.785337.
- Giorgi, A. (2010). Phenomenology and the Practice of Science. *Existential Analysis: Journal of the Society for Existential Analysis* 21(1), 3–22.
- Giorgi, A. (2011). IPA and Science: A Response to Jonathan Smith. *Journal of Phenomenological Psychology* 42(2), 195–216. doi: 10.1163/156916211X599762.
- Goodall, H. L. (2000). *Writing the new ethnography*. Walnut Creek: AltaMira Press.
- Grant, M. J. & Booth, A. (2009). A Typology of Reviews: An Analysis of 14 Review Types and Associated Methodologies. *Health*

Referanser

- Information & Libraries Journal* 26(2), 91–108. doi: 10.1111/j.1471-1842.2009.00848.x.
- Gray, J. & Grove, S. K. (2017). Critical Appraisal of Nursing Studies. In J. Gray, S. K. Grove & S. Sutherland (Red.), *Burns and Grove's The Nursing Research: Appraisal, Synthesis, and Generation of Evidence*, (s 670-709). St. Louis: Elsevier.
- Grue, M.J., Bytingsvik, M. K. S & Stige, S. H. (2019). 'Ingen vet hvem du er - flyktningers opplevelse av omstillingsprosessen i Norge. *Tidsskrift for psykisk helsearbeid* 16(03), 135–146. doi: 10.18261/issn.1504-3010-2019-03-03.
- Grzymala-Kazlowska, A. & Phillimore, J. (2018). Introduction: rethinking integration. New perspectives on adaptation and settlement in the era of super-diversity. *Journal of Ethnic and Migration Studies* 44(2), 179–196. doi: 10.1080/1369183X.2017.1341706.
- Gubrium, E. & Leirvik, M. S. (2022). Taking Time Seriously: Biographical Circumstance and Immigrant Labor Integration Experience. *Journal of International Migration and Integration* 23(1), 303–320. doi: 10.1007/s12134-021-00830-4.
- Guillemin, M. & Gillam, L. (2004). Ethics, Reflexivity, and “Ethically Important Moments” in Research. *Qualitative Inquiry* 10(2), 261–280. doi: 10.1177/1077800403262360.
- Gulbrandsen, F., Kulasingam, A. S., Molstad, C. S. & Steinkellner, A. (2021). *Innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldres fordeling på kommunenivå*. (Rapport: 2021/8). Statistisk Sentralbyrå.
- Hagelund, A. & Kavli, H. C. (2009). If work is out of sight. Activation and citizenship for new refugees. *Journal of European Social Policy* 19(3), 259–270. doi: 10.1177/0958928709104741.
- Hagelund, A., Øverbye, E., Hatland, A. & Terum, L. I. (2016). Sanksjoner – arbeidslinjas nattside? *Tidsskrift for*

Referanser

- velferdsforskning* 19(01), 24–43. doi: 10.18261/issn.2464-3076-2016-01-02.
- Hajro, A., Stahl, G. K., Clegg, C. C., & Lazarova, M. B. (2019). Acculturation, Coping, and Integration Success of International Skilled Migrants: An Integrative Review and Multilevel Framework. *Human Resource Management Journal* 29(3), 328–352. doi: 10.1111/1748-8583.12233.
- Halkier, B. (2011). Methodological Practicalities in Analytical Generalization. *Qualitative Inquiry* 17(9), 787–797. doi: 10.1177/1077800411423194.
- Halvorsen, K. (2011). Undermineres arbeidsviljen av velferdsstaten. *Tidsskrift for velferdsforskning* 14(4), 220–234.
- Halvorsen, K. (2012). Lønnsarbeidet - vår tids sekulære religion. I S. Stjernø & E. Øverbye (Red.), *Arbeidslinja. Arbeidsmotivasjonen og velferdsstaten*, (s 188-198). Oslo: Universitetsforlaget.
- Hansen, H.-T., Lundberg, K. G. & Syltevik, L.J. (Red.) (2013). *Nav, med brukeren i sentrum?* Oslo: Universitetsforlaget.
- Hansen, H. C. (2019). Aktivering - et komplekst felt for forskning og praksis. *Fontene forskning* 12(1), 4–16.
- Harder, N, Figueroa, L., Gillum, R., Hangartner, D., Laitin, D.D. & Hainmueller, J. (2018). Multidimensional measure of immigrant integration. *Proceedings of the National Academy of Sciences of the United States of America*. doi: 10.1073/pnas.1808793115.
- Healy, L. M. (2004). Strengthening the Link. *Journal of Immigrant & Refugee Services* 2(1–2), 49–67. doi: 10.1300/J191v02n01_04.
- Heidegger, M. (2018). *Væren og tid*. Oslo: Pax.
- Hermansen, A. S. (2017). Et egalitært og velferdsstatlig integreringsparadoks? *Norsk sosiologisk tidsskrift* (01), 15–34. doi: 10.18261/issn.2535-2512-2017-01-02.

Referanser

- Hernes, G. (2012). I ditt ansikts sved - eller like fint å jobbe som å danse? I S. Stjernø & E. Øverbye (Red.), *Arbeidslinja. Arbeidsmotivasjonen og velferdsstaten* (s 31-46). Oslo: Universitetsforlaget.
- Hernes, V. (2018). Cross-national convergence in times of crisis? Integration policies before, during and after the refugee crisis. *West European Politics* 41(6), 1305–1329. doi: 10.1080/01402382.2018.1429748.
- Hernes, V. (2021). Policy Preferences and Ministerial Structures: Immigrant Integration Governance in Western Europe, 1997–2017. *Governance* 34, 127–46. doi: <https://doi.org/10.1111/gove.12481>.
- Hernes, V., Arendt, J. N., Joonas, P. A & Tronstad, K. R. (2019). *Nordic Integration and Settlement Policies for Refugees. A Comparative Analysis of Labour Market Integration Outcomes*. (2019:529). Copenhagen: Nordic Council of Ministers. doi: 10.6027/TN2019-529.
- Holmes, S. M & Castañeda, H. (2016). Representing the “European Refugee Crisis” in Germany and beyond: Deservingness and Difference, Life and Death. *American Ethnologist* 43(1), 12–24. doi: 10.1111/amet.12259.
- Hopia, H., Latvala, E. & Liimatainen, L. (2016). Reviewing the Methodology of an Integrative Review. *Scandinavian Journal of Caring Sciences* 30(4), 662–669. doi: 10.1111/scs.12327.
- Humphries, B. (2004). An Unacceptable Role for Social Work: Implementing Immigration Policy. *British Journal of Social Work* 34(1), 93–107. doi: 10.1093/bjsw/bch007.
- Husserl, E. (2019). *Fænomenologi: Artiklen til Encyclopedia Britannica*. København: Forlaget Mindspace.
- Høibjerg, G. R. (2020). ‘We Do Not Use Freezers in Syria’: Realignment and the Pursuit of Belonging Among Refugees in a Norwegian

Referanser

- Village. *Journal of International Migration and Integration* 21(4), 1083–1096. doi: 10.1007/s12134-019-00699-4.
- Ihle, R. (2017). Integrering – samfunnsfellesskapets opptakskrav? *Plan* (1), 10–17.
- Integreringsforskriften. 2021. *Forskrift til integreringsloven (integreringsforskriften)* - Lovdata.
- Integreringsloven. 2021. *Lov om integrering gjennom opplæring, utdanning og arbeid (integreringsloven)* - Lovdata.
- IOM. (2019). Glossary on Migration. https://publications.iom.int/system/files/pdf/iml_34_glossary.pdf
- Jakobsen, V., Korpi, T. & Lorentzen, T. (2019). Immigration and Integration Policy and Labour Market Attainment Among Immigrants to Scandinavia. *European Journal of Population* 35(2), 305–328. doi: 10.1007/s10680-018-9483-3.
- Johannesen, B. O. & Appoh, L. (2021). Stories told: integrational processes as experienced by immigrants with African backgrounds living in Norway. *Ethnic and Racial Studies* 44(7), 1174–1191. doi: 10.1080/01419870.2020.1776361.
- Joseph, R. & Macgowan, M. J. (2019). The theory evaluation scale: An epistemological tool for analyzing social work theories. *Social Work Education* 38(2), 269–281. doi: 10.1080/02615479.2018.1529745.
- Justis- og Beredskapsdepartementet. (2016). *Fra mottak til arbeidsliv - en effektiv integreringspolitikk* (Meld. St. 30 (2015- 2016)). Justis- og Beredskapsdepartementet
- Jönsson, J. H. (2014). Local Reactions to Global Problems: Undocumented Immigrants and Social Work. *The British Journal of Social Work* 44(suppl_1), i35–i52. doi: 10.1093/bjsw/bcu042.

Referanser

- Karlsdottir, A., Sigurjonsdottir, H. R., Hildestrand, Å. S. & Cuadrado, A. (2017). *Policies and Measures for Speeding up Labour Market Integration of Refugees in the Nordic Region: A Knowledge Overview*. (Nordregio Working paper 2017:8). Nordregio.
- Kavli, H. C., Hagelund, A. & Bråthen, M. (2007). *Med rett til å lære og plikt til å delta: En evaluering av introduksjonsordningen for nyankomne flyktninger og innvandrere*. (Fafo-rapport 2007:34). Fafo.
- Kavli, H. C. & Nicolaisen, H. (2016). Integrert eller marginalisert? Innvandrede kvinner i norsk arbeidsliv. *Tidsskrift for samfunnsforskning* 57(04), 339–371. doi: 10.18261/issn.1504-291X-2016-04-01.
- Kaya, M. S. (2010a). Innledning. I M. S. Kaya, A. Høgmo & H. Fauske (Red.), *Integrasjon og mangfold: utfordringer for sosialarbeideren* (s 15-49). Oslo: Cappelen Damm Akademisk
- Kaya, M. S. (2010b). Innvandrere og integrering - utfordringer i å forstå tilpasningsmønstre. I M. S. Kaya, A. Høgmo & H. Fauske (Red.), *Integrasjon og mangfold: utfordringer for sosialarbeideren* (s 50-98). Oslo: Cappelen Damm Akademisk
- Kildal, N. (2012). Fra arbeidsetos til insentiver og velferdskontrakter. I S. Stjernø & E. Øverbye (Red.). *Arbeidslinja. Arbeidsmotivasjonen og velferdsstaten* (s 177-187). Oslo: Universitetsforlaget.
- Kjørstad, M. (2017). Do your duty—demand your right: a theoretical discussion of the norm of reciprocity in social work. *European Journal of Social Work* 20(5), 630–639. doi: 10.1080/13691457.2016.1246416.
- Kjørstad, M. (2019). Sosialt arbeid møter sosialpolitikk: Utfordringer og dilemmaer. I H. A. Aamodt, E. Dahl, E. K. Gubrium, M. Haldar, & Å. Hermansen (Red.), *Sosialt arbeid og sosialpolitikk i*

Referanser

- samhandling: Et svar på velferdsstatens utfordringer?* (s 56-77). Bergen: Fagbokforlaget.
- Klarenbeek, L. (2019). Reconceptualising ‘integration as a two-way process’. *Migration Studies*, s 1-20. doi: 10.1093/migration/mnz033.
- Klarenbeek, L. M. (2019). Relational integration: a response to Willem Schinkel. *Comparative Migration Studies* 7(20). doi: 10.1186/s40878-019-0126-6.
- Kleinsasser, A. M. (2000). Researchers, Reflexivity, and Good Data: Writing to Unlearn. *Theory Into Practice* 39(3), 155–162.
- Kofoed, L., Simonsen, K. & Førde, A. (2021). Everyday Hospitality and Politics. *Nordic Journal of Migration Research*, 11(4), s 444-458. doi: 10.33134/njmr.387.
- Kokkinn, J. (2005). *Profesjonelt sosialt arbeid* (2. utg). Oslo: Universitetsforlaget.
- Kosny, A., Yanar, B., Begum, M., Al-khooly, D., Premji, S., Lay, M.A & Smith, P.M. (2019). Safe Employment Integration of Recent Immigrants and Refugees. *Journal of International Migration and Integration*. doi: 10.1007/s12134-019-00685-w.
- Kuhnle, S. & Kildal, N. (2018). Velferdsstatens idégrunnlag i perspektiv. I A. Hatland, S. Kuhnle & T. I. Romøren (red.), *Den norske velferdsstaten* (s 15-40). Oslo: Gyldendal.
- Kunitz, S. & Jansson, G. (2021). Story Recipiency in a Language Café: Integration Work at the Micro-Level of Interaction. *Journal of Pragmatics* 173, 28–47. doi: 10.1016/j.pragma.2020.11.017.
- Kvale, S. & Brinkmann, S. (2015). *Det kvalitative forskningsintervju* (3. utg.). Oslo: Gyldendal akademisk.
- Käkelä, E. (2020). Narratives of Power and Powerlessness: Cultural Competence in Social Work with Asylum Seekers and Refugees.

Referanser

- European Journal of Social Work* 23(3), 425–436. doi: 10.1080/13691457.2019.1693337.
- Lavalette, M. (2013). Globalisation, Austerity and Social Movements: Whose Side Are We On? *Argumentum* 4(2), 259–278. doi: 10.18315/argumentum.v4i2.4666.
- Levitas, R. (2005). *The Inclusive Society?: Social Exclusion and New Labour* (2nd. ed). Basingstoke: Palgrave Macmillan.
- Lewis, H, Dwyer, P., Hodkinson, S. & Waite, L. (2014). Hyper-Precarious Lives: Migrants, Work and Forced Labour in the Global North. *Progress in Human Geography*. doi: 10.1177/0309132514548303.
- Lillibridge, J., Cox, M. & Cross, W. (2002). Uncovering the Secret: Giving Voice to the Experiences of Nurses Who Misuse Substances. *Journal of Advanced Nursing* 39(3), 219–229. doi: 10.1046/j.1365-2648.2002.02268.x.
- Lipsky, M. (2010). *Street-level bureaucracy: dilemmas of the individual in public services* (30th anniversary expanded ed). New York: Russell Sage Foundation.
- Llinares-Insa, L, I., Roldán-Pardo, M., González-Navarro, P. & Benedito-Monleón, M. D. (2020). Well-Being without Employment? Promoting the Employability of Refugees. *International Journal of Environmental Research and Public Health* 17(7775). doi: 10.3390/ijerph17217775.
- Lodovici. (2010). *Making a Success of Integrating Immigrants in the Labour Market*. Discussion paper. file:///C:/Users/2913984/Downloads/discussion%20paper_PR%20NO10%20(8).pdf
- Lorenz, W. (2017). European Policy Developments and Their Impact on Social Work. *European Journal of Social Work* 20(1), 17–28. doi: 10.1080/13691457.2016.1185707.

Referanser

- Lucassen, L. (2018). Peeling an onion: the “refugee crisis” from a historical perspective. *Ethnic and Racial Studies* 41(3), 383–410. doi: 10.1080/01419870.2017.1355975.
- Lucassen, L. (2019). The Rise of the European Migration Regime and Its Paradoxes (1945–2020). *International Review of Social History* 64(3), 515–531. doi: 10.1017/S0020859019000415.
- Lødemel, I. (1997). *Pisken i arbeidslinja*. (Fafo-rapport 1997:226). Oslo: Fafo.
- Lødemel, I. (2019). Sosialt arbeid og sosialpolitikk: Ei familiekrønike i tre akter. I H. A. Aamodt, E. Dahl, E. K. Gubrium, M. Haldar, & Å. Hermansen (Red.), *Sosialt arbeid og sosialpolitikk i samhandling: Et svar på velferdsstatens utfordringer?* (s 29-55). Bergen: Fagbokforlaget.
- Magnussen, M.-L. (2020). ‘Jeg er klar til å bidra’: Utforskning og utfordring av bakkebyråkraters kategorisering av flyktninger som prøver å komme i jobb i dagens Norge. *Tidsskrift for velferdsforskning* 23(01), 63–75. doi: 10.18261/issn.2464-3076-2020-01-05.
- Malmberg-Heimonen, I., Tøge, A. G., Rugkåsa, M. & Gyüre, K. (2019). Arbeidsrelasjonen mellom bruker og veileder i NAV. I H. A. Aamodt, E. Dahl, E. K. Gubrium, M. Haldar, & Å. Hermansen (Red.), *Sosialt arbeid og sosialpolitikk i samhandling: Et svar på velferdsstatens utfordringer?*, (s 332-349). Bergen: Fagbokforlaget.
- Malterud, K. (2017). *Kvalitative forskningsmetoder for medisin og helsefag*. Oslo: Universitetsforlaget.
- Marbach, M., Hainmueller, J. & Hangartner, D. (2018). The Long-Term Impact of Employment Bans on the Economic Integration of Refugees. *Science Advances* 4(9), eaap9519. doi: 10.1126/sciadv.aap9519.

- Martín, Iván, Albert Arcarons, A., Aumüller, J., Bevelander, P., Emilsson, H., Kalantaryan, S., MacIver, A., Mara, I., Scalettaris, G., Venturini, A., Vidovic, H., van der Welle, I., Windisch, M., Wolffberg, R. & Zorlu, A. (2016). *From Refugees to Workers: Mapping Labour Market Integration Support Measures for Asylum Seekers and Refugees in EU Member States*. (Rapport:1(3)). Migration Policy Centre and the Bertelsmann Stiftung.
- Martiny, S. E., Froehlich, L., Soltanpanah, J. & Haugen, M. S. (2020). Young Immigrants in Norway: The Role of National and Ethnic Identity in Immigrants' Integration. *Scandinavian Journal of Psychology* 61(2), 312–324. doi: <https://doi.org/10.1111/sjop.12594>.
- Masoud, A., Holm, G. & Brunila, K. (2021). Becoming integrateable: hidden realities of integration policies and training in Finland. *International Journal of Inclusive Education* 25(1), 52–65. doi: 10.1080/13603116.2019.1678725.
- Matejskova, T. (2013). “But One Needs to Work!”: Neoliberal Citizenship, Work-Based Immigrant Integration, and Post-Socialist Subjectivities in Berlin-Marzahn. *Antipode* 45(4), 984–1004. doi: 10.1111/j.1467-8330.2012.01050.x.
- Maxwell, J. A. (2013). *Qualitative research design. An Interactive Approach* (3rd ed). Los Angeles, London, New Delhi, Singapore, Washington DC: Sage Publications Ltd.
- McAuliffe, M. & Khadria, B. (2019). *World Migration Report 2020. International Organization for Migration (IOM)*. Geneva: International Organization for Migration.
- McAuliffe, M. & Triandafyllidou, A. (2021). *World Migration Report 2022. International Organization for Migration (IOM)*. Geneva: International Organization for Migration
- Mergener, A. & Maier, T. (2019). Immigrants' Chances of Being Hired at Times of Skill Shortages: Results from a Factorial Survey

Referanser

- Experiment Among German Employers. *Journal of International Migration and Integration* 20(1), 155–177. doi: 10.1007/s12134-018-0598-5.
- Merleau-Ponty, M. (2012). *Phenomenology of Perception*. Abingdon, Oxon; New York: Routledge.
- Midtbøen, A. H. (2017). Innvandringshistorie som faghistorie: Kontroverser i norsk migrasjonsforskning. *Nytt Norsk Tidsskrift* (02), 130–149. doi: 10.18261/issn.1504-3053-2017-02-03.
- Midtbøen, A. H. & Kitterød, R. (2019). Beskytter assimilering mot diskriminering?: Opplevd diskriminering blant innvandrere og etterkommere av innvandrere i det norske arbeidslivet. *Norsk sosiologisk tidsskrift* 3, 353–371. doi: 10.18261/issn.2535-2512-2019-05-04.
- Miles, M., Chapman, Y. & Francis, K. (2015). Peeling the Onion: Understanding Others' Lived Experience. *Contemporary Nurse: A Journal for the Australian Nursing Profession* 50(2/3), 286–295. doi: <http://dx.doi.org.ezproxy.uis.no/10.1080/10376178.2015.1067571>.
- Molander, A. & Terum, L. I. (2008). *Profesjonsstudier*. Oslo: Universitetsforlaget
- de Montigny, G. (2011). Beyond Anti-Oppressive Practice: Investigating Reflexive Social Relations. *Journal of Progressive Human Services* 22(1), 8–30. doi: 10.1080/10428232.2011.564982.
- Motulsky, S. L. (2021). Is member checking the gold standard of quality in qualitative research? *Qualitative Psychology* 8(3), 389–406. doi: 10.1037/qup0000215.
- Mouritsen, P., Jensen, K. K. & Larin, S. J. (2019). Introduction: Theorizing the Civic Turn in European Integration Policies. *Ethnicities* 19(4), 595–613. doi: 10.1177/1468796819843532.

Referanser

- Nadan, Y. (2017). Rethinking ‘cultural competence’ in international social work. *International Social Work* 60(1), 74–83. doi: 10.1177/0020872814539986.
- Natland, S. & Solem, M.-B. (2019). Et situert blikk på praksis: Praksisnær forskning innen sosialt arbeid og sosialpolitikk. I H. A. Aamodt, E. Dahl, E. K. Gubrium, M. Haldar & Å. Hermansen (Red.), *Sosialt arbeid og sosialpolitikk i samhandling: Et svar på velferdsstatens utfordringer?*, (s 125 – 143). Bergen: Fagbokforlaget.
- Ndiuini, A. & Baum, T. (2020). Underemployment and lived experiences of migrant workers in the hotel industry: policy and industry implications. *Journal of Policy Research in Tourism, Leisure and Events* 0(0), 1–23. doi: 10.1080/19407963.2020.1743487.
- Nerheim, H. (1991). *Den etiske grunnerfaring. Fra regelforståelse til fortrolighetskunnskap*. Oslo: Universitetsforlaget.
- NOU 2011:7. (2011). *Velferd og migrasjon: Den norske modellens framtid*. Oslo: Barne- likestillings og inkluderingsdepartementet
- NOU 2017:2. (2017). *Integrasjon og tillit — Langsiktige konsekvenser av høy innvandring*. Oslo: Justis- og beredskapsdepartementet.
- Nyseter, T. (2015). *Velferd på avveie: Reform, verdier, veivalg*. Oslo: Res Publica.
- Nystad, J. F. (2017). Veien til integrering går gjennom arbeid. *Plan* 49(01), 4–7.
- OECD. (2018). *Working Together for Local Integration of Migrants and Refugees*. OECD.
- OECD. (2020). *Managing International Migration under COVID-19 - OECD Policy Responses to Coronavirus (COVID-19)*. OECD Publishing. doi: <https://doi.org/10.1787/6e914d57-en>.

Referanser

- OECD/EU. (2018). *Settling In 2018: Indicators of Immigrant Integration*. Paris/European Union Brussels: OECD Publishing.
- Oliver, C. & Gidley, B. (2015). *Integration of Migrants in Europe*. Centre on Migration, Policy, and Society. <https://www.compas.ox.ac.uk/wp-content/uploads/OSIFE15-Report.pdf>
- Patton, M. Q. (2015). *Qualitative research & evaluation methods: integrating theory and practice* (4th. Ed). Thousand Oaks, California: SAGE Publications, Inc.
- Payne, M. (2006). *Teorier i sosialt arbejde*. Kbh.: Hans Reitzel.
- Ponce, A. (2019). Is Welfare a Magnet for Migration? Examining Universal Welfare Institutions and Migration Flows. *Social Forces* 98(1), 245–278. doi: 10.1093/sf/soy111.
- Popescu, M. & Libal, K. (2018). Social Work With Migrants and Refugees: Challenges, Best Practices, and Future Directions». *Advances in Social Work* 18(3), i–x. doi: 10.18060/22600.
- Potocky-Tripodi, M. & Naseh, M. (2019). *Best practices for social work with refugees and immigrants*. (2nd ed). New York: Columbia University Press.
- Proba samfunnsanalyse. (2019). *Hvordan måle integrering? Forslag til helhetlig indikatorsett for måling av integrering i Norge*. (Probarapport nr. 2019:3). <https://proba.no/wp-content/uploads/rapport-2019-3-hvordan-male-integrering.pdf>
- Rheindorf, M. & Wodak, R. (2018). Borders, Fences, and Limits—Protecting Austria From Refugees: Metadiscursive Negotiation of Meaning in the Current Refugee Crisis. *Journal of Immigrant & Refugee Studies* 16(1–2), 15–38. doi: 10.1080/15562948.2017.1302032.

Referanser

- Rine, C. M. (2018). The Role of Social Workers in Immigrant and Refugee Welfare. *Health & Social Work* 43(4), 209–12. doi: 10.1093/hsw/hly030.
- Rosbrook, B. & Schweitzer, R. D. (2010). The meaning of home for Karen and Chin refugees from Burma: An interpretative phenomenological approach. *European Journal of Psychotherapy & Counselling* 12(2), 159–172. doi: 10.1080/13642537.2010.488876.
- Rugkåsa, M. (2011). Arbeid. - nøkkelen til integrasjon? *Fontene forskning* 1(11), 90–96.
- Rugkåsa, Marianne. (2012). *Likhetens dilemma: om sivilisering og integrasjon i den velferdsambisiøse norske stat*. Oslo: Gyldendal akademisk.
- Rugkåsa, Marianne. (2014). Ubehaget i det godes tjeneste. I A. Ohnstad, M. Rugkåsa & S. Ylvisaker (red.), *Ubehaget i sosialt arbeid* (62 – 76). Oslo Gyldendal.
- Rugkåsa, M. (2018). Etniske minoriteter og sosialt arbeid. *Tidsskrift for velferdsforskning* 21(02), 180–185. doi: 10.18261/issn.2464-3076- 2018-02-06.
- Rugkåsa, M. & Ylvisaker, S. (2019). From Culturalisation to Complexity – a Critical View on the Cultural Competence Discourse in Social Work. *Nordic Social Work Research* 1–10. doi: 10.1080/2156857X.2019.1690558.
- Røysum, A. (2014). Ubehaget ved å forenkle det komplekse. I A. Ohnstad, M. Rugkåsa & S. Ylvisaker (red.), *Ubehaget i sosialt arbeid* (142 – 159). Oslo:Gyldendal.
- Sakamoto, I., Syed, M. A., Zhang, H., Jeyapal, D., Ku, J. & Bhuyan. (2018). Social Work with Immigrants and the Paradox of Inclusive Canadian Identity: *Canadian Social Work Journal Special Edition 2018* 20(1), 88–110.

Referanser

- Sandvin, J. T., Vike, H. & Anvik, C. H. (2020). Den norske og nordiske velferdsmodellen - kjennetegn og utfordringer. I C. H. Anvik, J. T. Sandvin, J. P. Breimo & Ø. Henriksen, *Velferdstjenestenes vilkår: Nasjonal politikk og lokale erfaringer* (s 28 – 41). Oslo: Universitetsforlaget.
- Sangalang, C. C. & Vang, C. (2017). Intergenerational Trauma in Refugee Families: A Systematic Review. *Journal of Immigrant and Minority Health* 19(3), 745–54. doi: 10.1007/s10903-016-0499-7.
- Sarpong, S. P. & Opaas, M. (2021). Forced Migration and the Quest for Normality: Post-Migratory Experiences of Traumatized Iraqi Refugees in Norway. *Journal of Refugee Studies* 34(4), 4092–4120. doi: 10.1093/jrs/feab024.
- Sayad, A. (2004). *The Suffering of the Immigrant*. Cambridge, UK; Malden, MA, USA: Polity.
- Scheibelhofer, E. (2019). Conceptualising the social positioning of refugees reflections on socio-institutional contexts and agency with a focus on work. *Identities* 26(3), 289–304. doi: 10.1080/1070289X.2019.1589980.
- Scheibelhofer, E & Täubig, V. (2019). Beyond employability: refugees' working lives. *Identities* 26(3), 261–69. doi: 10.1080/1070289X.2019.1590027.
- Schinkel, W. (2018). Against 'immigrant integration': for an end to neocolonial knowledge production. *Comparative Migration Studies* 6(1). doi: 10.1186/s40878-018-0095-1.
- Schrover, M.& Schinkel, W. (2013). Introduction: The Language of Inclusion and Exclusion in the Context of Immigration and Integration. *Ethnic and Racial Studies* 36(7), 1123–1141. doi: 10.1080/01419870.2013.783711.
- Schön, D. A. (1991). *The Reflective Practitioner. How Professionals Think in Action*. London: Ashgate Publishing limited.

Referanser

- Scipioni, M. (2018). Failing forward in EU migration policy? EU integration after the 2015 asylum and migration crisis. *Journal of European Public Policy* 25(9), 1357–1375. doi: 10.1080/13501763.2017.1325920.
- Shenoy-Packer, S & Gabor, E. (Red.). (2016). *Immigrant workers and meanings of work: communicating life and career transitions*. New York: Peter Lang.
- Shier, M. L., Sandra Engstrom, S. & Graham, J. R. (2011). International Migration and Social Work: A Review of the Literature. *Journal of Immigrant & Refugee Studies* 9(1), 38–56. doi: 10.1080/15562948.2011.547825.
- Sirgy, M. J. & Lee D.-J. (2018). Work-Life Balance: An Integrative Review. *Applied Research in Quality of Life* 13(1), 229–254. doi: 10.1007/s11482-017-9509-8.
- Skjervheim, H. (2002). *Mennesket*. Oslo: Universitetsforlaget.
- Slettebak, M. H. (2021). Labour Migration and Increasing Inequality in Norway. *Acta Sociologica* 64(3), 314–330. doi: 10.1177/0001699320930261.
- Slominski, P. & Trauner, F. (2021). Reforming Me Softly – How Soft Law Has Changed EU Return Policy since the Migration Crisis. *West European Politics* 44(1), 93–113. doi: 10.1080/01402382.2020.1745500.
- Smith, J. A. (2010). Interpretative Phenomenological Analysis. A reply to Amadeo Giorgi. *Existential Analysis* 21(2), 186–192.
- Smith, J. A. (2018). “Yes, It Is Phenomenological”: A Reply to Max Van Manen’s Critique of Interpretative Phenomenological Analysis. *Qualitative Health Research* 28(12), 1955–1958. doi: 10.1177/1049732318799577.

Referanser

- Smith, J. A. & Nizza, I. E. (2022). *Essentials of interpretative phenomenological analysis*. Washington, DC: American Psychological Association.
- Smith, J. A., & Osborn, M. (2008). Interpretative Phenomenological Analysis. In J. A. Smith (ed.), *Qualitative Psychology: A practical guide to research methods* (p 53 – 80). London: Sage Publications Ltd.
- Smith, J. A., Flowers, P. & Larkin, M. (2009). *Interpretative Phenomenological Analysis. Theory, Method and Research*. Los Angeles, London, New Delhi, Singapore, Washington DC: Sage Publications Ltd.
- Solvang, I. (2017). Discretionary Approaches to Social Workers' Personalisation of Activation Services for Long-Term Welfare Recipients. *European Journal of Social Work* 20(4), 536–547. doi: 10.1080/13691457.2016.1188777.
- Sosial- og Helsedepartementet. (1995). *Velferdsmeldingen* (St.meld. nr 35 (1994 -95)). Hentet 21. februar 2020 (<https://www.stortinget.no/no/Saker-og-publikasjoner/Stortingsforhandlinger/Lesevisning/?p=1994-95&paid=3&wid=c&psid=DIVL443>).
- Statistisk Sentralbyrå. (2019). Slik definerer SSB innvandrere. Hentet 22. desember 2021 (<https://www.ssb.no/befolkning/artikler-og-publikasjoner/slik-definerer-ssb-innvandrere>).
- Statistisk Sentralbyrå. (2021a). Innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre. Hentet 6. februar 2022 (<https://www.ssb.no/befolkning/statistikker/innvbef/aar/2021-03-09>).
- Statistisk Sentralbyrå. (2021b). Sysselsetting blant innvandrere, registerbasert. Hentet 2. juli 2021 (<https://www.ssb.no/arbeid-og-lonn/sysselsetting/statistikk/sysselsetting-blant-innvandrere-registerbasert>).

Referanser

- Statistisk Sentralbyrå. (2022a). Befolkning. *SSB*. Hentet 30. september 2022 (<https://www.ssb.no/befolkning/folketall/statistikk/befolkning>).
- Statistisk Sentralbyrå. (2022b). Innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre. *SSB*. Hentet 30. september 2022 (<https://www.ssb.no/befolkning/innvandrere/statistikk/innvandrere-og-norskfodte-med-innvandrerforeldre>).
- Statistisk Sentralbyrå. (2022c). Sysselsetting blant innvandrere, registerbasert. *SSB*. Hentet 30. september 2022 (<https://www.ssb.no/arbeid-og-lonn/sysselsetting/statistikk/sysselsetting-blant-innvandrere-registerbasert>).
- Steinkellner, A. & Gulbrandsen, F. B. (2021). Laveste økning i bosatte innvandrere siden 2002. Hentet 22. desember 2021 (<https://www.ssb.no/befolkning/artikler-og-publikasjoner/laveste-okning-i-bosatte-innvandrere-siden-2002>).
- Steinmann, J.-P. (2019). The Paradox of Integration: Why Do Higher Educated New Immigrants Perceive More Discrimination in Germany? *Journal of Ethnic and Migration Studies* 45(9), 1377–1400. doi: 10.1080/1369183X.2018.1480359.
- Stewart, J. & Zediker, K. (2000). Dialogue as Tensional, Ethical Practice. *Southern Communication Journal* 65(2–3), 224–242. doi: 10.1080/10417940009373169.
- Stjernø, S., Jessen, J. T. & Johannessen, A. (2014). 50 års ubehag? Sosialt arbeid fra lov om sosial omsorg til NAV i sosialpolitisk kontekst. I A. Ohnstad, M. Rugkåsa, og S. Ylvisaker, *Ubehaget i sosialt arbeid* (s 224-259). Oslo: Gyldendal.
- Stjernø, S. & Øverbye, E. (Red.). (2012). *Arbeidslinja: arbeidsmotivasjonen og velferdsstaten*. Oslo: Universitetsforlaget.

- Sundvall, M., Titelman, D., DeMarinis, V., Borisova, L. & Çetrez, Ö (2021). Safe but Isolated – an Interview Study with Iraqi Refugees in Sweden about Social Networks, Social Support, and Mental Health. *International Journal of Social Psychiatry* 67(4), 351–359. doi: 10.1177/0020764020954257.
- Szmodics, P. (2017). High-Skilled Immigrants on the Job Markets, Initiators of Change. *Journal of the Knowledge Economy* 10(2), 812–825. doi: 10.1007/s13132-017-0495-8.
- Takle, M. (2018). Is the Migration Crisis a Solidarity Crisis? In A. Grimmel (ed.), *The Crisis of the European Union: Challenges, Analyses, Solutions*, (s 116-129). London: Routledge.
- Taylor, G., Gilbert, G., Hidalgo, S., Altes, M.K, Lewis, B. Robinson, C. Sandri, E. Stoianova, V. & Ward, J. (2022). *COVID-19 Global Evaluation Coalition, 'Joint Evaluation of the Protection of the Protection of the Rights of Refugees during the COVID-19 pandemic'*. COVID-19 Global Evaluation Coalition. file:///C:/Users/2913984/Downloads/Final%20Report%20-%20Refugees%20Rights%20During%20The%20Covid%2019%20.pdf
- Terum, L. I., Tufte, P. A. & Jessen, J. T. (2012). Arbeidslinja og sosialarbeiderne. I S. Stjernø & E. Øverbye (Red.). *Arbeidslinja: Arbeidsmotivasjonen og velferdsstaten*, (s 79-95). Oslo: Universitetsforlaget.
- Thagaard, T. (2009). *Systematikk og innlevelse. En innføring i kvalitativ metode* (3. Utg). Bergen: Fagbokforlaget.
- Thomas, D. R. (2017). Feedback from Research Participants: Are Member Checks Useful in Qualitative Research? *Qualitative Research in Psychology* 14(1), 23–41. doi: 10.1080/14780887.2016.1219435.
- Thornquist, E. (2003). *Vitenskapsfilosofi og vitenskapsteori for helsefag*. Bergen: Fagbokforlaget.

Referanser

- Timotijevic, L. & Breakwell, G. M. (2000). Migration and Threat to Identity. *Journal of Community & Applied Social Psychology* 10(5), 355–372. doi:10.1002/10991298(200009/10)10:5<355::AID-CASP594>3.0.CO;2-Y.
- Toronto, C. E. (2020). Overview of the Integrative Review. I C. E. Toronto & R. Remington (Ed.), *A Step-by-Step Guide to Conducting an Integrative Review* (p 1-10). Springer.
- Toronto, C. E. & Remington, R. (2020). *A Step-by-Step Guide to Conducting an Integrative Review*. Springer
- Tronstad, K. (2015). *Introduksjonsprogram for flyktninger i norske kommuner: Hva betyr organiseringen for overgangen til arbeid og utdanning?* (NIBR-rapport. 2015:2). Oslo: By- og regionforskningsinstituttet NIBR. doi: 10.7577/nibr/rapport/2015/2.
- Tronstad, K. R. (2019). *Flyktninger i introduksjonsprogrammet - Hvilke erfaringer har de med å delta?* (NIBR-rapport 2019:4). Oslo: NIBR.
- Tuffour, I. (2017). A Critical Overview of Interpretative Phenomenological Analysis: A Contemporary Qualitative Research Approach. *Journal of Healthcare Communications* 2(4), 52.
- United Nations. (2018). *Promoting Inclusion through Social Protection*. New York, NY: United Nations.
- United Nations High Commissioner for Refugees. (2022). *Ukraine Emergency. UNHCR The UN Refugee Agency*. Hentet 6. juli 2022 (<https://www.unhcr.org/ukraine-emergency.html>).
- Utržan, D. S. & Wieling, E. A. (2020). A Phenomenological Study on the Experience of Syrian Asylum-Seekers and Refugees in the United States». *Family Process* 59(1), 209–228. doi: 10.1111/famp.12408.

Referanser

- Valenta, Marko, og Nihad Bunar. 2010. «State Assisted Integration: Refugee Integration Policies in Scandinavian Welfare States: The Swedish and Norwegian Experience». *Journal of Refugee Studies* 23(4), 463–483. doi: 10.1093/jrs/feq028.
- Valenta, M. & Strabac, Z. (2011). State-assisted integration, but not for all: Norwegian welfare services and labour migration from the new EU member states. *International Social Work* 54(5), 663–680. doi: 10.1177/0020872810392811.
- Valtonen, K. (2001). Immigrant Integration in the Welfare State: Social Work's Growing Arena. *European Journal of Social Work* 4(3), 247–262. doi: 10.1080/714889976.
- Valtonen, K. (2015). *Social work and integration in immigrant communities: framing the field*. Farnham, Surrey, England: Burlington: Ashgate.
- van der Wel, K. A., Hermansen, Å, Dahl, E., Lødemel, I. & Løyland, B. (2019). Fra marginalisering til arbeidsinkludering? Intensjoner og realiteter gjennom NAV-reformen. I H. A. Aamodt, E. Dahl, E. K. Gubrium, M. Haldrar & Å. Hermansen (Red.), *Sosialt arbeid og sosialpolitikk i samhandling: et svar på velferdsstatens utfordringer?* (s 289-312). Bergen: Fagbokforlaget.
- van Manen, M. (2014). *Phenomenology of Practice: Meaning-Giving Methods in Phenomenological Research and Writing*. London and New York: Routledge
- van Manen, M. (2017a). But Is It Phenomenology? *Qualitative Health Research* 27(6), 775–779. doi: 10.1177/1049732317699570.
- van Manen, M. (2017b). Phenomenology in Its Original Sense. *Qualitative Health Research* 27(6), 810–825. doi: 10.1177/1049732317699381.
- van Manen, M. (2018). Rebuttal Rejoinder: Present IPA For What It Is— Interpretative Psychological Analysis. *Qualitative Health Research* 28(12), 1959–1968. doi: 10.1177/1049732318795474.

Referanser

- van Manen, M. (2019). Rebuttal: Doing Phenomenology on the Things. *Qualitative Health Research* 29(6), 908–925. doi: 10.1177/1049732319827293.
- Vertovec, S. (2007). Super-Diversity and Its Implications». *Ethnic and Racial Studies* 30(6), 1024–1054. doi: 10.1080/01419870701599465.
- Vicary, S., Young, A. & Hicks, S. (2017, 19-21 April). *Using Interpretative Phenomenological Analysis in Social Work Research: A Current Study* [Paper-presentation]. European Conference for Social Work Research, Aalborg University, Denmark. <http://oro.open.ac.uk/52497/>
- Weinberg, M. & Banks, S. (2019). Practising Ethically in Unethical Times: Everyday Resistance in Social Work. *Ethics and Social Welfare* 13(4), 361–376. doi: 10.1080/17496535.2019.1597141.
- Whittemore, R. & Knafl, K. (2005). The Integrative Review: Updated Methodology. *Journal of Advanced Nursing* 52(5), 546–553. doi: 10.1111/j.1365-2648.2005.03621.x.
- WHO. (2022). *World Health Statistics 2022: Monitoring Health for the SDGs, Sustainable Development Goals*. Geneva: World Health Organization.
- Willott, J. & Stevenson, J. (2013). Attitudes to Employment of Professionally Qualified Refugees in the United Kingdom. *International Migration* 51(5), 120–132. doi: 10.1111/imig.12038.
- Ylvisaker, S. (2014). Godhetens makt og avmakt. I A. Ohnstad, M. Rugkåsa, og S. Ylvisaker (Red.), *Ubehaget i sosialt arbeid* (s 77-91). Oslo: Gyldendal.
- Young-Bruehl, E. (2006). *Why Arendt Matters*. New Haven & London: Yale University press.

Referanser

- Zahavi, D. (2018). Getting It Quite Wrong: Van Manen and Smith on Phenomenology. *Qualitative Health Research*, 1-8. doi: 10.1177/1049732318817547.
- Zahavi, D. (2019). *Phenomenology: The Basics*. London, New York: Routledge.
- Øian, H. (2014). Innvandring og sosial integrering. I M. S. Kaya & H. Fauske (Red.), *Innvandrere på utsiden av samfunnet* (s 63-83). Oslo: Abstract forlag.
- Øland, T. (2019). *Welfare work with immigrants and refugees in a social democratic welfare state*. Abingdon, Oxon, New York: Routledge.
- Østby, L. (2016). Fra asylsøker til flyktning – før og etter kriseåret 2015. *Samfunnsspeilet* 4, 3–8.
- Østby, L. & Gulbrandsen, F. (2022). *Innvandring og innvandrere i Norden, 2016-2020. Oppdatering og en komparativ analyse*. Oslo: Statistisk Sentralbyrå.
- Øverbye, E. (2018). Er selektivisme bedre enn universalisme i velferdspolitikken? *Norsk sosiologisk tidsskrift* 2(01), 41–57. doi: 10.18261/issn.2535-2512-2018-01-04.
- Øverbye, E. & Stjernø, S. (2012). Arbeidsmotivasjon, arbeidslinje og velferdsstat. I S. Stjernø & E. Øverbye (Red.), *Arbeidslinja. Arbeidsmotivasjonen og velferdsstaten* (s 1-27). Oslo: Universitetsforlaget.
- Øversveen, E. & Forseth, U. (2018). Fremmed i NAV. *Norsk sosiologisk tidsskrift* 2(4), 5–24. doi: 10.18261/issn.2535-2512-2018-04-01.
- Aamodt, H. A. (2019). Sosialt arbeid og sosialpolitikk - å ro etter vinden? I H. A. Aamodt, E. Dahl, E. K. Gubrium, M. Haldar, & Å. Hermansen (Red.), *Sosialt arbeid og sosialpolitikk i samhandling: Et svar på velferdsstatens utfordringer?*, (s 18-25). Bergen: Fagbokforlaget.

Referanser

Aamodt, H. A., Dahl, E., Gubrium, E. K., Haldar, M. & Hermansen, Å. (Red.). (2019). *Sosialt arbeid og sosialpolitikk i samhandling: et svar på velferdsstatens utfordringer?* Bergen: Fagbokforlaget.

9 Artiklar

Artikkel 1: The association between work and integration in the Norwegian welfare context, and its implications for immigrants and social work practice: An integrative review

Artikkel 2: Immigrants' experiences of the importance and value of work in Norway: Implications for social work

Artikkel 3: Immigrants' Experiences on Integration While Attempting to Access the Labour Market: Implications for SocialWork Practice

Artikkel 1:

The association between work and integration in the Norwegian welfare context, and its implications for immigrants and social work practice: An integrative review

The association between work and integration in the Norwegian welfare context, and its implications for immigrants and social work practice: An integrative review

Journal:	<i>Nordic Social Work Research</i>
Manuscript ID:	RNSW-2021-0031.R1
Manuscript Type:	Research Article
Keywords:	immigrants, integration, labour market, integrative review, social work

SCHOLARONE™
Manuscripts

1
2
3
4
5
6
7
8
9
10
11
12
13
14
15
16
17
18
19
20
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30
31
32
33
34
35
36
37
38
39
40
41
42
43
44
45
46
47
48
49
50
51
52
53
54
55
56
57
58
59
60

The association between work and integration in the Norwegian welfare context, and its implications for immigrants and social work practice: An integrative review

Wordcount: 7978

For Peer Review Only

0

1
2
3
4
5
6
7
8
9
10
11
12
13
14
15
16
17
18
19
20
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30
31
32
33
34
35
36
37
38
39
40
41
42
43
44
45
46
47
48
49
50
51
52
53
54
55
56
57
58
59
60

The association between work and integration in the Norwegian welfare context, and its implications for immigrants and social work practice: An integrative review

Abstract:

The association between work and integration is rarely questioned in Norwegian discourses on immigration and integration. Globalisation, migration, and social problems continue to challenge social work practice, creating tensions in the welfare state. The aim of this integrative review is to clarify major themes, provide a synthesis of current understandings, and consider the implications for social work practice.

Twenty-eight articles from the Norwegian welfare context were obtained through systematic searches in four databases and a search-engine. Thematic analysis resulted in the following findings: (1) Employment and outcome for immigrants in the Norwegian labour market, (2) Immigrant women - participation and equality, (3) Discrimination in Norwegian working life, and (4) Challenges ahead and possible solutions.

Findings show that Norway is an egalitarian society with high social mobility, but immigrants, despite early entry to work, had a noticeably less stable attachment to the labour market than native Norwegians. Discrimination was identified and affected immigrants as well as their descendants. Immigrant women's participation in the workforce was perceived as the way to reduce differences. Still, gender mainstreaming and freedom of choice appeared to depend upon immigrant women's embracing the dual earner norm. Current policies seem unable to provide immigrants with qualifications needed to perform equally to native Norwegians. Throughout the dataset, there were suggestions for ways policies could be changed to permit higher employment rates for immigrants, thereby improving integration.

Keywords: immigrants, integration, labour market, integrative review, social work.

Introduction

Continued waves of migration expose vulnerable people to precarious living conditions, cementing a gap between immigrants and natives worldwide (International Organization for Migration [IOM], 2018; United Nations [UN], 2017; World Health Organization [WHO], 2019). Discourses on immigration and integration continue to see immigration as a problem that needs solving (Hagelund, 2020; Lucassen, 2018). Despite compelling and consistent support for the idea of integration of immigrants in receiving countries, the self-same countries implemented barriers designed to prevent or significantly reduce immigration from the global south (IOM, 2018). Norway narrowed possibilities for immigrants to enter and gain

1

1
2
3
4
5
6
7
8
9
10
11
12
13
14
15
16
17
18
19
20
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30
31
32
33
34
35
36
37
38
39
40
41
42
43
44
45
46
47
48
49
50
51
52
53
54
55
56
57
58
59
60

residency in a draft solution to the Storting in 2015, known as the asylum agreement (Prop. Nr. 90 I. (2015-2016). Throughout Europe, the political justification for actions designed to reduce immigration included: protecting national interests; ensuring economic sustainability; and ensuring the (primarily economic) ability to include newcomers (Holmes and Castañeda, 2016; Rheindorf and Wodak, 2018).

Immigration and integration are important issues at the midst of the discussion regarding the welfare states' sustainability (Midtbøen, 2017). In Norwegian official reports on the welfare state and immigration (e.g., NOU 2011:7; NOU 2017:2), the labour market is emphasized as instrumental in immigrants' integration into society. Hence it is crucial to gain knowledge on work and integration to improve social works practice. The main purpose of this study is to explore the association between work and integration by reviewing previous research in the Norwegian welfare context. When I use the term association, I aim to demonstrate how work and integration interact, connect, and relate. The aim is to clarify major themes and provide a synthesis of current understanding of the association between work and integration.

Work with immigrants and integration are important fields in social work (Garran and Rozas, 2013; Nadan, 2017; Käkälä, 2010; Potocky and Naseh, 2019; Rugkåsa and Ylvisaker, 2019). Solidarity with marginalized groups, fighting against poverty and working towards social justice and social change are central to professional social work (Garran and Rozas, 2013; Potocky and Naseh, 2019). According to Marthinsen (2011, 2014) social work struggles to combine its own ethical principles with the bureaucratizing of welfare states (standardization, efficiency) and demands for evidence-based practice. Globalisation, migration, and social problems continue to add to the tension between practice in the welfare state and ethical principles (Jönsson, 2014). The current study will promote how social works perspectives and practice can provide significant contribution.

This paper concerns refugees, asylum seekers, immigrants, and migrants. I use the terms immigrants and descendants. In this paper, immigrants are defined as individuals born abroad with two, foreign-born parents and four foreign-born grandparents (Statistics Norway [SSB], 2019b). Integration is defined as the degree to which immigrants have the knowledge and capacity to build a successful, fulfilling life in the host society (Harder et al., 2018). Work is defined as gainful employment.

1
2
3
4
5
6
7
8
9
10
11
12
13
14
15
16
17
18
19
20
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30
31
32
33
34
35
36
37
38
39
40
41
42
43
44
45
46
47
48
49
50
51
52
53
54
55
56
57
58
59
60

Background

Nordic welfare regimes are characterized as social democratic models, defined by universalism and decommodification (Esping-Andersen, 1990; Sandvin, Vike and Anvik, 2020). In the Norwegian welfare state, a reasonable level of welfare for all citizens, independent from labour market and economic status, rests on broad taxation (Sandvin, Vike and Anvik, 2020). Consequently, work is particularly important for the sustainability of the welfare state (Sandvin, Vike and Anvik, 2020).

Norway, Sweden, and Denmark provide immigrants with support organized in introductory programmes. Increased convergence, legislation, and choices of instruments are noticeable (Hernes 2018; Breidahl, 2017; Borevi, Jensen and Mouritsen, 2017). Still, enforced politics differ (Hernes 2018; Breidahl, 2017; Borevi, Jensen and Mouritsen, 2017). Norway and Sweden provide generous benefits while Denmark has a more restrictive integration policy (Hernes, 2018; Breidahl, 2017; Borevi, Jensen and Mouritsen, 2017).

The Scandinavian countries have had trouble integrating immigrants from the global South into the labour market because immigrants' skills match the requirements in the labour market poorly (Brochmann and Hagelund, 2011). Compared to Denmark and Sweden, Norway does better in terms of employment levels for immigrants with lower education (Hernes et al, 2019). Sweden and Norway have the best trajectories for immigrants with secondary and tertiary education and Denmark has better estimated employment rates for all groups during the first years (Hernes et al., 2019).

The Norwegian Introduction Programme for Newly Arrived Immigrants [NIP], offers language-training and civic knowledge as well as job training (Brochmann and Hagelund, 2011). Statistics revealed significantly lower employment rates for immigrants, 67.1 %, compared to ethnic Norwegians, 78.5 % (SSB, 2019). The percentage of immigrants in the Norwegian population is 18.2 %, and 51.6 % of the immigrants in the Norwegian population are non-European (Statistics Norway [SSB], 2019). Since the nineties, there have been increased demands for both immigrants and native Norwegians on benefits to be involved in the labour market (Kavli, Hagelund and Bråthen, 2007). This shift has become apparent in integration efforts, possibly most obviously in NIP (Djuve, 2014). According to Djuve and Kavli (2007), integration policy shows a gradual move towards the obligation of immigrants to participate in society and working life. The underlying assumption that qualifications are the core remedy for lack of participation in working life has made its way into the politics of integration (Djuve, 2014; Djuve and Kavli, 2007; Kavli, Hagelund and Bråthen, 2007).

3

1
2
3
4
5
6
7
8
9
10
11
12
13
14
15
16
17
18
19
20
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30
31
32
33
34
35
36
37
38
39
40
41
42
43
44
45
46
47
48
49
50
51
52
53
54
55
56
57
58
59
60

Halvorsen (2012) claims that workfare policies, aimed at integration fail to help the most vulnerable immigrants into employment, thus bringing the workfare focus on gainful employment into question. Kildal (2012) suggests that negative incentives are directed towards those in greatest need of assistance.

Integration

Integration is subject to multiple definitions (Brochmann, 2010; Brochmann et al., 2010; Djuve and Tronstad, 2011.; Garcés-Masareñas and Penninx, 2016; Harder et al., 2018; Oliver and Gidley, 2015). Djuve (2014) suggested that the apparent consensus on the need for integration disguises substantial disagreement about what integration really is, who is responsible for realising it and what measures could and should be used to accomplish it. The perception of work as a central aspect in human life is shared across cultural and national borders (Shenoy-Packcr and Gabor, 2016). According to Shenoy-Packcr and Gabor (2016) the meaning of work for immigrants is an area overlooked in research.

Research on work and integration generally perceives *integration* to be synonymous with *integration in the labour market* (Garcés-Masareñas and Penninx, 2016; Harder et al., 2018; Oliver and Gidley, 2015). Several scholars propose, however, that association with the labour market is only part of integration (e.g., Craig, 2015; Ott, 2013). Age, country of origin, socio-economic background, quality of living conditions, discrimination, context, and policy all matter and are all relevant for facilitating and achieving integration (Craig, 2015). Obstacles, such as growing discrimination and racism, an exaggerated focus on rapid – rather than lasting - transition into the labour market, as well as a tendency to view integration as an activity with an endpoint can impede integration (Craig, 2015).

According to Lewis et al. (2014) immigrants originating from the global south have substantially less favourable options in the labour market in the global north. Immigrants from Europe also experienced far worse working conditions than native workers and suffered discrimination and lower outcomes in the labour market (Johnston, Khattab and Manley, 2015). An evaluation of active labour market programmes (ALMPs) concluded that wage subsidies were the only measure fit to be recommended to European policymakers (Butschek and Walter, 2014). Nevertheless, immigrants considered work important for integration (Matejskova, 2013).

1
2
3
4
5
6
7
8
9
10
11
12
13
14
15
16
17
18
19
20
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30
31
32
33
34
35
36
37
38
39
40
41
42
43
44
45
46
47
48
49
50
51
52
53
54
55
56
57
58
59
60

Cultural competence and dialogism

Social work faces growing diversity and consequences of migration such as trauma and displacement, daily (Käkelä, 2020). Cultural competence emerged ‘... as a consequence of and response to challenges social workers experience when working with people with minority ethnic backgrounds’ (Rugkåsa and Ylvisaker, 2019, p 2). This perspective is prominent yet contested in social work practice (Garran and Rozas, 2013; Käkelä, 2020; Nadan, 2017; Rugkåsa and Ylvisaker, 2019).

Käkelä (2020) revealed that social workers considered knowledge of culture insufficient. Structural parameters constrained social workers’ ability to address inequalities, differences and disadvantages experienced by immigrants (Käkelä, 2020). Garran and Rozas (2013) advocated that cultural competence would benefit from including intersectionality. They proposed focus on power and privilege to ensure an enhanced view on cultural competence (Garran and Rozas, 2013). Nadan (2017) called for ‘critical, reflective and socially committed practitioners’ (p 81). Furthermore, Nadan (2017) encouraged critical reflectivity to challenge assumptions, attitudes, and images of ‘the other’. According to Rugkåsa and Ylvisaker (2019), in Norway (and Scandinavia) the cultural competence discourse in social work lacked a critical perspective on culturalization. Social work’s understanding of work with immigrants must recognize the importance of class, gender, ethnicity, and power relations (Rugkåsa and Ylvisaker, 2019). Consequently, intersectionality should be at the forefront (Rugkåsa and Ylvisaker, 2019). Cultural competence should acknowledge power relations, inequality, and disadvantages explicitly (Käkelä, 2020; Garran and Rozas, 2013; Nadan, 2017; Rugkåsa and Ylvisaker, 2019).

Dialogism offers an alternative framing of problems, interaction and understanding in traditionally asymmetrical fields such as social work (Irving and Young, 2002). According to Bakhtin (1981), to seek harmony and consensus is irrational, and utterly pointless. Within a dialogic framework, differences are not a threat but an opportunity to increase ones understanding (Bakhtin, 1984). Irving and Young (2002) propose that dialogism can provide an alternative frame for working with diversity in social work.

On this backdrop, the research question guiding this review is: *What knowledge on the association between work and integration is described in previous research about the Norwegian welfare context?*

5

1
2
3
4
5
6
7
8
9
10
11
12
13
14
15
16
17
18
19
20
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30
31
32
33
34
35
36
37
38
39
40
41
42
43
44
45
46
47
48
49
50
51
52
53
54
55
56
57
58
59
60

Method

To respond to the research question, I used a systematic integrative review [IR] methodology. This systematic integrative review aimed for a holistic understanding of work and integration. IR was chosen as it allowed inclusion of both empirical and theoretical data, as well as different methodologies (Whittemore and Knafl, 2005). Contemporary knowledge from existing literature was summarized and a synthesis of ongoing understandings was produced to identify knowledge gaps (Whittemore and Knafl, 2005). A systematic and rigorous approach ensured robust and reliable summaries of the topic (Whittemore and Knafl, 2005).

Search strategy, criteria, and approach

To ensure accurate results from relevant databases, a systematic and explicit literature search strategy was developed and carried out (figure 1). A comprehensive computer search in the four databases Scopus, Academic Search Premier, Soc Index and Idunn, as well as the search engine Oria was conducted (Table 1).

Keywords in English	Keywords in Norwegian
integration AND (migrant OR immigrant* OR "asylum seekers" OR refugee*) AND (job* OR work* OR employ* OR labor* OR labour*) AND (Norway or Norwegian)	integrering OG (migrant* ELLER flyktning* ELLER innvandr* OG (arbeid* ELLER sysselsett* ELLER jobb*).

Table 1. Keywords in computer search.

Explicit predefined inclusion and exclusion criteria were outlined to provide a consistent approach to the review of the literature (see figure 1). Articles concerning other welfare regimes or comparisons, articles discussing work in relation to objectives other than integration were excluded to ensure a persistent focus throughout the IR. Furthermore, articles not concerning migrants, immigrants, asylum-seekers, or refugees were excluded.

1
2
3
4
5
6
7
8
9
10
11
12
13
14
15
16
17
18
19
20
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30
31
32
33
34
35
36
37
38
39
40
41
42
43
44
45
46
47
48
49
50
51
52
53
54
55
56
57
58
59
60

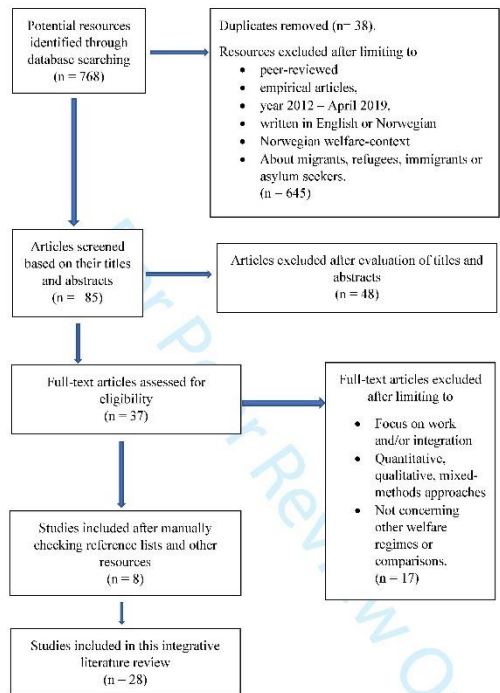

Figure 1. PRISMA flow diagram, outlining the systematic integrative review.

Quality appraisal/assessment of studies included in the review

An appraisal of the studies was conducted, following the guidelines for evaluating quantitative and qualitative research methods advocated by Gray and Grove (2017). A synthesis of the articles’ bibliographical details, scope of investigation, method, data collection, sample, and research methods as well as findings was generated (table 3). 67.9 %

7

1
2
3
4
5
6
7
8
9
10
11
12
13
14
15
16
17
18
19
20
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30
31
32
33
34
35
36
37
38
39
40
41
42
43
44
45
46
47
48
49
50
51
52
53
54
55
56
57
58
59
60

of the studies (1, 4, 5, 6, 7, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 16, 17, 19, 20, 21, 23, 25, 26) were quantitative. Studies 2, 3, 8, 15, 18, 22, 24, 27 and 28 were qualitative.

Other than in papers 18 and 22, ethical considerations were not stated. Several papers (5, 6, 7, 8, 9, 10, 14, 18, 19, 20, 24, 26) discussed limitations. Topics were related to sample, methodological biases, possibility of biased replies and unobserved characteristics. Papers 1, 5, 7, 19, 23 and 25 conducted checks of robustness and sensitivity. Recommendations or implications for policy were stated in several papers (3, 5, 10, 11, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 23, 25, 27). None of the included studies problematized the association between work and integration.

Analytical approach

A reflexive thematic analysis in line with Braun and Clarke (2006; 2019) was carried out, following six steps.

Step 1. Familiarisation with the data. The content of all papers was read thoroughly and summarized.

Step 2. Generating initial codes. Whilst familiarising myself with the data, I noted initial codes, keeping the topic of the review in mind.

Step 3. Searching for themes. The codes were separated with colours and subsequently grouped together. An exhaustive list of codes was developed into themes.

Step 4. Reviewing themes. I used a sheet of paper to draw up the thematic map, to visually depict connections. The illustration provided an opportunity to evaluate the themes, check whether initial codes were included and possibly identify insufficiencies. This analytical step required repeated assessments of the data. Themes and sub-themes were reviewed and refined to give a comprehensive and accurate illustration of the data. Themes were checked against the complete dataset, to assess whether major themes were missing from the coding and to assess eligibility regarding themes and the overall story.

Step 5. Defining and naming themes. The themes that were identified are (1) *Employment and outcome for immigrants in the Norwegian labour market*, (2) *Immigrant women - participation and equality*, (3) *Discrimination in Norwegian working life*, and (4) *Possible solutions and challenges ahead*.

Step 6. Producing the report.

Table 2. Overview of the articles included in the integrative review.

	(1) Barth, Bratsberg and Raaum (2012)	(2) Fangen and Paasche (2012)	(3) Annfelt and Gulikstad (2013)	(4) Hermansen (2013)	(5) Birkelund, Lillehagen, Ekrc and Ugreninov (2014a)	(6) Birkelund, Rogstad, Heggebo, Aspoy and Bjelland (2014b)	(7) Bratsberg, Raaum and Røed (2014)
Scope and purpose	Examination of immigrant wage-growth and job-mobility.	Exploration of how exclusion was subjectively perceived and experienced among young adults of ethnic minority background.	Analysis of how the aim of gender mainstreaming was operationalized in terms of inclusion of immigrant women.	Examination of descendants' and natives' access to employment and advantaged occupational positions	Exploration of whether descendants were employed equally to natives with comparable education.	Exploration of prevalence of discrimination in four Norwegian cities.	Examination of lifecycle patterns of employment, earnings and social insurance claims of immigrants.
Method	Quantitative	Qualitative	Qualitative	Quantitative	Quantitative	Quantitative	Quantitative
Sample	Male immigrant workers (20-65) in 90189 establishments. (Rich developed	25 young adult immigrants and descendants (18-26).	Public reports, white papers, action plans.	107362 Norwegian-born and foreign-born (arriving before 7 years	Pakistani and Indian descendants (47003) (1975-1990), born in	1174 fictitious Pakistani descendants	70094 immigrants (refugees, new EU, Western-Europe, Pakistan/Turkey), men and women

URL: <http://mc.manuscriptcentral.com/nsw>

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22 23 24 25 26 27 28 29 30 31 32 33 34 35 36 37 38 39 40 41 42 43 44 45	<p>countries excluded).</p> <p>Statistics</p> <p>Immigrants experienced more frequent intermissions in employment, which impaired wage growth and limited favourable options outside their own workplace.</p> <p>Life-story interviews.</p> <p>Few incidents of discrimination by employers, more frequent from customers.</p> <p>Gender mainstreaming as a strategy failed in establishing a equality understanding including non-culturalization multi-dimensionality.</p> <p>Occupational stratification appeared to work similarly among employed descendants, ethnic minorities, and the native majority in Norway.</p> <p>Discourse analysis.</p> <p>Occupational</p> <p>Statistics</p> <p>Discrimination</p> <p>Statistics</p> <p>Documented ethnic penalties. Education raised probability of rapid employment.</p> <p>Discrimination of applicants with Pakistani names.</p> <p>Randomized field-experiments.</p> <p>Statistics</p> <p>Statistics.</p> <p>The welfare system created structural barriers for long-term employment. Immigrants had lower employment and earnings, and higher disability claims.</p>	<p>old) descendants. Native comparisons.</p> <p>Statistics</p> <p>Statistics</p> <p>Documented ethnic penalties. Education raised probability of rapid employment.</p> <p>Discrimination of applicants with Pakistani names.</p> <p>Randomized field-experiments.</p> <p>Statistics</p> <p>Statistics.</p> <p>The welfare system created structural barriers for long-term employment. Immigrants had lower employment and earnings, and higher disability claims.</p>	<p>Norway or arrived before starting school. Native comparisons.</p> <p>Statistics</p> <p>Statistics.</p> <p>Randomized field-experiments.</p> <p>Statistics.</p> <p>Statistics.</p> <p>The welfare system created structural barriers for long-term employment. Immigrants had lower employment and earnings, and higher disability claims.</p>	<p>(17 – 36) at time of arrival.</p> <p>Statistics.</p> <p>Statistics.</p> <p>The welfare system created structural barriers for long-term employment. Immigrants had lower employment and earnings, and higher disability claims.</p>
---	---	--	--	--

Scope and purpose	(8) Midtboen (2014)	(9) Drange and Telle (2015)	(10) Kavli (2015)	(11) Bratsberg, Raam and Roed (2016)	(12) Hermansen (2016)	(13) Kavli and Nikolaisen (2016)	(14) Midtboen (2016)
	Exploration of decision-making processes leading to differences in call-back rates.	Exploration of whether free childcare bridged the enrolment gap and affected parental employment and education	Studied immigrants' and descendants' attitudes to mothers' employment.	Exploration of specific arrival cohorts' outcome over time	Studied inter-generational transmission of educational attainment and adult earnings from immigrant-parents to descendants.	Explored immigrant women's participation in the labour market.	Explored to what extent discrimination by employers caused labour market disadvantages experienced by descendants.
Method	Qualitative	Quantitative	Quantitative	Quantitative	Quantitative	Quantitative	Quantitative
Sample	42 out of 163 employers participating in field experiments.	32657 children (2004 – 2007) with immigrant parents, in childcare. Residing in specific residential areas in Oslo.	1812 immigrants (Pakistan, Vietnam, Iraq, Iran), Norwegian, and women, descendants (18 – 47). Settled 1992 – 2015.	97676 non-European refugees and family-reunited, men and women, (18 – 47). Settled 1992 – 2015.	484872 children (1973 – 1982) native and descendants (born in Norway or immigrated before starting school), living in Norway in 2012.	544026 Iranian, Iraqi, Pakistani, Somali, and Vietnamese immigrant women (25 – 54), native comparisons.	900 fictitious Pakistani descendants and fictious native Norwegians.
Data-collection method	In depth interviews.	Statistics	Survey and statistics.	Statistics	Statistics.	Statistics.	Field-experiments.

1
2
3
4
5
6
7
8
9
10
11
12
13
14
15
16
17
18
19
20
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30
31
32
33
34
35
36
37
38
39
40
41
42
43
44
45

Findings

Descendants had reduced opportunities. Employers used foreign names as proxies for immigrant stereotypes and were unable to distinguish between generations.

Free childcare did not result in higher employment rates or education for parents.

Little difference between men and women's attitudes. Country of origin and mothers' education mattered. Younger or more educated were more positive.

Non-European refugees had trouble reaching high levels of employment, accompanied by high levels of social security dependency.

Substantial intergenerational convergence in socio-economic life chances between descendants and native Norwegians.

Immigrant women had less stable attachment to the labour market. More prone to occupy temporary positions.

Discrimination was a relevant explanation for observed ethnic inequalities.

1	(15) Røysum	(16) Birkelund, Heggbo and Rogstad	(17) Bratsberg, Raam and Roed	(18) Eide, Homm, Karlisen and Lundberg	(19) Godøy	(20) Hermansen	(21) Hermansen
2	(2016)	(2017)	(2017)	(2017)	(2017)	(2017a)	(2017b)
3	Examination of	Exploration of	Examination of	Exploration of	Explored how	Investigated	Exploration of
4	whether the	how employers	life-cycle	measures	local	whether the	whether the
5	discourse on	evaluated job	patterns of	aiming to recruit	conditions	experience of	egalitarian welfare
6	gender equality	applications from	labour market	refugees and	influenced	childhood	state hinder or
7	covers up an	unemployed	integration	immigrants to	later outcomes	immigration	promote
8	idea of	ethnic minorities	across	the care sector.	for	affected future	integration among
9	immigrant	and the majority	immigrant		resettlement	life chances as	immigrants and
10	women lacking	population.	groups.		refugees.	adults.	descendants.
11	work ethic						
12							
13							
14							
15							
16							
17							
18							
19							
20							
21							
22							
23							
24							
25	Qualitative	Quantitative	Quantitative	Qualitative	Quantitative	Quantitative	Quantitative
26	White paper 6	1188 fictious	EU labour-	7 measures	7394	2940	659149 children
27	(2012-2013)	Pakistani	immigrants,	aimed at	resettlement	descendants	(1970 – 1982)
28		descendants and	refugees and	recruiting	refugees (18 –	native and	and
29		fictious native	family	immigrants (18	55) entering	descendants (born	
30		Norwegians.	immigrants from	immigrants to	Norway 1993-	in Norway or	
31			low-income	the care sector.	Norway in	immigrated before	
32			countries.		2012.	starting school),	
33			Entered 1990 –			living in Norway	
34			2014			in 2012.	
35							
36							
37							
38							
39							
40							
41							
42							
43							
44							
45							

1							
2							
3							
4							
5							
6							
7							
8							
9							
10							
11							
12							
13							
14							
15							
16							
17							
18							
19							
20							
21							
22							
23							
24							
25							
26							
27							
28							
29							
30							
31							
32							
33							
34							
35							
36							
37							
38							
39							
40							
41							
42							
43							
44							
45							
	Data-						
	collection						
	method						
	Findings						
	Textual	Randomized	Interviews, case	Statistics	Statistics	Statistics	Statistics
	analysis	field-experiments,	visits.				
	The discourse	Employers	Considerable	Local labour-	Age at arrival	Key characteristics	
	on gender	reacted to	variation,	market	was an	which upheld	
	equality	ethnicity and	impossible to	conditions	indicator of	weak labour-	
	appeared to	unemployment in	standardise.	were an	children's	market attachment	
	disguise a	an additive	Challenge to	important	educational	simultaneously	
	discourse	manner, not in a	combine work	indicator of	and labour-	shielded children	
	presuming	multiplicative	orientation and	refugees'	market	towards the most	
	immigrant	manner	rapid trans/cr	labour-market	success.	harmful effects of	
	women lack		into the labour	outcome.		child poverty.	
	work ethic.		market.				

(22) Badwi, Able and Overå (2018)	Examination of how Ghanaian immigrants' social identities affected their employment processes and shaped their social networks.					
(23) Bratsberg, Raalum and Roed (2018)	Exploration of job loss and its consequences for immigrants.					
(24) Friberg and Midtbøen (2018)	Examined ethnic hierarchies in two immigrant-concentrated low-wage labour markets in Norway.					
(25) Larsen, Rogné and Birkelund (2018)	Analysis of relative overqualification among immigrants and descendants in Norway					
(26) Birkelund, Chan, Ugreninov, Midtbøen and Rogstad (2019)	Explored whether terrorist attacks changed employers' discriminatory behaviour.					
(27) Djuve and Kavli (2019)	Examination of how NIP has evolved, and whether implemented changes concur with research.					
(28) Knutsen, Fengen and Zabko (2019)	Examination of how language, nursing culture, and personal motivation affected the double control that agency nurses were subjected to.					
Scope and purpose						
Method						
Sampling strategy						
Sample						

1
2
3
4
5
6
7
8
9
10
11
12
13
14
15
16
17
18
19
20
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30
31
32
33
34
35
36
37
38
39
40
41
42
43
44
45

1
2
3
4
5
6
7
8
9
10
11
12
13
14
15
16
17
18
19
20
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30
31
32
33
34
35
36
37
38
39
40
41
42
43
44
45

major downsizing (1994 – 2010), native comparisons.

Statistics

Interviews, observations, in formal conversations.

Social networks and relations played a crucial role in the employment process and outcomes.

Data-collection method

Interviews, informal conversations.

Statistics

Group characteristics tended to override individual traits when jobs were allocated in low-wage labour markets.

Lacking stability, more frequent transitions out of employment explained why immigrants failed to integrate fully in the labour market.

and fictitious native Norwegians.

Randomized field-experiments.

Case-study

Semi-structured interviews.

union representatives.

Latvian nurses experienced greater dependency on the agency and were affected more by the double control.

Policy makers emphasised individual behaviour as the main reason for social exclusion, favouring solutions associated with stronger incentives.

No evidence that level of discrimination was lower in 2011 than in 2010.

Immigrants had lower employment rates and were more likely to be overqualified. Descendants were not.

1
2
3
4
5
6
7
8
9
10
11
12
13
14
15
16
17
18
19
20
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30
31
32
33
34
35
36
37
38
39
40
41
42
43
44
45
46
47
48
49
50
51
52
53
54
55
56
57
58
59
60

Limitations

There are limitations to this integrative review. By using the combination work AND integration I may have excluded some studies. Inclusion of studies comparing Norway and other countries could have captured additional themes. Nevertheless, by using specific keywords I identified a variety of articles.

The empirical data included in this review rests on uneven samples: differing groups of immigrants, young immigrants, and descendants. Differing samples may, in fact, add to the strength of the results as they incorporate a variety of groups.

A lack of information about personal preferences and choices decontextualized the experiences of immigrants. The aim of this paper, however, is to consider the association between integration and work in the Norwegian welfare context, rather than subjective experiences. Individual experiences and context ought to be researched to corroborate or challenge the results of this study.

Epistemological position and the author's training as a social worker may have influenced the research. Reflexivity, epistemological as well as personal, guided the work to counteract bias. Despite its limitations, I believe that this paper adds to the knowledge on work and integration and is particularly relevant for social work practice.

Results

Employment and outcome for immigrants in the Norwegian labour market

Throughout the dataset, access to the labour market was identified as a major obstacle (Badwi, Ablo and Overå, 2018; Birkelund et al., 2014a; Birkelund et al., 2014b; Bratsberg, Raaum and Røed, 2014, 2016, 2017, 2018; Fide et al., 2017; Friberg and Midtbøen, 2018; Godøy, 2017; Kavli and Nicolaisen, 2016; Larsen, Rogne and Birkelund, 2018; Midtbøen, 2014, 2016). Non-European immigrants more frequently had trouble securing a stable connection with the labour market than European immigrants (Barth, Bratsberg and Raaum, 2012; Bratsberg, Raaum and Røed, 2014, 2016, 2017, 2018; Friberg and Midtbøen, 2018; Godøy, 2017). Individual characteristics as well as their country of origin and host country affected the outcome and adaption to the Norwegian labour market (Bratsberg, Raaum and Røed, 2014, 2016, 2017, 2018; Kavli, 2015; Larsen, Rogne and Birkelund, 2018). Non-European immigrants seemed to have less job mobility and tended to stay in low-paying segments of the labour market (Barth, Bratsberg and Raaum, 2012; Bratsberg, Raaum and Røed, 2014, 2018; Friberg and Midtbøen, 2019; Larsen, Rogne and Birkelund, 2018).

17

1
2
3
4
5
6
7
8
9
10
11
12
13
14
15
16
17
18
19
20
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30
31
32
33
34
35
36
37
38
39
40
41
42
43
44
45
46
47
48
49
50
51
52
53
54
55
56
57
58
59
60

The initial positive and rapidly growing access to the labour market and inclusion in the workforce was followed by fading attachment, accompanied by rising social security dependency (Bratsberg, Raaum and Røed, 2014, 2016, 2017). Even though immigrants managed to secure their first job, there was a comprehensive exclusion from the labour market resulting in shorter careers and less favourable outcomes (Bratsberg, Raaum and Røed, 2014, 2016, 2017, 2018). Scarring effects from job loss negatively affected immigrants' attachment to the labour market, and even affected work integration in the long run (Birkelund, Heggebø and Rogstad, 2017; Bratsberg, Raaum and Røed, 2018).

Immigrant women - participation and equality

Immigrant women's participation in working life was recognized as the solution to poverty and socio-economic differences (Annfelt and Gullikstad, 2013; Kavli, 2015; Kavli and Nikolaisen, 2016; Røysum, 2016). Their participation in the workforce was perceived as a pre-requisite for gender equality as well as essential to uphold the egalitarian welfare-state (Annfelt and Gullikstad, 2013; Røysum, 2016). However, immigrant women were at the same time perceived as a problem because of an insecure attachment to working life that appeared to elevate their risk of exiting the labour market (Annfelt and Gullikstad, 2013; Kavli and Nikolaisen, 2016; Røysum, 2016).

Native Norwegian women's preferences were interpreted as freedom of choice whereas gender inequality and suppressive cultural traditions were assumed to motivate immigrant women's lack of participation in the workforce (Annfelt and Gullikstad, 2013; Røysum, 2016). A focus on individual responsibility downplayed the barriers which prevent immigrant women participating in the workforce, suggesting lacking will to work as the main reason for low participation (Annfelt and Gullikstad, 2013; Røysum, 2016).

Discrimination in Norwegian working life

Discrimination was noticeable in Norwegian working life (Birkelund et. al, 2014a; Birkelund et. al 2014b; Birkelund, Heggebø and Rogstad, 2017; Birkelund et. al, 2019; Fangen and Paasche, 2013; Midtbøen, 2014, 2016). Explorations of ethnic discrimination revealed a stable and consistent occurrence (Birkelund et al., 2019; Birkelund, Heggebø and Rogstad, 2017; Birkelund et al., 2014a; Birkelund 2014b; Midtbøen 2016).

Ethnic discrimination had a documented scarring effect of unemployment (Birkelund, Heggebø and Rogstad, 2017; Birkelund et al., 2014a, Birkelund et al., 2014b). Legal status and country of origin were significant indicators for (level of) discrimination (Barth,

1
2
3 Bratsberg and Raaum, 2012; Bratsberg, Raaum and Røed, 2014; Friberg and Midtbøen, 2019;
4
5 Larsen, Rogne and Birkelund, 2018).

6 Descendants experienced discrimination when transitioning into the labour market
7
8 (Birkelund, Heggebø and Rogstad, 2017; Hermansen, 2013; Midtbøen, 2014, 2016). Although
9
10 fluent in Norwegian, and with educational qualifications equal to those of native Norwegians,
11
12 descendants were judged by stereotypes originating from their parents' generation (Birkelund,
13
14 Heggebø and Rogstad, 2017; Birkelund et al., 2014b; Hermansen, 2013; Midtbøen, 2014,
15
16 2016).

17 Education counteracted discrimination by increased probability of gained employment
18
19 (Birkelund, Heggebø and Rogstad, 2017; Bratsberg, Raaum and Røed, 2014; Hermansen,
20
21 2013, 2016, 2017a, 2017b; Midtbøen 2014). There was still a systematic and unreasonable
22
23 bias in favour of applicants with typical Norwegian names, and a systematic discrimination
24
25 against applicants with 'foreign' names (Birkelund et al., 2019; Birkelund et al., 2014b).

26 *Possible solutions and challenges ahead*

27
28 Current measures seemed unable to strengthen immigrants' insecure attachment to the labour
29
30 market (Annfelt and Gullikstad, 2013; Birkelund et al., 2014a; Bratsberg, Raaum and Røed,
31
32 2016, 2017, 2018; Djuve and Kavli, 2019; Drange and Telle, 2015; Eide et al., 2017; Godøy,
33
34 2017; Hermansen, 2017a; Larsen, Rogne and Birkelund, 2018; Midtbøen, 2016; Røysum,
35
36 2016). A different set of measures would be required to secure employment, counteract early
37
38 immigrant job loss, and secure a stable and lengthy relationship with the workforce (Badwi,
39
40 Ablo and Overå, 2018; Birkelund et al., 2014a; Bratsberg, Raaum and Røed, 2016, 2017,
41
42 2018; Djuve and Kavli, 2019; Eide et al., 2017).

43 Knowledge of the importance of education as a facilitator for employment did not
44
45 result in enhanced focus on formal education (Birkelund et al., 2014a; Djuve and Kavli, 2019;
46
47 Hermansen, 2013, 2016, 2017a; Midtbøen, 2014)

48 Various approaches and solutions designed to facilitate access to the labour market
49
50 were launched. Providing assisted jobs with more flexible combinations of work and social
51
52 security or long-term wage subsidies were suggested as possible solutions (Bratsberg, Raaum
53
54 and Røed, 2016, 2017, 2018). Furthermore, more intensive investment in human capital
55
56 (Birkelund et al., 2014a; Djuve and Kavli, 2019; Hermansen, 2017a), and opportunities to
57
58 demonstrate skills as well as opportunities to gain access through social networks (Badwi,
59
60 Ablo and Overå, 2018; Birkelund et al., 2014a).

1
2
3
4
5
6
7
8
9
10
11
12
13
14
15
16
17
18
19
20
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30
31
32
33
34
35
36
37
38
39
40
41
42
43
44
45
46
47
48
49
50
51
52
53
54
55
56
57
58
59
60

A need to change the initiatives or measures to secure a different outcome seemed to be a prevailing conclusion (Badwi, Ablo and Overå, 2018; Birkelund et al., 2014a; Bratsberg, Raaum and Røed, 2016, 2017, 2018). However, promotion of measures that combined early entry into the labour market with positive outcomes in the long run appeared to be a challenge in the association between work and integration (Eide et al., 2017; Djuve and Kavli, 2019).

Discussion

Integration looms large on the political agenda. This integrative review aimed to clarify major themes in this field, provide a synthesis of current understandings, and consider implications for social work practice. The findings in this study showed that immigrants from high-income countries had similar adaptation to working life as native Norwegians did (Barth, Bratsberg and Raaum, 2013; Bratsberg, Raaum and Røed, 2014, 2016, 2017, 2018). Hence, this discussion particularly focuses on immigrants from countries outside Europe. The research question “*What knowledge on the association between work and integration is described in previous research about the Norwegian welfare context?*” guided the discussion.

Compelling support for the perception that integration is best achieved through work was prevalent in the findings. It could therefore appear that integration can *only* be achieved through work (Halvorsen, 2012; Kildal, 2012). Halvorsen (2012) and Kildal (2012) both insisted that this idea was too narrow. According to the findings, immigrants and their descendants faced major hurdles when entering the labour market (Badwi, Ablo and Overå, 2018; Birkelund et al., 2014a; Birkelund et al., 2014b; Bratsberg, Raaum and Røed, 2014, 2016, 2017, 2018; Eide et al., 2017; Friberg and Midtbøen, 2018; Godøy, 2017; Kavli and Nicolaisen, 2016; Larsen, Rogne and Birkelund, 2018; Midtbøen, 2014, 2016). Immigrants were more prone to expulsion from the labour market, resulting in an increasing gap between immigrants and natives (Barth, Bratsberg and Raaum, 2012). Short careers, accompanied by transitions into social security dependency, contributed to a comprehensive exclusion from the labour market (Bratsberg, Raaum and Røed, 2014, 2016, 2017, 2018). Interpreting these findings within a cultural competence framework might conclude that the immigrants’ otherness left them vulnerable to exclusion (e.g., Larsen, Rogne and Birkelund, 2018), downsizing (e.g., Barth, Bratsberg and Raaum, 2012) or discrimination (e.g., Fangen and Paasche, 2013; Midtbøen, 2014, 2016). Cultural competence could also focus on structural disadvantages, lacking privileges and accumulated power within the structural framework (Garran and Rozas, 2013; Käkelä, 2020; Nadan, 2017; Rugkåsa and Ylvisaker, 2019). The

1
2
3 framing and interpretation of the findings must reach beyond individuals to capture built-in
4 disadvantages, inequality and lacking privileges experienced by immigrants.

5
6 NIP aimed to ensure that immigrants gain adequate qualifications to move
7
8 successfully into the labour market (Djuve and Kavli, 2007, 2019; Kavli, Hagelund and
9 Bråthen, 2007). However, not all immigrants were entitled to participate in the introductory
10 schemes, nor did participation guarantee employment (Halvorsen, 2012; Kildal, 2012). My
11 findings raised the question whether prioritising *early access* into the workforce conflicts with
12 the aim of forming *stable and lasting attachment* to the labour market. This needs further
13 exploration. Recent adjustments in policy focused more on sanctions and behavioural control,
14 and less on evaluating programmes which were supposed to ensure swift and stable transitions
15 into the labour market (Djuve and Kavli, 2019). According to Djuve and Kavli (2019), new
16 measures and initiatives established to promote integration emphasized the need for
17 immigrants to be active in the integration process. Thus, shifting the responsibility for success
18 to individual immigrants. I suggest that the assumption that behavioural measures would
19 initiate positive outcomes rests on a hypothesis that immigrants were making too little effort.
20 This assumption depended on mistrust towards immigrants' will to integrate. A dialogic
21 approach could redirect how differences are framed and instead focus on understanding and
22 incorporating different perspectives.
23
24

25
26 The findings suggested a need to change current measures to reach a stable
27 employment rate closer to that of native Norwegians (e.g., Bratsberg, Raaum and Røed, 2016,
28 2017, 2018; Djuve and Kavli, 2019; Røysum, 2016). Education and acquisition of human
29 capital were recognized as important facilitators for successful entry into the labour market, as
30 well as ways to counteract discrimination and gain occupational attainment (Birkelund,
31 Heggebø and Rogstad, 2017; Birkelund et al., 2014b; Hermansen, 2016, 2017a; Midtbøen,
32 2014). An important political move to support integration and counteract bias in recruitment
33 might therefore be to facilitate immigrants' access to more education (Birkelund et al.,
34 2014a). Knowledge about the importance of formal education (Birkelund et al., 2014a;
35 Hermansen, 2013, 2017a) has not yet resulted in policy changes (Djuve and Kavli, 2019).
36
37

38
39 Common ideas about the association between integration and work have so far failed
40 to secure lasting inclusion in the labour market for many immigrants. My findings did not
41 support the idea that stronger emphasis on workfare, accompanied by economic incentives
42 was sufficient to ensure integration into the labour market. Accepting that integration includes
43 fulfilment (I larder et al., 2018), the association between work and integration transcends the
44
45
46
47
48
49
50
51
52
53
54
55
56
57
58
59
60

1
2
3
4
5
6
7
8
9
10
11
12
13
14
15
16
17
18
19
20
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30
31
32
33
34
35
36
37
38
39
40
41
42
43
44
45
46
47
48
49
50
51
52
53
54
55
56
57
58
59
60

narrow perception of integration as work and must be widened. As the problem of integration is framed in a discourse of otherness, intersectional differences as well as structural disadvantages are downplayed. I propose that a stronger focus on cultural competence, acknowledging intersectionality, could advance a wider perspective by recognizing that immigrants encounter difficulties beyond their 'otherness'.

Conclusions and implications for social work practice

This review showed that immigrants and their descendants faced human and structural barriers when transitioning into the labour market (Badwi, Ablo and Overå, 2018; Birkelund et al., 2014a; Birkelund et al., 2014b; Bratsberg, Raaum and Røed, 2014, 2016, 2017, 2018; Eide et al., 2017; Friberg and Midtbøen, 2018; Godøy, 2017; Kavli and Nicolaisen, 2016; Larsen, Rogne and Birkelund, 2018; Midtbøen, 2014, 2016). Such barriers challenge social works' foundation - solidarity with marginalized groups, fighting against poverty and working towards social justice and social change. It might serve as an example of what Jönsson (2014) refers to as the tension between practice in the welfare state and ethical principles in social work.

Social work practitioners have first-hand knowledge of immigrants' struggles (Käkelä, 2020). The profession is practice-oriented and can nuance the prevailing image of immigrants as a problem by pertaining a suitable framework (Garran and Rozas, 2013; Nadan, 2017; Rugkåsa and Ylvisaker, 2019). Coming from a social work background myself, my position is that immigrants' subjective experiences must be included. This can be achieved by facilitating approaches and methods that regard diversity and pluralism as assets rather than problems (Garran and Rozas, 2013; Irving and Young, 2002; Nadan, 2017; Rugkåsa and Ylvisaker, 2019). Social works ethical principles (e.g., social justice, human rights) require a professional practice rooted in cultural competence. Structural issues must be acknowledged by social work(ers) while striving for critical reflection to challenge assumptions, images, and attitudes of 'the other' (Garran and Rozas, 2013; Nadan, 2017; Rugkåsa and Ylvisaker, 2019).

References

- 1
2
3
4
5 Annfelt, T. and Gullikstad, B. (2013) Kjønnlikestilling i inkluderingens tjeneste? *Tidsskrift*
6 *for kjønnsforskning* 37(03–04): 309–328. [https://www.idunn.no/tfk/2013/03-](https://www.idunn.no/tfk/2013/03-04/kjoennlikestilling_i_inkluderingens_tjeneste_)
7 [04/kjoennlikestilling_i_inkluderingens_tjeneste_](https://www.idunn.no/tfk/2013/03-04/kjoennlikestilling_i_inkluderingens_tjeneste_)
8
9
10 Badwi, R., Ablo, A.D. and Overå, R. (2018) The importance and limitations of social
11 networks and social identities for labour market integration: The case of Ghanaian
12 immigrants in Bergen, Norway. *Norsk Geografisk Tidsskrift - Norwegian Journal of*
13 *Geography* 72(1): 27–36. DOI: 10.1080/00291951.2017.1406402.
14
15 Bakhtin, M. (1981) *The Dialogic Imagination*. Austin: University of Texas Press
16
17 Bakhtin, M. (1984) *Problems of Dostoevsky's Poetics*. Minneapolis: University of Minnesota
18 Press
19
20 Barth, E., Bratsberg, B. and Raaum, O. (2012) Immigrant wage profiles within and between
21 establishments. *Labour Economics* 19(4): 541–556. DOI:
22 10.1016/j.labeco.2012.05.009.
23
24 Birkelund, G.E. et al. (2014a) Fra utdanning til sysselsetting - En forløpsanalyse av indiske
25 og pakistanske etterkommere i Norge. *Tidsskrift for samfunnsforskning* 55(04): 386–
26 414. [https://www.idunn.no/tfs/2014/04/fra_](https://www.idunn.no/tfs/2014/04/fra_utdanning_til_sysselsetting_-_en_forloepsanalyse_av_indi)
27 [utdanning_til_sysselsetting_](https://www.idunn.no/tfs/2014/04/fra_utdanning_til_sysselsetting_-_en_forloepsanalyse_av_indi)
28 [_en_forloepsanalyse_av_indi](https://www.idunn.no/tfs/2014/04/fra_utdanning_til_sysselsetting_-_en_forloepsanalyse_av_indi)
29
30 Birkelund, G.E. et al. (2014b) Diskriminering i arbeidslivet - Resultater fra randomiserte
31 felteksperiment i Oslo, Stavanger, Bergen og Trondheim. *Sosiologisk*
32 *tidsskrift* 22(04): 352–382.
33 [https://www.researchgate.net/publication/283509647_Diskriminering_i_arbeidslivet_](https://www.researchgate.net/publication/283509647_Diskriminering_i_arbeidslivet_-_Resultater_fra_randomiserte_felteksperiment_i_Oslo_Stavanger_Bergen_og_Trondh)
34 [_Resultater_fra_randomiserte_felteksperiment_i_Oslo_Stavanger_Bergen_og_Trondh](https://www.researchgate.net/publication/283509647_Diskriminering_i_arbeidslivet_-_Resultater_fra_randomiserte_felteksperiment_i_Oslo_Stavanger_Bergen_og_Trondh)
35 [ei_m](https://www.researchgate.net/publication/283509647_Diskriminering_i_arbeidslivet_-_Resultater_fra_randomiserte_felteksperiment_i_Oslo_Stavanger_Bergen_og_Trondh)
36
37 Birkelund, G.E., Heggebø, K. and Rogstad, J. (2017) Additive or Multiplicative
38 Disadvantage? The Scarring Effects of Unemployment for Ethnic Minorities.
39 *European Sociological Review* 33(1): 17–29. DOI: 10.1093/esr/jew030.
40
41 Birkelund, G.E. et al. (2019) Do terrorist attacks affect ethnic discrimination in the labour
42 market? Evidence from two randomized field experiments. *The British Journal of*
43 *Sociology* 70(1): 241–260. DOI: 10.1111/1468-4446.12344.
44
45 Bratsberg, B., Raaum, O. and Røed, K. (2014) Immigrants, Labour Market Performance and
46 Social Insurance. *The Economic Journal* 124: F644–F683. DOI: 10.1111/ecco.12182.
47
48 Bratsberg, B., Raaum, O. and Røed, K. (2016) Flyktninger på det norske arbeidsmarkedet.
49 *Sokelys på arbeidslivet* 32(03): 185–207. DOI: 10.18261/issn.1504-7989-2016-03-01.
50
51 Bratsberg, B., Raaum, O. and Røed, K. (2017) Immigrant Labor Market Integration Across
52 Admission Classes. *Nordic Economic Policy Review*: 17–54.
53 [file:///C:/Users/2913984/Downloads/ImmigrantLabor_Nordic_Economic_Policy_Rev](file:///C:/Users/2913984/Downloads/ImmigrantLabor_Nordic_Economic_Policy_Review.pdf)
54 [ew.pdf](file:///C:/Users/2913984/Downloads/ImmigrantLabor_Nordic_Economic_Policy_Review.pdf)
55
56 Bratsberg, B., Raaum, O. and Røed, K. (2018) Job Loss and Immigrant Labour Market
57 Performance. *Economica* 85: 124–151. DOI: 10.1111/ecca.12244.
58
59
60

1
2
3
4
5
6
7
8
9
10
11
12
13
14
15
16
17
18
19
20
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30
31
32
33
34
35
36
37
38
39
40
41
42
43
44
45
46
47
48
49
50
51
52
53
54
55
56
57
58
59
60

- Braun, V. and Clarke, V. (2006) Using thematic analysis in psychology. *Qualitative Research in Psychology* 3(2): 77–101. DOI: 10.1191/1478088706qp063oa.
- Braun, V. and Clarke, V. (2019) Reflecting on reflexive thematic analysis. *Qualitative Research in Sport, Exercise and Health* 11(4): 589–597. DOI: 10.1080/2159676X.2019.1628806
- Breidahl, K. N. (2017) Scandinavian exceptionalism? Civic integration and labour market activation for newly arrived immigrants. *Comparative Migration Studies* 5(2). DOI:10.1186/s40878-016-0045-8
- Borevi, K., Jensen, K. K. and Mouritsen, P. (2017). The civic turn of immigrant integration policies in the Scandinavian welfare states. *Comparative Migration Studies* 5(9). DOI 10.1186/s40878-017-0052-4
- Brochmann, G., Hagelund, A and Borevi, K. (2010) *Velferdens grenser: innvandringspolitikk og velferdsstat i Skandinavia 1945-2010*. Oslo: Universitetsforlaget.
- Brochmann, G. (2010) Innvandring og det flerkulturelle Norge. In: Frønes, I. and Kjølsvred L. (eds) *Det norske samfunn*. 6th ed. Gyldendal Akademisk, pp. 435–456.
- Brochmann, G. and Hagelund, A. (2011) Migrants in the Scandinavian welfare state: the emergence of a social policy problem. *Nordic Journal of Migration Research* 1(1): 13–24. DOI: 10.2478/v10202-011-0003-3
- Butschek, S. and Walter, T. (2014) What active labour market programmes work for immigrants in Europe? A meta-analysis of the evaluation literature. *IZA Journal of Migration* 3(48). DOI: 10.1186/s40176-014-0023-6.
- Craig, G. (2015) Migration and integration: A local and experiential perspective. *IRIS Working Paper Series*, NO. 7/2014. Birmingham: Institute for Research into Superdiversity
- Djuve, A.B. (2014) *Integrering av innvandrere i Norge*. 2014:27. Tøyen: Fafo.
- Djuve, A.B. and Kavli, H.C. (2007) Integreringspolitikk i endring. In: Dølvik, J.E. et al. (eds) *Hamskifte. Den norske modellen i endring*. Oslo: Gyldendal Akademisk, pp. 195–218.
- Djuve, A.B. and Kavli, H.C. (2019) Refugee integration policy the Norwegian way – why good ideas fail and bad ideas prevail. *Transfer: European Review of Labour and Research* 25(1): 25–42. DOI: 10.1177/1024258918807135.
- Djuve, A.B and Tronstad, K.R. (2011) *Innvandrere i praksis. Om likeverdige tjenestetilbud i NAV*. Fafo 2011:7. Tøyen: Fafo
- Drange, N. and Telle, K. (2015) Promoting integration of immigrants: Effects of free childcare on child enrollment and parental employment. *Labour Economics* 34: 26–38. DOI: 10.1016/j.labeco.2015.03.006.
- Eide, H.M.K., et al. (2017) Omsorgssektoren som integreringsarena: *Tidsskrift for velferdsforskning* 20(04):332–348. DOI: 10.18261/issn.2464-3076-2017-04-06.
- Esping-Andersen, G. (1990). *Three worlds of Welfare Capitalism*. Cambridge: Polity Press.

- 1
2
3 Fangen, K. and Paasche, E. (2013) Young adults of ethnic minority background on the
4 Norwegian labour market: The interactional co-construction of exclusion by
5 employers and customers. *Ethnicities* 13(5):607–624. DOI:
6 10.1177/1468796812467957.
7
8
9 Friberg, J.H. and Midtbøen, A.H. (2018) Ethnicity as skill: immigrant employment hierarchies
10 in Norwegian low-wage labour markets. *Journal of Ethnic and Migration Studies*
11 44(9): 1463–1478. DOI: 10.1080/1369183X.2017.1388160.
12
13 Garcés-Mascareñas, B. and Penninx, R. (2016) Introduction: Integration as a Three-Way
14 Process Approach? In: Garcés-Mascareñas, B. and Penninx, R. (eds) *Integration*
15 *Processes and Policies in Europe*. IMISCOE Research Series. Cham: Springer
16 International Publishing, pp. 1–9.
17
18 Garran, A. M. and Rozas, L. W. (2013) Cultural competence Revisited. *Journal of Ethnic and*
19 *Cultural Diversity in Social Work* 22(2): 97 -111. DOI:
20 10.1080/15313204.2013.785337
21
22
23 Godøy, A. (2017) Local labor markets and earnings of refugee immigrants. *Empirical*
24 *Economics* 52(1): 31–58. DOI: 10.1007/s00181-016-1067-7.
25
26 Gray, J.R. and Grove, S.K. (2017) Critical Appraisal of Nursing Studies. In Gray, J.R. Grove,
27 S.K. and Sutherland, S. *Burns and Grove's The Practice of Nursing Research:*
28 *Appraisal, Synthesis and Generation of Evidence*. 8th ed. St. Louis: Elsevier, pp 670-
29 709.
30
31
32 Hagelund, A. (2020) After the refugee crisis: public discourse and policy change in Denmark,
33 Norway, and Sweden. *Comparative Migration Studies* 8(1): 13. DOI: 10.1186/s40878-
34 019-0169-8.
35
36 Halvorsen, K. (2012) Lønnsarbeidet - vår tids sekulære religion. In: Stjernø, S. and Overbye,
37 E. (eds) *Arbeidslinja. Arbeidsmotivasjonen Og Velferdsstaten*. Oslo:
38 Universitetsforlaget, pp. 188–198.
39
40
41 Harder, N. et al. (2018) Multidimensional measure of immigrant integration. *Proceedings of*
42 *the National Academy of Sciences of the United States of America*. DOI:
43 10.1073/pnas.1808793115.
44
45 Hermansen, A.S. (2013) Occupational attainment among children of immigrants in Norway:
46 Bottlenecks into employment - Equal access to advantaged positions? *European*
47 *Sociological Review* 29(3): 517–534. DOI: 10.1093/esr/jcr094.
48
49 Hermansen, A.S. (2016) Moving Up or Falling Behind? Intergenerational Socioeconomic
50 Transmission among Children of Immigrants in Norway. *European Sociological*
51 *Review* 32(5): 675–689. DOI: 10.1093/esr/jew024.
52
53 Hermansen, A.S. (2017a) Age at Arrival and Life Chances Among Childhood Immigrants.
54 *Demography* 54(1): 201–229. DOI: 10.1007/s13524-016-0535-1.
55
56 Hermansen, A.S. (2017b) Et egalitært og velferdsstatlig integreringsparadoks? *Norsk*
57 *sosiologisk tidsskrift* 01(01): 15–34. DOI: 10.18261/issn.2535-2512-2017-01-02.
58
59
60

1
2
3
4
5
6
7
8
9
10
11
12
13
14
15
16
17
18
19
20
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30
31
32
33
34
35
36
37
38
39
40
41
42
43
44
45
46
47
48
49
50
51
52
53
54
55
56
57
58
59
60

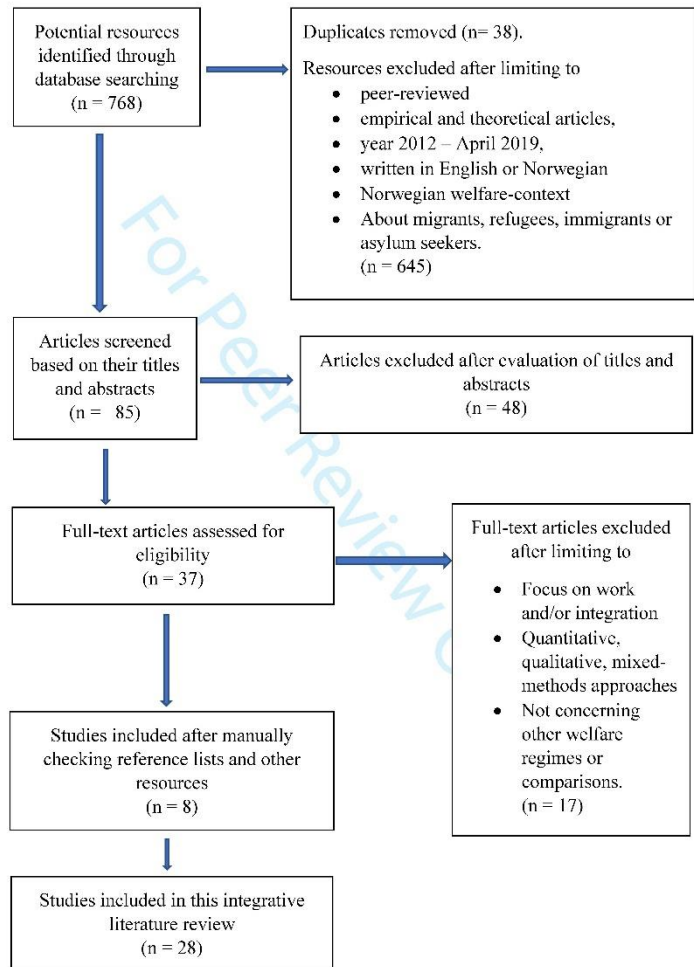
- Hernes, V. (2018) Cross-national convergence in times of crisis? Integration policies before, during and after the refugee crisis. *West European Politics* 41(6): 1305-1329, DOI: 10.1080/01402382.2018.1429748
- Hernes, V. et al. (2019) *Nordic Integration and settlement policies for refugees: A comparative analysis of labour market integration outcomes*. TemaNord 2019;529. Copenhagen: Nordic Council of Ministers. DOI: 10.6027/TN2019-529
- Holmes, S.M. and Castañeda, H. (2016) Representing the “European refugee crisis” in Germany and beyond: Deservingness and difference, life and death. *American Ethnologist* 43(1): 12–24. DOI: 10.1111/amet.12259.
- International Organization for Migration (2018) *WORLD MIGRATION REPORT 2018*. Geneva: International Organization for Migration.
- Irving, A. and Young, T. (2002) Paradigm for pluralism: Mikhail Bakhtin and social work practice. *Social work* 47(1): 19 – 29. DOI: 10.1093/sw/47.1.19
- Johnston, R., Khattab, N. and Manley, D. (2015) East versus West? Over-qualification and Earnings among the UK’s European Migrants. *Journal of Ethnic and Migration Studies* 41(2): 196–218. DOI: 10.1080/1369183X.2014.935308.
- Jönsson, J.II. (2014) Local Reactions to Global Problems: Undocumented Immigrants and Social Work. *The British Journal of Social Work* 44(suppl_1,1): i35–i52. DOI: 10.1093/bjsw/bcu042.
- Käkelä, E. (2020) Narratives of power and powerlessness: cultural competence in social work with asylum seekers and refugees. *European Journal of Social Work* 23(3): 425 – 436. DOI: 10.1080/13691457.2019.1693337
- Kavli, H.C. (2015) Adapting to the Dual Earner Family Norm? The Case of Immigrants and Immigrant Descendants in Norway. *Journal of Ethnic and Migration Studies* 41(5): 835–856. DOI: 10.1080/1369183X.2014.975190.
- Kavli, H.C. and Nicolaisen, H. (2016) Integret eller marginalisert? Innvandrede kvinner i norsk arbeidsliv. *Tidsskrift for samfunnsforskning* 57(04): 339–371. DOI: 10.18261/issn.1504-291X-2016-04-01.
- Kavli, H.C., Hagelund, A. and Bråthen, M. (2007) *Med rett til å lære og plikt til å delta: En evaluering av introduksjonsordningen for nyankomne flyktninger og innvandrere*. 2007:34. Tøyn:Fafø.
- Kildal, N. (2012) Fra arbeidsetos til insentiver og velferdskontrakter. In: Stjernø, S. and Overbye, E. (eds) *Arbeidslinja. Arbeidsmotivasjonen Og Velferdsstaten*. Oslo: Universitetsforlaget, pp. 177–187.
- Knutsen, H., Fangen, K. and Žabko, O. (2019) Integration and Exclusion at Work: Latvian and Swedish Agency Nurses in Norway. *Journal of International Migration and Integration*. DOI: 10.1007/s12134-019-00660-5.

- 1
2
3
4
5
6
7
8
9
10
11
12
13
14
15
16
17
18
19
20
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30
31
32
33
34
35
36
37
38
39
40
41
42
43
44
45
46
47
48
49
50
51
52
53
54
55
56
57
58
59
60
- Larsen, E.N., Rogne, A.F. and Birkelund, G.E. (2018) Perfect for the Job? Overqualification of Immigrants and their Descendants in the Norwegian Labor Market. *Social Inclusion* 6(3): 78–103. DOI: 10.17645/si.v6i3.1451.
- Lewis, H. et al. (2014) Hyper-precarious lives: Migrants, work and forced labour in the Global North. *Progress in Human Geography* 39(5): 580-600. DOI: 10.1177/0309132514548303.
- Lucassen, L. (2018) Peeling an onion: the “refugee crisis” from a historical perspective. *Ethnic and Racial Studies* 41(3): 383–410. DOI: 10.1080/01419870.2017.1355975.
- Marthinsen, E. (2011) Social work practice and social science history. *Social Work and Social Sciences Review* 15(1): 5–27. DOI: 10.1921/095352211X604291.
- Marthinsen, E. (2014) Social Work at Odds with Politics, Values and Science. In: Harrikari, T., Rauhala, P.L. and Virokannas, E. (eds) *Social Change and Social Work: The Changing Societal Conditions of Social Work in Time and Place*. Surrey: Ashgate Publishing limited, pp. 31–47.
- Matejskova, T. (2013) “But One Needs to Work!”: Neoliberal Citizenship, Work-Based Immigrant Integration, and Post-Socialist Subjectivities in Berlin-Marzahn. *Antipode* 45(4): 984–1004. DOI: 10.1111/j.1467-8330.2012.01050.x.
- Meld. St. nr. 6 (2012 – 2013). *En helhetlig integreringspolitikk: Mangfold og fellesskap*.
- Meld. St. nr. 30 (2015- 2016). *Fra mottak til arbeidsliv – en effektiv integreringspolitikk*.
- Midtbøen, A.II. (2014) The Invisible Second Generation? Statistical Discrimination and Immigrant Stereotypes in Employment Processes in Norway. *Journal of Ethnic and Migration Studies* 40(10): 1657–1675. DOI: 10.1080/1369183X.2013.847784.
- Midtbøen, A.II. (2016) Discrimination of the Second Generation: Evidence from a Field Experiment in Norway. *Journal of International Migration and Integration* 17(1): 253–272. DOI: 10.1007/s12134-014-0406-9.
- Midtbøen, A.II. (2017) Innvandringshistorie som faghistorie: Kontroverser i norsk migrasjonsforskning. *Nytt Norsk Tidsskrift* 2(34): 130-149. doi: 10.18261/issn.1891-1781-2017-02-03
- Nadan, Y. (2017) Rethinking ‘cultural competence’ in international social work. *International Social Work* 60(1): 74 – 83. DOI: 10.1177/0020872814539986NOU 2017:2
- NOU 2017:2 Integrasjon og tillit — Langsiktige konsekvenser av høy innvandring.
- NOU 2011:7 Velferd og migrasjon. Den norske modellens framtid.
- Oliver, C. and Gidley, B. (2015) Integration of Migrants in Europe. Available at: <https://www.compas.ox.ac.uk/wp-content/uploads/OSIFE15-Report.pdf>.
- Potocky, M. and Naseh, M. (2019) *Best practices for Social Work with Refugees and Immigrants*, 2nd ed. New York: Columbia University Press
- Prop. Nr 90 L (2015 – 2016) Endringer i utlendingsloven mv (innstramminger 2) (bill)

1
2
3
4
5
6
7
8
9
10
11
12
13
14
15
16
17
18
19
20
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30
31
32
33
34
35
36
37
38
39
40
41
42
43
44
45
46
47
48
49
50
51
52
53
54
55
56
57
58
59
60

- Rheindorf, M. and Wodak, R. (2018) Borders, Fences, and Limits—Protecting Austria From Refugees: Metadiscursive Negotiation of Meaning in the Current Refugee Crisis. *Journal of Immigrant & Refugee Studies* 16(1–2): 15–38. DOI: 10.1080/15562948.2017.1302032.
- Rugkåsa, M. and Ylvisaker, S. (2019) From culturalization to complexity – a critical view on the cultural competence discourse in social work. *Nordic Social Work Research*. DOI: 10.1080/2156857X.2019.1690558
- Røysum, A. (2016) Arbeidsmoral forkledd som likestilling? *Søkelys på arbeidslivet* 33(01–02): 142–161. DOI: 10.18261/issn.1504-7989-2016-01-02-08.
- Sandvin, J.T., Vikke, H. and Anvik, C.H. (2020) Den norske og nordiske velferdsmodellen – kjennetegn og utfordringer. I C.H. Anvik, J.T. Sandvin, J.P. Breimo & Ø.Henrisken (red.). *Velferdstjenestenes vilkår: Nasjonal politikk og lokale erfaringer*. DOI: 10.18261/9788215034713-2020-3
- Shenoy-Packer, S. and Gabor, E. (eds) (2016) *Immigrant Workers and Meanings of Work: Communicating Life and Career Transitions*. New York: Peter Lang.
- Statistics Norway (2019) Innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre. Available at: <https://www.ssb.no/befolkning/statistikker/innvbcf/aar/2019-03-05> (accessed 28 February 2020).
- Statistics Norway (2019) Sysselsetting blant innvandrere. Available at: <https://www.ssb.no/arbeid-og-lonn/statistikker/innvregsys/aar/2019-03-05> (accessed 21 February 2020).
- United Nations (2017) Making migration work for all; Report of the Secretary-General. United Nations. Available at: https://refugeemigrants.un.org/sites/default/files/sg_report_en.pdf.
- Whittemore, R. and Knafl, K. (2005) The integrative review: updated methodology. *Journal of Advanced Nursing* 52(5): 546–553. DOI: 10.1111/j.1365-2648.2005.03621.x.
- World Health Organization (2019) *Promoting the health of refugees and migrants: Draft global action plan, 2019 - 2023*. WHO.
- Øverbye, E. and Stjernø, S. (2012) Arbeidsmotivasjon, arbeidslinje og velferdsstat. In: Stjernø, S. and Øverbye, E. (eds) *Arbeidslinja. Arbeidsmotivasjonen Og Velferdsstaten*. Oslo: Universitetsforlaget, pp. 15–27.

1
2
3
4
5
6
7
8
9
10
11
12
13
14
15
16
17
18
19
20
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30
31
32
33
34
35
36
37
38
39
40
41
42
43
44
45
46
47
48
49
50
51
52
53
54
55
56
57
58
59
60

**Artikkel 2:
*Immigrants' experiences of the importance and
value of work in Norway: Implications for social
work***

Immigrants' experiences of the importance and value of work in Norway: Implications for social work

Reidun Ims, The University of Stavanger

1 Background

There is a global concern about the conditions faced by refugees and asylum seekers. According to the United Nations (2018), promoting inclusion through social protection systems is key to developing social inclusion, reducing inequality, and preventing poverty. The World Health Organization (2019) focuses on health and access to health, as well as poverty and social exclusion as global threats particularly concerning refugees and asylum seekers. Refugees and asylum seekers have fled their country of origin and crossed an international border to find refuge (United Nations High Commissioner for refugees, n.d.). I use the term immigrants in this paper.

Groups experiencing marginalized, discriminated, and oppressed living conditions are key concerns in social work (Boccagni & Righard, 2020) and reflects a longstanding and established practice pertaining to displaced people. Social work has the potential to play an important role in immigrants' integration by caring for each client and implementing policy while upholding professional principles such as solidarity (Humphries, 2004; Rine, 2018). There is, however, concern that social works potential to assist immigrants is diminished by changes in social policy (Boccagni & Righard, 2020; Ferguson & Lavalette, 2006; Lorenz, 2017; Rine, 2018; Weinberg & Banks, 2019).

The large influx of immigrants to Europe in 2015 set off a renewed and heated political debate in Norway about how to integrate immigrants into society. A broad political settlement resulted in a shift from relatively mild immigration politics to a more restrictive immigration policy with increased temporality (Djuve & Kavli, 2019). As the 'migration crisis' was unfolding, the Norwegian parliament (the Storting) received a white paper, on the need for an effective integration policy (Ministry of Justice and Public Security, 2016). Furthermore, a committee was appointed to evaluate the cost of immigration, and its long-term consequences for the welfare state. A number of measures was recommended to counteract expected negative outcomes, (NOU 2017:2). Overall, the committee supported work as the most important factor in successful integration (NOU 2017:2).

This study aims to explore immigrants' experiences with integration and work and discuss the implications for social work practice. The purpose is to gain insight into and develop knowledge about how immigrants experience the importance of, and value of work when settling in Norway. Immigrants' experiences and their perspectives can provide knowledge important to promote their efforts to gain employment and contribute to improve professional social work practice. Enhanced contributions from immigrants' perspective contribute to reinforced social work principles of participation, solidarity, and non-discriminatory practices in professional practice.

Work, i.e., gainful employment, is generally considered the most important tool in integration-policies. Reduced economic differences between immigrants and the native population whilst facilitating and encouraging integration is the ambition (Ministry of Justice and Public Security, 2016). Jakobsen, Korpi and Lorentzen (2019) identified lacking integration into the labour markets as a problem in the Scandinavian countries. The Norwegian labour market has a total employment rate of 75.5 % (Statistics Norway, 2021[SSB]). The employment rate for all immigrants is 65.4 %, whereas for ethnic Norwegians the rate is 78.1% (SSB, 2021). The Norwegian ambition to guarantee welfare by employment was first described in a white paper from the Ministry of Health and Social Affairs in 1995. Activation policies have since been the governing principle in the Norwegian welfare state. Schemes were specifically designed to strengthen the appeal of work and aimed at securing employment (Hansen, 2019). Halvorsen (2011) claimed the conjecture that generous benefits would undermine work as the preferred support-way to be misleading. According to Rugkåsa (2011) integration in the majority society is more than gainful employment. Work is important for each individual and their living conditions, although work should not be regarded the exclusive pathway to integration (Rugkåsa, 2011). Over the last few years, increased requirements of activity have been established in welfare states across the western hemisphere, although not exclusively aimed at immigrants (Borevi, Jensen & Mouritsen, 2017; Breidahl, 2017; Joppke, 2007). Adjustments are governed by the supposition that incentives will ease integration by motivating immigrants to make more effort (Breidahl, 2017; Djuve & Kavli, 2019; Hagelund, Øverbye, Hatland & Terum, 2016; Hagelund & Kavli, 2009). Sanctions play an important part in activation policies and are assumed to strengthen the incentive to seek gainful employment. According to Hagelund et al (2016) sanctions are the potential drawback of activation politics. Hagelund and Kavli (2009) claimed that because of immigrants' difficulties in transferring into the labour market, activation politics is especially aimed at immigrants.

Sayad (2004) suggested that immigrants' perception of work is different from that of natives. Moreover, it can never be the same because of the different experiences they carry (Sayad, 2004). Institutionalized barriers, personal endeavours to make sense of life events, challenges related to culture, context, identity, sociocultural discourses, individual struggles to preserve one's identity and heritage while embracing new societal norms are significant themes affect immigrants' interpretation of the meaning of work (Shenoy-Packer & Gabor, 2016).

Immigration is an integral part of the person, affecting all aspects of a person's life; individual and societal structures (Sayad, 2004). Scarred by former torment, immigrants encounter challenges starting a new life. They faced restrictions in receiving countries and had to overcome a wide range of obstacles (unfamiliar context, disregarded competence) to secure a job (Scheibelhofer, 2019; Scheibelhofer & Täubig, 2019). They met segmented labour markets, loss of status, unacknowledged skills, high levels of unemployment and discrimination, structural disadvantages, and the EU labour market outcomes for refugees were considerably worse than for other migrants (Colic-Peisker & Tilbury, 2007; Fasani, Fratini & Minala 2018). Immigrants' opportunities were affected by their own agency as well as socio-institutional settings, intertwined in social positioning largely related to their positions in the labour market (Scheibelhofer, 2019). Immigrants' own efforts (personality, motivation, and abilities), encounters with others as well as opportunities to participate in society affected their ability to transcend into their adopted country (Grue et al., 2019). Ahmed (2012) questioned the highly accepted belief that diversity neutralizes institutional racism and advocates transformation as a form of practical labour that leads to knowledge.

According to Popescu and Libal (2018) international human rights and migration laws provide a framework too narrow and too limited for recent developments in the global perspective of people in need. Social work is a normative profession aiming to prevent, reduce or resolve social problems for individuals, groups, or society. Furthermore, the profession is interwoven with the welfare state and social policy. Practitioners within the Norwegian welfare administration have experienced a strengthened focus on managerial forms of control and pre-defined terms (Jessen, 2015). Consequently, social work has over the last few years experienced a narrowing field for intervention, accompanied by growing managerial forms of control and standardized interventions (Lavalette 2011; Lorenz 2017; Morley and Dunstan 2013). Social workers' ethical obligation to provide each individual with the best suited measures can be weakened by reduced opportunities to apply discretion and make independent decisions (Jessen, 2015). According to Ferguson and Lavalette (2006) social workers to a certain degree protest to the neoliberal-imposed restraints, and their impact on professional practice. Street-level bureaucrats (see Lipsky) working with immigration were affected by policies and constantly reinterpreted their professional role to cope with the dilemmas in their practice (Belabas & Gerrits, 2017). Øvrelid (2018) concluded that standardization and managerial control required social workers to adapt to and master the system by developing individual coping strategies. Critical thinking and reflection seemed to create room for personal agency (Morley & Dunstan, 2013).

Because social work is intertwined with the economic, political, social, and cultural conditions in society, the ethics of social work is "... intimately connected with politics, as resources for welfare services and the role of welfare professionals are linked to politics and programmes for the distribution of wealth, taxation, and the conferring of citizenship" (Banks 2012, p 30). The changing social policy which in turn changes social work is thus an ethical problem. Grønningsæter (2013) states that the ethical challenges in social work include time and resources to reflect ethically upon professional practice. Humphries (2004) claims that social workers lacked critical view on their own practice, resulting in unethical practices.

The field of immigration is an important and constantly growing area of work for social work practice (Boccagni & Righard, 2020; Healy, 2004; Humphries, 2004; Nash et al., 2006; Rine, 2018; Valtonen, 2001; Viola et al., 2018). There is a lack of studies exploring immigrants lived experiences on the issue of work. It reveals a knowledge gap this study aims to fill. The research question is: *How do immigrants in Norway experience the importance of work, and how do they perceive the value of work?*

2 Method

This is a qualitative interpretative phenomenological (IPA) study, aiming to provide detailed insight into the participants' experiences, and how they perceive the value of work. As an IPA-study directs light towards the phenomenon within the wider context (i.e., the Norwegian labour market) it is well suited to analyse the data gathered in this study.

IPA recognizes that the researcher must interpret the data available (Smith & Osborn, 2008). The participants' talk, thought and emotional state was closely connected, and interacted in a complex manner. Participants are rarely prepared to share every aspect of a phenomenon. A lacking ability to express themselves precisely when speaking a second language may have limited their ability to elaborate their accounts. Furthermore, some of them had horrendous experiences, which may have caused them to withhold certain aspects in their accounts. This study is an attempt to understand what it is like for each participant to have particular

experiences (Eatough & Smith, 2017; Smith & Osborn, 2008), based on the accounts deriving from the separate interviews.

A qualitative analysis is inevitably a subjective process, drawing on the researcher's knowledge and experiences. Thus, the researcher's reflective awareness (i.e., critical self-awareness) is crucial to keep the interpretations valid and credible (Finlay, 2014). A research diary was kept, recording immediate reflections after each interview. Fore-conceptions and quotations that stood out were also noted in the diary. During the analysis the research diary was revisited to ensure inclusion of initial reflections in the interpretations.

2.1 Sample and recruitment

The sample is a strategic selection, resting on the following criteria.

- Refugees, asylum-seekers, or family-reunited with refugees or asylum-seekers.
- Aged 18 – 55.
- Men and women.
- Completed a year in the Introduction programme.
- Experiences on work and integration within the Norwegian welfare context.

The Norwegian Labour and Welfare Administration (NAV) and Introduction programmes (the governmental programme for newcomers in need of basic qualifications) provided the author with the participants' contact information. Based on the criteria listed above, potential participants were approached. Possible participants accepted that their contact information was forwarded to the researcher. One possible participant did not respond to numerous attempts to schedule an interview, and another withdrew before such an attempt was made.

Six men and four women from four different countries were interviewed. The participants all lived in urban parts of western Norway. They had lived in Norway between 1 ½ and 10 years at the time of interviewing. Seven participants had held jobs in countries other than their country of origin whilst all of them had worked in their motherland. Six participants gained formal education prior to arriving in Norway and achieved varying degrees of approval from the Norwegian Agency for Quality Assurance in Education (NOKUT). The participants' language skills varied, as did the amount of work-experience in Norway. Most importantly, they all possessed experience relevant to the phenomena under study.

Table 1. An overview of the participants

Name	Time in Norway	Family status	Country of origin	Level of education	Work experience	Employment status
Tarik	1,5	Unmarried	Syria	Interrupted bachelor's degree	Syria, Turkey, Norway	Enrolled in Introduction programme

Artiklar

Social Work & Society *** R. Ims: Immigrants' experiences of the importance and value of work in Norway: Implications for social work

Hamza	2	Married	Syria	University, unspecified level	Syria, Turkey	Enrolled in Introduction programme + Practice
Nadia	2	Married	Syria	University, unspecified level	Syria, Lebanon	Enrolled in Introduction programme + Practice
Omar	4	Married, 3 children	Syria	Primary school	Syria, Lebanon, Greece	Practice
Anwar	3	Married, 2 children	Syria	Primary school	Syria, Lebanon, Saudi-Arabia	Enrolled in Introduction programme + Practice
Mai	10	Married, 3 children	Burma	Primary school	Burma, Malaysia	Practice
Almaz	6	Married	Eritrea	Bachelor's degree	Eritrea	Student
Eyob	3	Married, 1 child	Eritrea	Bachelor's degree	Eritrea	Enrolled in Introduction programme + Practice
Iman	5	Unmarried, 1 child	China	Bachelor's degree	China	Enrolled in Introduction programme + Practice
Nebez	2	Unmarried	Syria	Primary school	Syria, Turkey, Norway	Enrolled in Introduction programme +

						Job
--	--	--	--	--	--	-----

2.2 Data collection

The interviews were conducted in line with an interview guide containing both open and closed questions, allowing the participants to speak freely. The questions focused on the participants' experiences regarding work and integration and lasted between 50 minutes and 1 hour and 45 minutes. The participants chose where the interviews took place. Interviews 1, 8 and 9 took place at the location of the Introduction programme. Interviews 2, 3, 4 and 5 proceeded in the participants' homes, while interviews 6 and 7 occurred in the researcher's office. Three interviews were conducted in English, the remaining six in Norwegian. All participants declined the offer of having an interpreter present. The use of a tape-recorder during the interviews ensured correct paraphrasing of the interviewee's statements and verbatim transcriptions. The transcriptions were executed applying consistent codes and accentuations.

2.3 Research ethics

A careful ethical consideration regarding uneven positions, voluntary participation as well as the affect participation could have for the participants' interests was performed. The Norwegian Centre for Research Data (NSD) approved personal data retention (reference number 55202). All participants received detailed information about the study and signed a consent form. Each participant was advised that they could withdraw at any time, with no explanation needed. All the participants upheld their consent. Each participant was allocated a pseudonym by the author.

2.4 Data-analysis

The interviews underwent an interpretative phenomenological analysis in line with the step-by-step approach outlined by Smith et al. (2009). The analysis started during transcribing as the initial listening created an awareness and familiarity with the text.

Step 1: Reading and re-reading aimed to sense specific wording and tone of voice to get a sense of each participant's voice. Reflections were noted, and the research diary was revisited.

Step 2: Initial noting extended the deepening intimacy with the particular accounts. The exploratory comments included a multitude of notes, and each dataset grew extensively.

Step 3: Developing emergent themes required focusing on parts of the text, aiming to produce a concise statement of significant notes extracted from pieces of the data. Every comment represented the accounts given by the participants, as well as the author's interpretation.

Step 4: Searching for connections across emergent themes involved developing a new structure. The themes were cut out and spread on a sheet of paper. Depending on how the themes related, clusters of themes emerged. The flexibility in the method allowed revisiting sections of the narrative to re-evaluate the importance of the themes to ensure that the most important and central aspects of the participants' accounts were included. When satisfied that the clusters of themes mirrored essential elements in the accounts, superordinate themes were allocated new names.

Step 5: Moving to the next case meant repeating the procedure for each interview. The themes and interpretations in the former case should be bracketed, still acknowledging the changed fore-structures deriving from the analysis.

Step 6: Looking for patterns across cases called for a renewed and broad open-mindedness towards the data. A hard copy was put on the wall. Similarities, differences, and connections were marked with colours and connective lines. Patterns emerged beyond the single cases, and the names of the superordinate themes changed to present a potent and robust analysis.

The superordinate themes are as follows: (1) *Lacking employment: Deprived of control and autonomy*, (2) *Secondary employee: Marginalized and excluded*, (3) *Diminished self-image: Underestimated and categorized*, (4) *Formal education, experience, and skills: Devalued and de-skilled*

Table 2. Example of analysis

Exploratory comments (descriptive, linguistic, conceptual)	Original transcript	Emergent themes	Super-ordinate themes
<p>She said no.</p> <p><i>Very emotional, still clear and coherent.</i></p> <p>The power of the documents, and resistance from the authorities</p>	<p><i>Almaz:</i> So that's why I said no. I don't want to sit at home and take the welfare money. But I would rather do that and stay at home and wait for work. Because they never gave me the chance! They just need to see the papers, and I said to them, the paper will come. I have this paper. I have graduated. But they need the approval from NOKUT. I called NOKUT and asked for a temporary permit until the authentication was done. A paper that says that I can work. Yes, but – it took a long time, so.</p>	<p>Working without pay.</p> <p>Never a chance to prove herself and demonstrate skills.</p> <p>Impossible to get a temporary approval.</p>	<p>Lacking employment: Deprived of control and autonomy</p> <p>Formal education, experience, and skills: Devalued and de-skilled</p>

	<i>Interviewer:</i> Uhm.		
--	--------------------------	--	--

3 Results

The results from the analysis will be presented next.

3.1 Lacking employment: Deprived of control and autonomy

To the participants, access to the labour market represented the path to self-sufficiency, the overall feeling of self-worth, and the opportunity to become independent providers who did not rely on welfare benefits. Obtaining and holding on to a job suggested financial independence, a sense of belonging and appeared to be a measure of success in adapting to their new context.

The importance of a job was evident in terms of what it would mean financially, although several participants focused more on the opportunities improved finances would facilitate. They talked about starting their own businesses, buying their own homes and the ability to pay tax. Paying tax represented inclusion and belonging, and a sense of having earned the right to benefit from the welfare state. It also meant having a job. Iman put what a job would mean into words.

To get a job... I would be so happy! It would be like to suddenly see the light. Like if you are in the desert, so thirsty, and then you find a drink. The feeling of getting a job, it will be as good as that.

Participants stressed that work could provide a relief to trauma they had suffered. Anwar explained: 'If I don't work, and just sit at home, I become stressed and start thinking about other stuff; my country, what I did there. What problems I had. When you work you don't think, just work, work, work.' The absence of work had considerable impact on the participants. Mai expressed how she felt: 'Just staying home, I felt like I was in a small prison.'

The participants were enrolled in the Introduction programme or schemes governed by NAV. They felt deprived of autonomy and control as they were confined by the limitations set by the support-system. NAV could cancel or reduce their benefits if they failed to uphold the rules. Although grateful for the support they received, participants perceived the rules as demotivating and constricting. Violating the requirements was likely to lead to severely reduced financial benefits, and they were unable to choose freely for themselves. Omar said: 'We, who are receiving benefits from Nav, we can't go abroad [to visit family]. If you do, NAV will stop your payments.' With already limited finances, this left the participants feeling deprived of control and autonomy. The requirements embedded in the system did not appear to contribute to participants' achieving self-sufficiency or raise opportunities for them to provide for themselves. Several of the participants highlighted being able to make their own decisions as a key feature in what a job would promise.

3.2 Secondary employee: Marginalized and excluded

The expectation of transfer into the workforce was strong amongst the participants. The society and way of life were unfamiliar when the participants arrived in their adopted country. They faced anticipations and rules of conduct conflicting with their previous experiences. Moreover, the unaccustomed mechanisms within Norwegian society that aim to provide and guarantee equal rights in the labour market, struck the participants as excluding.

The participants lacked sufficient knowledge to navigate the support-system successfully. At times, they did not know or understand expectations and failed to meet requirements. Their lacking knowledge about the expectations were regularly interpreted as a deficiency which in turn affected their employability. Omar exemplified such an event:

I had to stay home [with my kids] and missed practice. I did not know that I had to apply for time off. They [the employers] probably wondered what I was thinking. I now know that this is a rule, but I didn't know it then. They [the employers] could have given me some time to adjust, but they didn't.

Although wrong-doing was the result of a misunderstanding, potential employers tended to interpret mistakes or confusion as a confirmation of lacking employability. The participants' pre-existing knowledge about how to gain employment was not transferable to the Norwegian context. The participants were expected to validate formal skills and experience by letters of recommendation from previous employers to be eligible for employment. Hamza commented: 'In Norway you need references. It doesn't matter if you have references from your country, if you have papers – if you have whatever. Here, in this system, if you don't have references from Scandinavia, it's hard to find a job.' Norwegian employers did not accept recommendation letters from acquaintances. Nor were opportunities to demonstrate practical skills available. Employment appeared unattainable, and left the participants speculating whether their unfamiliar names, customs or appearance were the cause. Almaz wondered: 'Maybe – I always speculate – it is because my name is different.'

Participants described feeling discouraged, and unable to work out how to make their skills relevant to the Norwegian labour market. The system and its regulations - aimed at protecting and ensuring equal treatment - actually limited participants' opportunities. The rules prevented friendship and kinship being a facilitator in securing work. Because their previous knowledge on how to gain work was considered unjust and illegal in Norway, the system in itself appeared unfair and discriminating. They found themselves in an inferior position, which left them powerless, and dependent on the mercy of employers and NAV.

3.3 Diminished self-image: Underestimated and categorized

The participants experienced that they were deprived of their ability to support themselves and felt underestimated and categorized. This was devastating to them and affected their self-image negatively. Frequent rejections seemed to confirm the participants' impression that there was something the matter with them. They regularly interpreted lack of opportunities as a failing of their own capacity.

Prior to settling in Norway, the participants were able to maintain an income to support those dependent on them, despite difficult or harmful working conditions. In Norway, they needed additional benefits from the authorities to be able to support their families. Mai explained: 'Even though we live in Norway, we are reliant on benefits, and it doesn't feel good. In my motherland there are a lot of poor families, yet no one begs.' They expected to be able to

provide for themselves in compliance with their own societal norm. Their inability to do so affected their self-image, inflicting a sense of shame and helplessness.

The participants were aware of the prevalent public debate about 'welfare refugees'. They were confused and upset by the idea that anyone would believe their motivation for seeking protection in Norway was the raised level of benefits. Hamza said: 'Norwegians and Swedes respect you if you have a job; if you don't come here expecting to be supported by NAV.' They were conscious that their appearance and conduct reflected on all immigrants and felt an obligation to demonstrate good intentions on behalf of all immigrants. To the participants it was evident that sincere intentions could best be demonstrated through employment. Tarik's reflections were:

Maybe this will affect how the state regards immigrants. I think I should get an education or a job to give back to the state. Because the state helped me and gave me a safe place to stay. Money to start, to study, so... I keep thinking I must do something good in this country.

To be perceived as an immigrant rather than their individual self, felt belittling and categorizing to the participants. They still seemed to accept ill-fitting descriptions without contesting their accuracy.

As the participants struggled to secure jobs, they tended to look within themselves, their abilities, and their personality to find the reason for failing to secure a job. It appeared increasingly difficult for the participants to uphold their belief in their own abilities and equal chances. The participants appeared to surrender to unequal treatment and accept that their chances of obtaining a job were poor.

3.4 Formal education, experience, and skills: Devalued and de-skilled

The participants found it immensely difficult to obtain employment, especially jobs in line with their previous skills and knowledge. Regulations and rules regarding practice placements, formal education, experience, and skills became obstacles since the rules seemed to prevent them from obtaining employment.

Practice placements were supposed to ease their transfer into the labour market. Several of the participants experienced that their skills were disregarded and overlooked when practice-placements were assigned. Participants, who obtained placements in line with their competence, and skills, filled in for absent employees - contrary to the purpose of practice.

Participants did not receive a salary, and their position remained secondary to employees. The participants felt devalued and de-skilled. As Omar expressed: 'Repeated practice-placements is a heavy burden. It is like working for free. I receive money from Nav, but I would like to feel that I am working and earning money to support myself'. The placements were rarely perceived as the first step towards a job; they were more often an unsatisfactory substitute. According to the participants, practice placements did not lead to positive outcomes in terms of securing lasting employment.

There was a significant difference between the participants with formal education approved in Norway, and those who lacked formal skills. Those who had formal competence approved in Norway were likely to see the route to additional education within the Norwegian education system as an achievable, even preferable, route to accessing the labour market. Almaz

explained: 'When they approved my papers, I realized that I could go to University and learn. [...] . Then I just started studying in the University!' The participants who left school at an early age to provide for their families, saw the road to formal skills as a lengthy, time-consuming, and less favourable option. Anwar said: 'If I start studying, I will need a lot of time because my Norwegian is not that good, and I don't speak any English'. They tended to have more limited options as they held on to the belief that they had sufficient experience and skills to find a job. What they wanted and needed was a chance to demonstrate their skills, a chance that proved impossible to achieve. Still, they seemed to possess a great deal of entrepreneurship, and worked hard to gain or create opportunities where there were none.

Though participants encountered difficulties, they remained hopeful of gaining stable and secure employment. Nevertheless, there was both frustration and confusion amongst the participants. Being able to make the most of the situation was an enormous challenge, reliant on personal skills, and the ability to make sense of their new circumstances.

4 Discussion

The purpose of this study is to gain insight into and develop knowledge about how immigrants experience the importance and value of work in Norway. Differing understandings of what a job means and how the current measures governed by incentives and penalties affect immigrants' experiences, chances, and abilities to enter the workforce are discussed. Furthermore, the impact that their experiences on work and integration have on the participants' self-perception and sense making as well as the significance of education level are considered. The findings' implications for social work complete the discussion.

The participants' perception of the importance of work implied an expectancy of employment and, thereby, contribution. Furthermore, work was essential to realize what they subjectively considered a good life. According to the findings, the immigrants' main ambition was to gain regular employment. The authorities stressed employment as the most important facilitator for integration. The Ministry of Justice and Public Security (2016) pinpointed the obligation to become a productive and contributing citizen, highlighting immigrants' individual responsibility for securing a job. The shared objective for immigrants and the authorities was transfer into the labour market to achieve self-sufficiency. The governmental focus was directed towards the fiscal impact for the individual and the general society (Djuve & Kavli 2019; Hagelund & Kavli 2009). The participants also were preoccupied with the fiscal impacts. However, psychological fulfilment and personal growth was important to them as well. The authorities seemed to have a much narrower focus on the importance of work than the participants (Ministry of Justice and Public Security, 2016). Social work practice was and is greatly affected by this idea as practioners act as agents for the welfare-state. It has become an integral part of social work. Boccagni and Righard (2020) and Lavalette and Ferguson (2006) suggest a need to re-structure social work, honouring the principles of social work rather than carrying out practice reproducing and maintaining structural inequality. Accepting and internalizing a narrow understanding of integration and diversity work can promote a practice that reduces immigrants to numbers and statistics, violating ethical principles of social work and accepting neo-liberal changes (Boccagni & Righard, 2020; Ferguson & Lavalette, 2006; Humphries, 2004; Lorenz, 2017).

A comprehensive body of knowledge supported the idea that stable and secure employment was hard to achieve (Bratsberg, Raaum & Røed, 2016, 2018). The participants reported insufficient assistance to achieve formal credentials as a major obstacle to securing stable employment. The immigrants in this study had different needs depending on their individual

preconditions as well as the competence and skills they held. This resonates well with the findings of Willott and Stevenson (2013). The inability to secure suitable employment resulted in a considerable drop in motivation and loss of self-esteem for the immigrants (Willott & Stevenson, 2013). The Norwegian support systems, designed to endorse the governmental aims of productivity and self-sufficiency, seemed to assume that immigrants had the same needs, regardless. Support from the authorities was governed by incentives and penalties (Djuve & Kavli, 2019; Hagelund et al., 2016; Hagelund & Kavli, 2009). Activation policy draws on incentives and relies heavily on control systems including sanctions, information and cautions (Hagelund et al., 2016). Social work practice within the welfare-state implemented and effectuated control, as experienced by the participants in this study. Humphries (2004) suggest that social work has assumed an unacceptable role by implementing immigration policy and has downplayed solidarity with immigrants. Moreover, findings in this study suggested that incentives and penalties had the opposite effect to their intention. Requirements and mandatory obligations seemed to cause the participants to judge themselves as inadequate. Although the findings suggested that the participants regarded the measures as incomplete, they tended to interpret lack of employment as a flaw on their part. Consequently, they struggled to uphold their motivation. Furthermore, they seemed to become more uncertain on how to secure a job. The governmental eagerness to transform immigrants into productive tax-paying citizens can disregard that the immigrants are more than a potential employee. Categorizing heterogenic groups of people and lacking individual evaluations suggest that the highly specialised Norwegian labour market (Djuve & Kavli 2019), have become more reliant on managerial control-measures and standardisation (Jessen, 2015; Lorenz, 2017; Øvrelid, 2018). In turn this had negative effects on the participants' motivation and at times moved them further from lasting employment. Different starting points indicated that tailored support in line with social works focus on each clients' specific needs, might prove a more fruitful strategy. As the authorities focused on upholding the welfare state (Ministry of Justice and Public Security 2016, NOU 2017:2), their centre of attention seemed limited to productivity in society.

The perception and treatment of immigrants as a homogenous group challenged their sense of self. The participants appeared to be highly influenced by the general society's perception of them. Furthermore, they seemed to surrender to an unreliable interpretation suggesting that they had fewer valuable credentials than natives. Unfamiliar regulations and rights made it difficult for immigrants to challenge and confront the regulations (Kosny et al., 2019). The participants tended to accept directions presented to them. They failed to exercise their right to challenge rules, and advocate for renewed and better suited schemes. Although they were able and willing to pay their own way by working for their money, they were not able to work out how to establish their foothold on the labour market. Instead, their lived experiences were incorporated into their sense of self, and in their narratives (Sayad, 2004). The findings suggest that social work should play a more prominent role in support for immigrants, advocating individualized approaches corresponding with professional ethical conduct.

Findings suggested that practice rarely contributed to the participants gaining ordinary jobs. Practice placements were supposed to provide opportunities to learn and gain experience to ease the transfer into the workforce (Djuve & Tronstad, 2011). The participants experienced that the aim of the authorities was language-practice or work-practice, without necessarily expecting practice to culminate in regular employment. Practice was assumed a stepping-stone to a regular job by the participants. Hence, it gradually became a disheartening reminder of their inadequate ability to contribute and to support themselves and their family.

The participants requested measures to confirm their credentials, and opportunities to validate their skills because available jobs required formal competence or a certificate of apprenticeship. Acknowledgment of their competence and skills was likely to ease their transfer into the workforce (Willott & Stevenson, 2013), as well as add to their psychological fulfilment. Findings in this study suggested that immigrants without formal education had fewer options than those with approved education. Participants who obtained education prior to arriving in Norway were able to continue their education and obtain degrees in demand in the Norwegian labour market. Education, especially if obtained in Norway, made immigrants more employable (Hermansen, 2013), suggesting that education raised the probability to secure a job. Formal credentials would provide immigrants with a stronger control of their situation, and limit society's control over them.

Rules regulating the labour market were implemented to protect employees, and make sure that they received fair and equal treatment. For those without formal credentials, the rules kept them outside the workforce rather efficiently. Regulations designed to protect employees seemed to prevent work-seeking immigrants from joining the workforce. This paradox also occurs in other fields, such as socio-economic integration (Hermansen, 2017). Whether the egalitarian and generous Norwegian welfare state promotes or inhibits integration amongst immigrants and their descendants (Hermansen (2017) is an important question for social workers.

According to Humphries (2004) social work has taken part in implementing immigration policies without considering the ramifications. Lafayette and Ferguson (2006), Boccagni and Righard (2020) and Lorenz (2017) all suggest that there is a need for awareness towards neo-liberal changes in social work. Evidence reveals that the authorities' objectives at times are different from the immigrants', as do my findings. Social work aims to uphold human rights as well as provide a podium to present immigrants' voices (Popescu & Libal, 2018). This should suggest social work to assume a challenging and questioning approach towards practices and policies identified as constricting and ill-fitting. Enhancement of practices relying on dialogue as a methodological approach could combine caring for people in need and implementing policy within the welfare-state. Social work must uphold principles central to professional practice (Humphries, 2004). Furthermore, take on the role to advocate for clients' needs through challenging unjust practices within the welfare state.

5 Conclusion and implications for social work

Social work practice aims to care for each client and implement policy while upholding professional ethical principles. Evidence from those with lived experiences must prompt development of professional practice better suited to aid immigrants as they strive towards employment and ultimately, integration. Though this study is situated within a Norwegian context, the findings are relevant to countries sharing characteristics such as focus on integration through employment (i.e., Sweden, Denmark, Germany, France, Canada).

The findings have implications for social work as they reveal that the importance and value of work related to immigrants' entire world. A job meant positive identity, self-provision, self-worth and integrity, freedom and autonomy, psychological fulfilment and hope, something meaningful to do as well as independence, belonging and inclusion. Lacking a job caused confusion, sadness, despair, and feeling deprived of control and autonomy, marginalized, and excluded, underestimated and categorized, de-valued and de-skilled. Hence, a job meant everything as the participants attempted to establish a new life. Having a job or not affected their integration into their adopted country. Their ability to succeed in adapting to a new

society was affected by previous experiences, but also by events they encountered in new circumstances. Immigrants' experiences of work suggested that the focus on gainful employment and swift transitions into the labour market disregarded their individual needs as well as integration as something more than gainful employment.

Social works principles of participation, solidarity and non-discriminatory practices suggests that professional practice should promote the immigrants' broad understanding of the importance of work rather than the narrower of the authorities. Social work should critically evaluate current practices and establish ethical practices. This implies that social work must re-evaluate its practice. There is a need to investigate the lived experiences of immigrants in the Norwegian labour market further to inform social work practice and promote inclusion of immigrants' lived experiences. Future research should explore immigrants' strategies for securing work, consequences they suffer when unable to establish stable and lasting employment as well as whether the policies aimed at integrating immigrants through work are successful in terms of enabling the immigrants to secure meaningful and permanent jobs.

An employment rate closer to that of the native Norwegians (78.1 %) seemed to be a common goal for the authorities and the participants. Professional social work practice with emphasis on dialogue to ensure participation is vital to include the immigrants' perspective on the importance and value of work. A diversity of voices carries the potential to spark understanding and bring forward new ideas which could ultimately result in schemes better suited to raising the participation of immigrants in working life while upholding the principles of social work.

5.1 Limitations

Smith et al. (2009) recommends a homogenous group of participants. Differences amongst the participants such as country of origin, reason for departing, language-skills and residual length of stay suggest possible limitations. A different selection strategy could have gathered a different sample, as could a different research design. However, homogeneity in IPA relates to the ability to enlighten the phenomena (Smith et al., 2009). Those who have lived longer in Norway may have experiences different from other participants. Yet, differing backgrounds, diversified experiences or varied length of stay do not reduce the trustworthiness, as the aim is gained knowledge and insight rather than generalization. The participants' accounts concur, and their varied backgrounds could thus imply that the findings are robust and dependable. Varied level of language-skills suggests another limitation. An interpreter might have contributed to the participants' ability to express their thoughts more precisely. However, the possibility of an interpreter limiting their ability to speak freely support the participants' decline.

This is a qualitative study; interpretations are influenced by my fore-conceptions. My background as a social-worker as well as built-in-biases may have affected the interpretations. To counteract biases and fore-conceptions, critical self-awareness as well as research ethics guided the analytical process to ensure trustworthiness and transparency. Furthermore, the possibility of biases and fore-conceptions affecting the analysis was a crucial topic in discussions with the supervisors.

Despite such limitations, I believe that the findings provide information, suitable to gain insight into and develop knowledge about how immigrants experience the importance and value of work in Norway.

Social Work & Society *** R. Ims: Immigrants' experiences of the importance and value of work in Norway: Implications for social work

References:

- Ahmed, S. (2012). *On being included: Racism and diversity in institutional life*. Duke University Press.
- Banks, S. (2012). *Ethics and values in social work* (4th ed). Palgrave Macmillan.
- Belabas, W., & Gerrits, L. (2017). Going the Extra Mile? How Street-level Bureaucrats Deal with the Integration of Immigrants. *Social Policy & Administration*, 51(1), 133–150. <https://doi.org/10.1111/spol.12184>
- Boccagni, P., & Righard, E. (2020). Social work with refugee and displaced populations in Europe: (Dis)continuities, dilemmas, developments. *European Journal of Social Work*, 23(3), 375–383. <https://doi.org/10.1080/13691457.2020.1767941>
- Borevi, K., Jensen, K., & Mouritsen, P. (2017). The civic turn of immigrant integration policies in the Scandinavian welfare states. *Comparative Migration Studies*, 5(1), 1–14. <https://doi.org/10.1186/s40878-017-0052-4>
- Bratsberg, B., Raaum, O., & Røed, K. (2016). Flyktninger på det norske arbeidsmarkedet. *Søkelys På Arbeidslivet*, 32(03), 185–207. <https://doi.org/10.18261/issn.1504-7989-2016-03-01>
- Bratsberg, B., Raaum, O., & Røed, K. (2018). Job Loss and Immigrant Labour Market Performance. *Economica*, 85(337), 124–151. <https://doi.org/10.1111/ecca.12244>
- Breidahl, K. (2017). Scandinavian exceptionalism? Civic integration and labour market activation for newly arrived immigrants. *Comparative Migration Studies*, 5(1), 1–19. <https://doi.org/10.1186/s40878-016-0045-8>
- Colic-Peisker, V., & Tilbury, F. (2007). *Refugees and employment: The effect of visible difference on discrimination*. Centre for Social and Community Research Murdoch University.
- Djuve, A. B., & Kavli, H. C. (2019). Refugee integration policy the Norwegian way – why good ideas fail, and bad ideas prevail. *Transfer: European Review of Labour and Research*, 25(1), 25–42. <https://doi.org/10.1177/1024258918807135>
- Djuve, A. B., & Tronstad, K. R. (2011). *Immigranter i praksis: Om likeverdig tjenestetilbud i NAV*. Fafo-rapport 2011:7. https://fao.no/media/com_netsukii/20198.pdf.
- Eatough, V., & Smith, J. A. (2017). *Interpretative Phenomenological Analysis*. In *Qualitative Research in Psychology* (2nd ed., pp. 193–211). Sage Publications Ltd.
- Fasani, F., Frattini, T., & Minale, L. (2018). (The Struggle for) Refugee Integration into the Labour Market: Evidence from Europe. *SSRN Electronic Journal*. <https://doi.org/10.2139/ssrn.3180206>
- Ferguson, I., & Lavalette, M. (2006). Globalization and global justice: Towards a social work of resistance. *International Social Work*, 49(3), 309–318. <https://doi.org/10.1177/0020872806063401>
- Finlay, L. (2014). Engaging Phenomenological Analysis. *Qualitative Research in Psychology*, 11(2), 121–141. <https://doi.org/10.1080/14780887.2013.807899>
- Grue, M. J., Bytingsvik, M. K. S., & Stige, S. H. (2019). «Ingen vet hvem du er» - flyktningers opplevelse av omstillingsprosessen i Norge. *Tidsskrift for psykisk helsearbeid*, 16(03), 135–146. <https://doi.org/10.18261/issn.1504-3010-2019-03-03>
- Grønningsæter, A. B. (2013). Tid og makt – om etiske utfordringer i sosialtjenesten. *Fontene forskning*, 2(13), 43–54.
- Hagelund, A., & Kavli, H. (2009). If work is out of sight. Activation and citizenship for new refugees. *Journal of European Social Policy*, 19(3), 259–270. <https://doi.org/10.1177/0958928709104741>
- Hagelund, A., Øverbye, E., Hatland, A., & Terum, L. I. (2016). Sanksjoner – arbeidslinjas nattsider? *Tidsskrift for velferdsforskning*, 19(01), 24–43. <https://doi.org/10.18261/issn.2464-3076-2016-01-02>

Artiklar

Social Work & Society *** R. Ims: Immigrants' experiences of the importance and value of work in Norway: Implications for social work

- Halvorsen, K.** (2011). Undermineres arbeidsviljen av velferdsstaten. *Tidsskrift for velferdsforskning*, 14(4), 220–234.
- Hansen, H. C.** (2019). Aktivisering—Et komplekst felt for forskning og praksis. *Fontene Forskning*, 12(1), 4–16.
- Healy, L. M.** (2004). Strengthening the Link. *Journal of Immigrant & Refugee Services*, 2(1–2), 49–67. https://doi.org/10.1300/J191v02n01_04
- Hermansen, A. S.** (2013). Occupational attainment among children of immigrants in Norway: Bottlenecks into employment - Equal access to advantaged positions? *European Sociological Review*, 29(3), 517–534. <https://doi.org/10.1093/esr/jcr094>
- Hermansen, A. S.** (2017). Et egalitært og velferdsstatlig integreringsparadoks? Norsk Sosiologisk Tidsskrift, 01, 15–34. <https://doi.org/10.18261/issn.2535-2512-2017-01-02>
- Humphries, B.** (2004). An Unacceptable Role for Social Work: Implementing Immigration Policy. *British Journal of Social Work*, 34(1), 93–107. <https://doi.org/10.1093/bjsw/bch007>
- Jakobsen, V., Korpi, T., & Lorentzen, T.** (2019). Immigration and Integration Policy and Labour Market Attainment Among Immigrants to Scandinavia. *European Journal of Population*, 35(2), 305–328. <https://doi.org/10.1007/s10680-018-9483-3>
- Jessen, J. T.** (2015). Public governance—constraints and challenges for social work practice. *Journal of Comparative Social Work*, 10(2), 84–106. <https://doi.org/10.31265/jesw.v10i2.127>
- Joppke, C.** (2007). Beyond national models: Civic integration policies for immigrants in Western Europe. *West European Politics*, 30(1), 1–22. <https://doi.org/10.1080/01402380601019613>
- Kosny, A., Yanar, B., Begum, M., Al-khooly, D., Premji, S., Lay, M. A., & Smith, P. M.** (2019). Safe Employment Integration of Recent Immigrants and Refugees. *Journal of International Migration and Integration*. <https://doi.org/10.1007/s12134-019-00685-w>
- Lavalette, M.** (2011). Introduction: SOCIAL WORK IN CRISIS DURING CRISIS: Whose side are we on? *Canadian Social Work Review / Revue Canadienne de Service Social*, 28(1), 7–24.
- Lorenz, W.** (2017). European policy developments and their impact on social work. *European Journal of Social Work*, 20(1), 17–28. <https://doi.org/10.1080/13691457.2016.1185707>
- Ministry of Justice and Public Security.** (2016). Fra mottak til arbeidsliv - en effektiv integreringspolitikk (Meld. St. 30 (2015–2016) Report to the Storting (white paper)). Retrieved from <https://www.regjeringen.no/en/dokumenter/meld.-st.-30-20152016/id2499847/?ch=1>. [From reception centre to the labour market - an effective integration policy. Report to the Storting (white paper)].
- Morley, C., & Dunstan, J.** (2013). Critical Reflection: A Response to Neoliberal Challenges to Field Education? *Social Work Education*, 32(2), 141–156. <https://doi.org/10.1080/02615479.2012.730141>
- Nash, M., Wong, J., & Trlin, A.** (2006). Civic and social integration: A new field of social work practice with immigrants, refugees and asylum seekers. *International Social Work*, 49(3), 345–363. <https://doi.org/10.1177/0020872806063407>
- NOU 2017:2.** (2017). Integrasjon og tillit—Langsiktige konsekvenser av høy innvandring <https://www.regjeringen.no/en/dokumenter/nou-2017-2/id2536701/>
- Popescu, M., & Libal, K.** (2018). Social Work with Migrants and Refugees: Challenges, Best Practices, and Future Directions. *Advances in Social Work*, 18(3), i–x. <https://doi.org/10.18060/22600>
- Rine, C. M.** (2018). The Role of Social Workers in Immigrant and Refugee Welfare. *Health & Social Work*, 43(4), 209–212. <https://doi.org/10.1093/hsw/hly030>
- Rugkåsa, M.** (2011). Arbeid. Nøkkelen til integrasjon? *Fontene Forskning*, 1(11), 90–96.
- Sayad, A.** (2004). *The suffering of the immigrant*. Polity.

Social Work & Society *** R. Ims: Immigrants' experiences of the importance and value of work in Norway: Implications for social work

Scheibelhofer, E. (2019). Conceptualising the social positioning of refugees reflections on socio-institutional contexts and agency with a focus on work. *Identities*, 26(3), 289–304. <https://doi.org/10.1080/1070289X.2019.1589980>

Scheibelhofer, E., & Täubig, V. (2019). Beyond employability: Refugees' working lives. *Identities*, 26(3), 261–269. <https://doi.org/10.1080/1070289X.2019.1590027>

Shenoy-Packer, S., & Gabor, E. (Eds.). (2016). *Immigrant workers and meanings of work: Communicating life and career transitions*. Peter Lang.

Smith, J. A., & Osborn, M. (2008). *Interpretative Phenomenological Analysis*. In *Qualitative Psychology: A practical guide to research methods* (2nd ed., pp. 53–80). Sage Publications Ltd.

Smith, J., Flowers, P., & Larkin, M. (2009). *Interpretative Phenomenological Analysis. Theory, method and Research*. Sage Publications Ltd.

Statistics Norway. (2021). *Sysselsetting blant innvandrere, registerbasert*. <https://www.ssb.no/arbeid-og-lonn/sysselsetting/statistikk/sysselsetting-blant-innvandrere-registerbasert>

United Nations. (2018). *Promoting inclusion through social protection*. United Nations.

United Nations High Commissioner for refugees (n.d.). *What is a refugee?* UNHCR. Retrieved 2 July 2021, from <https://www.unhcr.org/what-is-a-refugee.html>

Valtonen, K. (2001). Immigrant integration in the welfare state: Social work's growing arena. *European Journal of Social Work*, 4(3), 247–262. <https://doi.org/10.1080/714889976>

Viola, E., Biondo, E., & Mosso, C. O. (2018). The Role of Social Worker in Promoting Immigrants' Integration. *Social Work in Public Health*, 33(7–8), 483–496. <https://doi.org/10.1080/19371918.2018.1546252>

Weinberg, M., & Banks, S. (2019). Practising Ethically in Unethical Times: Everyday Resistance in Social Work. *Ethics and Social Welfare*, 13(4), 361–376. <https://doi.org/10.1080/17496535.2019.1597141>

World Health Organisation. (2019). *Promoting the health of refugees and migrants: Draft global action plan, 2019–2023*. WHO.

Willott, J., & Stevenson, J. (2013). Attitudes to Employment of Professionally Qualified Refugees in the United Kingdom. *International Migration*, 51(5), 120–132. <https://doi.org/10.1111/imig.12038>

Øvrelid, B. (2018). Profesjonsidentitetens vilkår. *Tidsskrift for velferdsforskning*, 21(02), 103–118. <https://doi.org/10.18261/issn.2464-3076-2018-02-02>

Author's Address:

Reidun Ims
PhD fellow, The University of Stavanger
Pb. 8600, 4036 Stavanger
+47 93 25 22 99
Reidun.ims@uis.no

**Artikkel 3:
Immigrants' Experiences on Integration While
Attempting to Access the Labour Market:
Implications for SocialWork Practice**

Article

Immigrants' Experiences on Integration While Attempting to Access the Labour Market: Implications for Social Work Practice

Reidun Ims^{1,*}, Lennart Lorås², Ottar Ness³ and Linda Finlay⁴¹ Department of Social Studies, University of Stavanger, 4021 Stavanger, Norway² Department of Welfare and Participation, Western University of Applied Sciences, 5020 Bergen, Norway; lennart.loraaas@hvl.no³ Department of Education and Lifelong Learning, Norwegian University of Science and Technology, 7491 Trondheim, Norway; Ottar.ness@ntnu.no⁴ The Open University/Private Practice, York YO23 3 PS, UK; L.H.Finlay@open.ac.uk

* Correspondence: reidun.ims@uis.no

Citation: Ims, Reidun, Lennart Lorås, Ottar Ness, and Linda Finlay. 2021. Immigrants' Experiences on Integration While Attempting to Access the Labour Market: Implications for Social Work Practice. *Social Sciences* 10: 121. <https://doi.org/10.3390/socsci10040121>

Academic Editor: Caroline McGregor

Received: 13 January 2021

Accepted: 23 March 2021

Published: 29 March 2021

Publisher's Note: MDPI stays neutral with regard to jurisdictional claims in published maps and institutional affiliations.

Copyright: © 2021 by the authors. Licensee MDPI, Basel, Switzerland. This article is an open access article distributed under the terms and conditions of the Creative Commons Attribution (CC BY) license (<https://creativecommons.org/licenses/by/4.0/>).

Abstract: (1) Background: The challenge of immigrants and their integration into adopted countries is a key topic for the global field of social work. However, there is a paucity of research on immigrants' lived experiences in gaining access to the labour market. Thus, this study examines how immigrants in Norway experience integration while in the process of gaining access to the labour market. The prevalent notion of integration achieved through gainful employment narrows the concept of integration and disguises the underlying marginalization and inequalities that are derived from majority- minority dividing lines. (2) Methods: Data were collected via nine qualitative semi-structured interviews with ten immigrants (one interview was with a couple) living in Norway. Data was analysed by using Interpretative Phenomenological Analysis. (3) Results: The results showed that the participants experienced social exclusion but accepted this as an inevitable part of being an immigrant. The participants regarded the learning of Norwegian language as the key aspect to understanding social customs and forming informal relationships with native Norwegians and important for achieving integration. Freedom and equality were also regarded as issues of great importance. (4) Conclusions: The results provide the field of social work with important insights towards informing social work practices and challenging current paradigms.

Keywords: social work; qualitative research; interpretative phenomenological analysis; immigrants; integration; subjective experiences

1. Introduction

Immigrant integration is at the core of debates taking place in global institutions such as the United Nations [UN], the European Union [EU], the International Organization of Migration [IOM] and the Organisation for Economic Co-operation and Development [OECD] (OECD/EU 2018; The European Commission 2016; United Nations 2017; International Organization for Migration 2018), and dominates destination countries' civic debates (Harder et al. 2018; Oliver and Gidley 2015). Immigrants are defined as individuals born abroad to two foreign-born parents and four foreign-born grandparents (Statistics Norway 2019b). Increased migration from less developed countries to the global North is fuelled by war, abuse, neglected human rights as well as climate change. This has prompted debates on how to include these new citizens successfully into general society and avoid their social exclusion (Harder et al. 2018; Oliver and Gidley 2015; Ott 2013). The growing numbers of immigrants and consistent disparities in employment rates support the need for more knowledge on integration through work for immigrants and how this knowledge can be used in the field of social work (Algan et al. 2010; Bratsberg et al. 2016; OECD/EU 2018; United Nations 2017).

Social work has a crucial role in working with immigrants, focusing on individual needs and social justice as well as informing policy and practice. Integration and support for refugees and asylum seekers are established and growing fields in social work (Bø 2014; Boccagni 2015; Rine 2018; Valtonen 2001, 2015; Viola et al. 2018). Social workers on the frontlines of the welfare state are essential in implementing integration strategies and policies in practice (Terun et al. 2012; Rine 2018). Shifting policies, managerialism and marketization affect professional approaches and objectives (Weinberg and Banks 2019). This requires a strong focus on ethics, morals, and values from social work(ers) (Banks 2012). Social work includes a multitude of perspectives, and critical theories where anti-oppressive practice is central (Payne 2006). In anti-oppressive social work, the emphasis is directed towards transformation of power relations, aiming to reduce social inequalities (Danso 2009). Advocating for oppressed groups' rights and opportunities is central for social work practitioners (Danso 2009; Payne 2006). Ladhani and Sitter (2020) claim that anti-oppressive social work has reduced the importance of anti-racism in social work education as well as in practice. Payne (2006) suggests that anti-racism is part of anti-oppressive practice. Following this, in this article, anti-oppressive practice [AOP] comprises all forms of oppressive practices.

Integration through employment/work is a common goal in global integration-politics (Harder et al. 2018; OECD/EU 2018; Oliver and Gidley 2015). Harder et al. (2018) propose a definition of integration "... the degree to which immigrants have the knowledge and capacity to build a successful, fulfilling life in the host society" (p. 11484). We accede to this definition. In the present study, 'work' is defined as employment. Incorporation into the labour market is an indicator of both short- and long-term integration for refugees (Ott 2013). Though integration is considered a good thing in general, ambivalence is present within some immigrant-communities (Craig 2015). Norway, like the rest of the global North, has experienced growing population diversity (Statistics Norway 2019a) and so faces the challenge of social inclusion due to this. An exploration of immigrants' lived experiences of integration in Norway will provide knowledge applicable to other countries with similar attitudes to integration (including Sweden, the Netherlands, Germany, Italy, Canada, Switzerland).

The overarching objective in Norwegian integration-politics is to transform newly arrived immigrants into productive citizens and uphold the welfare state (Ministry of Justice and Public Security 2016a). In concurrence with Ott (2013), the OECD (2017) and the EU (OECD/EU 2018), self-provision by accessing the labour market is considered the best way to realize the ambition of integration (Ministry of Justice and Public Security 2016a). Integration facilitated by employment is assumed to guarantee a positive long-term integrational outcome (Ministry of Justice and Public Security 2016a). Hence, integration and work are entangled almost as a joint concept in the Norwegian discourse.

The Norwegian Introduction Programme for Newly Arrived Immigrants [NIP] is the most important measure for, and is paramount in, Norwegian integration policy (Djuve and Kavli 2019). NIP aims to provide asylum seekers, refugees, unaccompanied minors, and family reunified necessary qualifications to transfer into employment. The programme is mandatory for candidates aged 18–55. The programme's aim is rapid and stable transfer into employment for immigrants (Ministry of Justice and Public Security 2016b). NIP offers language training and civic knowledge as well as job-training, and a relatively generous allowance. According to the OECD/EU (2018), employment rates are lower for immigrants than natives in all OECD and EU countries, and the gap has widened. Research specific to the Norwegian labour market shows similar conclusions (Bratsberg et al. 2016): Immigrants have lower employment rates than native Norwegians, at 67.1% for immigrants and at 78.5% for native Norwegians (Statistics Norway 2019c). Initial inclusion in the labour market prevents increased social security dependency (Bratsberg et al. 2016). Evidence from France, Germany and the UK supports the conclusion that immigrants struggle to transfer successfully into the labour market (Algan et al. 2010). In contrast, Bevelander and Irastorza (2014) found that immigrants in Sweden improved their employment rates,

achieved income growth similar to natives, and transferred into middle-skilled positions. Reduced gaps between male and female immigrants, admission to governmental support programmes, the country or region of origin, education level and the employment sector affected the employment rates (Bevelander and Irastorza 2014). Employment rates during initial years in Sweden were low for low-educated refugees and those arriving through family reunification in comparison to labour migrants (Bevelander and Irastorza 2014).

Immigrants consider work important for integration (Sigad et al. 2018) yet they struggle to secure employment suitable for their training and skills (Danso 2009). Furthermore, immigrants from the global South are subjected to high risks of precarity in the global North due to increasingly deregulated labour markets in western economies (Lewis et al. 2014). Immigrants have more precarious jobs and face higher job insecurity which in turn affects their health in a negative way (Liu et al. 2019). Several studies claim that refugees are particularly vulnerable in the pursuit for work (Marbach et al. 2018; Llinares-Insa et al. 2020). Results from Germany show that labour barriers (bureaucratic distinctions between citizens and non-citizens, the structural system of legal regulations) impede immigrants' participation in the workforce (Täubig 2019) and thus threaten integration. Evidence of ethnic penalties in Britain (Rafferty 2012), Norway (Fangen 2010), the Netherlands (Gracia et al. 2016) and Western countries in general (Midtbøen 2015) highlight barriers to immigrants' transition into the labour markets which in turn hinder integration. Suggestions of discriminatory, unjust, and oppressive practices call for anti-oppressive social work to counteract such practices and support immigrants in their integration efforts (Danso 2009).

Differing definitions and perceptions of integration complicate comparison across national borders, studies, and time (Harder et al. 2018; OECD/EU 2018; Oliver and Gidley 2015). In addition to differing definitions, scholars embrace contrasting perspectives and explanations. Grzymala-Kazłowska and Phillimore (2018) argue that an ethno-national focus in migration studies has continued to use the binary language of minority/majority, them/us and dominant/non-dominant. They suggest super-diversity as a more fruitful and satisfying lens for analysing issues in immigration (Grzymala-Kazłowska and Phillimore 2018). Levitas (2005) agrees that there is a need to challenge the binary language, and states that social exclusion is a problematic term as it proclaims the division between majority—minority categories as the primary division in society. Such an understanding disguises inequalities and differences between the included and presents a deceptive picture that is overly harmonious (Levitas 2005).

According to Skjervheim (2002), who draws on the phenomenological philosophy of Buber (1958), there are two fundamentally different approaches to dialogue, which promote symmetrical or asymmetrical relationships. We can perceive the Other as a subject (a Thou) or as an object (an It). The relationship we have with a thing/object (an It) is fundamentally different to the one we have with a person/subject (a Thou). This profoundly affects our perceptions and how the dialogue precedes.

An interaction between two subjects (I–Thou) finds common ground in focusing on an issue. The relationship between the two subjects is equal, and different from the issue which is the third part of this relationship. Meaning surfaces when both subjects direct attention/awareness towards the issue and explore this together. According to this theory we cannot fully understand the Others' subjective perspective. For that reason, the issue becomes the focal point in which we can explore, and gain understanding without disregarding individual standpoints.

When we perceive another person as an It—as something different from ourselves—allocating labels and definitions, we objectify the Other (Skjervheim 2002). This relationship has two parts, the subject and the issue which, in this case, includes both the topic for conversation and the Other. Disregarding the Other's perceptions, views, judgments, and experiences reduce the Other to an object, and the dialogue resembles a monologue. There is no common ground to explore because the subject perceives the Other as an object. Objectification forces the Other into the position of a spectator which prohibits the Others'

opportunity to take part and be a participant in the dialogue. Differences in power and positions can lead to asymmetrical relationships.

Research across disciplines on integration and migration provide knowledge relevant to the practice of social work (Valtonen 2015). Nevertheless, research specifically aimed at social work is important to improve professional practice and education, as well as promote and voice the relevance of international social work concerning immigrants (Healy 2004; Viola et al. 2018). Shier et al. (2011) conducted a review of the international migration and social work literature, covering the period 1985–2008. A growing interest in the sociological aspects of why people move took over from social work research's initial focus on political context (Shier et al. 2011). A broad investigation revealed a strong focus on post-migration experiences. The studies focused on four major areas: (1) demographic or contextual aspects of migrants and migration, (2) service delivery, (3) physical and mental health, (4) macrostructural aspects related to migration (Shier et al. 2011). To inform social work in terms of practice, education, and professional values, the research should include more diversified perspectives (Shier et al. 2011).

Over the last few years, research regarding immigrants and integration within Norwegian welfare institutions and social work has intensified (Handulle and Vassenden 2020; Johansen and Studsrød 2019; Tembo et al. 2020). There is, however, a lack of empirical studies exploring the actual experiences of immigrants concerning work and integration. The immigrants' lived experiences regarding the association between integration and work is an important aspect, yet one that has been insufficiently explored. This study is concerned with immigrants who have a refugee background, including resettlement/quota refugees and those who have applied for asylum in Norway and gained residency whatever reason, as well as individuals who have residence through family reunification with someone in the aforementioned categories (Ministry of Justice and Public Security 2016a). The aim of this study is to contribute knowledge regarding how immigrants experience integration when they are attempting to secure work. The research question for this study is: *How do immigrants experience integration while in the process of gaining access to the labour market?*

2. Materials and Methods

The chosen methodology of Interpretative Phenomenological Analysis [IPA] is a research approach committed to examining how people make sense of their major life experiences and is therefore well suited for this study (Smith et al. 2009).

IPA has three major underpinnings, phenomenology, hermeneutics and ideography. Phenomenology seeks to describe lived experience and to connect directly and immediately with the world as we pre-reflectively experience it (Finlay 2011). Hermeneutic phenomenology (Heidegger and Schmidt 2010) places emphasis on *'being-in-the-world'*, interpretively exploring existential dimensions of embodied relationality. The idiographic focus ensures that each case is allocated attention and thorough analysis.

IPA aims for rich, interactive layers of interpretation, and renounces width for depth to ensure that the major topics, as opposed to those which appear most frequently, are identified. IPA recognizes that the most important experiences are often the most difficult to talk about. Insightful interpretation acknowledges this predicament with a careful analysis of the participants' experiences. Interpretations derive from the participants' accounts, fusing the participants' words and experiences with the interpretations carried out by the researcher.

The qualitative nature of the analysis required critical self-awareness on the researcher's part to ensure trustworthiness and dependability (Finlay 2002; Patton 2015). A phenomenological 'attitude' was adopted which attempted to bracket the author's prior assumptions in order to attend more fully to the participants' experiences. This reflexive attitude combined with recurring discussions among the authors was undertaken to ensure ethical conduct and methodological integrity.

2.1. Sample and Recruitment

The purposeful selection consisted of six men and four women aged 18–55 (see Table 1). Further criteria were

- Refugees, asylum-seekers, or family members reunified with refugees or asylum-seekers;
- Completed a year in NIP;
- Experiences of work and integration within the Norwegian welfare context.

The participants were recruited through the Norwegian Labour and Welfare Administration (NAV) and NIP. Employees of NAV and the Introduction programme enquired whether eligible candidates were interested in participating. The participants were informed that the study was unrelated to NAV and the Introduction programme, and that their participation in the study would not in any way affect their relationship with NAV or the Introduction programme.

Contact information for the participants who upheld their interest was forwarded to the first author to schedule interviews. The participants received thorough information about the study on several occasions. One possible participant retracted the initial consent, and one did not reply to numerous attempts to schedule an interview.

Table 1. Presentation of participants.

Participants	Country of Origin	Time in Norway	Family Status	Employment Status
Tarik	Syria	1.5	Unmarried	Enrolled in Introduction programme
Ilanza	Syria	2	Married	Enrolled in Introduction programme + Practice
Nadia	Syria	2	Married	Enrolled in Introduction programme + Practice
Omar	Syria	4	Married, 3 children	Practice
Anwar	Syria	3	Married, 2 children	Enrolled in Introduction programme + Practice
Mai	Burma	10	Married, 3 children	Practice
Almaz	Eritrea	6	Married	Student + Job
Eyob	Eritrea	3	Married, 1 child	Enrolled in Introduction programme + Practice
Iman	China	5	Unmarried, 1 child	Enrolled in Introduction programme + Practice
Nebez	Syria	2	Unmarried	Enrolled in Introduction programme + Job

The participants had lived in Norway between 1 ½ and 10 years at the time of the interviews. Their language-skills varied, as did their amount of work-experience in Norway (0–2 years). They all lived in urban areas in the western part of Norway. Smith et al. (2009) suggest that the sample size should be limited to assure depth in the analysis. A limited number of participants will provide opportunity to make comparisons without losing idiographic meanings.

2.2. Data Collection

The empirical data were collected through nine qualitative interviews, with ten immigrants (one interview was with a couple) living in Norway. The interviews were conducted

by the first author between September 2017 and May 2018. The interviews lasted between 50 min and 1 h and 45 min. The interviews took place in a setting chosen by the participant (researcher’s office, participant’s homes, facilities of the Introduction programme). Three interviews were conducted in English, while six interviews were conducted in Norwegian. The participants were encouraged to speak freely about their experiences, generating spontaneous questions during conversations. All participants declined the offer to have an interpreter present. An audio-recorder was used during the interviews to ensure verbatim transcriptions.

Semi-structured interviews allowed the participants to share their experiences freely and elaborate on their lived experiences. The interview guide drew on questions about work experience and their current and future situation in order to explore the participants’ experiences on work and integration. The raw data were analysed as shown in Figure 1 in the analysis section. A broad spectrum of utterances such as feelings and non-verbal communications were incorporated in the analysis (teary eyes, hand gestures, tone of voice). To better remember statements, phrases, noteworthy incidents and expressions of feelings, reflective entries were noted in a research diary. The notes were included in the interpretation of the participants’ utterances.

Exploratory comments (descriptive, linguistic, conceptual)	Original transcript	Emergent themes	Superordinate themes
<p><i>Problem.</i> Islamic group or the government.</p> <p><i>Feel the freedom.</i> <i>Not my country.</i> Cannot engage in politics.</p>	<p><i>Hamza:</i> The problem is that half the Syrian people support the Islamic group, and the other half support the government. So, how can these people live together again?</p> <p><i>Interviewer:</i> Yeah, in peace?</p> <p><i>Hamza:</i> Many Syrians now live in Germany, in Norway. They feel - me also - I feel the freedom. I never talk about politics. Okay, I live in Norway, but it's not my country. For example, I cannot talk about which political parties I like, no. I can maybe just talk with my friend, but it's not my country. I cannot vote, yeah.</p>	<p>Entangled politics and religion divide the country</p> <p>Experiences of actual freedom</p>	<p>Immigrants’ experiences on belonging, freedom and equal chances</p> <p>Immigrants’ experiences on belonging, freedom and equal chances</p>

Figure 1. Example of analysis.

2.3. Research Ethics

The data retention was approved by the Norwegian Centre for Research Data (NSD), (reference # 55202). Careful, sensitive negotiation was required to protect participants from any consequences of participation and to reflect on uneven positions relating to language, gender, and context. To ensure voluntary and informed participation, the participants received thorough information about the study on several occasions. In addition, the participants received information on the possibility of withdrawing from the study (non did). Each participant signed the consent form. The participants were each allocated a pseudonym to ensure anonymity.

During the interviews, participants were at times overwhelmed by strong feelings such as sadness, anger, or despair as they referred to the trauma of their history and current experience. The interviewer (first author) was acutely aware of the sensitive nature of the data being collected and the importance of not overly traumatizing the participants. Drawing on her social work training, care was taken to respond respectfully and sensitively to participants’ disclosures.

2.4. Data Analysis: Interpretative Phenomenological Analysis

The data were analysed through the systematic step-by-step approach suggested by Smith et al. (2009) aiming to pull out explicit and hidden meanings through iteratively examining the data (Finlay 2011).

Step 1. Reading and re-reading the transcribed data ensured a deeper familiarity with the data, focusing on the participants' experiences on integration.

Step 2. Initial noting involved extensive annotation that resembled a free textual analysis. The research diary was revisited to incorporate the immediate remarks about feelings and non-verbal communications (teary eyes, hand gestures, tone of voice) in the analysis.

Step 3. Developing emergent themes meant organizing the large body of comments into clusters. This required focus both on details (looking for key-quotes/gems), and on the larger parts of the data (the overall theme(s) in the account). Comparing and contrasting emerging patterns and connections required a meticulous involvement with the transcript and the research diary to ensure inclusion of significant themes. When developing emerging themes, the original transcript merged with interpretations from the analyst.

Step 4. Searching for connections across emergent themes required focusing on the themes, aiming to discover interrelationships that was not uncovered in the previous step. Hidden or unnoticeable connections (appreciation as a possible drawback for integration) as well as the apparent ones (the importance of language) were noted. The different themes were listed and moved about on the computer, and a hard copy was printed out. This enabled stepping back to get an overview of all the themes. Clusters of themes connected, emerging as a persisting focus revealed connections. New lists were allocated to gather and re-evaluate the emergent themes. This process was repeated until the themes appeared explicit and covered the account's major results in a meaningful way.

Step 5. Moving to the next case meant repeating the process. The procedure covering the analytical steps was carried out for each interview, aiming to start afresh while at the same time acknowledging the undeniable preconceptions emerging.

Step 6. Looking for patterns across cases is the final step. To get an overview of the data, paper copies were laid out on the floor and marked with different colours for each participant. Gazing at the themes—alternating between the different accounts—unveiled interrelationships and connections as well as contradictions. Themes were cut out and moved around to ensure a thorough process, mirroring the alterations between part and whole. The process was repeated several times to ensure reliable chains of connections. The results from the analysis are the three following themes: (1) *Freedom as heaven: Superficial belonging, traumas, and lack of empathy*, (2) *Language as the key: Lack of arenas to learn language and social customs*, and (3) *Inevitable discrimination: Immigrants' lived experiences of categorization and discrimination*.

3. Results

Three themes emerged from the analysis process: (1) *Freedom as heaven: Superficial belonging, traumas, and lack of empathy*, (2) *Language as the key: Lack of arenas to learn language and social customs*, and (3) *Inevitable discrimination: Immigrants' lived experiences of categorization and discrimination*. These themes accentuate a variety of topics related to integration, including freedom, belonging, lacking empathy, language, social relationships, implicit rules, categorization and discrimination.

3.1. *Freedom as Heaven: Superficial Belonging, Traumas, and Lack of Empathy*

A strong sense of belonging, entangled with the worst experiences of their lives, complicated the participants' relationships with their motherland. The participants regarded being safe and receiving fair and respectful treatment fundamental in their decision to stay in Norway.

The participants experienced violations, torture, maltreatment, and threats from the authorities in their country of origin and suffered physically and emotionally because of it. Freedom as they found it in Norway was non-existent in their motherlands. The participants still missed customs and traditions from their motherland as well as friends and family. Returning to their motherland would mean giving up the freedom and equality that

they greatly appreciated and could leave them subjected to retaliation. Anwar explained why he would never return to live in Syria: “Norway is freedom! I came to heaven, and what I left behind was hell.”

The civic rules that included every individual and were followed by everyone, appeared surprising yet imperative for the participants’ perception of society. To them, this demonstrated equality and a just allocation of advantages which they did not recognize from before. Corruption, nepotism, and the unequal distribution of opportunities in their homelands derailed their chances to realize ambitions such as education. The participants seemed to value the lack of censorship as well as equally distributed opportunities in education and social mobility in their adopted country. Being able to rely on personal skills and abilities rather than status, money and power-relations appeared to open new possibilities for them.

The participants were surprised to learn that the authorities designed schemes to ease their transition into the labour market as well as provide them with financial support. They emphasized the governmental support system as paramount in their experience of feeling integrated and part of society. While experiencing this welcoming and greatly facilitated integration scheme, the participants described feeling confused and diminished when native Norwegians perceived them as a group of hungry, poor, and helpless refugees. Almaz described how uncomfortable she was with the label refugee:

I felt inferior to people. (. . .) I did not feel part of Norwegian society, but like a kind of bug that Norwegians had to take care of. I hated the word refugee. Then I realized, of course I’m a refugee to this country, but everyone is a refugee, I said to myself. (. . .) Refugee is just a word, it doesn’t describe me, or my situation.

The participants experienced that people they met in practice placements asked questions that they perceived as disrespectful (*Are your family starving? Do wild animals roam the streets outside your home?*). The participants seemed hesitant to challenge such perceptions. Mai said: “I felt like crying in front of them, and I wanted to tell them to stop. You don’t understand what we have lived through. I wanted to say that, but I didn’t dare.” To the participants this appeared as a deficiency in understanding and empathy for their circumstances. They felt devalued and minimized.

3.2. Language as the Key: Lack of Arenas to Learn Language and Social Customs

Speaking the language and understanding social customs was considered essential to achieving social inclusion. The participants found it difficult to make lasting relationships with Norwegians, and felt they had to justify their frequent gatherings with friends from their own country.

Several of the participants characterized language as the main key to integration. Language represented understanding, but also the ability to engage and interact with native Norwegians as well as other immigrants. Iman explained: “If I go to a room, I need to open the door, to do that I need a key. For me, language is that key”. The Norwegian language was described as a difficult language to learn, because of the limited practice opportunities afforded outside classroom walls and a lack of contact with native Norwegians. Despite recognizing language as the key to achieving integration, the participants considered the training provided by the government to be insufficient to prepare them for work and for a social life.

The participants were reliant on administrative programmes to form relationships with Norwegians and described the support system as crucial for participation and integration.

They struggled to understand how to establish stable relationships with Norwegians. Omar described; “If you greet a new neighbour, you approach him with a ‘hi’ and a ‘good afternoon’. Sometimes he sees you but doesn’t greet you back. That is strange. How can one build a social network from that?” The participants expressed that Norwegians, unlike themselves, seemed to need an appointment and a purpose to engage in social interaction. To the participants, their traditions of a close social life appeared to cause distrust amongst

native Norwegians. The participants felt as if they had to defend their right to socialize, justifying that social gatherings did not prevent them from working. Almaz said:

When I'm at home, I want to invite many people to my home, to share a meal. And they [Norwegians] see us gathering and say, 'Ah, refugees never work. They just stay at home and eat'. That seems to be the impression the Norwegians have of us.

The participants also noted that the learning and understanding of implicit and unwritten rules was demanding. They regarded interaction with natives as essential to understanding social customs and how to conduct themselves. Hamza explained: "We have to understand where we are living. And we have to understand that the rules are different here, and so is the social life." The participants who formed relationships with native Norwegians (families hired by the municipalities to provide support) considered the experience helpful. Almaz said; "I have a Norwegian family now, which helps me to be integrated (...)" She explained that they helped her to understand the language, implicit and unwritten rules as well as behaviour that seemed strange (like going outside in the pouring rain).

3.3. Inevitable Discrimination: Immigrants' Lived Experiences of Categorization and Discrimination

Several of the participants experienced unpleasant situations in Norway. In their own words, they consciously refused to acknowledge the significance and impact of such events. Nevertheless, the possibility of such occurrences evoked self-consciousness about their performance and conduct.

Offensive and disrespectful behaviour seemed to occur regularly. Iman experienced people passing by the unoccupied seat next to her on a full bus, Tarik experienced that a neighbour claimed that all Muslims were dangerous, while Omar met a woman scared to accept a helping hand from him—a bearded man with Arabic facial features. These experiences suggested bias or intolerance. The participants seemed to wrap abusive events in a tone of harmony, downplaying their significance. Most of the participants seemed reluctant to describe events that caused them sorrow or made them feel uncomfortable. It was as if they felt they were disloyal or ungrateful if they voiced concern and raised awareness about the possibility of prejudice/discrimination.

However, overhearing remarks from someone who disliked their presence because of their status as an immigrant or their appearance inflicted emotional pain. Tarik said:

I have sat on the bus listening to people, Norwegians, saying that they don't like, or can't stand to see immigrants here in their motherland. Most people would, however, say that you are welcome, you must live your life and be safe.

Though they felt uncomfortable, angry, or provoked, the participants underlined that unpleasant encounters were rare, and most people were pleasant and welcoming. The participants justified transgressions against themselves as minor incidents of little importance. They consciously directed their focus to occurrences they perceived as uplifting and filled with joy to help them minimize negative encounters. Nevertheless, some events seemed to rattle the participants. Tarik described an encounter with a Norwegian man:

He asked why we came to his motherland. He said 'You must go back. We don't like Muslims here'. I didn't understand what he said, but my friend understood everything, and he answered. (...) 'I can't live there, why do you say these things? We are humans!' He [the Norwegian man] said 'No, I don't like Muslims'.

Prejudice caused some stress but mostly fatigue for the participants. They experienced embodied reactions of sadness. These reactions prompted a need to protect themselves. Iman said: "I have to let it go, because I don't want to have more stress, I will be sick. So, I say, it's okay, it's okay." The participants seemed to spend a fair amount of energy making sense of what happened to them and attempting to reduce the impact it had on their lives. It appeared as if they accepted discrimination as an inevitable part of being an immigrant.

The participants tended to withhold their reactions, believing anger and sadness would weigh them down. The participants' previous experiences seemed to strengthen their inclination to focus on the positives and handle difficult events with awareness, respect, and concern. Nebez explained: "I cut an old man's hair. He said, 'Your Norwegian is really good.' When someone supports you like that you want to keep going." Positive encounters seemed to have a stronger bearing on how the participants felt and how they made sense of interactions with hostile individuals.

4. Discussion

The aim of this study is to gain insight into how immigrants experience integration while in the process of gaining access to the labour market. The focus on the immigrants' own voices and subjectively lived experiences ensures a contemporary relevance concerned with diversity and inclusiveness/integration. This study contributes to the growing literature that recognises the experiences of immigrants and challenges they face, during the process of getting work (Sigad et al. 2018; Täubig 2019). The discussion summarizes key results and considers implications for social work practice and professional values.

4.1. Contribution of the Study

The results suggest that the participants embraced and accepted the close association between integration and work, as they regularly stated that work was important for their integration. Their difficulties in securing a job caused them to experience a sense of social exclusion. Consequently, their psychological fulfilment, as well as their ability to take part in society and realize their ambitions was limited by their lacking inclusion and participation. Further, our results show that the participants' search for work became a struggle for integration. This is in line with the studies of Algan et al. (2010), Bevelander and Irastorza (2014) and Bratsberg et al. (2016), who all found that immigrants struggle to transfer successfully into the labour market. Our results show that the emphasis on integration through work seemed to intensify the struggle to gain employment. This is also found in Sigad et al.'s (2018) study that concluded that work was considered important for integration by immigrants. The findings in Täubig's (2019) study suggested that participation in the workforce was impeded by barriers. For the participants in our study, having a job was key to realizing other aspects concerned with integration such as housing, health and social links, which also appeared important to them. The close association between work and integration heightened the importance of work as a prerequisite for integration in the participants' minds. In their minds, the inability to secure a job implied a failing, and ultimately impeded integration. Several scholars challenge the narrow measurement of successful integration as limited to gainful employment (Craig 2015; Halvorsen 2012; Kildal 2012; Oliver and Gidley 2015). Nevertheless, the close association between integration and work gives work a prominent role in integration. The immigrants' acceptance of the prevailing idea of integration through work suggests that they have become spectators. We would argue that lacking acknowledgment of their views and experiences have forced the immigrants into a spectator position.

The participants in our study appreciated the freedom and equal chances they perceived as embedded in Norwegian society. However, they lacked the experience and knowledge to benefit fully from the opportunities. The results suggests that the participants' integration was restricted and impeded by their lack of Norwegian cultural knowledge which, in turn, hindered their capabilities to participate in integration activities. Especially, because they described that they lacked knowledge on Norwegian social customs, language, implicit and unwritten rules. Dialogue should facilitate and promote understanding of immigrants' existing knowledge so that measures can support their individual needs and efforts. Our results show that the participants experienced integration differently. Lack of individualised interventions, and disregard for individual resources and characteristics, could thus pose a threat to integration. Immigrants must strive towards integration, utilizing individual resources and characteristics. Still, governmental schemes

must prevent the responsibility for integration to be totally individualized. In our view, adjusting integration schemes to individual needs would benefit both individuals and society. According to Harder et al. (2018), capability and knowledge are equally important dimensions in integration. Suggestions of a discrepancy between short-term and long-term results have been raised by scholars (Bratsberg et al. 2016). This knowledge of immigrants' difficulties in transferring to and maintaining a place in the workforce should lead social work professions to give more support for immigrant rights and their equal and just treatment (Danso 2009). Furthermore, insist that social work's unique contribution is recognized and capitalized on.

Our results revealed that participants appeared to link unpleasant encounters and transgressions with past experiences. They grew accustomed to and accepted intolerance as an inevitable part of being an immigrant. Intolerance violates the ethical principles embedded in social work. Social work's focus on non-discriminatory practices suggests a need to critically re-evaluate immigrants' position in general society drawing on the participant-spectator distinction suggested by Skjervheim (2002). The participants' acceptance of violations raised the concern whether integration—to the participants—relied on their ability to accept transgressions and present themselves as deserving immigrants (Børhaug 1999; Danso 2009; Valtonen 2001; Weinberg and Banks 2019). Ethics as a starting point for deliberations on integration could raise the focus on moral responsibility (Børhaug 1999). Furthermore, it would nuance the debate and create an opportunity for the incorporation and acknowledgement of immigrants' voices. Moreover, this would make room for a more substantial influence from social work practice and knowledge (Danso 2009; Valtonen 2001; Viola et al. 2018; Weinberg and Banks 2019). It appeared that the participants' inclusion was dependent on their ability to condone discriminatory practices. Børhaug (1999) and Weinberg and Banks (2019) suggested a need to focus on the ethics and moral responsibility embedded in the practice of social work and called for a focus on anti-oppressive practices to promote structural change, and advocate for equality (Danso 2009). Such practices should start by acknowledging the importance of equality through dialogue and should perceive immigrants as equal partners.

The results suggested that the participants experienced social exclusion and felt it prevented them from becoming full members of society. Levitas (2005) problematized the term social exclusion stating that it discloses problematic issues associated with inequalities and marginalization rather than illuminating them. Discourses on integration traditionally formed on the axis of binary language, as stated by Grzymala-Kazłowska and Phillimore (2018), maintaining the traditional dividing-lines and ways inequalities are perceived. Levitas (2005) stated that thinking along minority–majority lines covered up differences. However, being part of majority or minority did not necessarily uncover structural disadvantages imperative to social inclusion (Levitas 2005). Diversity and super-diversity acknowledge the complexity and multifaceted nature of immigration (Boccagni 2015; Grzymala-Kazłowska and Phillimore 2018; Vertovec 2007). According to Boccagni (2015), social work is a well-suited field for evaluating the conceptual transition from diversity towards superdiversity. Although social work is excellently equipped to meet such requirements, the challenge lies in transferring honorary wording into practice (Boccagni 2015). A dialogue focused on honouring social work's ethical principles such as human dignity, right to autonomy and solidarity requires an acknowledgment of immigrants as equal partners.

The participants perceived establishing lasting relationships with native Norwegians as a superior opportunity that would enable integration. However, the participants found it difficult to establish such relationships. By the same token, insufficient opportunities to socialize with native Norwegians made implicit social customs hard to understand and language practice fragmented. Enhanced language skills would, as they perceived it, facilitate participation in general society. The participants who experienced close relationships with Norwegian families regarded it as important and helpful in their integration. When understood as a two-way process, integration suggested reciprocal interactions, including

people already living in Norway as well as those who moved there (Ministry of Children, Equality and Social Inclusion 2013). However, governmental expectations, with no steps taken to ensure effort from immigrants and natives, simply remained expectations. The reciprocity relied on individuals, organizations, or municipalities. Positive experiences supported the participants' yearning for informal contact. We suggest that there is potential to include native Norwegians in the integration of immigrants, which could stimulate integration for immigrants as well as securing knowledge and familiarity, widening the concept of integration. Integration of immigrants is an important topic for social work practice (Bø 2014; Boccagni 2015; Rine 2018; Valtomen 2001, 2015; Viola et al. 2018). Social works professional commitment to social change suggest that social work should pilot and govern such initiatives, fusing governmental and private engagement to improve immigrants' integration in Norway.

4.2. Implications for Social Work Practice

Social work is a practice-oriented profession dedicated to preventing social problems, solving or reducing the impact of social problems, or improving life opportunities (Eide and Skorstad 2013). Based on the results we argue that it is necessary to adopt more effective measures in social work aiming to support immigrants' own efforts for integration. To counteract individualized responsibility for integration, social work must continue to address and challenge structural issues and social inequalities, as suggested by AOP (Danso 2009; Dominelli 2017; Thompson 2016). Furthermore, it is substantial to adopt a broader view for what integration entails. Integration through work is the preferred trajectory in Norway. The knowledge on immigrants' difficulties in maintaining stable employment should widen the concept, realizing that integration can be achieved through a stronger emphasis on language, relationships with Norwegians and measures designed to promote social change and redistribution of welfare to even out living conditions.

AOP is advocated by scholars such as Dominelli (2017), Thompson (2016), Danso (2009) and more. According to de Montigny (2011) the focus on AOP in social work education and practice narrows social workers' ability to discover the complex causes of human suffering. When social workers generally consider oppression the reason for difficulties, misery or anguish, the risk for overlooking other sources for suffering is imminent (de Montigny 2011). de Montigny (2011) suggests that focus on oppression, power and privilege forms a seal that prevent social workers from discovering and challenging causes other than oppression, power and privilege. We would argue that AOP's focus on social inequalities and structural injustice paired with interpretation of subjective lived experiences is an example of a discovering attitude. Thus, our results indicate that a discovering attitude, focused on exploring, is achievable within a framework of AOP.

Social work's professional values suggest a stronger focus on the experience's immigrants have gained. Recognition of these unique experiences represents an opportunity to adapt and develop more suitable integration schemes. As participants suggest, informal contact can play a decisive role in learning language, as well as the unwritten and implicit rules of society. Informal contact is a chance to support immigrants' independence and promote integration. It could support their opportunities to form new relationships and their ability to exploit the opportunities in Norwegian society. Furthermore, this would start to fuse different communities together through interplay.

Social work is first and foremost about social change and should focus on immigrants' need for support to achieve integration. The results of this study show a need for custom-made support that builds on individual needs and resources as well as addresses the barriers to integration. Following Buber (1958), our findings suggest that a collaborative approach which respects the personhood, capability and autonomy of the immigrant, rather than a controlling one based on power differential, is called for. To counteract the pernicious aspects of social control, social work needs to uphold ethical principles and promote non-discriminatory practices, advocating solidarity with immigrants.

This study has shown that learning the host language was crucial for the participants to be integrated. Language involves language proficiency but also the ability to understand general society. The participants described the skills they gained in the introduction programme as insufficient in terms of developing language proficiency. They expressed a desire to enhance their skills by practising and thereby refining their abilities. We would argue that social work should promote and facilitate such opportunities by advocating additional language-training.

Social work's person-in-environment approach suggests that immigrants' experiences can generate important knowledge for practice, values, and education. Social work recognizes the importance of experiences. It is thus important to acknowledge everyone as an independent voice in the multivoiced reality (Bakhtin 1984), while facilitating dialogue as suggested by Skjervheim (2002).

4.3. Limitations

Qualitative analysis draws heavily on the researcher's ability to be critically aware of built-in assumptions as well as differences in language and culture. We believe sensitivity to context and impact/importance has been demonstrated by engaging with this topical issue related to diversity and inclusion. Transparency and rigour have been demonstrated by providing evidence in the analysis with extensive quotations. Overall, we believe that the study adopted a suitably rich idiographic approach, and the 'double hermeneutic' process enabled a reflective focus on the participants' subjective lived experience. That said, the results remain emergent, partial, and tentative.

A purposefully sampled group of people with lived experiences of integration and work shared their experiences. This study aims to provide some understanding of integration experienced by immigrants in the process of gaining work. As this study draws on the participants' subjective accounts, it is challenging to replicate. Nevertheless, it would be an important task to carry out similar research to verify and nuance the results.

The interviews were carried out and transcribed by the first author. As the participants' accounts were the focus of attention, they chose which language the interviews were conducted in. The limitations of language proficiency were, in part, counteracted by attending carefully to non-verbal language such as body-language, gestures and tone of voice. Equally important, the analysis ensured that the participants' embodied emotional responses were included in the interpretations.

Each participant was offered an interpreter but chose to reject this opportunity. The opportunity to speak in one's native language would probably ensure more precise and raw expression of thoughts/feelings. However, the presence of an interpreter might have restricted the participants' free speech and would have involved another layer of interpretation where unintended meanings creep in.

Given the lack of information available concerning immigrants' experiences related to work and integration, this study—despite its limitations—addresses the gap and provides important knowledge for professional practice and to inform policy creation. Perhaps its most important contribution is the inclusion of the immigrants' own voices. Such an honouring of their expressed experience is desperately needed in any ongoing debate on integration.

This study has a relatively small sample, and—in line with its qualitative epistemology—is not generalizable. A small study can, however, be transferable and relevant outside its locality. Evidence from Norway can provide insights relevant to similar contexts in other countries. Furthermore, this would suggest a solid base for designing research in other contexts and for designing quantitative research to assess the range and generalisability of the findings. Further research should go deeper into individuals' different experiences. A profound and more committed phenomenological approach using fewer participants or research with a larger sample applying methods such as grounded theory, mixed methods and survey methods could begin the process of recognising different types of immigrant experiences, contexts and needs. Attention needs to be paid to different organizational

and occupational settings, as well as health issues in future research regarding immigrants, work and integration.

Author Contributions: The first author, R.I. had the primary responsibility for writing the drafts, conducting the analysis and submitting the manuscript. Together with the second author and the third author, the first author discussed and revised the data analysis. The second author L.L. and the third author O.N. contributed to all the drafts. The fourth author L.E. contributed to the manuscript at a later stage. All authors have read and agreed to the published version of the manuscript.

Funding: This research received no external funding.

Institutional Review Board Statement: The study was conducted according to the guidelines of the Declaration of Helsinki and approved by the Norwegian Centre for Research Data (reference number # 55202).

Informed Consent Statement: Informed consent was obtained from all subjects involved in the study.

Data Availability Statement: The data presented in this study are available on request from the corresponding author. The data are not publicly available due to their sensitivity.

Conflicts of Interest: The authors declare no conflict of interest.

References

- Algan, Yann, Christian Dustmann, Albrecht Glitz, and Alan Manning. 2010. The Economic Situation of First and Second-Generation Immigrants in France, Germany and the United Kingdom. *The Economic Journal* 120: F4–F30. [\[CrossRef\]](#)
- Bakhtin, Mikhail. 1984. *Problems of Dostoevsky's Poetics*. Minneapolis: University of Minnesota Press.
- Banks, Sarah. 2012. *Ethics and Values in Social Work*, 4th ed. New York: Palgrave Macmillan.
- Bevelander, Pieter, and Nahikari Irastorza. 2014. *Catching Up: The Labor Market Integration of New Immigrants in Sweden*. Washington, DC: Migration Policy Institute and International Labour Office.
- Bø, Bente Puntervold. 2014. Social work in a multicultural society: New challenges and needs for competence. *International Social Work* 562–74. [\[CrossRef\]](#)
- Boccagni, Paolo. 2015. (Super)diversity and the migration–social work nexus: A new lens on the field of access and inclusion? *Ethnic and Racial Studies* 38: 608–20. [\[CrossRef\]](#)
- Børhaug, Frédérique. 1999. Hvilke etiske prinsipper bør integrering av innvandrere bygge på?: En teoretisk drøfting med utgangspunkt i Emmanuel Lévinas' tenkning. *Utbildning & Demokrati* 8: 8–11.
- Bratsberg, Bernt, Oddbjørn Raaum, and Knut Røed. 2016. Flyktninger på det norske arbeidsmarkedet. *Søkelys på arbeidslivet* 32: 185–207. [\[CrossRef\]](#)
- Buber, Martin. 1958. *I and Thou*. New York: Charles Scribner's Sons.
- Craig, Gary. 2015. *Migration and Integration: A Local and Experiential Perspective*. Iris Working Paper Series: 7/2014. Birmingham: Institute for Research into Superdiversity.
- Danso, Ransford. 2009. Emancipating and Empowering De-Valued Skilled Immigrants: What Hope Does Anti-Oppressive Social Work Practice Offer? *The British Journal of Social Work* 39: 539–55. [\[CrossRef\]](#)
- de Montigny, Gerald. 2011. Beyond Anti-Oppressive Practice: Investigating Reflexive Social Relations. *Journal of Progressive Human Services* 22: 8–30. [\[CrossRef\]](#)
- Djuve, Anne Britt, and Hanne Cecilie Kavli. 2019. Refugee integration policy the Norwegian way—Why good ideas fail and bad ideas prevail. *Transfer: European Review of Labour and Research* 25: 25–42. [\[CrossRef\]](#)
- Dominelli, Lena. 2017. *Anti-Racist Social Work*, 4th ed. London: Red Globe Press.
- Eide, Solveig Botnen, and Berit Skorstad. 2013. *Ettikk—Til Refleksjon og Handling i Sosialt Arbeid*. Oslo: Gyldendal Akademisk.
- Fangen, Katrine. 2010. Social exclusion and inclusion of young immigrants: Presentation of an analytical framework. *Young* 18: 133–56. [\[CrossRef\]](#)
- Finlay, Linda. 2002. "Outing" the Researcher: The Provenance, Process, and Practice of Reflexivity. *Qualitative Health Research* 12: 531–45. [\[CrossRef\]](#)
- Finlay, Linda. 2011. *Phenomenology for Therapists: Researching the Lived World*. Chichester: Wiley-Blackwell.
- Gracia, Pablo, Lucía Vázquez-Quesada, and Herman G. Van de Werfhorst. 2016. Ethnic penalties? The role of human capital and social origins in labour market outcomes of second-generation Moroccans and Turks in the Netherlands. *Journal of Ethnic and Migration Studies* 42: 69–87. [\[CrossRef\]](#)
- Grzymala-Kazłowska, Aleksandra, and Jenny Phillimore. 2018. Introduction: Rethinking integration. New perspectives on adaptation and settlement in the era of super-diversity. *Journal of Ethnic and Migration Studies* 44: 179–96. [\[CrossRef\]](#)
- Halvorsen, Nut. 2012. Lønnsarbeidet—Vår tids sekulære religion. In *Arbeidslinja. Arbeidsmotivasjonen og Velferdsstaten*. Edited by Stjerne Steinar and Øverbye Einar. Oslo: Universitetsforlaget, pp. 188–98.

- Handulle, Ayan, and Anders Vassenden. 2020. 'The art of kindergarten drop off': How young Norwegian-Somali parents perform ethnicity to avoid reports to Child Welfare Services. *European Journal of Social Work* 1–12. [CrossRef]
- Harder, Niklas, Lucila Figueroa, Rachel M. Gillum, Dominik Hangartner, David D. Laitin, and Jens Hainmueller. 2018. Multi-dimensional measure of immigrant integration. *Proceedings of the National Academy of Sciences of the United States of America*. [CrossRef]
- Healy, Lynne M. 2004. Strengthening the Link. *Journal of Immigrant & Refugee Services* 2: 49–67. [CrossRef]
- Heidegger, Martin, and Dennis J. Schmidt. 2010. *Being and Time: A Revised Edition of the Stambaugh Translation*. New York: State University of New York Press.
- International Organization for Migration. 2018. *World Migration Report 2018*. Geneva: International Organization for Migration.
- Johansen, Kristina, and Ingunn Studsrød. 2019. "Help goes around in a circle": Young unaccompanied refugees' engagement in interpersonal relationships and its significance for resilience. *International Journal of Migration, Health and Social Care* 13: 249–61. [CrossRef]
- Kildal, Nanna. 2012. Fra arbeidsetos til insentiver og velferdskontrakter. In *Arbeidslinja. Arbeidsmotivasjonen Og Velferdsstaten*. Edited by Sjøernø Steinar and Øverbye Einar. Oslo: Universitetsforlaget, pp. 177–87.
- Ladhani, Sheliza, and Kathleen C. Sitter. 2020. The Revival of Anti-Racism. *Critical Social Work* 21: 55–65. [CrossRef]
- Levitas, Ruth. 2005. *The Inclusive Society?: Social Exclusion and New Labour*, 2nd ed. Basingstoke: Palgrave Macmillan.
- Lewis, Hannah, Peter Dwyer, Stuart Hodgkinson, and Louise Waite. 2014. Hyper-precarious lives: Migrants, work and forced labour in the Global North. *Progress in Human Geography* 580–600. [CrossRef]
- Liu, Xiaomin, Steven J. Bowe, Allison Milner, Lin Li, Lay San Too, and Anthony D. LaMontagne. 2019. Job Insecurity: A Comparative Analysis between Migrant and Native Workers in Australia. *International Journal of Environmental Research and Public Health* 16: 4159. [CrossRef]
- Linares-Insa, Lucía I., Manuel Roldán-Pardo, Pilar González-Navarro, and María Desamparados Benedito-Monleón. 2020. Well-Being without Employment? Promoting the Employability of Refugees. *International Journal of Environmental Research and Public Health* 17: 7775. [CrossRef]
- Marbach, Moritz, Jens Hainmueller, and Dominik Hangartner. 2018. The long-term impact of employment bans on the economic integration of refugees. *Sciences Advances* 4. [CrossRef]
- Middboen, Arnfinn H. 2015. Ethnic Penalties in Western Labour Markets: Contributions, Explanations, Critiques. *Nordic Journal of Migration Research* 5: 185–93. [CrossRef]
- Ministry of Children, Equality and Social Inclusion. 2013. *En Helhetlig Integreringspolitikk: Mangfold og Fellesskap (Meld. St. 6 (2012–2013))*. Oslo: Departementet.
- Ministry of Justice and Public Security. 2016a. *From Reception Centre to the Labour Market—An Effective Integration Policy (Meld. St. 30 (2015–2016))*. Oslo: Departementet.
- Ministry of Justice and Public Security. 2016b. Rundskriv til lov om Introduksjonsordning og Norskopplæring for Nyankomne Innvandrere (Introduksjonsloven) (Rundskriv G-01/2016). Available online: <https://www.regjeringen.no/contentassets/4b44b3ea29554b4aa1e9169829b75b78/g-01-2016.pdf> (accessed on 30 October 2020).
- OECD. 2017. *Making Integration Work: Family Migrants*. Paris: OECD Publishing.
- OECD/PU. 2018. *Settling in 2018: Indicators of Immigrant Integration*. Paris: OECD Publishing/Brussels. [CrossRef]
- Oliver, Caroline, and Ben Gidley. 2015. Integration of Migrants in Europe. Available online: <https://www.compas.ox.ac.uk/wp-content/uploads/OSIFE15-Report.pdf> (accessed on 2 November 2020).
- Ott, Eleanor. 2013. *The Labour Market Integration of Resettled Refugees*. Geneva: United Nations High Commissioner for Refugees.
- Patton, Michael Quinn. 2015. *Qualitative Research & Evaluation Methods: Integrating Theory and Practice*, 4th ed. Thousand Oaks: SAGE Publications, Inc.
- Payne, Malcolm. 2006. *Teorier i Sosialt Arbejde*. København: Hans Reitzels forlag.
- Rafferty, Anthony. 2012. Ethnic penalties in graduate level over-education, unemployment and wages: Evidence from Britain. *Work, Employment and Society* 987–1066. [CrossRef]
- Rine, Christine M. 2018. The Role of Social Workers in Immigrant and Refugee Welfare. *Health & Social Work* 43: 209–12. [CrossRef]
- Shier, Michael L., Sandra Engstrom, and John R. Graham. 2011. International Migration and Social Work: A Review of the Literature. *Journal of Immigrant & Refugee Studies* 9: 38–56. [CrossRef]
- Sigad, Laura I., Zvi Eisikovits, Roni Strier, and Eli Buchbinder. 2018. The meaning of work among immigrants living in poverty in Israel: Replanting roots of belonging. *International Journal of Social Welfare* 27: 197–206. [CrossRef]
- Skjervheim, Hans, ed. 2002. *Deltakar og tilskodar*. In *Mennesket*. Oslo: Universitetsforlaget, pp. 20–35.
- Smith, Jonathan A., Flowers Paul, and Larkin Michael. 2009. *Interpretative Phenomenological Analysis. Theory, Method and Research*. London: Sage Publications Ltd.
- Statistics Norway. 2019a. Innvandrere og Norskfødte Med Innvandrerforeldre. Available online: <https://www.ssb.no/befolkning/statistikker/innvbcf/aar/2019-03-05> (accessed on 28 February 2020).
- Statistics Norway. 2019b. Slik Definerer SSB Innvandrere. Available online: <https://www.ssb.no/befolkning/artikler-og-publikasjoner/slik-definerer-ssb-innvandrere> (accessed on 21 December 2020).
- Statistics Norway. 2019c. Sysselsetting Blant Innvandrere. Available online: <https://www.ssb.no/arbeid-og-lonn/statistikker/innvregsys/aar/2019-03-05> (accessed on 21 February 2020).

Artiklar

- Täubig, Vicki. 2019. Work as real life in the context of organised disintegration—A perspective on the everyday life of refugees. *Identities* 26: 339–55. [CrossRef]
- Tembo, Memory Jayne, Ingunn Studsrød, and Susan Young. 2020. Governing the family: Immigrant parents' perceptions of the controlling power of the Norwegian welfare system. *European Journal of Social Work*, 1–12. [CrossRef]
- Terum, Lars Inge, Tufte Per Arne, and Jessen Jorunn Theresia. 2012. Arbeidslinja og sosialarbeiderne. In *Arbeidslinja: Arbeidsmotivasjonen og Velferdsstaten*. Edited by Stjerne Steinar and Øverbye Einar. Oslo: Universitetsforlaget, pp. 79–95.
- The European Commission. 2016. *Action Plan on the Integration of Third Country Nationals*. Available online: https://ec.europa.eu/home-affairs/sites/homeaffairs/files/what-we-do/policies/european-agenda-migration/proposal-implementation-package/docs/20160607/communication_action_plan_integration_third-country_nationals_en.pdf (accessed on 30 October 2020).
- Thompson, Neil. 2016. *Anti-Discriminatory Practice: Equality, Diversity and Social Justice*, 6th ed. London: Red Globe Press.
- United Nations. 2017. *Making Migration Work for All; Report of the Secretary-General*. Available online: https://refugeemigrants.un.org/sites/default/files/sg_report_en.pdf (accessed on 29 October 2020).
- Valtonen, Kathleen. 2001. Immigrant integration in the welfare state: Social work's growing arena. *European Journal of Social Work* 4: 247–62. [CrossRef]
- Valtonen, Ms Kathleen. 2015. *Social Work and Integration in Immigrant Communities: Framing the Field*. Surrey: Ashgate.
- Vertovec, Steven. 2007. Super-diversity and its implications. *Ethnic and Racial Studies* 30: 1024–54. [CrossRef]
- Viola, Erica, Elena Biondo, and Cristina O. Mosso. 2018. The Role of Social Worker in Promoting Immigrants' Integration. *Social Work in Public Health* 33: 483–96. [CrossRef] [PubMed]
- Weinberg, Merlinda, and Sarah Banks. 2019. Practising Ethically in Unethical Times: Everyday Resistance in Social Work. *Ethics and Social Welfare* 13: 361–76. [CrossRef]

10 Vedlegg

- Vedlegg 1** Godkjenning av NSD: Tilbakemelding på melding om behandling av personopplysninger
- Vedlegg 2** Forespørsel om datainnsamling i forbindelse med doktorgradsstudie (versjon 1 og 2).
- Vedlegg 3** Informasjon til potensiell intervjuperson (versjon 1 og 2)
- Vedlegg 4** Invitasjon til deltakelse i forskningsprosjektet *Dialog, mening og forståelseshorisont. En studie av innvandreres møte med NAV* (versjon 1 og 2)
- Vedlegg 5** Samtykke til at NAV kan videreformidle mitt navn og min kontaktinformasjon til stipendiat Reidun Ims
- Vedlegg 6** Intervjuguide

***Vedlegg 1:
Godkjenning av NSD: Tilbakemelding på melding
om behandling av personopplysninger***

Vedlegg

Reidun Ims
Kjell Arholms hus
4036 STAVANGER

Vår dato: 01.09.2017

Vår ref: 55202 / 3 / HIT

Deres dato:

Deres ref:

Tilbakemelding på melding om behandling av personopplysninger

Vi viser til melding om behandling av personopplysninger, mottatt 28.07.2017.
Meldingen gjelder prosjektet:

55202	<i>Dialog, mening og forståelseshorisont. En studie av innvandreres møte med NAV</i>
Behandlingsansvarlig	Universitetet i Stavanger, ved institusjonens øverste leder
Daglig ansvarlig	Reidun Ims

Personvernombudet har vurdert prosjektet, og finner at behandlingen av personopplysninger vil være regulert av § 7-27 i personopplysningsforskriften. Personvernombudet tilrår at prosjektet gjennomføres.

Personvernombudets tilråding forutsetter at prosjektet gjennomføres i tråd med opplysningene gitt i meldeskjemaet, korrespondanse med ombudet, ombudets kommentarer samt personopplysningsloven og helseregisterloven med forskrifter. Behandlingen av personopplysninger kan settes i gang.

Det gjøres oppmerksom på at det skal gis ny melding dersom behandlingen endres i forhold til de opplysninger som ligger til grunn for personvernombudets vurdering. Endringsmeldinger gis via et eget skjema. Det skal også gis melding etter tre år dersom prosjektet fortsatt pågår. Meldinger skal skje skriftlig til ombudet.

Personvernombudet har lagt ut opplysninger om prosjektet i en offentlig database.

Personvernombudet vil ved prosjektets avslutning, 30.04.2021, rette en henvendelse angående status for behandlingen av personopplysninger.

Dersom noe er uklart ta gjerne kontakt over telefon.

Vennlig hilsen

Dokumentet er elektronisk produsert og godkjent ved NSDs rutiner for elektronisk godkjenning.

NSD – Norsk senter for forskningsdata AS Harald Hårfages gate 29 Tel: +47-55 58 21 17 nsd@nsd.no Org.nr. 985 321 884
NSD – Norwegian Centre for Research Data NO-5007 Bergen, NORWAY Faks: +47-55 58 96 50 www.nsd.no

Vedlegg

Marianne Høgetveit Myhren

Hildur Thorarensen

Kontaktperson: Hildur Thorarensen tlf: 55 58 26 54 / hildur.thorarensen@nsd.no
Vedlegg: Prosjektvurdering

Personvernombudet for forskning

Prosjektvurdering - Kommentar

Prosjektnr: 55202

FORMÅL

Doktorgradsprosjektet er en fenomenologisk studie av innvandreres levde erfaring knyttet til integrering og arbeid i dialogen med NAV.

Problemstilling: Hvordan opplever innvandrere forholdet mellom integrering og arbeid i møtet med NAV?

Forskningsspørsmål:

- 1) Hvordan opplever innvandrere arbeidets betydning for egen situasjon, og hvordan oppfatter de arbeidets verdi i ny kontekst?
- 2) Hvordan opplever innvandrere fenomenet integrering, og hvilke subjektive erfaringer har de gjort seg i prosessen med NAV knyttet til arbeid og integrering?
- 3) Hvordan er dialogisme et relevant teoretisk rammeverk for integrasjonsforskning?

INFORMASJON OG SAMTYKKE

Utvalget informeres skriftlig og muntlig om prosjektet og samtykker til deltakelse. Informasjonsskrivet er godt utformet.

DATASIKKERHET

Det behandles sensitive personopplysninger om etnisk bakgrunn eller politisk/filosofisk/religiøs oppfatning.

Personvernombudet legger til grunn at forsker etterfølger Universitetet i Stavanger sine interne rutiner for datasikkerhet.

Ved bruk av tolk: Vi minner om at det kan være få personer, eller tette miljøer, innenfor en minoritetsgruppe som snakker ett språk, slik at informanten kan ha kjennskap til tolken, og omvendt. Informantene bør godkjenne tolken, før tolken får kjennskap til informantens identitet. Videre bør tolken signere taushetserklæring.

PROSJEKTSLUTT OG ANONYMISERING

Forventet prosjektslutt er 30.04.2021. Ifølge prosjektmeldingen skal innsamlede opplysninger da anonymiseres. Anonymisering innebærer å bearbeide datamaterialet slik at ingen enkeltpersoner kan gjenkjennes. Det gjøres ved å:

- slette direkte personopplysninger (som navn/koblingsnøkkel)
- slette/omskrive indirekte personopplysninger (identifiserende sammenstilling av bakgrunnsopplysninger som f.eks. bosted/arbeidssted, alder og kjønn)
- slette digitale lydopptak

***Vedlegg 2:
Forespørsel om datainnsamling i forbindelse med
doktorgradsstudie***

Vedlegg

Forskningsprosjektet Dialog, mening og forståelseshorisont. En studie av innvandreres møte med NAV.

Universitetet
i Stavanger

Forespørsel om datainnsamling i forbindelse med doktorgradsstudie.

Jeg ber herved om tillatelse til å rekruttere intervjupersoner til min doktorgradsstudie ved hjelp av veiledere i deres organisasjon.

Jeg er ansatt som stipendiat ved UiS, Institutt for sosialfag, og er tatt opp på program for Samfunnsvitenskap, studium i sosiologi, sosialt arbeid og kultur og samfunn – med spesialisering i sosialt arbeid. Mine veiledere er førsteamanuensis Mikhail Gradovski (hovedveileder) og førsteamanuensis Elisabeth Enoksen (biveileder), som begge er ansatt på UiS, Institutt for sosialfag.

Jeg ber om tilgang til å rekruttere innvandrere med fluktbakgrunn [*Innvandrere med fluktbakgrunn omfatter overføringsflyktninger og alle som har søkt asyl i Norge, og har fått opphold, uavhengig av hvilket oppholdsgrunnlag som er gitt, samt familiegjensforenet med disse (St.meld. 30 (2015-16), 2016, s 8)*] gjennom lokale NAV-kontor, ved at det rettes forespørsler til aktuelle intervjupersoner fra veileder, og at aktuelle navn formidles til meg i etterkant.

Informasjon om mitt doktorgradsprosjekt.

Målet med forskningsprosjektet er økt innsikt i innvandreres egne erfaringer. Dette vil gi et viktig bidrag til kunnskapsutvikling på feltet, og kan igjen bidra til å identifisere forhold som kan fremme og hemme integrering.

Data-innsamlingen skal foregå gjennom individuelle intervju.

Foreløpig tidspunkt for ferdigstilling av prosjektet er høsten 2020.

Taushetsplikt og konfidensialitet

Som forsker er jeg underlagt taushetsplikt, jfr. Forvaltningsloven § 13, og den informasjon som jeg får tilgang på via studien vil bli behandlet konfidensielt. Informasjonen vil kun bli

Vedlegg

benyttet til å belyse de forhold som angår studien. Jeg vil benytte båndopptaker i intervjuene, og materialet vil senere bli transkribert. Alle opptak og øvrig materiale oppbevares utilgjengelig for uvedkommende og destrueres etter gjennomført disputas.

Frivillig deltakelse og samtykke

Deltakelse i prosjektet er frivillig, og intervjupersonene kan når som helst trekke seg fra studien uten å oppgi noen grunn for det. Dersom noen intervjupersoner trekker seg fra studien, kan de kreve at materiale som allerede er samlet inn destrueres. Dersom opplysningene allerede inngår i et vitenskapelig arbeid, som en publisert artikkel, kan materialet ikke kreves slettet.

Kvalitetssikring

Personvernombudet for forskning ved Norsk samfunnsvitenskapelig datatjeneste har vurdert og godkjent prosjektet.

Eventuelle spørsmål vedrørende prosjektet rettes til Reidun Ims, tlf. 51 83 27 53, mobil: 93 25 22 99. E-post: reidun.ims@uis.no.

Universitetet
i Stavanger

Forskningsprosjektet Dialog, mening og forståelseshorisont. En studie av innvandreres møte med det norske arbeidslivet

Forespørsel om datainnsamling i forbindelse med doktorgradsstudie.

Jeg ber herved om tillatelse til å rekruttere intervjupersoner til min doktorgradsstudie ved hjelp av lærere og ressurspersoner ved deres skole.

Jeg er ansatt som stipendiat ved UiS, Institutt for sosialfag, og er tatt opp på program for Samfunnsvitenskap, studium i sosiologi, sosialt arbeid og kultur og samfunn – med spesialisering i sosialt arbeid. Mine veiledere er førsteamanuensis Mikhail Gradovski (hovedveileder) og førsteamanuensis Elisabeth Enoksen (biveileder), som begge er ansatt på UiS, Institutt for sosialfag.

Jeg ber om tilgang til å rekruttere innvandrere med fluktbakgrunn [*Innvandrere med fluktbakgrunn omfatter overføringsflyktninger og alle som har søkt asyl i Norge, og har fått opphold, uavhengig av hvilket oppholdsgrunnlag som er gitt, samt familiegjenforenet med disse (St.meld. 30 (2015-16), 2016, s 8)*] ved hjelp av lærere og ressurspersoner ved deres skole. Jeg kan gjerne presentere prosjektet mitt kort for de ansatte, og gi informasjon som brukes til å rette forespørsler til aktuelle intervjupersoner fra lærer. Navn på aktuelle intervjupersoner formidles til meg i etterkant, eller ved at aktuelle deltakere tar direkte kontakt med meg.

Informasjon om mitt doktorgradsprosjekt.

Målet med forskningsprosjektet er økt innsikt i innvandreres egne erfaringer. Dette vil gi et viktig bidrag til kunnskapsutvikling på feltet, og kan igjen bidra til å identifisere forhold som kan fremme og hemme integrering.

Data-innsamlingen skal foregå gjennom individuelle intervju.

Foreløpig tidspunkt for ferdigstilling av prosjektet er høsten 2020.

Vedlegg

Taushetsplikt og konfidensialitet

Som forsker er jeg underlagt taushetsplikt og den informasjon som jeg får tilgang på via studien vil bli behandlet konfidensielt. Informasjonen vil kun bli benyttet til å belyse de forhold som angår studien. Jeg vil benytte båndopptaker i intervjuene, og materialet vil senere bli transkribert. Alle opptak og øvrig materiale oppbevares utilgjengelig for uvedkommende og destrueres etter gjennomført disputas.

Frivillig deltakelse og samtykke

Deltakelse i prosjektet er frivillig, og intervjupersonene kan når som helst trekke seg fra studien uten å oppgi noen grunn for det. Dersom intervjupersoner trekker seg fra studien, kan de kreve at materiale som allerede er samlet inn destrueres. Dersom opplysningene allerede inngår i et vitenskapelig arbeid, som en publisert artikkel, kan materialet ikke kreves slettet.

Kvalitetssikring

Personvernombudet for forskning ved Norsk samfunnsvitenskapelig datatjeneste har vurdert og godkjent prosjektet.

Eventuelle spørsmål vedrørende prosjektet rettes til Reidun Ims, tlf. 51 83 27 53, mobil: 93 25 22 99. E-post: reidun.ims@uis.no.

***Vedlegg 3:
Informasjon til potensiell intervjuperson***

Forskningsprosjektet Dialog, mening og forståelseshorison. En studie av innvandreres møte med NAV.

Informasjon til potensiell intervjuperson

Det er kommet et spørsmål fra en stipendiat ved Universitetet i Stavanger, om muligheten for å intervju personer som har fluktbakgrunn [*Innvandrere med fluktbakgrunn omfatter overføringsflyktninger og alle som har søkt asyl i Norge, og har fått opphold, uavhengig av hvilket oppholdsgrunnlag som er gitt, samt familiegjennforenet med disse (St.meld. 30 (2015-16), 2016, s 8)*].

Stipendiat Reidun Ims arbeider med et prosjekt om arbeid og integrering. Målet med studien er å gi økt innsikt i innvandreres erfaringer, og kunne identifisere faktorer som hemmer og fremmer integrering. Stipendiaten ønsker å gjøre intervju med innvandrere, og ber om hjelp til å rekruttere personer til intervju. Et intervju vil være en samtale mellom deg og stipendiaten, ingen andre vil være til stede.

Reidun Ims har *ingenting* med NAV å gjøre, og om du snakker med henne eller ikke, har **ingen** betydning for behandlingen av din sak eller annen relasjon med NAV.

Reidun Ims har taushetsplikt, jfr. Forvaltningsloven § 13, og vil kun benytte opplysningene hun får i intervjuet i sin forskning. Informasjonen du gir i intervjuet skal behandles konfidensielt og det vil ikke være mulig å identifisere deg.

Dersom dette er noe du kunne tenke deg å være med på eller høre mer om kan jeg gi henne ditt navn. Da vil Reidun Ims kontakte deg, og gi deg mer informasjon om prosjektet, og hva det betyr for deg om du sier ja til å delta.

Kontaktinformasjon, Reidun Ims:

Tlf.: 51 83 27 53. Mobil: 93 25 22 99.

E-post: reidun.ims@uis.no.

***Vedlegg 4:
Invitasjon til deltakelse i forskningsprosjektet
Dialog, mening og forståelseshorisont. En studie av
innvandrere møter med NAV***

Universitetet
i Stavanger

Forskningsprosjektet Dialog, mening og forståelseshorizont. En studie av innvandreres møte med NAV

Invitasjon til deltakelse i forskningsprosjektet *Dialog, mening og forståelseshorizont. En studie av innvandreres møte med NAV.*

Hei

Kunne du tenke deg å delta i mitt forskningsprosjekt?

Mitt navn er Reidun Ims, jeg er stipendiat ved Universitetet i Stavanger, Institutt for sosialfag. Jeg skal gjøre en studie av innvandreres erfaringer med integrering og arbeid. Målet med studien er økt innsikt i innvandreres egne erfaringer. Økt innsikt kan få frem kunnskap som igjen kan bidra til å identifisere faktorer som hemmer og fremmer integrering. Prosjektet skal etter planen avsluttes høsten 2020.

Mine veiledere er førsteamanuensis Mikhail Gradovski (hovedveileder) og førsteamanuensis Elisabeth Enoksen (biveileder), de er begge ansatt ved UiS, Institutt for sosialfag.

Utvalget til studien består av voksne innvandrere med fluktbakgrunn¹ som er i kontakt med NAV om arbeid og integrering, menn og kvinner i aldersgruppen 18 – 55 år, som har gjennomført introduksjonsprogrammet.

Du inviteres til å delta i studien fordi du er i kontakt med NAV om arbeid, og har gjennomført introduksjonsprogrammet. Det er erfaringene og opplevelsene knyttet til arbeid og integrering jeg

¹ Innvandrere med fluktbakgrunn omfatter overføringsflyktninger og alle som har søkt asyl i Norge, og har fått opphold, uavhengig v hvilket oppholdsgrunnlag som er gitt, samt familiejenforenet med disse (St.meld. 30 (2015-16), 2016, s 8).

Vedlegg

lurer på om du kunne tenke deg å dele med meg gjennom å delta i et intervju på 60 til 90 minutter. Intervjuet vil være en samtale mellom oss, ingen andre vil være tilstede. Dersom du ønsker tolk under intervjuet vil profesjonell tolk bli engasjert. Intervjuet vil bli tatt opp på bånd. Det vil ikke innhentes data om deg fra andre kilder.

Kontakten med deg er formidlet til meg gjennom veileder i NAV.

Alle personopplysninger vil bli behandlet konfidensielt. Det er bare jeg som vil ha tilgang til opplysningene og opptak som vil lagres på min datamaskin. Datamaskinen står på et låsbart kontor. Personopplysninger og opptak vil bli tilintetgjort etter at jeg er ferdig med min disputas.

Intervjudeltagerne vil ikke kunne gjenkjennes. Ved bruk av sitat vil dette ikke kobles til opplysninger som kan identifisere personen som står bak sitatet.

Det er frivillig å delta i studien, og du kan når som helst trekke ditt samtykke uten å oppgi noen grunn. Dersom du trekker deg fra studien, vil alle opplysninger om deg bli slettet. Din deltagelse i studien vil ikke ha noen betydning for ditt samarbeid med NAV.

Studien er meldt til Personvernombudet for forskning, NSD - Norsk senter for forskningsdata AS.

Dersom du kunne tenke deg å delta i dette prosjektet, ber jeg deg om å ta kontakt med meg per e-post eller telefon, slik at vi kan avtale et tidspunkt for å møtes.

Vennligst undertegn den vedlagte samtykkeerklæringen og ta denne med til intervjuet, dersom det blir aktuelt for deg.

Vennlig hilsen

Reidun Ims

Uis

Institutt for sosialfag

Pb. 8600 Forus

4036 Stavanger

E-post: reidun.ims@uis.no.

tlf. 51 83 27 53.

Mobil: 93 25 22 99

Vedlegg

Samtykke til deltakelse i studien *Dialog, mening og forståelseshorison*. En studie av innvandreres møte med NAV.

Ansvarlig for forskningsprosjektet: Stipendiat Reidun Ims.

Veiledere er Mikhail Gradovski og Elisabeth Enoksen ved Institutt for Sosialfag, UiS.

Jeg samtykker i å delta i denne studien. Dette samtykket gis frivillig uten noen form for tvang.

Jeg opplever å ha fått nødvendig informasjon slik at jeg vet hva jeg samtykker til, og er klar over at jeg har mulighet for å trekke meg fra studien uten begrunnelse dersom jeg ønsker det.

Sted:

Dato:

Underskrift:

Universitetet
i Stavanger

Forskningsprosjektet Dialog, mening og forståelseshorison. En studie av innvandreres møte med det norske arbeidslivet

Invitasjon til deltakelse i forskningsprosjektet *Dialog, mening og forståelseshorison. En studie av innvandreres møte med det norske arbeidsmarkedet.*

Hei

Kunne du tenke deg å delta i mitt forskningsprosjekt?

Mitt navn er Reidun Ims, jeg er stipendiat ved Universitetet i Stavanger, Institutt for sosialfag. Jeg skal gjøre en studie av innvandreres erfaringer med integrering og arbeid. Målet med studien er økt innsikt i innvandreres egne erfaringer. Økt innsikt kan få frem kunnskap som igjen kan bidra til å identifisere faktorer som hemmer og fremmer integrering. Prosjektet skal etter planen avsluttes høsten 2020.

Mine veiledere er førsteamanuensis Mikhail Gradovski (hovedveileder) og førsteamanuensis Elisabeth Enoksen (biveileder), de er begge ansatt ved UiS, Institutt for sosialfag.

Utvalget til studien består av voksne innvandrere med fluktbakgrunn¹ som har erfaringer med arbeid og integrering, menn og kvinner i aldersgruppen 18 – 55 år, som har gjennomført minst et år av introduksjonsprogrammet.

¹ Innvandrere med fluktbakgrunn omfatter overføringsflyktninger og alle som har søkt asyl i Norge, og har fått opphold, uavhengig v hvilket oppholdsgrunnlag som er gitt, samt familiegjenforenet med disse (St.meld. 30 (2015-16), 2016, s 8).

Vedlegg

Du inviteres herved til å delta i studien. Det er erfaringene og opplevelsene knyttet til arbeid og integrering jeg lurer på om du kunne tenke deg å dele med meg gjennom å delta i et intervju på 60 til 90 minutter. Intervjuet vil være en samtale mellom oss, ingen andre vil være tilstede. Dersom du ønsker tolk under intervjuet vil profesjonell tolk bli engasjert. Intervjuet vil bli tatt opp på bånd. Det vil ikke innhentes data om deg fra andre kilder.

Kontaktinformasjonen din er formidlet til meg gjennom skolen/ du har selv tatt kontakt.

Alle personopplysninger vil bli behandlet konfidensielt. Det er bare jeg som vil ha tilgang til opplysningene og opptak som vil lagres på min datamaskin. Datamaskinen står på et låsbart kontor. Personopplysninger og opptak vil bli tilintetgjort etter at jeg er ferdig med min disputas.

Intervjudeltagerne vil ikke kunne gjenkjennes. Ved bruk av sitat vil dette ikke kobles til opplysninger som kan identifisere personen som står bak sitatet.

Det er frivillig å delta i studien, og du kan når som helst trekke ditt samtykke uten å oppgi noen grunn. Dersom du trekker deg fra studien, vil alle opplysninger om deg bli slettet. Din deltagelse i studien vil ikke ha noen videre betydning for deg.

Studien er meldt til Personvernombudet for forskning, NSD - Norsk senter for forskningsdata AS.

Dersom du kunne tenke deg å delta i dette prosjektet, ber jeg deg om å ta kontakt med meg per e-post eller telefon, slik at vi kan avtale et tidspunkt for å møtes.

Vennligst undertegn den vedlagte samtykkeerklæringen og ta denne med til intervjuet, dersom det blir aktuelt for deg.

Vennlig hilsen

Reidun Ims

Uis

Institutt for sosialfag

Pb. 8600 Forus

4036 Stavanger

E-post: reidun.ims@uis.no.

tlf. 51 83 27 53.

Mobil: 93 25 22 99

Samtykke til deltakelse i studien *Dialog, mening og forståelseshorisont. En studie av innvandreres møte med det norske arbeidslivet.*

Ansvarlig for forskningsprosjektet: Stipendiat Reidun Ims.

Veiledere er Mikhail Gradovski og Elisabeth Enoksen ved Institutt for Sosialfag, UiS.

Jeg samtykker i å delta i denne studien. Dette samtykket gis frivillig uten noen form for tvang.

Jeg opplever å ha fått nødvendig informasjon slik at jeg vet hva jeg samtykker til, og er klar over at jeg har mulighet for å trekke meg fra studien uten begrunnelse dersom jeg ønsker det.

Sted:

Dato:

Underskrift:

Vedlegg 5:

***Samtykke til at NAV kan videreformidle mitt navn
og min kontaktinformasjon til stipendiat Reidun Ims***

Forskningsprosjektet Dialog, mening og forståelseshorisont. En studie av innvandreres møte med NAV.

Samtykke til at NAV kan videreformidle mitt navn og min kontaktinformasjon til stipendiat Reidun Ims.

Jeg samtykker med dette til at NAV kan formidle mitt navn, mitt telefonnummer og e-post adresse til stipendiat Reidun Ims, for mulig deltakelse i studien *Dialog, mening og forståelseshorisont. En studie av innvandreres møte med NAV.* Reidun Ims er stipendiat ved Universitetet i Stavanger, ved Institutt for Sosialfag. Hovedveileder er Mikhail Gradovski, førsteamanuensis ved Universitetet i Stavanger. Biveileder er Elisabeth Enoksen, førsteamanuensis ved Universitetet i Stavanger.

Reidun Ims vil ta kontakt med meg og gi meg mer informasjon om forskningsprosjektet. NAV vil ikke motta tilbakemelding om jeg deltar i forskningsprosjektet eller ikke.

Jeg er kjent med at stipendiat Reidun Ims er underlagt taushetsplikt jfr. Forvaltningsloven § 13, og at jeg har mulighet til å trekke meg fra studien dersom jeg ønsker det.

Sted:

Dato:

Underskrift:

Vedlegg

Lov om behandlingsmåten i forvaltningssaker (forvaltningsloven)

§ 13. (*taushetsplikt*).

Enhver som utfører tjeneste eller arbeid for et forvaltningsorgan, plikter å hindre at andre får adgang eller kjennskap til det han i forbindelse med tjenesten eller arbeidet får vite om:

- 1) noens personlige forhold, eller
- 2) tekniske innretninger og fremgangsmåter samt drifts- eller forretningsforhold som det vil være av konkurransemessig betydning å hemmeligholde av hensyn til den som opplysningen angår.

Som personlige forhold regnes ikke fødested, fødselsdato og personnummer, statsborgerforhold, sivilstand, yrke, bopel og arbeidssted, med mindre slike opplysninger røper et klientforhold eller andre forhold som må anses som personlige. Kongen kan ellers gi nærmere forskrifter om hvilke opplysninger som skal reknes som personlige, om hvilke organer som kan gi privatpersoner opplysninger som nevnt i punktet foran og opplysninger om den enkeltes personlige status for øvrig, samt om vilkårene for å gi slike opplysninger.

Taushetsplikten gjelder også etter at vedkommende har avsluttet tjenesten eller arbeidet. Han kan heller ikke utnytte opplysninger som nevnt i denne paragraf i egen virksomhet eller i tjeneste eller arbeid for andre.

***Vedlegg 6:
Intervjuguide***

Vedlegg

Revidert intervjuguide: *Dialog, mening og forståelseshorisont. En studie av innvandreres møte med norsk arbeidsliv.*

Kan du fortelle om deg selv.

Familie, bakgrunn, arbeidserfaring, bosted, interesser.

Var Norge et tilfeldig valg?

Hva gjorde at du dro fra hjemlandet?

Hva gjorde du i hjemlandet?

Skole? Jobb?

Kan du fortelle om din arbeidserfaring?

Hvilken type jobb ønsker du deg? Erfaringer fra arbeidslivet?

Opplever du at du er velkommen i Norge?

Erfaringer, positive eller negative.

Hva er viktig for deg i din situasjon?

Hva er det som gjør dette viktig?

Hvordan ser du på fremtiden?

Vil du bli i Norge? Er det mulig å vende tilbake til hjemlandet?

Fortell om dine erfaringer med norsk arbeidsliv.

Hvordan fungerer det norske arbeidslivet? Hva betyr det for deg og din situasjon?

Er det noe mer du vil fortelle meg, noe jeg ikke har spurt meg, som det er viktig at jeg vet?